જેહાંગીર કરાણીનાં ગાયણનાં પુસ્તકો.

નરીમાન
સંગીત સંગ્રહ.

જાણીતા અસલના તેમજ હાલના નાટકોનાં મધુર
ગાયણો અને ઉસ્તાદી ચીજો મળી

કુલ્લે ૧૦૦૧ ગાયણોનો

દીલપઝીર સંગ્રહ.

સંગ્રહ કર્તા
મરહુમ નસરવાનજી રતનજી નરીમાન.

મુંબાઇ:
જેહાંગીર બી. કરાણીના છોકરાઓ,
પુસ્તક વેચનાર, પ્રગટ કરનાર તથા છાપનાર,
૨૨૪-૨૨ વોરા બજાર, ફોટ,

TELEGRAPHIC ADDRESS:—
"Jebekarani" Bombay.

જેહાંગીર કરાણીનાં ગાયણનાં પુસ્તકો.

નરીમાન
સંગીત સંગ્રહ.

જાણીતા અસલના તેમજ હાલના નાટકોનાં મધુર
ગાયણો અને ઉસ્તાદી ચીજો મળી

કુલ્લે ૧૦૦૧ ગાયણોનો

દીલપઝીર સંગ્રહ.

સંગ્રહ કર્તા

મરહુમ નસરવાનજી રતનજી નરીમાન.

મુંબાઇ:

જેહાંગીર બી. કરાણીના છોકરાઓ,

પુસ્તક વેચનાર, પ્રગટ કરનાર તથા છાપનાર,

૨૨૦-૨૨ વોરા બજાર, કોટ,

TELEGRAPHIC ADDRESS:—

"Jebekarani" Bombay.

Printed by P. C. Appoo, at The New Art Printing Press, No. 205-22
Mapla's Compound, Bora Bazar, Fort, and Published by
M. J. Karani, 220, Bora Bazar, Fort. BOMBAY

મરહુમ નસરવાનજી રતનજી નરીમાન.

જન્મ તા. ૧ લી માર્ચ ૧૮૭૫.　　　　મરણ ૧૬ મી આગષ્ટ ૧૯૨૨.

મરહુમ ભાઇ નસરવાન !

ગાયણુનો એક સંગ્રહ તમારાં નામ હેઠળ પ્રગટ કરવાની તમો આપની એક ઉમેદ હતી, જે તમારી જીંદગી દરમ્યાન પાર પડી નહીં, અને તમો ભાઇના સ્વર્ગવાસ બાદ દશ વરશની મુદતે આ તમારા હાથે છાપેલો સંગ્રહ બાહેર પડે છે એ પરમાત્માની એક મ્હેરબાની છે. આ સંગ્રહ બાહેર પડવાથી તમને મિનોઇ દુનિયામાં કાંઇક સંતોષ મળે એજ ઉમેદ છે.

“ઓશાંન બેહેશત્ બેહેરે બાદ !
અનઓશાહી શાંન બ ઓય્ રવાન્ રસાદ!
બે ઓય્ બેહેશત્ રોશન બ આશાનીહ!”

“તેઓ બેહસ્ત પામો ! તેઓનાં રવાન અમર્ગી પામો !
રોશનીવાળાં બેહસ્તમાં આશાયશ પામો !”

પ્રગટ કર્તા તરફના બે બોલ!

અમારા દિલસોઝ મહુંમ મિત્ર નસરવાન ગાયણના એક શોખીન હતા. મરહુમે આખ્ખી જીંદગી ગાયણના શોખમાં ગુજારી હતી અને એમેચ્યુઅરોના જલસામાં મહુંમોનાં ગાયણો વખણાતા હતાં. મરહુમે પોતાની જીંદગી દરમ્યાન એ શોખને અનુસરી આગલા જમાનાના ભૂલાઇ ગયલા પ્રખ્યાત નાટકોમાંનાં મધુર ગાયણો સાથે તે વખતના જાણીતા અને માનીતા નાટકોમાંથી મધુરાં ગાયણો ચુંટી કહાડી તે સાથે અનેક ઉસ્તાદી ચીજો અને ગઝલો મળી કુલ્લે ૧૦૦૧ ગાયણોનો સંગ્રહ કરી તે પ્રગટ કરવાની ઉમેદ રાખી હતી પણ અનેક કુદરતી સંજોગોથી મહુંમની એ ઉમેદ એમની જીંદગી દરમ્યાન પાર પડી હતી નહીં પણ કુદરતે મહેરબાની ફરમાવી આ સંગ્રહ બાહેર પાડવાની હાલ જોગવાઇઓ ઉભી કરવાથી આ સંગ્રહ બાહેર પાડવાની અમને ટક મળી છે.

આ સંગ્રહમાં ગાયણોનો જે જથ્થો સમાવ્યો છે તેથી પહેલો તો એ ફાયદો થશે કે ચહડતી પડતીના સંજોગે આગલી સર્વે નાટક મંડળીઓ કામ કરતી હાલ બંધ પડી છે એટલે હવે પછીના જમાનાના લોકો માટે મજકુર લોકપ્રિય નાટકોનાં ગાયણો આ સંગ્રહ મારફતે જળવાઇ રહેશે, અને મધુરાં અને સરળ ગાયણો કુટુંબોમાં ગાવા વજાડવામાં ચાલુ રહેશે. અને વળી એકજ પુસ્તકમાં આવો સંગ્રહ રહેવાથી ગાયણોના શોખીનો માટે એક સારૂં ખેતર અને હાલના જમાનામાં જુવાનો માટે આગળા જમાનાનાં આ મધુરાં ગાયણોનો વારસો ઉપયોગી થઇ પડશે તો આ પુસ્તક પ્રગટ કરવાની અમારી જેહમતને જશ મળ્યો સમજવાનો સંતોષ અમને હાંસલ થશે.

આ પુસ્તકને લોકપ્રિય કરવાના હેતુથી ચાલુ મોંઘવારીના ઐયામમાં આ પુસ્તક ઘણી વાજબી કીમતે બાહેર પાડતાં ઉમેદ રાખીશું કે શોખીન વર્ગ આ સંગ્રહને લાયક ઉત્તેજન્ન આશરાની નવાજેશ કરશે.

તા૦ ૧ લી એપ્રીલ }
સને ૧૯૩૧. }

સેવકો,
જેહાંગીર બી. કરાણીના છોકરાઓ.

સાંકળિયું.

અ

પાનું

ખ

ગ

ઘ

ચ

પાનું.

છ

જ

પાનું.

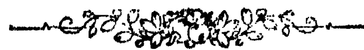
ઝ

ધ

પાનું.

પાનું

ય

જાહેર ખબર.

ગોહરે જામાસ્પિ

અથવા

જામાસ્પિમાંથી ચુંટી કાઢેલાં રત્નો.

બનાવનાર—**રતનજી ફરામજી શેઠના.**

જેમાં શાહ ગુસ્તાસ્પના વખતમાં થઇ ગયલા જેહાન આશકારા જામાસ્પ વજીરે જે અદભુત આગાહીએ કીધી હતી તેનું ઘણું જાણવા જોગ વર્ણન આપ્યું છે. તે ઉપરાંત ફાલનામુ તે જોવાનાં ફાલચક્ર સહિત આપ્યું છે. તેમજ ઇરાનવેજનો **પ્રાચીન તેમજ અર્વાચીન ઇતિહાસ** આપ્યો છે અને તે સાથે ઇરાનના શાહોની આંઠ તસ્વીર **આપી છે.** આગળા જમાનામાં તાવીજો ઉપર યકીન હતું તેનો ખ્યાલ આપવા તરેહવાર આફતો તેમજ દુઃખ દરદોના બચાવ માટે એજ-મતી **બાવીસ** તાવીજો તેની દરેક વિગતો સાથે આપ્યાં છે. **ઘટાડેલી** કીંમત રૂ. ૧॥.

બનામે ખુદા!

નરીમાન સંગીત સંગ્રહ.

જેમાં

જાણીતા શાયરોની ગઝલો, તરેહવાર રાગ રાગણીઓ, ઉસ્તાદી ગાયણો તેમજ આગળા વખતના જાણીતા નાટકોમાંનાં લોકપ્રિય ગાયણોનો ચુંટી કહાડેલો સંગ્રહ.

ગાયણ ૧ લું-ગઝલ.

પ્યારે તેરે પ્યારકા અગલા ઝમાના હો ગયા;
મુસકુરાકે બોલના, હુંસકે બોલાના, હો ગયા.—૧.
અબ નહીં ફસનેકા તેરી જાલમેં, અય ઝોલ્ફ વોહ,
મુહ બ મુહ વાકેફ તેરે પેચોંમે શાના હો ગયા.—૨.
અય સબા, તેરી બ દોલત યારકે કુચેકે બીચ,
મુશત ખાકે દેલકા મેરાભી ઠેકાના હો ગયા.—૩.
બસ કર અબ મત ખેંચ અબરૂએ કમાન અય તુરકે ચશ્મ,
તીરે મીઝગાંકા તેરે, આલમ નીશાના હો ગયા.—૪.
જબસે ઉસ શાહે બુતોંને રૂખ કીયા સુએ રકીબ,
લશ્કરે ગમકા તુજીસે દિલમેં થાના હો ગયા.—૫.
એર કલમેં દીઠી માને પાયે બોસી કે તેરે;
અબ તો કોઇ માને નહીં, વોહુભી બહાનાં હો ગયા.—૬.
કુછ ન પુછો કીસ તરેહ મફતુન હુવા ઉસપર "તોરાબ;"
દેખતેહી ઉસકી સુરત, દિલ દીવાના હો ગયા.—૭.

ગાયણ ૨ જું.

શાદાં હય સારે દમ કયા; કુએસી શાદમાની મચા,
પાયા ખુશીકા દરજા કયા આલા અમાંની બાંનીકા,
જગમે કયા કુલા ખુશીકા હુએ, બેલા બાગમે હવા હુએ,
કુલે સારે ગુલ હુએ શાદાં જગ સારા ખુશી હુએ કયા.—શાદાં

જો જો સમજા વોહી દરજા, લીયા એ કયા ખુશીકા હુએ જલસા,
બસ્તી કયા હુએ બન કયા વાહ,
શાદ શાદ શાદ સગરા કયા; હુએ જીશાં ખુશીઆં,
કયા કયા કયા જાંહાં રીઝા કયારે સીતારા ચમકા.—શાદાં.
(આજમશાહ)

ગાયણ ૩ જું.

ચાલો સાહેલી (૨) ભુવનેશ્વરીનાં સૌ મળીને દર્શન કરીએ.
દુઃખ હરનારી, સુખ કરનારી, મૂર્તી માની અંતર ધરીએ.–ચાલો.
ભાવ ધરી જો પુજન કરીએ તો ભવ સિંધુથી તરીએ,
ચુવા ચંદન, કુમકુમ કેશર, અરચન કરીને મન ઠરીએ,
અબીલ ગુલાલ ને પુષ્પ માળથી, માને વધાવી મંદિર ભરીએ.–ચાલો.
(સૌભાગ્ય સુંદરી.)

ગાયણ ૪ થું.–કાહનરો ખ્યાલ.

ઘર જાને દે છાંડ મોરી બૈયાં, હા હા કરત તોરે પૈયાં
પડત હું, મોહનસે જુગ રહીયાં.—ઘર જાને દે.
નગર ડગરકે લોકવા સુનત હુવે,
ચરચા કરત બ્રીજ નારીયાં
જાવોજી જાવોજી ના તો સુનોગે ગાલીયાં.—મોહનસે.

ગાયણ ૫ મું.

દીલે નાદાંકો હમ સમજાએ જાએંગે,
હીજ્રમે જીનકે જાન ચલી હય,
ન વોહ અહેલે સીતમ ભુલવાએ આએંગે.—દીલે.
સખ્ત પત્થરસે જીયાદા હય તેરા દીલ કાતીલ,
હુઇ આસાન ન જાંબાઝકી મુશ્કીલ કાતીલ,
ઉઠ્ઠે બે દર્દ સીતમ પેશઆઓ જાહીલ કાતીલ,
ન કીયા જીબ્હા ગયા છોડકે બીસમીલ કાતીલ,
દહને જખ્મ પુકારા કીયા કાતીલ કાતીલ,
કીસે જખ્મે જીગરકે યેહ ચરખે દીખાએ જાએંગે.—દીલે નાદાં.
(દીલ ફરોશ.)

ગાયણ ૬ ઠું.—કલ્યાન ધ્રુપદ

ચરનન સુખ, ચરન જીવ, માધો દલત સુખ,
રાજકો લોંસી, આદર નાદકો, રાજ રાજ.—ચરન.
ધર્મ મુગુત છત્ર બડો, લાખો મુરત નામ લીયે,
કહે "મીયાં તાનસેન" તન ધન સુખ પાવો રાજ રાજ.-ચરન.

ગાયણ ૭ મું.

કર કર પરવર! અમ પામર પર નજર જરી!
દાદગર દાવર મારા રે, કરમ કંઇ કરી.—કર કર.
અમ નાચારી, મહીં તારી, કરી ભારી, ઉમીદવારી,
ઓ દાતારી! તુંજ દીલદારી, થકી તારી, માંગુ યારી!
દાતા! પગે પરી.—કર કર.
પરીતાપ, ઓ બાપ! તું કાપ હરી,
અરજી એ સુનો ખરી, મરજી મુઝ હૈયે ધરી!—દાદગર.

(દોરંગી દુન્યા.)

ગાયણ ૮ મું.

દાવર દાદાર કાદીર સત્તાર દાતાર, આલા કેબાર,
ગફ્ફાર જબ્બાર, એ તોરી ગુલકારી પે વારી બલહારી.—દાવર.
આલમ પર સરદારી, કાયમ કી કીરતારી તાપર વારી,
પતીત તારે લાખોં, રબ શરમ ધરમ રાખો,
બીનતી તોરી હાં કરત મીલ નર નારી—દાવર.

(ખુને નાહક.)

ગાયણ ૯ મું.

સાકિયાં જામમેં હે બાદએ આહમરહી મુઝે,
ચાહિયે ખુલ્દ ના તો ચાહિયે કૌસરહી મુઝે.—સાકિયાં.
આતા હુય બાગ પસન્દ, ઔર ન ગુલેતરહી મુઝે,
મયે ગુલગૂંકી ખરીદારીકો હે ઝરહી મુઝે.—સાકિયાં.
યેહે દોઆ હુય કે નહીં હોના મુઝે દારે કરાર,
મિસ્લે પયમાના તહે, ચર્ખ દે ચકકરહી મુઝે.—સાકિયાં.
ઉસ્સે કાફિર હો બશર, ઇસ્સે ગુનાહુગાર બને,
બુત પરસ્તીસે પસંદ હુય મયે આહમરહી મુઝે.—સાકિયાં.

(ઇન્સાફે મહામુદશાહ ગઝનવી.)

ગાયણ ૧૦ મું.

અરી પ્યારી! બિન દરશન પલ કલ મનકો ન આયે,
તન, મન, જીવન, ચલન ફબન પર, જાયે લુભાયે.-અરી.
કભી ના રતન, ધન, કંચન, અન, ધન સજન સોહન બિન ભાયે,
યેહે બન, મધુબન, કુંજન, બન બન,
ધન, મોહન, ધન, સજ, ધન ધન, જોબન ચમન ખિલાયે,
મન ભાયે, ધન પાયે—અરી પ્યારી.

(દોહરો.)

રંગ રાસમેં રસ ભરે, મુખ દેખે સુખ આયે,
રૂપ મનોહર મન હરે, ચિત ચિન્તા મિટ જાયે.-તન મન.

(રામ લીલા.)

ગાયન ૧૧ મું—ગઝલ.

બયેઠી હુય દીલગીર કયું તેરા દીલરૂબા આ જાવેગા;
જો ઇરાદા હુયે તેરા સો વોહી ખુદા બર લાવેગા.—૧.
સોંચમે બયેઠી પરી નાજુક બદન અયે ગુલબદન;
ગમકી ખાનોસે પરી ચેહુરા સજન તેરા કુમલાવેગા.—૨.
સીરમે સન્દલ ડાલકે બયઠી હુયે નાજુક પરી;
સુબ્હેકી ઠંડી હુવાસે, દર્દે સર હો જાવેગા.—૩.
નાહક બાલાંકે તહીં અત્તર મીલાતા બ્હોતસા;
ખુબસુરત હો કહીં તુમકો નજર હો જાવેગા.—૪
બામપે બયેઠી હુયે પરી, નાજો અદાસે ગુલબદન;
વ્હો "ફીરોજશાહ બાદશાહ" દેખે ઉઠા લે જાવેગા.—૫.

ગાયણ ૧૨ મું.

મુજ વ્હાલા, વ્હાલીની આ વીંટી વ્હાલે લઇ
વ્હાલીને મનમાં વસાવો! અરે તમ વ્હાલીને
મનમાં વસાવો!—મુજ.
જુદાઇ ભારી, જુલમગારી,
લાગે છે કારી કટારી, દીલદારી સંભારી પ્યારી,
તમારી વ્હાલીને દીલમાં સમાવો!
અરે તમ વ્હાલીને દીલમાં સમાવો!—મુજ.

દુખના છે દહાડા, પરવર! જે મ્હારા વ્હાલાના,
વેહેલા વીટાવો!
તરફડતું પંખ માલા,
વીખુંટું જે વ્હાલા,
તેમ રડાવો, રવડાવો, સતાવો ના બાળા.—મુજ.
(બાગે બેહેસ્ત)

ગાયણ ૧૩ મું.

ચલો જંગ કરે, ન દીરંગ કરે, દીલ તંગ કરે,
મીલ ઢંગ કરે, સભી સંગ કરે, ચલો યારો સારો,
મારો મારો, છાપા મારો, ઘાત કરો, સભી સંગ કરે.—ચલો.
હુમ જરી સીતમગરી સીતમગરી દીખાયે, યારો
સીપાહગરી દીલાવરી દીખાએ, હાં હાં હાં હાં હાં
કામસે નામ હય યાર, ઇધર ઉધરસે ભરકે ખીસે
ઝરસે હુમ ફીરે—ચલો.
(ભૂલ ભૂલઇયાં)

ગાયણ ૧૪ મું.

કુદરત રહમતકા, હય યા રબ તૂં ઇસરાર.—કુદરત.
હાઝીર નાઝીર તૂં, હય કાદીર માહિર તૂં,
ગાલિબ ગુન્હાંનો ગફ્ફાર, રાઝીક રહેમા રહમતદાર.—કુદરત.
સાંઈ સુબ્હા સરજનહાર, તાલિબ તૌબાકા સત્તાર—કુદરત.
ખાલીક યઝદાનો કહહાર, વાજિબ ઝીશાંનો જબ્બાર.—કુદરત.
(સંગીન બકાવલી)

ગાયણ ૧૫ મું—હમીર કલ્યાન-સરગમ.

ધધનિ ધપ મપ ધધપ ગગ મગરેગ સારે સા ધધ સા
રેરે ગમ ધધ પપ ગગગ સારે સા—ધધની
પપ મધ સાસાની રે સા ધધ નીસા રેરે સાસા,
ધધ પપ ગગ મગ મગ સાસા રે સા—ધધની.

ગાયણ ૧૬ મું.

રાજીન્દરીમ રીમઝીમ ઝુમ ઝુમ સનનનન
દેવે નાદીર જર સીમ જાનના કદરે દાંની.—રાજીન્દર.

ડાલી ધુમ, ડાલી ધુમ, સનનનનનનન, હુરા ભરા આના જી મેલ મીલાના, સરગમ હરદમ ગાએં બજાએં, દો ચન્દ માપા ધા, કીડકીડ ધા, કીડકીડધા કીડકીડધા, ચટપટ ગીન્ના કીડકીડધા, મથ્થા ચમકત દીસન્ન દમકત જગ બીરહમ બડે જગધર બડે જગ ધા.—રાજીન્દરીમ.

(ચતરા બકાવલી)

ગાયણ ૧૭ મું—સારંગ—ઠુમરી.

આજ મોરી બૈયાં દહીં મરોર.—આજ.
ના દેખો એસો નટખટ, કરત બારાજોરી મોંસે
મોરી દધકી મટકી દહીતોર—આજ.
સુનરી સખી મોરી ઇતની બીથા,
પીયા સંગ કહીયો, એક મોરી ચુરીયાં દહી તોર.—આજ.
દુજે મોહે ઘેર લઇ કુંજનમે,
તીજ મોસે કરત સગર ઝુકા જોર—આજ.

ગાયણ ૧૮ મું.

આવો કુમ કુમને પગલે,
આવીજી ડગલે ગડલે,
સુખ શાન્તિ વ્યાપી સઘળે,
રોઊં હું ઢગલે ઢગલે.—
બ્હીશો નહીં જરીએ બાળા,
વાહ! શા ચલવે છે ચાળા.—આવો.
પારસમણી પડખે પેઠી, બીક સઘળી હેઠી બેઠી
ચીરચું જો જો ચંડાળે, ભોગવ્યું હાં ભૂપાળે.
મુંકું હું હાથ કપાળે.—આવો.

(અશ્રુમતી.)

ગાયણ ૧૯ મું.

નાચેં ગાએં નારી, પીયારી ચલો બારી બારી જાએ,
હમ જાયેં બલહારી, પીયારી ચલો બારી બારી જાયેં—નાચે.
બાગમે હય ફુલ ખીલે, પ્યારી મય વારી,
હરસુ હય બાદે બહારી, રે ઘુમઘુમ દેખે ગુલોંકી શાન,
સયરે ચમન, ગુલ ગુલશન, હય સોહાના, લાલા,
ગુલલાલા, મતવાલા, હય આલા.—પીયારી ચલો.

ગાયણ ૨૦ મું. પીલુ ઠુમરી.

નાહીં પડે મોકો ચયન.–નાહીં.
"કદર" પીયાકે, ગલે લગઈયાં;
બન બન ફેર જઈયાં–નાહીં.

ગાયણ ૨૧ મું.

પેટ હાએ! પેટ અરે પેટકા ગડા,
જાહીરમેં હુયે છોટા, પર હય દોજખસે બડા,
દુન્યાકાભી માલ, ઇસમે દોજો ડાલ,
તોભી ખાલીકાહી ખાલી રહેતા હુએ પડા.–પેટ.
ચમ્પીવાલા ચમ્પીકો એહે તબ હય ખડા,
ખાલી હુવા જબકે ઉસ્કા પેટ તોછડા,
કયા કયાભી કીયા, તોભી ન ભરા,
હરએક ઇસકો કુટતા હુએ છોટા વ બડા.–પેટ.

(આશકકા ખૂન.)

ગાયણ ૨૨ મું.

બંસીવાલા આજો રે હમારે દેશ
થારી સાંવરી સુરત પ્યારો બેસ.—બંસીવાલા.
આવન આવન કહે ગયોજી, કર ગયો કોલ અનેક
ગિણતાં ગિણતાં ઘસ ગઇ મોરી આંગલયારી રેખ–
સાવરીયા, રસીલા, સલુણા, પીયાપે જીયામેં કરૂં એ નીસાર.
હમ તો જોગી પ્રેમ કે રે, પ્રેમ હમારો દેસ
સુધ નહીં પાઇ પીયુકી, તબ લીનો આ બેસ.–થારી–બંસીવાલા.

(સરદારબા.)

ગાયણ ૨૩ મું. ગઝલ.

નહીં પાતે હુયે ઐસી હમ એક રાત,
કે સોવે લીપટ કર સનમ એક રાત.–૧.
રકીબો કરો અયેશ કમ એક રાત,
કે મેરેસે હો વહો બહમ એક રાત.–૨.
તડપતા હુયે બીમારે ફુરકત તેરા,
ખબર લે આ ઇંસીમે દમ એક રાત.–૩.

તેરે હીજ્રમે ગયરતે મેહરો માહ,
ગજબ એક દીન હુયે સીતમ એક રાત.–૪.
કટી ગયેરોંકે ઘરમે રાતે યક હુઝાર,
હમીપર નહીં કયા કરમ એક રાત.–૫.
અસર વ્હો મેરી આહુમે દે ખુદા,
કે ખીંચ આયે કાફીર સનમ એક રાત.–૬.
એ દીનકા હું મયે મુન્તજીર અબ એ બુત,
કે "રૌનક" કા હો તુજકો ગમ એક રાત.–૭.

(જલસએ દિલપસંદ.)

ગાયણ ૨૪ મું.

આઇ આઇ બહાર, મજે ઉડાઓ હાં મયખાર.—આઇ.
નાચો મોહુનીયાં, ગાઓ સજનીયાં
પ્યારી સોહુનીયાં, ન્યારી કામનીયાં—
સરદારીપે નીસારી, બારી બારી, વારી વારી,
બલહારી, સારી હુય, નીસાર જાન પ્યારી પ્યારી.
શાન જાન માનસે, મય વારી વારી,
આન બાન સુર તાન ધ્યાનસે, તત થઇ તત થઇ તત થઇ તત
ધીધ કીટ ધીધ કીટ ધુમ કીટ તાલ
છુમ છુમ છુમ છુમ સમગત ચાલ
અશરત બરસત હર હર બાર—આઈ આઈ.

(દીલ ફરોશ)

ગાયણ ૨૫ મું—બહાર કહાનડો.

આઈ રૂત બંસત બહાર
બહાર અબુઅન મોરે, અબુઅન સપ્ત સુરલાલ.—આઈ.
ડાર ડાર પાત પાત, સબ બંન ફુલી હુયે.
ઈંદ્ર લોક અતી રીઝાયે.—આઇ રૂત.

ગાયણ ૨૬ મું.

દેખા દંગદકા કાએદા, જગતમે દીલકો સતાએગા.—દેખા.
દેખી કંગાલોકી જાત, ઇસે જુતી ઉસે લાત;
છોટોંકો ગાલી સુનાએગા, આતે જાતે છોટોંકો
ગાલી સુનાએગા—દેખા.

(ખુદાદાદ)

ગાયણ ૨૭ મું.

સુન સુન્દરી સીફત આલા, દીલબરી ભરી દીખલાયા,
નુરાની સનઅતકી સુરત કર પએદા,
આલમમે આદમકી રંગતભરી તસવીરેં,
જબ દેખી બન્દેને સુરત ગરકો અપને
એક રંગ પહેચાના સબસે ગુનવાલા.-સુન.

(ખુરશીદે ઝરનીગાર.)

ગાયણ ૨૮ મું—કલ્યાન—ખ્યાલ.

દાદરવા બોલા લાઇ, એરી એરી માં—દાદરવા.
નીસ અંધીઆરી, કારી બીજલીસે ચમકે,
પીયા બીન કછુ ન સોહાયે—દાદરવા.

ગાયણ ૨૯ મું.

કયા રંગ બીગડને લગા, દુન્યાકે ચમનકા,
બુલબુલકે એવજ ગુલ પ હય ગુલ જાગો જગનકા.-કયા.
કયું છીનતા હુયે નખ્લસે ગુલ બુટોંકી ચાદર?
ગુલચીં તુંભી એક રોજ હય મોહતાજ કફનકા.-કયા.
તું પરદાદરી ગુન્ચોંકી ચાહે હએ કયું નાદાન?
લાયા થા કાહાં તુંને લીબાસ અપને બદનકા?-કયા.
અએ બાદે ખીજાં લુટતી તો હુએ તું જરે ગુલ,
પર સિક્કા ચલેગા ન વહાં, યહાંકે ચલનકા.-કયા.
નીસબત હય તુઝે "રોનકે" ગુલશનસે કયા અએ જાગ?
ચીલ્લાકે ન ખા મગ્ઝ તું તીફલાને ચમનકા.-કયા.

(જુલ્મે અજલમ.)

ગાયણ ૩૦ મું.

કીરદેગાર તેરે નીસાર, ખીલે ચમનમે ગુલ હજાર,
સભીકા ચાર, સુહય સીંગાર તેરીહી શાંનસે બારદાર-કીરદેગાર.
ઇદકી ચાર, આઇ બહાર, ગલેમે ડાલે કુલોંકે હાર,
નીસાર નીસાર હુંય જાને હજાર, યા ખુદા, યા ખુદા,
પ્યારા પ્યારા તેરા હય ઇસરાર, બહાર, બહાર, બહાર.-કીરદેગાર.

(બઝમે ફાની.)

ગાયણ ૩૧ મું.

કયાહી થા આનેકા જાની મઓકા મારા વારા,
ગીરા મેરે આઇથી બલા, ઝપટા આયા બાધા.
રેરે આઇથી બલા.-કયાહી થા—
બાંએં મેરા હાથમે ઝટકા જી બચાયા,
કુએસા પ્યારા, ગુની ગુન પાયા પાયા.
સાની પાયા ના મએં તેરા, પુરા મેરા,
જાનાં જાનાં પ્યારા હુએ જજાદે દાતા,
ગીરા મેરે આઇથી બલા—કયાહી થા.

(કમર અલજમાન.)

ગાયણ ૩૨ મું.

જો ખાના આપ ખાના, હમકો ખીલાના,
મત ગરમાના, મત શરમાના, મત હુંસના હુંસવાના,
ન ગુલ મચાના યા ટરરાના, યારાના અંદાજ દિખાના—હમકો.
ખાના પીના મજે ઉડાના, લે દેકે ભાગ આના,
ફંસનેકે રસ્તે મત જાના, ફંસ જાના તો જાન બચાના—હમકો.

(દિલેર દીલશેર.)

ગાયણ ૩૩ મું—ભૈરવ-સાદરા-ઝપતાલા.

દાલીદ્ર દુઃખ ભંજન બીચ્યારે
રસખાન મહાગ્યાન ગુરૂકી સેવા તું કર રે.-દાલીદ્ર.
બીખ્રત, સુરજંત્ર, બરગીત, સુદ્ધ મદ ગાવ;
"સદારંગ" કહેત, સપ્ત સુર ધ્યાન ધરરે—દાલીદ્ર.

ગાયણ ૩૪ મું.

કરમ કર મેરે હાલપર અય કરીમ,
તેરા નામ રહેમાન હુએ ઓ રહીમ.-કરમ.
તુહી દોનો આલમકા સુલતાન હય,
જહાંમેં નુમાયા તેરી શાંન હયે.-કરમ.
ફના હોનેવાલા હયે સબ કારોબાર,
રહે નુર તેરા સદા આશકાર.-કરમ.

(હામાન.)

ગાયણ ૩૫ મું—ગઝલે ઝફર.

સીનેમે એક ધુંવા કઈ બાર ઉઠકે રહે ગયા,
નીકલા ન મેરે દીલકા બોખાર, ઉઠકે રહે ગયા.—સીનેમે;
પહેલુમેં મેરે રશ્કસે કયા કયા ઉઠાના દર્દ,
પહેલુસે ગયેરકે જો, વો યાર ઉઠકે રહે ગયા.—સીનેમે.
સહેરાંમે અએ શીકાર ફીગન ખાકે તેરા તીર,
ઉઠા જો કોઇ તેરા શીકાર, ઉઠકે રહે ગયા.—સીનેમે.
આયા ન મેરે દીદએ ગીરયાંકે સાંમને,
સૌ બાર દેખા અબ્રે બહાર, ઉઠકે રહે ગયા.—સીનેમે.
દેતા જલા ફલકકો મગર ખયેર હો ગઈ,
સાથ આહુકે જો દીલમેં શરાર ઉઠકે રહે ગયા.—સીનેમે.
તેરી ગલીસે જા ન શકા ઉઠકે યે નહીફ,
થા એક નાતવાંસા કઈ બાર ઉઠકે રહે ગયા.—સીનેમે.
પકડે જો ખારે દશ્તે જુનુને હુમારે પાઉં,
અપના કદમ "ઝફર" સરે ખાર ઉઠકે રહે ગયા.—સીનેમે.

ગાયણ ૩૬ મું.

તિરછી નજરીયાં લગાયે જાઓ જાની,
લો દર્દ દિલકો જલાયે જાઓ જાની.-તિરછી.
હુમ તો આશક હુંએં તેરે નાઝોં નખરે કે પ્યારે,
કરોજી કરોજી કરમ, રહુમ ફરમાઓ જાની.-તિરછી.
(વિક્રમ ચરિત્ર.)

ગાયણ ૩૭ મું.

દીલપર કુચ્છ ગમકે, આસારસે હય પ્યારે,
કયું હોકે ગુલેતર હય ઉદાસ નરગીસ તરસે,
હુસરત બરસે.-દીલપર.
માલદાર તુમ, જીવીકાર તુમ, આશકાર તુમ,
આલાથે બરતરસે;
કર બયાન કુચ્છ હમસે હાલ હુસરત મલાલ,
કીસકે દમસે;
હુમદમ હુરદમ જમજમ કરગમ બરહુમ
કરે દમ કહો હુમસે.-દીલપર.

હુમસા યાર તનમન નીસાર કર ડાલે
ઘર દર જર સર પુર ખમ સરકે-દીલપર.

(દીલ ફરોશ.)

ગાયણ ૩૮ મું.

જમશેદકા તો જામ ફકત થા જહાં નુમા,
સાગિર મગર હમારા હય કૌનો મકાં નુમા-જમશેદકા.
નિશેમે ઉસ્કે ઉડતા હુય બેપરકે આદમી,
કયુંકર શરાબકો ન કહે આસમાં નુમાં?-જમશેદકા.
બેહુદ કીસીને પીઇતો હુય શૈતાં નુમાં શરાબ,
હુદસે પિયે તો હોવે ખુદાયે જમા નુમા.-જમશેદકા.
વજહૂલકમરકો કત્લ કિસી હીલેસે કરૂં,
તદબીર યેહિ હોવેગી ગન્જે નેહાં નુમા.-જમશેદકા.

ગાયણ ૩૯ મું.

એએ રંગી, રંગે તુ રંગત નીત રંગરાગ રંગત કહો ચમકત
દુનયામે કુઓન આલા.-એએ.
રંગે તું રંગ રંગ રંગ બરંગી હરહર રંગત દીનરએના, નજર
પડત હુએ તોહે રંગીલી, કયા રંગોમે રંગી રંગ નીરાળા.-એએ.

(ચત્રા બકાવલી.)

ગાયણ ૪૦ મું.

વાહ વાહરે ભોલી ભાલી અલબેલીરે વાહ,
જારે જારે ઢોંગીલી ઢોંગ કરતી,
ધુતારી છો ઘેલી તું જા.-વાહ.
જાણ્યું ના બાઇ આવડી તું શા છકે છલકાય,
આમ લટકે કરી, આમ મટકે કરી, નેન નખરે કરી,
આ વૃત્તરે કરી, વાલમ વશ કરી, વાહવા શી મજાહ.-વાહ.

(કરણ ઘેલો.)

ગાયણ ૪૧ મું.

ચલતી ચપલા ચંચલ ચાલ સુંદરીયાં અલબેલી
જોબન રસ માતી ડોલે, નયનન અમરત રસ ઘોલે.
સંગમાં બન મંડળ ખેલી આલી.—ચલતી.

એક તો નયના મદ ભરે દૂજે અનજન સાર,
એ ઔરી કંઇ દેત હય મતવારની હુતીયાર,
આહુાહા શાનો વાલી, ઓહોહો ભોલી ભાલી,
નઇ બેલસી હુયે નાર નવેલી.—ચલતી.

ગાયણ ૪૨.

જોબન બરસન લાગે રાજા,
ઝમઝમ ચમચમ ચમકે તાજ આજ.—જોબન.
છત્ર શીશપર ધુમધુમ તન દમકત ચમકત મલક ફલકતક ધુમ,
તન મન નાદીર નાદીર સુભાવ ધગધગ જગજગ મુકટ બીકટ,
બરતર સરતર આસમાન તક, દાદ દાદકા ડંકા કડકડ,
ચંદ્રશાન તલક તક લજાત મુખ આસમાન તકતા.—જોબન.
(તાજે નેકી.)

ગાયણ ૪૩.

કરીમ રહીમ સત્તાર ગફ્ફાર હુલીમ.-કરીમ.
ગીનતી ગીન કીજીએ, દીતો દુર માલ,
બાટોં નાંમ મેરો, પુન નીધાન.—કરીમ.
(આજમશાહુ.)

ગાયણ ૪૪.

પ્યારે તેરી પ્યારી શાન, તુઝપે ફિદા મેરી જાન,
બાતોંમેં દિલદારી, નયના હુય મતવારી,
જાદૂ ભરી સારી સયન બાન.—તુઝપે.

શેઅર

જુલફકે ઇશ્કને જીના મુઝે જંજાલ કિયા,
તેરી રફતારને જાલિમ મુઝે પામાલ કિયા.
જીકો લુભાતિ હુય આન બાન, તુઝમેં નિરાલી હુય જાન, સાન,
પ્યારા તૂં લાસાની બે ગુમાન! તુઝપે ફિદા મેરી જાન.-પ્યારે.
(નાજાં.)

ગાયણ ૪૫.—ગઝલે ઝફર.

અકલ પર નાજ હુએ, કુદરત પર નજર કીસકો હુય,
સબકો ફીકર આજકી હુએ, કલકી ખબર કીસકો હુય.-અકલ.

રાત દીન નીશએ પીંદારમેં હુએ સબ બદ મસ્ત,
તૌબા અબ કૌન કરે, ખૌફ્રો ખતર કીસકો હય.-અકલ.
દેખ હર ગુનચા લીયે દોશ પહુએ રખતે સફર,
ઇસ ગુલીસ્તાંસે નહીં અજમે સફર કીસકો હય.-અકલ.
શૌલા હો, બર્ક હો, મેહતાબ હો, યા હો ખુરશીદ,
લાતા ખાતેરમેં મેરા રશ્કે કમર કીસકો હય.-અકલ.
બરાહે ઉલફતમે હરએક મૌજે હુએ ગો મૌજે ખતર,
હાથ ધો બએઠે હુએ હમ, જાનસે ખતર કીસકો હય.-અકલ.
અલ્લાહ અલ્લાહરે દરાજી શબે હીજરા તેરી,
સુબેહ મહેશર તલગ ઉમીદે સહર કીસકો હય.-અકલ.
દેખતા અયેબો હુન્નર ઔરકા હુએ સબ કોઇ.
અપના માલુમ "ઝફર" અયેબો હુન્નર કીસકો હય.-અકલ.

ગાયણ ૪૬.

પાઇ પાઇ તોરી યારીકી નજરીયાં-પાઇ પાઇ.
ધુલન મીલન તુમને રએંસ રએંસ કીઇ,
કીની કયસી મોરી અયસી રે કદરીયાં.-પાઇ.
મગન મગન સીગરી ઉમર તલક રહે,
સીર પેંચ તોરી ભારી રે પગરીયાં.-પાઇ પાઇ.

(કમરઅલઝમાન.)

ગાયણ ૪૭.

બદ કીસમતસે હો ગયે સામાં નયે નયે,
હાંસીલ કીયે હય હસરતો અરમાં નયે નયે.—બદ.
ગુરબતમેં સએરે લાઅલો ગુલ અબ કહાં નસીબ,
સહેરાં નયે નયે હય બીયાંબાં નયે નયે—બદ.
કરતા હું કદ્ર અપને દીલે લખ્ત લખ્તકી,
પએદા કીયે હંયે લાઅલો બદખશાં નયે નયે.—બદ.

(ભૂલ-ભૂલઇયાં.)

ગાયણ ૪૮.

યા રબ હાલ ખુલ જાવે, ઇશ્ક કીયા કયું તુંને પએદા, કાનો સુના ઇલજામ ધુમધાંમસે, સુન સુન સુન હુએ હોશ ગુમ, હોશ ગુમ.-હાલ.

પીતમે સુલગા દીલ જલ જલકે, જાન પડી હુએ અબ જલકે,
દીલ હુએ દુશમન, જાંન હુએ બએરન, પુર ગમ હુએ હુમ હમદમ
હુએ કમ.-હાલ.
(ચતરા બકાવલી.)

ગાયણ ૪૯.

ર્હે કયા સુનતા હું, કયા સુનાતા હય તું?
અએ બીગડે યા મુઝકો બનાતા હય તું?-ર્હે.
ગઇ ફોજસે ભાગ નુરન્નીસા!
યે અન્ધેર કૈસા દીખાતા હય તું?-ર્હે.
તેરે સાથ થે જો સીપાહી સવાર,
સજા કયા ઉન્હોકો દીલાતા હય તું?-ર્હે.
બગએર ઉસકે જીના હુએ મુઝપર હરાંમ,
મએં ખુદ જાવું, યા જાકે લાતા હય તું?-ર્હે.
(જુલ્મે અજલમ.)

ગાયણ ૫૦. ભૈરવી ઠુમરી.

સૈયાં મેં તો ના પહેનુંગી આસમાની ચુરીયાં.-સૈયાં.
દીલ્લી શેહેરસે ચુરીયાં મંગાઇ
અબ તો મેરી નો જુવાની,
એ પુરાની ચુરીયાં-સૈયાં.

ગાયણ ૫૧.

રામ નામ ભજીએ, વોહ યકતા તુંહી હરી, તુંહી
બલી પ્યારા રે.-રામ નામ.
સાંજ સકારે નામ જપત હએં, તુંહી હુએ પ્રભુ
ન્યારા રે.-રામ નામ.
જબસે તેહારે નામ જપનકી માલા ફેરી દાતા રે,
ના મનમે કોઇ અઓર સમાવત, તનમન એ પ્રભુ વારા રે.-રામ.
ઝુટે લોગ જાંહાંન કેરે, મીત ન દેખા કોએ,
મીનતર પ્યારા તુંહી રે, તુઝબીન હોવે ન કોએ.-રામ નામ.
(તબદીલે કીસમત.)

ગાયણ ૫૨.

અખીલ વિશ્વમાં છો, એક ત્રિયા રાજ સુંદરી; ત્રિયારાજ સુંદરી;
ગુણ નિધાન રૂપ વિશાળ, દિવ્ય દેહ શી ધરી.—અખીલ.
મોહની કળા છે ઇંદ્ર પત્નિથી અધિક;
તપ્ત કામ રૂપ રે બિરાજો ભુષણો ધરી.—અખીલ.
લક્ષ્મિ હીરાહાર મોતી, રત્નથી ભરી;
મહેલ છે અનેક આપને, કળા વિજય કરી.—અખીલ.
(ત્રિયારાજ.)

ગાયણ ૫૩ મું.—બેહાગ—ખ્યાલ—ત્રીતાલા.

બાજે રે મોરી પાયેલ;
જનનન જનનન કયસે કર આઉં તોરે પાસ.—બાજે રે.
સાસ મોરી દુતી, નનંદ મોરી બૈરન;
તોહે ન આવે લાજ.—બાજે રે.

ગાયણ ૫૪.—ગઝલે ઝફર.

જબ તેરે બીમારકે ગરદનકા મનકા ઢલ ગયા,
હમદમોંકી આખમેં નકશા કફનકા ઢલ ગયા.—જબ.
જાંને શીરીં દેતે હુયે લાખો મીસાલે કોહ કંન,
ગરમેં જોબન ઉસ બુતે શીરીં દહનકા ઢલ ગયા.—જબ.
શામભી પકડી તો ફીર કયું કર કટેગી ગમકી રાત,
દીન તો યે હુર તરાંહસે રંજો મહેનકા ઢલ ગયા.—જબ.
શમઆકા કયા મોહ હુએ જો ઇસ કદસે હમસર હો શકે,
સાફ સાંચેમેં બદન ઉસ સીમતનકા ઢલ ગયા.—જબ.
જાએ તહેંસીં હુએ સરપા ઇસ ગઝલમે અએ "ઝફર,"
વાહવા કયા ખુબ મજમુન સુખનકા ઢલ ગયા.—જબ.

ગાયણ ૫૫.

ખુદ હાથોથી જે થયું કામ થકાવે—
મન મલકાવે—હરખાવે!—ખુદ.
આપ મુવા વન દર્ગમાં, કોઇ કદી નવ જાએ,
'આહ નીરાહ પરઇ' એ, કેહતી કેમ ભુલાએ?
તે મનનું માએગું તો મળે, મેહેનત ફલે,
ચિંતા ટલે,—કામે ભલે, વલગે બલે,
જે કામ કરે ભાવે.—ખુદ. (દોરંગી દુનિયા.)

ગાયણ ૫૬.

આયા હું મએં નૌકર રહેને જલ્દી કામ બોલો?
મુશ્કિલ તુમપર કૌનસી હુએ નેકોનામ બોલો?
કરવાની હુએ મુઝસે કયા કયા ધૂમધામ બોલો?
ચહાતે હો કિસકો કરને આપ રામ બોલો?—આયા.
મુઝમે ન હુએ ખામી, અસફ્લ હું મએં નામી,
સારે મુઝસે ડરતે હુએં, કયા રૂમી ઔર કયા શામી,
ઉસકા બેડા પાર હુએ બસ જિસકે હમ હય હામી,
પર મિલેંગે તનખ્વાહકે કયા હમકો દામ બોલો?—આયા.

(આશક્કા ખુન.)

ગાયણ ૫૭.

સુનો યારા રાગની ગમકી, જલ થલમે ડુબકી ખાઇ;
કોઇ કહેરકી બીજલી ચમકી, જો કડ કડ કરતી આઇ;
તુફાંનકી ઝલકી ચમકી, જલ અન્દર સબકો લાઇ.—સુનો.
કીયા જાહાજ સબ્હી તહોબાલા,
કોઇ બચા ન ખુડહા બાલા,
બસ મુઝે કનારે ડાલા,
એ આનકે નગરી પાઇ.—સુનો.

(ખુદાદાદ.)

ગાયણ ૫૮.

સખી કયસે દુઃખ સહા જાએ, બીન પીયા જીયા કલ નહીં પાએ,
જાએ સીસક સીસક જીયા હાએ.—સખી.
જીયરા અજાનકો બીછોહુસે પીછાન પડી,
દુખસોં મીલાપ ભયો, સુખ બન ગયો બયરી,
હોએ દરસ તોહે પ્રાનકા, કાહે સુન્દરી અધીરી ભઇ,
સખી કયસે ધરે મન ધીર, દરસ બીન જહાંગીરકે.
ધીર ધીર અધીરી ધીર,
પીર દે ગયો જહાંગીર, સંગ લીયે ગયો મોરી ધીર,
કરૂં કાહાં હાએ, કહાં બસું જાએ, કયસે કલ આએ, ચયન જીયા
પાએ.—સખી.

(ખુને નાહક.)

ગાયણ ૫૯. ભોપાલ કલ્યાણ—ધ્રૃપદ.

વારૂંરી કર મોરલી, અધર ધાર.
ઔર બોજ કતત ચાહું, તેરે આવન પર બંસરી વાલે કહાન.-વારૂંરી.
હાથ લકરીયાં, ખાંધે કમરીયાં,
તામડ કોડ છબન વારૂંરી.—વારૂંરી.

ગાયણ ૬૦.

તરસાં છીયે તાડી વણુરે, ટટલાટ અસહ્ય કેમ સહીયે.-તરસાં.
તાડી તે માડીનું દુધ મરદાની, મહીયારી વાધણુ રે.-તરસાં.
તાડી તે નાડીની તનદરોસ્તી, શાંત કરે તન મન રે.-તરસાં.
સુખ કારક એ સુકાળ વહી ગયો, આજ બે રૂપીએ મણુ રે.-તરસાં
ગામ ગમેરના રડે ગરીબો, ટાળો એ કાળ મ્હાજનરે.-તરસાં.
(ભોલી જાન.)

ગાયણ ૬૧.

કોઇ હાલ કહો જાકે, મેરી પરીકો સમઝાકે—કોઇ.
તેરી ખબર દે કઔન મુજે અઔર લાવે કઔન નીશાંન,
તુજે કાંહાં મએ પાઉં જાન, યેહી હુએ ધ્યાન, રહા હરઆંન.—કોઇ.
અએ પંખા પંખેરૂ, ઉડે ફીરે તું, જગે જગે પર દુર,
કહીં નજર પડી વો હુર, સરાસર નુર, જો હુએ મજબુર.—કોઇ.
સુનો સુનો અએ બનકે દરખ્તો, સુનો મેરી ફરીઆદ,
કાંહાં જમા મેરા શમશાદ, કરો ઇમદાદ, મએ હું બરબાદ.—કોઇ.
અએ જમીન તું ફટ જા, જરા તું હટ જા, નજર પડે ઇસરાર,
કાહાં છુપી હુય વો દીલદાર, ગુલે બેખાર, મેરી ગમખ્વાર.—કોઇ.
હવા સલામો પયાંમમે હુય, જેહાંમે તેરા નામ,
જાંહાં મીલે વો ગુલ અન્દામ, તું દે પએગામ, યેહી હુય કામ.-કોઇ.
(ચતરા બકાવલી.)

ગાયણ ૬૨.

મય તો નાચાર નહીં, ઇશ્કને નાચાર કીયા,
બેવફાઇને કિસીકી મુઝે બિમાર કિયા.—મય તો.
હિજ્રમે અપને સનમકે હું મય મરમરકે જિયા,
સંગદિલને ન કરમ મેરે પ જિનહાર કિયા.—મય તો.

હાય! બુલબુલસા ગવૈયા બના જિસ ગુલકે લિયે,
ગુલશને દહરમે અયશ ઉસને મેરા ખવાર કિયા.--મય તો.
(જફાએ સીતમગર.)

ગાયણ ૬૩.–ગઝલ.

ગોરે બદનપે ઉસકે નહીં પયેરહન સફેદ,
યે નસતરન સફેદ હયે, વો યા સમન સફેદ.–ગોરે.
કીસ દરજે તેરા દાંત હયે અયે સીમતન સફેદ,
અયેસા નહી હુવા કોઇ દુરરે આહુન સફેદ.–ગોરે.
અયે રશકે શરમઆ માહ તેરા નુર દેખ કર,
અંજુમનંકી હો રહી હયે અંજુમન સફેદ.–ગોરે.
અયે ગુલ તેરે હજુર ન ઠયેરે કોઇભી રંગ,
હો જાયે એક દમમેં ચમનકા ચમન સફેદ.–ગોરે.
ઉડ જાયે રંગ તેરે લબે લઆલ કે હુજુર,
બીલોરકી તરાંહ હો અકીકે યમન સફેદ.–ગોરે.
આઈ બહાર હર બુનેમેંસે હયે જોશ ખુન,
હો જાયે સુર્ખ પહેનું અગર પયેરહન સફેદ.–ગોરે.
નીસબત હમે મેરે માહકી કોઇ બદનસે કયા,
હયે છીપસી તો માહકા સારા બદન સફેદ.–ગોરે.

ગાયણ ૬૪.

કહું વાત હું વિગતે વિચાર, વનિતા! વખત વધુ ન લગાડ.
કર ધરીને કર વર પ્યાર, વનિતા! વખત વધુ ન લગાડ.–ટેક.
રંગે રમાડું, સંગે જમાડું! પ્રીતી ચખાડું, રીતી દેખાડું.
રસમાં ડુબાવું નાર, વનિતા વખત વધુ ન લગાડ.–કહું.
વિધ વિધ સાડી, પેહેરાવું દાંડી,
કમખા ને ચોળી ને ચણીયો ને નાડી,
હાર હીરાના ને માળ સુંવાળી,
ઝાંઝર ઝુમણુ, મોતીની વાળી,
ખવરાવું પકવાન થા તું તો જાડી,
પગમાં બે જોડા ને છત્રી લે કાળી,
ચડવાને ગાડી, ને ફરવાને વાડી,

હું તારો લાડો, ને તું મારી લાડી,
હું તારો પાડો, ને તું મારી પાડી,
"મીઠા મીઠા મેવા, જોઇ જોઇને લેવા,
લેહેરીજીના વિહવા, નહિ ખાવા કે પીવા,"
તું ચાલને થા તૈયાર—વનિતા—કહું.

(મદન વસંત.)

ગાયણ ૬૫.

નિર્બળ શત્રુ સબળ રાજપર આજ ચડીને આવે છે !
સિંહ સમાન શુરાને આજે શિયાળવું ગભરાવે છે !
કેમ બોલો છો રાજાજી આવી કાયરની વાણી ?-કેમ.
આપની મતિ કદાપિ આવી ન્હોતી જાણી,
હવે લાગે છે કે, હાય થવા બેઠી હાણી.—કેમ.

(કુલીન કાન્તા.)

ગાયણ ૬૬.

ઝુક ઝુક પડે રે પાયો કચ્છુ ભારી,
જરા થાંમ, થાંમ થાંમ—થાંમ થાંમ થાંમ થાંમ;
અબ જાલ રે.—ઝુક.
કયા તઓર તું બોલના,
કયા ભેદ તું ખોલના;
તું જાલ મત તોડનાં
તું ડોર મત છોડનાં,
ક્યા દેખત, ક્યા ચાહત: ક્યા તાકત;
ક્યા તકત ચલા પાઘડી કીસીકી ભાઇ—ઝુક.

ગાયણ ૬૭.—ભૈરવી-ઠુમરી.

મગરોકો થારો કૃષ્ણ મોરારી.—મગ.
પનીયા ભરન કયસે જાઉં મોરી પ્યારી.—મગ.
ઉંગલી પકડ મોરી, બૈયાં મરોરી,
સીરકી મટકી ફોર દારી !—મગ.

ગાયણ ૬૮.

એ ભાપ હું નહિ કહેતો કે ઝાજું તું ધે.—એ.
માગું તું પાસ અરે ભાપ બહુ થોડું,
રોજ શેર ધસ ગુંદર પાકે ભર મ્હોડું;
બરફીને હલવા-ધાંત વગર દળવા-ભસ ગપ્પ ઘેઇ ગળવા;
સહુ થોડું પણ સોજું સાજું તું ધે.—એ ભાપ.
સાધું ને સૂતરૂં માગું હુ ખાણું,
ધાળ ને કઠોર તણા અવગુણ હું જાણું;
ખીચડી ને રોટી-એ પણ છે ખોટી-જરા સોતી કે ઓટી
ને પાઇ ને પુધીંગ પુરી ખાજું તું ધે.—એ ભાપ.
સોનું ને રૂપું-મોતી ને હીરા,
માંગતો નહિ હું મોટી એ પીરા;
લોન લાખ ત્રિશની-મિલકત દર હિસની-રે ગિરવી ધસ વિસની,
ભસ લેવા ફુલ રોજ એક તાજું તું ધે.-એ ભાપ.
મ્હેલ કાજ સુણ "ફિરોઝ" પગે નહી લાગું,
ડોંધાલ સરીખી એક ઝુંપડીજ માગું,
ન્હાની બસ વાડી—ફુલ ફળની વાડી—એ જોડીની ગાડી,
ને રોજ ઘરે વાગતું વાજું તું ધે.-એ ભાપ.

(હોમલો હાઉ.)

ગાયણ ૬૯.

જય જય ઈંદ્રાસન પતિ ગ્યાની, જય સુરપતિ રાની ઈંદ્રાની
રસિયા રસ ખાની, આગમ જાની, દાની, સાહસ અભિમાની.-જય.
સુરજન પદ સંગી સુખદાની, દુરજન મદ ભંગી દુઃખ હાની,
ભગતી ભગવાની, ગંધર્વાની, ગાતી તુમદર તાદાની,
તોડી, મુલતાની, કાફી, ધાની, રંભા મેનકા પટરાની.-જય.
કરૂણા કે સાગર, ગુણ કે આગર, નટવર, નાગર નીરમાની.-જય.
બાદલ બિજલી, બર્ખા પાની, પાઇ સબપર હુય પરધાની,
હુય પાનીસે આબાદાની, ઝનનન ઝન ઝન ઝન.
નારદ, સારદ, મુનિ સયલાની, મહિમાં સબને હુય પહચાની,
ઇશ્વર ધ્યાની, સુરનર માની, જસ કે જાની, જાવેદાની,
ઝનનન ઝન ઝન ઝન, સનનન સન સન સન, છનનન છન છન છન.-જય

(હરીશ્ચંદ્ર વી. ના. મં.)

ગાયણ ૭૦.

કયા હરસુ બાહાર હુએ.
કયારી કયારી પ્યારી પ્યારી નીઆરી સંવારી.—કયા.
ચમન ચમન હુએં ગુલ કયા ફુલે,
જુહી બેલા સઓસન લાલા બોલેં, બુલ બુલેં
સબ ગુલશનમે; પેડોંકી કતારેં, ફુલોંકી બાહારે,
જીઆંકો લુભાવે, મોહે નએનાં.—કયા.

(બાહારે પરસ્તાન.)

ગાયણ ૭૧.

મુઝે તાજો તખ્તસે કામ નહીં, શાહે ખુબાંસે હય કામ,
મય છોડકે શાહી, કરૂં ગદાઇ, ઉસકી સુબ્હો શામ.—મુઝે.
હુવા રામ વો આહુ ચશ્મ નહીં, હાએ કરકે ગયા હુએ રમ,
વહેશીકી તરાંહસે દસ્ત નવરદી કરતા રહું હરદમ,
મુજદા હો તુમ્હે અએ ખારે રહ, પાબ રહેનાભી હુએ હમ.
હુએ મદદ મુઝે તેરી જોશે જુનું નહીં તનહાઇસે કમ.
હય દૌલતો હશમત, માલો ખજાના મેરે લીયે ના કામ-મય છોડકે.

(જુલ્મે અજલમ.)

ગાયણ ૭૨ ગઝલે મોમીન.

વ્હો જો હમમે તુમમે કરાર થા, તુમ્હે યાદ હો કે ન યાદ હો,
વાહી યાને વાઅદા નેબાહકા, તુમ્હે યાદ હો કે ન યાદ હો—વ્હો.
વ્હો જો લુત્ફ મુજપે થે પેશતર, વો કરમકે થા મેરે હાલપર,
મુજે સબ હયે યાદ જરા જરા, તુમ્હે યાદ હો કે ન યાદ હો.—વ્હો.
વો નયે ગીલે વો શીકાયતેં, વો મજે મજેકે હેકાયતેં,
વો હર એક બાતપર રૂઠના, તુમ્હે યાદ હો કે ન યાદ હો.—વ્હો.
કભી બેઠે સબમે જો રૂબરૂ, તો ઇશારતાહીસે ગુફ્તેગુ,
વો બયાંન શોકકા બરમલા, તુમ્હે યાદ હો કે ન યાદ હો.-વ્હો.
કોઇ બાત અયસી અગર હુઇ, કે તુમારે જીકો બુરી લગી,
તો બયાંસે પેહેલેહી ભુલના, તુમ્હે યાદ હો કે ન યાદ હો-વ્હો.
કભી હમમે તુમસેભી ચાહથી, કભી હમસેં તુમમેભી ચાહથી,
કભી હમભી તુમભી થે આશના, તુમ્હે યાદ હો કે ન યાદ હો.-વ્હો.

કહાં મયને બાત એહે કૌન હુયે, કે મેરે દીલસે સાફ ઉતર ગઈ,
તું કહા કે જાને મેરી બલા, તુમ્હે યાદ હો કે ન યાદ હો.-બ્હો.
જીસકો આપ ગીનતે થે આશના, જીસે આપ કુહેતેથે બાવફા,
મયે વોહી હું "મૌમીન" મુબતીલા તુમ્હે યાદ હો કે
ન યાદ હો.-બ્હો.

ગાયણુ ૭૩.

દીલ તો જફામાં હાએ જલે ને જલાવેરે!
ગમીની આગ અરે હાં! બુજાવેરે!—દીલ તો.
પરવર કદર તું કરજે દઇ પ્યારી તુંજ પનાહ,
ગર તું નહીં તો કોણુ બેકસને બચાવેરે!—દીલ તો.
અએ શાની, અરજી સુનજે-કરજે તું કદ્ર, અએ ખુદા!
ઓ જ્ઞાની, અમને દેજે દુઃખમાં સબ્ર સારી, અય ખુદા!
જાંહાં જાની દાદ આપી શાદ રાખે, અય ખુદા!
તુંહીં દાંની, દે નીવારી જુલ્મ જબ્ર, અએ ખુદા!-પરવર.

(બાગે બેહેશ્ત.)

ગાયણુ ૭૪.

જગવાલી તેહારી કરતારી કે વારી,
ગુલકારી કુદરતકી હય સગરો જગબારી.—જગવાલી.
લખત લખત તુમરો સાર, ફુલ પાત ડાર ડાર,
કોઇ ન પાયો ગુનકો પાર, હુશ્ન જગત હય હારી.—જગવાલી.
રામ ઝરોખે બયઠકે, સબકા મુજરા લેત,
જયસી જાકી ચાકરી, વયસા વાકો દેત.
તું માતા, તું પીતા પ્યારા, તું ત્રાતા, તું દાતા ન્યારા,
તોપે તન મન ધન હય વારા.-જગવાલી.

(મુરીદે શાક.)

ગાયણુ ૭૫.

મુઝે કર ઓ આશક નહીં પ્યાર તું અબ,
ન મઆશુક મય ઔર ન હુયે યાર તું અબ.—મુઝે.
મય તંગ અબતો જિનેસેભી હાએ! આઇ,
મુઝે મૌત દેના અએ ગફફાર તું અબ.—મુઝે.

(આશકકા ખુન.)

ગાયણ ૭૬. યમન કલ્યાણ ત્રીતાલ.

રામ નામ એ મન તું નીત કર,
ગ્યાન ધ્યાન કયા સોચ અજાણે.—રામ.
જાણે અજાણે જાનત નહીં કાહે,
ફીર પીછે પસ્તાવે, નીકસ જાએ જબ તેરો પ્રાણ.—રામ.

ગાયણ ૭૭.

ચલેં મીલકર દીલબર ખુશતર હમ ફુલ વારીયાં,
હય બારીયાં, હમ નારીયાં,
એહ અજબ ગુલકારીયાં કયારીયાં ન્યારીયાં પ્યારીયાં સારીયાં.
બની બાંકી સબી મત વારીયાં નુકીલી અલબેલી સહેલી દીલદારીયાં,
સબ કલીયાં ખીલીયાં બાગમેં હય પ્યારી.
જાઇ જુઇ બેલા ચંબેલી થાલ કીયરીયાં ગુલકારી હય સારી
ગાવે ગાવે બુલબુલ બાગમેં.
આવે આવે શાહજાદી આજ ખુશીયાં હોવે યાંહા સબ ન્યારી.-ચલે.

(તાજે નેકી.)

ગાયણ ૭૮.

કયા મુખડા ભાએજી, શુભ ઘડીયાં તોસે જાં મીલીયાં—
તોરી એ કાયા પ્યારી રે; મોરી રે માયારે;
નીત ખુશીયાં પાએજી.—કયા.

(જુલ્મે વેહેશી.)

ગાયણ ૭૯.

હમકો તો મનસુખ દેવા ભયો બુજ દાતા,
કરે પીત ઊન સંગ—હમકો.
મઓલા બારી રામ, ખુદા નામ જપીએ,
તન જોગમે રતીયોંકો સંધ્યા કર
રંગ દેત નયા રંગ.—હમકો.

(હામાન.)

ગાયણ ૮૦.

બજી જબ હવસકી બાંસરિયાં,
ગોપી બને હયે હવસી સારે, શયતાં સાવરિયાં.—બજી.

કુબુધ આયે લાલચમેં સારે,
જમના સમઝકે જમ સાગરમેં ડુબકી તો મારે.
પડે નર્ક કુંડમે બિચારે,
ખેવનહારા ઇશ્ક નહીં તો કોન ઉન્હેં તારે?
ગઇ ડુબ ઉન્કી નાવરિયાં.—ગોપી. (સંગીન બકાવલી.)

ગાયણ ૮૧.—ગઝલે અફસું.

પરદા ઉઠાકે ચહેરેએ રોશન દીખા દીયા,
દીવાના અયે પરી મુજે તુને બના દીયા.—પરદા.
તઓરે સીતમ હુજુરકો હમને શીખા દીયા,
મકતુલ હો કે આપકો કાતીલ બના દીયા.—પરદા.
મુમકીન નહીં હયે કાકુલે પેચાંસે છુટના,
દામે બલામે બખ્તને હમકો ફસા દીયા.—પરદા.
વ્હો ઇત્ના અબસ હમ દમજો યેકતાઇએ જમાલ,
સોબાર આઇને તુમેહ, હમને દીખા દીયા.—પરદા.
વો સાથ ગએરકે ગયે દરીયામે બહેરે હુસ્ન,
દરીયા હમારે દીદએ તરને બહા દીયા.—પરદા.
કયા કયા મજેહ ન હમને ઉઠાયે શબે વસાલ,
હોતોંસે હોત સીનેસે સીના મીલા દીયા.—પરદા.
આરાસ્તાં મકા હયે, દીલ બાગ બાગ હયે,
કાસીદને આકે કયા હમે મુઝદા સુના દીયા.—પારદા.
"અફસું"ને તેરે ઇશ્કમેં અયે રશ્કે આફતાબ,
હુસ્ને સબાબ ખાકમેં અપના મીલા દીયા.—પરદા.

ગાયણ ૮૨.

વેઠ કરીને મરો—પેટ કદી ના ભરો,
નેક ધાનતે કમાઇ રંજથી;
ભાઇ હાથ ઠેરવી—ચાર તર્ફ ફેરવી,
હું સદા સુખી થયોછ ગંજથી.
(કોરસ) હાઉ, હાઉ, હાઉ,-કરૂં સહૂનું,
ચાંઉ કરી જાંઉ થાપથી;
શયતાન વાઉ કે-ઉડાઉગીર સાઉ કે
હું બિહું ન બાઉનાબિ બાપથી.—૧.

બાર ઘરો બાળિયાં—ચાર જનો જાળિયા.
દ્રવ્ય કાજ એક ખૂનબી કીધું;
ચૌદ ચોરીઓ થઇ—આંઠ ફાર્જરી સહી,
સહાઠ મૂર્ખનું સહૂ ઠગી લીધું.
(કોરસ) હાઉ, હાઉ, હાઉ,—૨.

રાખ સદા ધ્યાનમાં—નીમ ખુદા જહાનમાં,
દ્રવ્ય એકલુંજ સર્વને ગમે;
હોય જો સુખી થવું—આય માનજો કહ્યું;
જઇને ઘરે વિચારજો તમે.
(કોરસ) હાઉ, હાઉ, હાઉ.—૩.

(હોમલો હાઉ.)

ગાયણ ૮૩.

શાહેવાલા તું પ્યારા સરવર બરતર હુએ આલા,
દઓલત હશમત ખાતીર ખાહ, તું દેખે નીત ફુલે ચમન તેરા,
શાહ હુનરવર ન્યારા.—શાહેવાલા.
સબસે આલા હય સુલતાન, જુગ જુગ જીવે તું જીશાંન,
પુરા દીલકા હો અરમાંન, તું દાના, તું બીના, તું દાતા, તું શાહા,
તું આલા, તું બાલા, સબકા; શાહા તું પરવર—બરતર—
અખતર અનવર; અકસર સરવર; હર ઘર ભરકા—શાહેવાલા.

(આજમશાહ.)

ગાયણ ૮૪.

ફરિશ્તા જીસ ઘરમેં મૌતકા હો, ગુજારૂં ઉસ ઘરમે રાત કયસી?
ગુલામ તૂ જાં નીસાર હોકર, શિખાતા હય મુઝકો બાત કયસી?—ફરી
લહૂકા પ્યાસા મેરે હય ઇન્સાન, અજબ નહીં જો લે વ્હો મેરી જાન,
બિગાડ કર મેરે જરપે ઇમાન, દગા કરે બદ સિફાત કયસી?—ફરી.
પિદરસે કહેતા થા મેરે મગરૂર, કે મયં તો લાલચસે હું સદા દૂર,
જો દેખી દોલત, તો બિગડી નૈયત, દિખાઇ આખીરકો જાત કયસી?—
ફરિશ્તા.

(મહામુદશાહ.)

ગાયણ ૮૫.—ભૈરવી ઠુમરી.

ડોલીઆ લે આવો મોરી રે,
મેં તો ચલી રે પીયાકે દેશ, નગર ડોલીયાં,
ચાર કહાર મીલકે ડોલીયાં લે આવો,
મંજલ મંજલ પહોંચાવો, નગર ડોલીયાં.

ગાયણ ૮૬.

યેહ ઇગંલીશ બીરાન્ડી શીરાજી અંગુરી
યેહ બીર હય તાસીર દાર
મોહઇયા હય પુરા મયખાના પયમાના
ઉડાના જમાના ખુમાર;
શેરી ખુશ ગવાર, બીસયાર, મેકદાર,
તઇયાર યેહ દેસી, યેહ રાસી યેહ બાસી,
યેહ મીઠી યેહ કડવી, દીખાતી બહાર;
બરાબર યેહ હય વીસ્કી મોહુવેકી, યાર,
વો જોહર હય ઇસમે કે જર હો નીસાર
યે બન્દર કે માનીંદ તુમકો નચાય,
હો પીતેહી ખર જીસકે મુહમે યહે જાય,
શીતાબી હો નાજીલ ખરાબી હજાર.
લાચાર અનજામ કાર!
હાં શરાબી હય આલમમે ખાર.–યેહ.

(દીલ ફરોશ.)

ગાયણ ૮૭.

છે અંધ પ્રેમ ગુણીયાળો, એ ગ્રંથ પ્રેમ છે ન્યારો;
સમજે છે પ્રેમી બિચારો, નિજ પ્રીત અનુભવનારો,
વિષ ઘટ રસનો પિનારો, અમૃત રસ શું કળનારો!
સખી સહુ સમજે પ્રીત કયારો,
પ્રીય તમને મન વધુ પ્યારો;
જીવ જંતને પણ નહીં ન્યારો—છે પ્રેમ જગતને પ્યારો.—છે.

(મદન વસંત.)

ગાયણ ૮૮.

તોરા દાવર દાદાર યાર શાહા,
તું માલીક પ્યારા બાગકા બાડીકા, નાદીર ઝુલકી
ડાલીકા, નાદીર બાલીકા, સોહે ગુલશન પ્યારા પ્યારા.—તોરા.
તું માલીક પ્યારા આંખો પ્યારા, જાનો પ્યારા,
નાદીર બરતર આસમાનકા તારા પ્યારા;
દાદારકા સંસારકા પ્યારા—તોરા.

(ખુદાદાદ.)

ગાયણ ૮૯—ગઝલે નઝીર.

હમ તો આશક હુય, તેરે નાઝ ઉઠાને વાલે,
તુમસે કમ દેખે હુયે, મહબુબ સતાને વાલે.–હમ તો.
કલ શબે વસ્લમેં કયા જલ્દ કટીથી ઘડીયાં,
આજ કયા મર ગયે ઘડયાલ બજાને વાલે.–હમ તો.
કલ જો રસ્તેમે મીલે, હંસકે વોહ યું કહેને લગે
અબ કહાં જાતે હો દીલદાર જલાને વાલે.–હમ તો.
હીજ્રમે યારકે ગર પુછો તો બતલાવું મયે,
શમઆકે પાસ વોહ બયઠે હુય જલાને વાલે.–હમ તો.
ગુઝરી મુદ્દત કે મેરે સાથ લીપટને ન આયે,
કયા હુવે યાર, હમકો ગલે લગાને વાલે.–હમ તો.
અબ જો મીલના હો "નઝીર" યારસે કહેના જાકે,
કયા ભલા હમ ન રહે, યારો બુલાને વાલે.–હમ તો.

ગાયણ ૯૦.

દરપન બન ચહેરા ચમક રહા,
ચમક રહા ચમકાએ રહા.—દરપન.
પલક ઇશારેસે મન હરલીનો,
બદનસે જોબન ટપક રહા.—દરપન.

(ગુલે બકાવલી.)

ગાયણ ૯૧.

સનનન સોહે સાવરીયાં શામ,
પ્યારે પ્યારે નયનોપે વારી વારી જાઉં.—સનનન.

એક તો ડાલે પીયા મુખડેપે આંચલ, દુજે દીખાવે ઊંગલીયાં રામ,
તીજે ભરે મોરી છતીયાંપે ચુટકી, કયા જાદુ ડારે ગુજરીયાં શામ-સ.
તાક જમાવે મોરા જીયા લુભાવે, નયેનોકી ડારે પતંગીયાં રામ,
જાઓ હટોજી ન બઇયાં મરોરો, છોડો હમારી ડગરીયાં શામ.-સનનન.

(મુળરાજ સોલંકી.)

ગાયણ ૯૨.

ન છોડો રે મતવાલો, મદવા પીયો પીયો,
યારો પીયો, સારો પીયો, પ્યારો પીયો.-ન છોડો.
જી લુભાએં, જોર પાએં, ખાએં ગાએં, રંગ લાએ,
મદવા ભરેં હમ કોરે કોરે કુલડે, લાવો પીએ હમ લાવો
પીયે હમ, પીયો પીયો.—ન છોડો.
સાકી શરાબ, દે, દે, દેના પડેગા તુઝકો,
દુના સવાબ હોગા, દેંગે દોઆએં તુજકો,
આયા ખુમાર, દે દે। ઉધાર, જીયો જીયો.—ન છોડો.

(બઝમે ફાની.)

ગાયણ ૯૩.

ચેહેરા દીખઇઓ જાનાં, કુંજન કુંજન પ્યારે ઢુંડત,
પ્રીરત દેખત રએન દીના.—ચેહેરા.
નામકે સુન્નેસે આસ હો દીલકી,
દેખત ભાલત એરે જાનાં,
કયું મુહ છુપાવત ચમન ચમન,
બેકલ તોરે નયન બીનાં.—ચેહેરા.

(કમરઅલ જમાન.)

ગાયણ ૯૪.

ગોરે ગોરે ગાલોંકી જાન, લંબે લંબે બાલોંકી જાન,
માન માન ઓ પ્યારી જાન, આન બાનપે વારી જાન.-ગોરે.
આશકકો હો બોસા દેનેમેં કયું પરેશાન, અજી વાહ વાહ,
અજી વાહ વાહ,
અજી બોસા તો હય પ્યારી વારી ઇસ જોબનકા દાન,
અજી વાહ વાહ, અજી વાહ વાહ.-ગોરે.

(અસીરે હીર્સ.)

ગાયણ ૯૫.

મુકત જુગત નમના માલીકકો.
ગ્યાની કહે ચુક ધારૂં હારૂં.—મુકત.
ધારી ક્રીરીયાકો રાજા જો પુછે,
રાજાસે ન ઝઘડે, બોલે હાથ જોડ, પ્રાણ વારૂં.—મુકત.
(હરીશ્ચંદ્ર. પા. ના. મં.)

ગાયણ ૯૬—પીલુ તીલાનો.

નાદેરે દેરે તન દેરે તનના દેરેના
ઓ દાના દીમ તનના
દેરેના તદારે દાની.—નાદેરે.
દીર દીરતીમ દીર દીરતીમ
ધીમ તન દેરેના તુમ તન દેરેના તદારે-તદારે દાની.—નાદેરે.

ગાયણ ૯૭.

નાચો ગાનાં, નાચો ગાનાં યેહે તેરા અય દિલરૂબા,
હય અજબ દિલકૂશા.—નાચો.
રાગ યેહે તેરે બયરાગ ભરે હયે, મીઠી સદા ઔર શીરીં અદા.-નાચો.
અય રૂહઅફ્જા બકાવલી કહાં હય, અબ તક ન આઇ સબબ
ઇસ્કા કયા ?-નાચો.
કયા વ્હો પરસ્તાંકે પરદેસે શાયદ, જાકે રહી હય કહીં ઔર જા ?-નાચો.
ધુન હય ઉસીકી, તું ઉસ્કો બુલાકે, ઇશ્કે હકીકીકા ગાનાં સુના.-નાચો.
(સંગીન બકાવલી.)

ગાયણ ૯૮.

દીલકો ભાવે મન લુભાવેરે, ખીલ ખીલકે કલીયાં ડાર—
આઓજી આઓજી દેખેં લહર ચમનકી,
સખીયન હીલમીલ ગાવેંરે, ખીલા હયે ગુલાબ,
દેખો લાજવાબ, ચંમ ચંમ ચમકત આજ હુએં
ગુલશન, ચમન ચમન જીઆ શાદ હુએ રઓશન.
ખાર મીટકે હુએ જાર, ગુલ હુએ બે ખાર.—દીલકો.
(બાહારે પરસ્તાન.)

ગાયણુ ૯૯ મું.

છાંડ ચલે મન પરદેશી.—
બનબન ભટકત હાએ હાએ અબ, કબલગ ફીરકર આનાજી,
છોડ નગર ઘર જોગ પાએ તો,
હુરસે ધયાન લગાના.—છાંડ ચલે.

(ભૂલ ભૂલઇયાં.)

ગાયણુ ૧૦૦. શુધ્ધ સારંગ—ત્રીતાલ.

ગોર ગોર ગોર ગોર બરસત મેહુરવા;
બીજરીયાં ચમકે, નંદગાવ જીન જાવ મોરે પીઅરવા.—ગોર.
મધવા પીલાવ, ગલે લગાવ;
ભર ભર સરવા આ.—ગોર.

ગાયણુ ૧૦૧.

આવો સખી આવો માને મોતીડે વધાવો,
મોતીડે વધાવો માને, ફુલડે વધાવો.—આવો.
કલ્પ તરૂ જશ વતી જગ જનુની,
મનવાંછીત્ જય વિજય અપાવો.—મોતીડે.
અલ્પ ગતિ પહાડ, ઇચ્છું ઉલંઘવા,
જય જય વિજય વિજય જય થાઓ—મોતીડે.

(કરણુ ઘેલો.)

ગાયણુ ૧૦૨.

દોસ્ત દુશમનકે હો, આર દોસ્તકે દુશમન તુમ હો,
અએ બુતોં નામે ખુદા જાનતે કયા ફન તુમ હો ?—દોસ્ત.
ખૂને આશકકા નહીં મીટતા હુએ ધબ્બા હરગિઝ,
હશ્ર તક ધોતે રહા કરતે ગો દામન તુમ હો.—દોસ્ત.
રહમ કરતે તુમ્હે દેખા ન કભી આશક પર,
સિનેમે દિલકી જઘે રખતે કયા આહન તુમ હો ?—દોસ્ત.
કાફેરા ડરતે બહોત તુમ હો ગુનાહુગારોંસે,
બે ગુનાહોંકી સદા મારતે ગરદન તુમ હો.—દોસ્ત.
જાતે હો તુમ જો ખરાબાતિયોંમે રહેનેકો,
"રૌનક" આબાદમે કયું રખતે મસકન તુમ હો ?—દોસ્ત.

(આશકકા ખુન.)

ગાયણ ૧૦૩.—ગઝલે રૈનક.

હય પાસ અબ બહોતહી મેરે બેકરાર દીલ,
આ જાએ આપ અગર તો કરૂં મયે નીસાર દીલ.—હય.
મયેને કહાકે લેલો મેરા દીલ, તો બોલ ઉઠે,
કૂચેમે મેરે અયેસે પડે હુયે હજાર દીલ.—હય.
ગુન્ચેસા દીલ શુગુફ્તા હો કયેસા અયે રશ્કે ગુલ,
જબ તક ન બાગે વસ્લકી, દેખે બહાર દીલ.—હય.
એક લુત્ફકી નજર પરભી લેતા નહીં હુયે તું,
ઇસ મોલ પરભી સસ્તા નહીં કયા અયે યાર દીલ.—હય.
એક જુલ્ફકો એક આંખકો, એક લબકો, રૂખકો એક,
"રૈનક" કહાંસે યારોંકો, હમ દેંગે ચાર દીલ.—હય.

ગાયણ ૧૦૪.

બાહદુર જંગી, સારે નંગી, મ્યાન કરો શમશીર,
જવાન સંગી, હય ઉમંગી, રંગી આલમગીર,
બર્છી, ભાલા, ખંજર બીછવા, ઢાલ કમાનો તીર,
માલ ખજાના, ઝેવર ગહેના, રખના બાતૌકીર.
સબ બનજારે, હમને મારે, રાહ રવાં બે પીર.
દેવ બશરકો, શેર બબરકો દમમે ડાલે ચીર.
પારસ લનડન, અરમન જરમન, મુલતાનો કાશમીર,
ફીરતે હરદમ, રૂસતમસે હમ, જંગલ હય જાગીર.
(અલીબાબા–આ. ના. મં.)

ગાયણ ૧૦૫.

હઠીલું મારૂં મન હરખાવેરે;—
ખુબ રીઝાવે મને, દીલડું ધુજાવેરે!—હઠીલું.
કારી કટારી, કાલજે મારી, ચાલ ઢાલપર, જાઉં બલહારી.
મનને કેમ કહું રે? મન હમજી રહું રે?
દીલથી બેદીલ હું તો છઉંરે!
પ્રાણ દઉંરે! હાણ લઉંરે!
મધુરી તારી હુરત હુંદર મને બેકલ બનાવેરે!—હઠીલું.
(દોરંગી દુનિયા.)

ગાયણુ ૧૦૬.

ચકમા ચલતા, છલતા, જલતા મુજકો એહ કયા દીલમે સમઝા,
ચીકના ફીતના ફુટના દમકા, પ્યાલા હય યેહ સમકા.
તેગ મારૂં ખનનનનનનન, જાન જાએ સનનનનન,
બનકે મુરદા ફડકે મુરગા, સાથી હો વહીં જમકા.—ચકમા.

(ખુને નાહક.)

ગાયણુ ૧૦૭.

દીલજાનીકો પાએ ખુદાયા ચ્હેરા તેરા કએસે?
બારે અલમકા ઉઠાકે સરપે, જંગલ જંગલ ભટકે
કરૂં કયા અએ મઓલા, સંગતકો પાઉં મએ કીસ જા?—દીલજાનીકો.

(ચતરા બકાવલી.)

ગાયણુ ૧૦૮.

કહો ફેંક કર તાજ કયું શાહ હમારે,
બહાલે પરેશાં યાંહાંસે સીધારે?—કહો.
ગુલામોને કીઇ કૌનસી એસી તકસીર?
ખફા કયું હુએ બુજે રીયાસતકે તારે?—કહો.
હુકુમત યાંહાંકી ચલાએગા અબ કૌન?
કે સરતાજ બીન સર ખુલે હમ હુએ સારે.—કહો.

(જુલ્મે અજલમ.)

ગાયણુ ૧૦૯ ભૈરવી ખ્યાલ.

પ્યારા મોસે બોલો, કયું નહીં હો ગઇ ભોર—પ્યારા.
અબુવાકી દારીપર કોએલ બોલે
ચીરીઆં કરન લાગી શોર.—પ્યારા.

ગાયણુ ૧૧૦.

મન ભાવન મુખડા હમ સબકા નીરાલી ફબન, કોમલ
ગુલાબ જો સભી ન્યારીજી છબ પ્યારી આહાઆહાજી,
જગસે ન્યારી મતવારી પ્યારી હું પરી મએં,
હું ફુલોકી મએં ડાલી જોબનવાલી ખરી મએં,
વાહ!
સબસે શ્યાંની હું જાંની જવાનીસે ભરી મએં,
મએં હર ગુન જાનું હરકો માંનું હરી મએં,
વારી દીવાની—પુરી મસ્તાની—હોશ બનવા

સમઝા મુઝેભી અએસા વએસા કયા
જએ હુમ સબકી જગમે.—મન ભાવન.
આપાકરન બુરા ગુન મુખોં મત કરો આપા
કરૂં આરતી સત બચનકી
વારીવા—બની કયા—દુર હો—ચુપ હો.
જએ રાજા ઇંદ્રકીજી.—જગસે ન્યારી.

(હરીશ્ચંદ્ર. પા. ના. મં.)

ગાયણ ૧૧૧.

દીલે હું છેઉં દુલ્લો જવાંનનો બહાર,
એબી સાચ, એબી સાચ, એબી સાચ છે!
અરે જુવો કાંહાં પણ મલેછ ધીરનાર,
એબી સાચ, એબી સાચ, એબી સાચ છે!
પચ્ચીસ ટકા સુધી વ્યાજની ફીકર કરૂંછ,
પિદર મરે, ડબલ મળે વરી ખુસી મરૂંછ;
રે તરીમ ત્રાક થઇ સાચે બની ડની ફરૂંછ,
એબી સાચ, એબી સાચ, એબી સાચ છે!

(કોરસ.)

ખાઇ પી આ જંજાલીથી આખર પરવારો,
મજાહ જોઇ લેઓ અંતે રડશો રૂ વારો!
રે હાથ છુટો ચાલુ રાખી ગજવાં પર મારો,
એબી સાચું, એબી સાચું; સાચું છે યારો?—
જુઠો દમામ જોઇ ખુશામદી કરેછ,
એબી સાચ, એબી સાચ, એબી સાચ છે!
ખરાજ પ્યારથી સહુ ફીદા બની મરેછ,
એબી સાચ, એબી સાચ, એબી સાચ છે!
ગણેછ સહુ મને જુઓ લખોપતિ સમાન,
ગમેછ કુલ લોકને શિરીન મુજ જબાન;
જાણુતાં નથીજ કે બંદો ધુપાવશે લુબાન,
એબી સાચ, એબી સાચ, એબી સાચ છે.

(કોરસ):—૨. (ભોલી ગુલ.)

ગાયણ ૧૧૨.—ગઝલે "અજમત"

નાગ જેહેરીને હુમે કાટકે સારા ઉલટા,
મેરે કીસમતકે તરકીકકા સેતારા ઉલટા.—નાગ.
મેરે મેહેબુબકી ખુશવકતી સુના જા મુજકુ,
લાકે કાસીદાને એ પએગામ સીધારા ઉલટા.—નાગ.
જોકે કરતે હુએ તદબીર સો, બન આતી નહી,
દાવ ચઓસરકા પડા હોગા હુમારા ઉલટા.—નાગ.
કર દીયા જખ્મસે બીમાર હુમે અયે જાલીમ,
કીયા તેરી ચશ્મકી હુએ શએફકા મારા ઉલટા.—નાગ.
અએસી સખ્તીકી ન કર બાત "અજમત" હુમસે,
તું જો ઉલટા તો સારા જમાના ઉલટા.—નાગ.

ગાયણ ૧૧૩.

શાદમાં શાદમાં શાદમાં સંસારકે ગુલજારમે ઇન્સાન.
હુએ શાદમાં, બાગબાં શાદમાં ફુલફલ શાદમાં
બુલબુલાં શાદમાં.—શાદમાં.
કયું ન હો જાનો દીલ શાદમાં શાદમાં,
જગમે હુએ જલ્વગર શાદીયાં શાદીયાં.—સંસારકે.

(ખુદાદાદ.)

ગાયણ ૧૧૪.

શોભે શું સુશોભિત સુંદર સાંજ,
રંગ રૂપે રોશન રબનું આ રાજ.-શોભે.
રચી શું કુદરતે રચણા આજ,
સજ્યો શો વસંતે શણુગાર સાજ.-શોભે.
સુગંધી સુરંગી લિલા સરફરાઝ,
કુદરતને છાજતુંજ શિરતાજ.-રંગ-શોભે.
ભકિત રસ પી વધાર કુદરતી કાજ,
ધરાવી ખંતી જીગરે ધર્મ દાઝ.-રંગ-શોભે.

(સુડી વચ્ચે સોપારી.)

ગાયણ ૧૧૫.

પીતમ પદ પંકજ પ્રાણ આધાર,
મોરા રસિયા રાજ કુમાર.—પીતમ.

મનકી શોભા ધ્યાન રતનસે, તન શોભા સિંગાર,
બન પાયે રસ રંગ ફુલનસે, પ્રાણ પતીસે નાર.–પીતમ.
પ્રેમ રતન ધન, પ્રેમ સુહાવન, પ્રેમ અચલ નિસ્તાર,
પ્રેમ પિયાકો, હાર હિયાકો, સુખ સમ્પત સંસાર.–પીતમ.
(રામ લીલા.)

ગાયણ ૧૧૬.

તેરી સરકારી, હમપર જારી રખ્ખે કરૂણાધારી,
દે આલી જગવાલી, સ્વર્ગ લોકમેં,
અયસાહી અધિકારી હમકો ઔર અયસાહી આચારી.—તેરી.
રાજ કાજ સરદારી, બલિહારી, બલિહારિ,
ફુલી સારી આશાઇશકી ફુલવારી, જસકી બારી ગુલકારી,
આઇ હય જબ સંકટ ભારી, ટાલી તુમને કર યારી,
અય હિતકારી.—તેરી.
(હરીશચંદ્ર. વી. ના. મં.)

ગાયણ ૧૧૭.

હેતસે રંગ બ રંગી હરકો, હર હર રંગમેં દેખ,
ખાકમેં વ્હો, અફલાકમેં વ્હો, ઉસે ગોહરો સંગમેં દેખ.–હેતસે.
ન વ્હો બચા થા, ન જવાં હય, ન તો બુઢા હોયગા,
અવ્વલસે તો આખિર ઉસકો, એકહી ઢંગમેં દેખ.–હેતસે.
મા બાપ ભાઇ બિરાદર, સબ હય અચ્છે વક્ત કે દોસ્ત,
ઉસકે સિવા કામ આયે ન કોઇ, વકતે તંગમેં દેખ,–હેતસે.
ફાની જમીં, આસમાં હય ફાની, ફાની બશર ઔર જીન,
ઉસકે જુજ ન રહા કોઇ બાકી, ફાનીકે જંગમેં દેખ.–હેતસે.
(હાતમ બીન તય.)

ગાયણ ૧૧૮–જીલ્લા ખમાચ દાદરા.

હાંરે ગોરી યાને રે નીજારા ભર મારા,
નીજાર ભર મારારે, નીજારા ભર મારા.—હાંરે.
ઐસા નીજારા કયસા મારા મારા ફુલ હજારા રે.—હાંરે.
ગોરી તેરે તીરછી નજરીયાં મોકો પ્યારી રે,
જાદુસા કર ડાલા રે–નીજારા ભર મારા.—હાંરે

ગાયણ ૧૧૯.

તોહે રાખું લગાએ મોરી છતીયાંરે, દીનો રતીયાંરે,
દીનો રતીયાંરે.—તોહે.
બએરી પીતા મોરા સાજન તોસે, કરને ન દેત
હુએ લગતીયાંરે.—દીનો.
કીસ સંગ ભેજું કોન તોહે દે, લીખ લીખ
રાખી જો પતીયાંરે.—દીનો.
જાઓ પીયા કોઇ દેખ ન લેવે, ધડકત હુએ
મોરી છતીયાંરે.—દીનો.
(ફરેબે ફીત્ના.)

ગાયણ ૧૨૦.

છાયે છાયેરે કરમ છાયે છાયે,
સુંદર શુભ દીન સુબ્હાન દાદાર યું દીખાયેરે.—કરમ.
સોહે તોપે દયા છતર શાહા રંગ દીનો.
હિન્દ રાજ તુંજહીકો સોહાયે જાયેરે.—કરમ.
(કરણ ઘેલો.)

ગાયણ ૧૨૧.

દુનિયા સારી સમજો જુઠી, જુઠા સબ સંસારારે,
કાયા જુઠી, માયા, જુઠા જગ બેવહારારે.—દુનિયા.
માલ ખજાના, ધન દોલત સબ, જોબન ઔર જવાનીરે,
આવે ઉતસે જાવે ઉતકો, જયસો જલકા ધારારે.—દુનિયા.
જલમેં થલમેં, ઘર જંગલમેં, દલ બાદલમેં, કલ બે કલમેં.-દુનિયા.
આરામમેં જો રામકો ભુલે, તકલીફમેં વ્હો ડુબેગા,
હરદમ તાલિબ હો તું હરકા, હરલે વ્હો જમ ભારારે.—દુનિયા.
આલી ગૌહર, વાલી જગધર, સબપર યાવર, સબકા દાવર,
બાલા બરતર, આલા અફસર, સાહિબ પરવર, હય જો સરપર,
નાગર નટવર, સુંદર ગિરધર, ઉસપર ચિતધર, અય નુર ખુદસર,
મતકર શસદર, મનકો છનભર, જાહર ભજકર, એહે ગર
તજકર.-દુનિયા.
(ગોપીચંદ.)

ગાયણ ૧૨૨.

તોરી મદદપે જાતે સમદ હય,
તોહે દુન્યામેં ખુશી બેહદ હય.
બયરી જગતમે તોરા તો રદ હય,
શાદીકી તોરી યેહી સનદ હય.—તોરી.
દેખ ઇધર યેહી તોરા સજન હય,
તોરી ઇસકે સંગ લીખી લગન હય.—તોરી.
નામે અલાદીન યુહ ગુલ બદન હય,
પહેછાન ગુલે મુરાદે ચમન હય.—તોરી
(અલાઉદ્દીન આ. ના. મં.)

ગાયણ ૧૨૩.

કયસા મત મારા બઓરાયા હુએ એ શાહ,
સારી આફત ઝુઠી ઝુઠી બડે યાઇ કરને વાલોંને,
હુએ ફુએલાઇ, મગરૂરીકે બીસને શેહેકો મારા.-કએસા.
પાલનહારા જગકા સારા પાકજાત વો હુએ,
મસરૂરી મગરૂરી ઉસ્કો બેશક દેતી હુએ જેબા,
ઉસ્સે સબકો ઝુકના હુએ ફબતા,
સુન લે અએ દાતા શહેસા કોઇ કર મગરૂરી જગમે,
ઇન્સાં ના હોવે નાકારા.—કએસા.
(આજમશાહા.)

ગાયણ ૧૨૪—ગઝલે ગરીબ.

કીસ કદર મેં જો"કરૂં યાર બડાઇ તેરી,
અકલ હયરાં હય મેરી દેખ સકાઇ તેરી.—કીસ.
આફ્રીન કહીયે મીયાં તેરે મુસવ્વર કેતહિ,
જીસને ઇસ ખુબીસે તસવ્વીર બનાઇ તેરી.—કીસ.
કયા કરૂં કીસ્સે કહું, કોન કરેગા આસાન,
સખ્ત મુશ્કીલ હયે મેરે હકમે જુદાઇ તેરી.—કીસ.
એ જુદાઇ જો ન હોતી જેહાં બીચ પયદા,
કયા ખુદા ખાલીભી રહેતી એ ખુદાઇ તેરી.—કીસ.
રોજે મહેસરકુ ખોદા પુછેગા સખ્તીસે મુઝે,
તો મય અયે દોસ્ત દેલાઉંગા દોહાઇ તેરી.—કીસ.

યા પયગમ્બર તેરા દર છોડ કહાં જાવે "ગરીબ"
બાદશાહીસે તો બેહતર હુએ ગદાઇ તેરી.—કીસ.

ગાયણ ૧૨૫.

કુચ્ચા ચાંબૂં, ગરદન દાબૂં તુઝકો દેવે જો આજાર,
તેરા કમતર, મેરે અફસર, સદકે તુજપર હુય હરબાર.-કુચ્ચા.
અમીરે ઓલા, મેરે મૌલા, ઉસકેભી તો થે આકા,
ઉન્કા ફરજન્દ, હુય તુ દીલબંદ, તેરા લે વ્હો જી બદકાર?-કુચ્ચા.
દે અબ રૂખસત, માહેતલઅત, તેરી આફત દું મંય ટાલ,
ખૂનસે હો તર, ઉસ્કા સબ ઘર, ઐસી ખીંચું મંય તલવાર.-કુચ્ચા.
(મહામુદશાહા.)

ગાયણ ૧૨૬.

આંસુઆં ભરે મોરે નએન, દીલરા કાપે મોરારે.—આંસુઆં.
(દોહરા.)
જાને મનકો ભેદ મન, દુજો ન જાને કોએ,
પરખ કરનહાર દુખકો, જો દુઃખકો મારો હોએ.-આંસુઆં.
આગ જલાવે હાડકો, ઔર જલાવે માંસ,
પ્રીત જલાવે સબ કછુ, ન રાખો જીકી આસ.—આંસુઆં.
ઉછલત છતીઅન હુએ મોરી, ઔર ચહડત હુયે સાંસ,
રૂપ સરૂપ તો જલ ગયો, દેહ બની જયું ઘાસ.—આંસુઆં.
જગ કહે ન કીજીએ, પ્રીતમે જાવે જાન,
કયસા બંધ વ્હો છોડીયે, જો બાંધત હુયે દો જાન.—આંસુઆં.
કાગા સબ તન ખાઇયો, ઔર ચુન ચુન ખાઇયો માંસ,
એહે દો નયના મત ખાઇયો, પીયુ મીલનકી આસ.—આંસુઆં.
(લયલી વ મજનુ.)

ગાયણ ૧૨૭.

યાર કે ઘર ચલ જાએં નીડર બતલા દે નગરીયાં,
જાનાકે ઘરકી ખબર બતલા દે,
સાથ જરા ચલકે ડગર બતલા દે,
દીલ મીલકે સંગ જાના, જહાંસે વોહ પાના,
પરીકો લે આના, સફર પર બાંધે કમરીયાં.—યાર કે.
(ખુરશીદે જરનીગાર.)

ગાયણુ ૧૨૮ માલકોસ-પદ.

દીન નીકે બીતે જાતે હુયે;
રામ નામકી સુમરન કર લે.—દીન.
સકલ જગતકે બીસે કામ, જબ છાંડ ચલેગા ઘરની ધામ,
નહીં સંગ ચલેગા એક દામ, જો દેતે હુયે સો પાતે હુયે.—દીન.

ગાયણુ ૧૨૯.

કહું કયારે, કહું કયારે જબ સાધમંદ બેચારે,
જાનસે હારે.—કહું.
તુમસે રાજન કબ ગુજર ઉધર કરે;
દરશન લેઓ તુમ નીત ન્યારે, ગમકી ખબર
ભરી દુ:ખકી અસર ભરી, બતીઆં સુનાઉં તોહે,
મત મારે, પાહાડ કાફ હુએ વેરે; જો જાએ,
તન મન હારે.—પીઆરેરે.
રાહામે હુએ દુ:ખકા મકાં, વાં સુન દીલકશ વોહ તંગ,
જો જાકે પોહોંચે વહાં, વ્હો મર મર હુએ બતંગ,
ઓ ન્યારે તું કયસે આવેરે, તોહે જાનરે લગત,
કયા ભારી, નાહીં આવે વાંહા રે નીયારે.—કહું.

(બાહારે પરસ્તાન.)

ગાયણુ ૧૩૦.

કર બયાં તુ અબતક થી કહાં નિહાં?—કર.
કયૂં એહે હાલ હય, કયા મલાલ હય, જલ્દ કર બયાં?
રહેતી હય અબ તું આજ કલ કહાં?—કર.

(સંગીન બકાવલી.)

ગાયણુ ૧૩૧.

હાફીજ ખુદા રહે, ખુદા ખુદા રહે, મીલી આશાજીકી,
હો પુરન સબ બતીયાં, મધન મગન દીન રતીયાં,
કીરદેગાર હરદમ દુ:ખ ટારે, ઇધર ઉધર ખતર,
નકર, નામસે કામસે દામસે ખુશી હાં.—હાફીજ.

(ભૂલભૂઇયાં.)

ગાયણુ ૧૩૨.

અજબ નહીં ઇકસીર તુમારી, ખાકકો ચાહે જર કર દે,
પરીયોંમે હરએક પરી બેપરકો ઉડા બરતર કર દે.

કહ્યું કહેનેમે દેર કરે તું, હાલસે અપને ખબર કર દે,
શાએદ કોઇ મેહેરે શમાઇલ, રાતકો તેરી સહર કર દે,
બકાવલી કે પાસ હમારી જો કોઇ જલ્દ ગુજર કર દે,
ખાકસે ગોયા હમે ઉઠાકર નુરીપર અફસર કર દે.
સંગલમે હુએ જાન તુમારી, કુઓન વો પેશે નજર કર દે,
રાજીન્દર સુન પાએ તો હમકો દમ ભરમે પથ્થર કર દે.
કોઇ હમસે કુઓલ કરે હુએ કોઇ પએદા ડર કર દે
તુમમેસે કોઇ ખુશીકા પ્યાલા, દેતા હુએ તો ભર કર દે,
આદમ સઓ તકરીર ઉઠાકર, પરીકી આંખે તર કર દે,
થાંભમે તખ્તે પરીકા પાયા વોહી કરમ તુંજ પર કર દે.–અજબ.

(ચતરા બકાવલી.)

ગાયણ ૧૩૩.

પાઇ રૂખ પસંદ, બાર બાર ખુલે બખ્ત મોરે,
ખુલે બખ્ત, વકત યે કમાલ.—પાઇ.
અરમાં પુરે સાંઇ મોરે, મનવા ખુશી હો,
હરવા જોગ અતહી મીલાએ.—પાઇ.
હુંડું જાકે, પાણી વાકો, અરલાક પુજું મએં,
મનકે રોગ વોહી મીટાએ.—પાઇ.

(અલાદીન.)

ગાયણ ૧૩૪.

ચલો ગુઇયાં ઠુમક ચાલ જઇયાં, સજન તોરે આયેંગે,
અજી આયેંગે સજન તોરે આયેંગે.
અજી આયેંગે ગર સમજાયેંગે, દીલબરકી કસમ,
ઇસ સરકી કસમ, હાં જાઓ લાઓ દીલરૂબા.
મનહર લાવું, નયન બીઠાવું, બચન સુનાઉં, બીધન મીટાઉં.–ચલો.

(અસીરે હીર્સ.)

ગાયણ ૧૩૫—ગઝલે નઝીર.

કી તુમને જફા, હમને વફા, જુઠ હય યા સચ?
સોચો તો ઇસે, દિલમે જરા, જુઠ હય યા સચ?–કી.
ગોસાબી કીયા, દુખબી દીયા તુમને વ લેકીન,
ચુપ હો રહે હમ સરકુ ઝુકા, જુઠ હય યા સચ?–કી.

તુમ હમસે કંઇ બાર ખફા હો ગયે, અય જાન,
પર હમ ન હુવે તુમસે ખફા, જુઠ હય યા સચ ?-કી.
જો તુમને કહા ઉસકે બજા લાનેમે હમને,
એક લેહજા તવકફ ન કીયા, જુઠ હય યા સચ ?-કી.
યહ સુનકે "નઝીર" ઉસને કહા હંસકે બસદ નાઝ,
જાને ઇસે અબ મેરી બલા, જુઠ હય યા સચ ?-કી.

ગાયણ ૧૩૬.

જાંન તુ પ્યારી ફુલોંસે રંગીલી મએંભી બુરા નહીં ચાંદસે
જાઇ જુઇ અલબેલી મોગરા, (ચટકે મટકે કયું તું ઇતના,)
હોજા મેરે ગલેકા ગજરા (વાહરે ગધ્ધા અચ્છા બહેકા,)
આસપાસ હમ દોનો બયેઠે, ખુશ હો, ખુશ હો, ખુશ હો જી.
મીલના તેરા કીસીકો ભાયે, (દે એક થપડ મુંહ ફીર જાવે)
મુઝસે બહડકર છએલ ન પાવે, (ઉલ્લુકા પઠ્ઠા છએલ બતાવે)
નાહક બક બક સર તું ખાવે (બે ગએરત હુએ કયા શરમાવે),
દેખ છએલ હું હસી બનાં લે મુઝકો અપના પ્યારારે,
બેહેકા નટખટ કર કર બક બક વાહવા વાહાવા આહાહાહા.-જાન.
(જુલ્મે વેહેશી.)

ગાયણ ૧૩૭.

કોઇ રસીલા છબીલા બ્રીજ ભાંનરી
કયસા રંગીલા નુકીલા હુએ જવાનરી.-કોઇ.
અપનેરી અપને મએં ઘરમે દીસતી,
નુર હુએ ચન્દર સારી હો નીગેહબાની,
કીધરસે આહુઆ સોવત એ કએદી,
અપની વારૂં જાંન સુન્દર.—કોઇ.
(કમરઅલ જમાન.)

ગાયણ ૧૩૮.

આવ્યા જંગબાર જઇ બન્યા ફિરંગી ભાઇ,
બ્રાહ્મણ રૂપ તજી દઇ, થયા યૂરોપ શાઇ;
મુવેલો ધારી મુજને નારી દુઃખ માંહી,
ધર્મ ધારી રહી હશે કે પાપે ફસાઇ?

(કોરસ.)

જાણે સૌ મને તો મુવેલો જગત,
જાણી જોઈ આપણે બન્યા મુંગા ભગત,
પ્રાણશંકર નામને સાટે આ વખત,
ઓથેલો કહાવવાનું હશે લખત,
કેશવ આગબોટ પર દીઠો આવતાં ઘેર,
મળીને લીધી તેની નોકરી આ પેર,
સ્ત્રીની ચાલ જોવા જઇશું સાળા સાથ,
જોશું શીલવંતી તો તેના થાશું નાથ.—આવ્યા.

(બારીસ્ટર.)

ગાયણ ૧૩૯.

પ્યારોરી મેરા ઉમંગ ભરા જોબના,
રંગભરા જોબના, અંગભરા જોબના, છતીયાં ઉભારે સારી.-પ્યારોરી.
હસીન જીતને હય યું સામને હમારે હય,
કે આગે ચાન્દકે જીસ તરહસે સીતારે હય,
છબીલી રંગીલી રસીલી સજીલી મીરગલોચની સુંદર મોહની.-પ્યા.

(મુરીદે શક.)

ગાયણ ૧૪૦—માલકોશ ખ્યાલ.

મએ સબ નીસ પીયા સંગ જાગી,
ભયે મનકે કાજ મોરે જાગે ભાગ.—મએ સબ.
બહોત દીનન પીછે ભયો ઢંગ નયો રંગ,
મેં તો હંસ હંસ ગરવા લાગી.—મએ સબ.

ગાયણ ૧૪૧.

હીજ્રે સનમમે જીન્દગી દુશવાર હો ગઇ,
બાગે જહાંમે ફુલથી મએં ખાર હો ગઇ.-હીજ્રે.
ચાંદ બીન દીલદારકે રે રખતા નહીં જીઆ,
બાગ બીન ઉસ યારકે રે દેતા નહીં ફીજા,
ગુલઝારસેભી જાંન એ બેજાર હો ગઇ.-બાગે જહાંમે.
કૌન અબ ગમખ્વાર હુએ જો મેરી કરે દવા,
હાએ ઉસ અઇયારને તો મુઝસે કરી દગા,
હર તોરસે જહાંમે મેરી હાર હો ગઇ.-બાગે જહાંમે.

(ગુલે બકાવલી.)

ગાયણ ૧૪૨.

કયા નાઝ તેરા અય બુતે તન્નાજ ગજબ હય,
ગર નાજ કિયામત હય તો અંદાજ ગજબ હય.—કયા.
કયા કાટ હય અલ્લાહુરે ઉસ તેગે નિગાહકી,
ઉસ પર લબે મયગુંકાભિ એજાજ ગજબ હય.—કયા.
દિલ લેનેમેં ગર તુઝકો હય યકતાઇકા દઅવા,
જી ખોનેમેંભિ "તાલિબે" જાંબાજ ગજબ હય.—કયા.
(દીલેર દીલશેર.)

ગાયણ ૧૪૩.

તારે શરણે સતી! આ દાસ રે,
દિલધર દુઃખોને દળવા?—તારે.
કામી કરણના કેરનું વેર હાં,
વળવા છે અભિલાષરે.—તારે.
(કરણ ઘેલો.)

ગાયણ ૧૪૪.

મેરા સઇયાં હય બાંકાં નવાબ વાહવા,
ઉસે ખીલાઉંગી મય કવાબ વાહવા.
મત વારીયાં તોપે વારીયાં હો યાર,
અરે માર માર માર, મુઝે ખંજરસે માર,
અજી આવો આવો આવો પીલાઉં શરાબ-મેરા.
(બઝમે ફાની.)

ગાયણ ૧૪૫.

સબ તુઝપે ફિદા હો ચુકા જો પ્યાર થા મુઝમે,
ઇસ માયા સિવા ઔર ન જીનહાર થા મુઝમેં.-સબ.
ઇકરાર થા તો તેરાહી ઇકરાર થા મુઝમે,
જુજ તેરે સદા ગયરોંકા ઇન્કાર થા મુઝમે.-બસ.
મુહ ફેર લિયા મુઝસે એકાએક જો તુંને,
કયા અયબ ભલા અયસા સિતમગાર થા મુઝમે?-સબ.
વ્હો મારા કીયા તેરી મોહબ્બતમે શબો રોજ,
જિન્નાકે દમે ઇશ્ક અએ દિલદાર થા મુઝમે.-સબ.

અએ "શૈનકે" આલમ તું દગા મુઝસે કરેગા,
યેહ વહમભી અફસોસ ન ઝીનહાર થા મુઝમે.—સબ.

(આશકકા ખુન.)

ગાયણ ૧૪૬.

સરદાર દરબારકા, મુખતાર સરકારકા,,
આયા પ્યારા, રોશન તારા, દરબાર ચમકાયા સારા.—સરદાર.
ચમકે અખતર ઇજલાલકા, બરતર પાયા યકબાલકા,
શક્તિવાલા, હરગુન બાલા, સબસે આલા, યેહ ગુલલાલા.—સરકાર.

(તાજે નેકી.)

ગાયણ ૧૪૭.—ગઝલે રમઝાનઅલી.

ફેર દોબારા ઇશકકા દિલપે અસર પયદા હુવા,
બાગમે તેરી મોહબતકા શજર પયદા હુવા.—ફેર.
અશ્કજારી રાત દીન હુયે ચશમ ગીરીયાંસે મેરે,
ઇસ કદ્ર રોયાકે અશકોંકા ગોહર પયદા હુવા.—ફેર.
દેખકર ગુલશનમે કહેતે બુલબુલ ઉસ માહસે,
કયા ચમનમે દુસરા રશ્કે કમર પયદા હુવા?—ફેર.
અબ મુઝે તેરે બજુઝ આતા નહીં આરામો ચયેન,
ફેર તુઝે કયું કર જુદાઇસે સબર પયદા હુવા?—ફેર.
ઝખમ આલા હો ગયે છીલ છીલકે સારે જીસમકા,
દર્દે દિલે "રમઝાનઅલી" શામો સહર પયદા હુવા.—ફેર.

ગાયણ ૧૪૮.

ગાઓ રીઝાઓ દેખો, નાચો સુંદરીયા નાચો,
હોવે જો જગ ગુલલાલા, અયેસે નાચો ઠુમક ઠુમક.—ગાઓ.
હુએ જુલ્ફ મીશ્કી મેરી, અઓર કમર નીરાલી તેરી,
હાંહાંરી હાંહાંરી છુમ થઈ થઈ થઈ થઈ થઇયા,
હો શાદ શાદ રાજકાજ ભવન ભવન છાઇયાં,
જગ ફુલવારી અઓર ગુલશન સારી, સબ ફુલ એકએક
પર ફેંકો.—ગાઓ.

(નળ દમન.)

ગાયણ ૧૪૯.

જો દીલકો દુઃખાવે ઉસે દીલદાર સમઝના,
મત તલ્ખ દવા જહેરસી બીમાર સમઝના.-જો દીલકો.

ઉસ્તાદ શીખાનેકે લીયે ગર તુઝે મારે,
ઉસ મારકો તું ફુલોંકી બૌછાર સમઝના.-જો દીલકો.

ગર જીતેજી મએં સાથ નીભાવું નહીં તેરા,
તો મુઝકો અય નાદાન સીતમગાર સમઝના.-જો દીલકો.
(ભોલે મીયાં.)

ગાયણ ૧૫૦.

એક બસ એક ફકત એક લીએ જાંમ,
થાય હુશ્યાર હોજો કોઇ બરો તે બેફામ,
તો પીઓ મારા લાલ-પીઓ બે મીસાલ,
રંગીન રંગીન આબ પી ખુશ તન તમામ.-એક.

જે નર દારૂ ન પીએ તે મરદ નહીં મુદામ,
મરદ નહીં પણ ઘાંચીનો એક બળદ તેનું નામ,
એવા નર બેલ-આ દુન્યાથી ગાફેલ,
તેવાઓનું જીવતર છે આ દુન્યામાં હરામ.-એક.

પીઓ પ્યારા બેધડક તમ દીયો બે લગામ,
રંગ રાગથી પીતાં શરાબ ગજાવો આ ધામ,
નહીં પીએ શરાબ—થાય ખાનું ખરાબ,
ચાવવો નથી પડતો યારો દારૂ જેનું નામ.—એક.
(ભૂલો પડેલો ભીમભાઇ.)

ગાયણ ૧૫૧.—પીલુ-જલદ ત્રીતાલો.

આલી ધન તોએ દ્રગ પીયા દીયુતી દરશત,
પરસત, કર શુંકર, પર શુંપર, ઔરસે ઓર, મુખસે મુખ સોહાગ
બરસત.-આલી.

કર રસ રીત પ્રીત નીત લોચન દેર શ્યામ,
તન મન ધન જોબન પ્રાણજીવન પીયા,
તોરે ચીત ચાહાવત, દેખ સોતની યત, તરસત.-આલી.

ગાયણુ ૧૫૨.

હાએ એ રોગ પરીકિા હુય કુએસા,
દુશમનકોભી હોવે ન અયસા,
હુમપે રોગ જો પરીકા ડારે
કોઊ નાહીં અયસા તયસા.—હાએ૦
હાએ ઇલાહી કાહાંકો જાઊં કીસકો હાલ સુનાઉં
જીમે આતા હુએ એહી સંગમે સર ટકરાઊં.—હાએ૦

(ચતરા ચકાવલી.)

ગાયણુ ૧૫૩.

જૈસા ચલાએગી તું ચલુંગા તમામ રાત,
આંખોંસે તેરે તલવે મલુંગા તમામ રાત.-જૈસા.
તેરે જગાએ જાગું મએં, તેરે સુલાએ સોઉં,
ખીજમતસે એક જરા ન ટલુંગા તમામ રાત.-જૈસા.
અએ શોઅલારૂ ન પ્યાર કરેગી જો તું મુઝે,
મય શમ્અકી તરાહુસે જલુંગા તમામ રાત.-જૈસા.
ગલબા જો તુઝકો નીન્દકા હોગા મેરે સનમ,
મએં નામે વસ્લ તકભી ન લુંગા તમામ રાત.-જૈસા.
અએ ગુલ જો અપને લાએ મુઝે તું નીકાહુમેં,
ખુશ દીનકો ઓર કુલા ફુલુંગા તમામ રાત.-જૈસા.
શાએરાંએ શાએરાંકી એહે લીખ્ખી હુઇ ગજલ,
ગા ગાકે તેરે દીલકો મલુંગા તમામ રાત.-જૈસા.

(અજાએબાતે પરસ્તાન.)

ગાયણુ ૧૫૪.

સરતાજ! કરમ આજ કરજે!
સરતાજ કરમ આજ- લાજ શરમ કાજ; કરજે રે.-સરતાજ.
તુંજ વીના, દાતા! દાદ કોણુ લે?
બાપ દયા દીલ ધરજે!-સરતાજ.
ઘેર પાછો ફરે ભાઇ અમારો,
દુઃખ વાદલ વીખરજે!-સરતાજ.

(દોરંગી દુન્યા.)

ગાયણ ૧૫૫.

હુમેં હુમેં કલખુ હુએ સરતાજ,
બૈઠો તખ્ત પ સર પર રખ્ખો તાજ.—હુમેં.
હુકમસે આપકે સર નહીં ફેરેં,
ચલકે સુધારો અપના રાજ.—હુમેં.

(જુલ્મે અજલમ.)

ગાયણ ૧૫૬.

કાસેદા લા દે ખબર યારકે આ જાનેકી,
જાન જાતીહી ચલી હિજ્રમે દિવાનેકી.-કાસેદા.
આપ આવે ન કભી ખત ન કેતાબત ભેજેં,
સેંકુડો રાહ દેખાઇ મુઝે તરસાનેકી.-કાસેદા.
ચશ્મે ગીરીયાં હય સદા, સીનાભી બુરીયા હય મુદામ,
આરજુ જીમે હય બસ જીસે ગુજર જાનેકી.-કાસેદા.
તુમ મીલો ગયરોંસે મય આંખોસે અપને દેખું,
હયફ સદ હયફ કે બસ જાયે હુયે મરજાનેકી.-કાસેદા.
અય શબા બહેરે ખુદા કુછ મુજે તદબીર બતા,
યા ઉસે લાકે મીલા યા મુજે લે જાનેકી.-કાસેદા.
ગીરીયાં ઓ જારીપે મેરે રહેમ નહીં આનેકી,
જબ તલક ચશમ મેરે ખુન હુયે બરસાનેકી.-કાસેદા.

ગાયણ ૧૫૭.

બુલબુલકો અબ નસીબ હો ગુલઝાર દેખના,
દીલ ચાહતા હય કુચએ દીલદાર દેખના—બુલબુલ.
તયે હફતખાંન હો ગયા નજદીક કાફ હુયે
જબ આગે કયા હુયે દેખીએ આજાર દેખના.—બુલબુલ.
અફ્રાસીઆબે જાદુકા દીલકશ હુએ રાહમે,
ઇસ્સે હુએ માહાતાબકો દુશવાર દેખના.—બુલબુલ.

(બાહારે પરસ્તાન.)

ગાયણ ૧૫૮.

કુસૂરવાર કયસા, કુસૂરવાર કયસા?
ખરાબ કામ હય કયા, ગુનાહ કૌન અયસા?—કુસૂરવાર.

ખૂન કિયા નહીં, માલ લિયા નહીં,
દે ડાલતા હૂં મયે આપ ચાર પયસા.—કુસૂરવાર.
અકલભિ હય મુઝે, હોશભિ હય મુઝે,
મયે આદમીં હૂં ન જાન મુઝે ભયસા.—કુસૂરવાર.
(સંગીન બકાવલી.)

ગાયણ ૧૫૯.

રઓશની યાંહાં ધર્મ આત્રા યા સમની સાજતી,
દીલબરકી પ્રેમ બુધ્ધિ યા ભરીહી સુઝતી
યા દાતા ચન્દ્રમાંસી સજતી શાં લાગતી-
કયા પુર્જીઆ સાહ્યા ખુબી યાં રએની ચુવતી.-રઓશની.
(કમરઅલ ઝમાન.)

ગાયણ ૧૬૦.

સુખ પામી સુંદરી, પ્યારાની પ્રીતથી—ટેક.
રંગમાં રમી જે પતીની.....................
તેણી પાયો સૌહરી, પ્યારાની પ્રીતથી.—સુખ.
પ્રીતમ પ્રીત પ્રસારીને, પ્રમદા ધરશે પ્રેમ;
જગમાં જય જશ મેળવી, પતિવ્રત્તાની જેમ—પ્યારા-સુ.
(મદન વસંત.)

ગાયણ ૧૬૧ દેસ-દાદરા.

પીયા કરધર દેખો, ધરકત હય મોરી છતીયાં,
ઐસી રતીયાં.
કારી પીરી રતની દરાવે,
ઐસો અચાનક તુમને કુચ્છ ગયે લીના.-પીયા.
તુમતો સરસ રસીયા, અપને રસકે ગાહેકે,
વોતો કાહુકી યક ન માને,
નીકસ જાત મોરી મુખસે બતીયાં.-પીયા.

ગાયણ ૧૬૨.

માહીડા બાલમ યાર, મએં તેરી સોંવે, સંઇઓ સાડી,
જાન સલામત નેહા લગન દી સએર.-માહીડા.
બેપરવાઇ ના કરનાં; કભી જાની શોરી ઇશ્ક
લગા તો નીભાના.-મએં તેરી.
(આજમશાહા.)

ગાયણ ૧૬૩.

વ્હો ખતા ખાયગા, જિસમેં જરા ગુમાન આયગા.-વ્હો.
ખતા ખાયે, શરમાયે, પચતાએ પિયા-વ્હો સજા પાયગા-જિસમેં.

અમ્સા.

ઇસ લડાઇમે નહીં જાન લરાના અચ્છા,
જો બુરી રાહુ હો ઉસમેં નહિં જાના અચ્છા,
બાત વ્હો કહિયે, કહે જીસકો જમાના અચ્છા,
હો બાત ઉસ્કા બુરા, જિસને ન માના અચ્છા,
સજા પાયગા, મજા પાયગા, કિયા પાયગા-વ્હો ખતા.

(રામ લીલા.)

ગાયણ ૧૬૪.

થાકી બા ફરી શેરી શેરીમાં!
નહીં પગમાં જોડી બહુ દાઝી,
મળ્યા નઠારા જોતાં લાજી;
ખુચ્યા કાંકરા કાંટો વાગ્યો,
સૂરજનો તડકો બહુ લાગ્યો.
ભસ્યાં કુતરાં ભહુ ભહુ ભહુ.
કરી છોકરે હુડ હુડ હુડ.
જાણે મરીજ ગઇ!-થાકી. (કુન્દબાળા.)

ગાયણ ૧૬૫.

ચેત યાર ચેત યાર, હરી નામ પ્રેમ ધાર,
આશા, ત્રશના, મોહ, લોભ, માર,
ખાક અંગ ગરે, ધ્યાન હાર ડાર.-ચેત.
રામ નામ રસ રસ ચાખ, દયા ધર્મ રાખ,
જગત નાવ કર હર ભજનસે પાર.
ચરન સરન નાથ, પુરન ચંદ્ર સાથ,
ભક્તિ ભાવ, કર હેત બાર બાર.-ચેત.
મીલ યાર પરિવાર કુટુંબ લોક ચાર,
આવે કામ નહીં ભાઇ બંધુ નાર,
ફેંક પાપ ભાર, સમઝ સહજ સાર,
આઠ પહુર ભજ રામ નામ દાર.-ચેત. (ગોપીચંદ.)

ગાયણ ૧૬૬.

વારી જાઉં રે સાંવરીયાં તોપે વારના રે.–વારી.
તન મન ધન સબ તોપર વારૂં,
ઘર દર જર સબ તોપે નીસારૂં,
કબતક કાતીલ બન કર ખંજર મારના રે.–વારી.

(ભૂલ ભૂલઇયાં.)

ગાયણ ૧૬૭—ગઝલે કમર.

હઝાર બાર હમ તુજે ચાહાસે બોલાતેથે,
તો કીસ ગુરૂરસે યકબાર તું આતે થે.—હઝાર.
જરા તો યાદ કરો જાન વક્ત વોહુ કયા થા,
ગલેમેં હાથ થા, ઔર મુંહસે મુંહ મીલાતે થે.—હઝાર.
અભી તો શર્તે વફા હો ચુકે, અદા બસ કર,
ઇસી ભરોસેપે તુમ દોસ્તી નીભાતે થે.—હઝાર.
અગરચે રૂકકે જાતે થે ફેરભી હમ તુમકો—
ગલેસે અપને લગાકર ખુબ મનાતે થે.—હઝાર.
હરેક તેગે કજાથી હમકો કુલોંકી છડી,
અય ગુલબદન તેરે કયા કયા જફા ઉઠાતે થે.—હઝાર.
હય લબ શકર ઓ અજબ દીન થા, જો ભુલે હય તુંને,
તુમારે મુંહસે જો હમ ગાલીયાંભી ખાતે થે.—હઝાર.
હઝાર હયફ! કે કહેતે હો અય "કમર" મત આ,
કભી ઝબાંપે સોખન આનેકા ન લાતે થે—હઝાર.

ગાયણ ૧૬૮.

માનુની! માન જોબન ઝમક જવાની,
સમજ સમજ ઓ ગુમાની.—માન.
તારૂણી તાલાવેલી લાગી તારી તન,
માનીજા માની છાનીમાની–ચુપ ચુપ–ઝમક જવાની–માનુની.

(કરણ ઘેલો.)

ગાયણ ૧૬૯.

જાનકી અમન પ્યારે, જાઓરે હાં છએલ હમારે, હો ભલા,
અરે હાં હાં છએલ હમારે, ઓ કનહીયાંરે.—જાનકી.

જાન જી બદન મોરે હુઓલન ડારી, હો મએં વારી
બેકલ ઉલજ રહી.—હો ભલા.
પથ્થર તનકા ના ટલેરે ના જાનું કએ સાલ,
ભોર તલગ જો સાથ રહે, ઉસે દુગના હો જાંજાલ.—જાનકી.
(ચતરા બકાવલી.)

ગાયણ ૧૭૦.

સતી સુંદરી પ્રિય પ્યારી,
હો! મદન વિશાળી રસાળી તું.—સતી.
મન હર નારી, તન પરવારી, જનવર દાળી, જય કરનારી.-સુંદરી.
બોલી મધુરી તારી, સુણી સુંદરી પ્યારી,
વાહુવા રસિક નારી, જાણે રંભા ઉતારી,
ચેહેરો ચમકાવ પ્યારી, નયનો નચાવ નારી,
કરને લેહેકાવ પ્યારી, ઝાંઝર ઝમકાવ પ્યારી,
તન મન ધન પ્યારી,
તૃજ પર જાઉં વારી.—સુંદરી.
સાચી સતી, વા'લી અતી,
પ્રીતી થકી પાળો રતી, આપો મતી, સુખી થતી,
આપ થકી, પ્રિય પતી.-સતી—સુંદરી.
(મદન વસંત.).

ગાયણ ૧૭૧—પીલુ-ઠુમરી.

કયું રે ખડા હીંદુસ્તાની, તોરી નજર દીવાની.-કયું રે.
આરબી ગંગા, પારભી જમુના, બીચ ખડા મુલતાની.-તોરી.

ગાયણ ૧૭૨.

સુનો મેરે યારો, યેહ છયલકા કહેના,
અકેલે રહેના, બડા મજેદાર.-સુનો.
જંજાલ હુયે જોરૂ બચ્ચે, પામાલ હુયે અચ્છે અચ્છે,
હુયે હાલ યેહ સચ્ચે સચ્ચે, શાદીકે યાર.-સુનો.
જોરૂ લાકે, ઘર બનાકે, યાદ સબક કિયે તીન,
તેલ નહીં હુય, નાન મંગા દો, લાવ લકરિયાં બીન,
સુનો તુમ ઔર મજેદારી,

ચોરી કરો, કયદ ભરો, ચાહે મરો, ચાહે ગરો,
કુછભી કરો, જોરૂકુ પૈસેકા પ્યાર.—સુનો.
અજી જાવજી!
અજી જોરૂ હય જાનીકી યાર,
અજી જાવજી!
અજી જોરૂકો પ્યારેકા પ્યાર,
અજી જાવજી!
અજી જોરૂ દિલબર પર નિસાર,
અજી જાવજી!
અજી જોરૂ હય ખંજરકી ધાર, કરે ખ્વાર, સીતમગાર,
ઝુઠી યાર, કરે પૈસેપે પ્યાર, લડે બાર બાર બાર.—જોરૂકુ.
(નાજાં.)

ગાયણ ૧૭૩.

એજી મીયાં જાનેવાલે સીટ સીટ સીટ,
છોટે પથર ઉઠાનેવાલે, સીટ સીટ સીટ,
જરા ઠહેરો શાન વાલે, લંબે લંબે કાન વાલે,
સુનો નન્ની જાનવાલે, સીટ સીટ સીટ.—એજી.
(ખુરશીદે જરનીગાર.)

ગાયણ ૧૭૪.

ઇંદ્રાસનમે ફુએલી મોરી વાં, વાહવા વાહવા અએસી,
બરખાકી રૂતપે ઘેરા મેહ જએસા કડકા દેકર બરસે;
કહું કયા સુન બહેના; રંગત વો રાતકી જમના.—કહું.
નુરાંની તન બએઠી હુરેં વ્હાં શાદાં ખંદા અએસી,
ચંદ્રકી ખીલવતસર કો જએસે, જીન્નતહો અખતરસે-કહું.
(ગુલે બકાવલી.)

ગાયણ ૧૭૫.

હવસકો હમને જાના હુએ-બુરાઇકા ખજાના હુએ.—હવસકો.
ઇસ હવસસે સએંકડો હો ગએ જેરે ખાક,
પાક ઇનસાંકો યેહી કરતી હુએ નાપાક,
હવસસે પુર જમાના હુએ-બુરાઇકા ખજાના હુએ.—હવસકો.

હય હવસકે હર્ફ તીન, હુએ ઔર સીનો વાવ,
તીનોભી બેનુકત હુએં, કયા ફાએદા ઇનસે પાવ,
કયા હાસીલ ઇનસે આના હુયે—બુરાઈકા ખજાના હુએ.—હવસકો.
મએંનેભી આ લાલચમે, ખેલા જુવેકા ખેલ,
દૌલત મેરી સબ બહા લે ગઇ હવસકી રેલ,
મોહુવ્વીસતો દીવાના હુએ—બુરાઇકા ખજાના હુએ.—હવસકો.
(સએફુસ સુલેમાન.)

ગાયણ ૧૭૬.

દીલદાર યાર છએલાસે નયના લગાએંગે
નયના લગાએંગે, સયના લગાએંગે.—દીલદાર.
યાર મેરા આલા, જોબન મેરા બાલા,
સુરત મોરે સૈયાંકી મનકો ન ભાએરે.—દીલદાર.
બાત મોરી ભોલી, ઉમર મોરી કએોલી
અબ આંખ માર ગબરૂસે નયેના લગાએંગે.—દીલદાર.
(ભૂલ ભૂલઇયાં.)

ગાયણ ૧૭૭—ગઝલે ઝફર.

મુર્ગ દિલ મત રો યહાં, આંસુ બહાના મના હય,
ઇસ કફસકે કયદીઓંકુ આબો દાના મના હય.—મુર્ગ.
તેરેહી દીવારસે અબ હમને સર પટકા કીયા,
રોજે દેવાર તક આંખો મીલાના મના હય.—મુર્ગ.
કતલ કરકે મુજકુ સંગદીલોને યેહે કહા,
કતલ હો જાના વ લેકીન, તરફરાના મના હય.—મુર્ગ.
તરફના મત દેખના ખંજર તલે અય શાહીદે દિલ,
ઇશ્કકી મકતબમે દસ્તો પા હીલાના મના હય.—મુર્ગ
અય "ઝફર" તુમકુ હમીશે ચાહીયે અશરતેં મુદામ,
અબ તુને ચાલીસ દીન મેહેદી લગાના મના હય.—મુર્ગ.

ગાયણ ૧૭૮.

માન બચન રાજ દુલારી મોરી,
જીયા ન ખોરી, થોરી મત હોરી,
જાવ જાવ મન ન દુખાઓ જાવ,
દીલ ન દુખાઓ, નીત સુખ તુમ ઉઠાવ, મનકી મુરાદે પાઓ.
જાવ જાવ કુહડાવો ન મન મોરા સમઝાઓ.—માન. (ખુને નાહક.)

ગાયણું ૧૭૯.

ખટપટ-સટપટ-ચટપટ-ઝટપટ થાએ, અરે રે ફસી ગીયો!
કેમ હું કરૂં-યારો, દુઃખમાં ચસી ગીયો-ખટપટ.
હોરે પેટમાં કુતરાં, હાએ! ઉલ ગબરડી થાએ-
પોત્તી મળવે, થપ્પી મારી ઠસી ગીયો!
મલતી મરે, હું બુઢો અરે, યારો, બુદ્ધિથી ખસી ગયો-ખટપટ.
(બાગે બેહેશ્ત.)

ગાયણું ૧૮૦.

બખ્તાબાજીએ યારી—આ વખ્તે નહિ દીધી,
તો તેનો શું મૂનકો છે ભાઇ;
કાલે ઇચ્છા સૌ મારી—આપો આપે સીધી
પુરી પાડું ઇલાજોથી કાંઇ;
હારી બેસું હું કાંય-જોયે સૌ જહાન્નમ જાય
પણ કાવાદાવાએ જોઉં હું લાગ,
જીતું એ મારૂં કામ—રહેશે બંદાનું નામ
નહિ તો દેજો મુજ ખેતાબોને આગ;

(કોરસ)

ફલકો ફોડું—ખલકો તોડું
ખોદું પાતાલોબી તારા નીચે લાઉં,
મૂછો બોડું—હૂં જો છોડું
પછી તો મુજને ના કહેતા કોઇ 'હાઉ.'
હિમ્મત ના હું તો હારૂં-છાતીનો છું ધારો,
મ્હોડાંમાં આવ્યા છોડું નહિ બૂકો.
કારજ સાંધું નહી મારૂં-જો આ વખ્તે યારો,
તો નાખજો મારા મ્હોડાંપર થૂકો;
દહેશ્તથી છું અંજાન-હું પોતે જો શહેતાન
જેવો છું સૂરો સૌ વાતે બસ પૂર,
ચોરોનો છું સરદાર-મકકારોનો મકકાર
ન્હાસે ભૂતોબી મુજથી કોસો દૂર;
(કોરસ) ફલકો ફોડું-ખલકો તોડું.
(હોમલો હાઉ.)

ગાયણ ૧૮૧-દેશ ઠુમરી.

કરમ મોરી જાગે હો મહારાજ,
ભલા સુન બીચ્છ વનકી ઝનકાર—કરમ.
"અખતર" પીયા મોરી, માનત નાહી;
દેખો ગઇ મોરી લાજ.-હો મહારાજ, ભલા સુન.

ગાયણ ૧૮૨.

ન મુજસે સનમ બેવફાઇ કરો,
વ્હો કાગજ દો અપની સફાઇ કરો.—ન મુઝસે.
ન ભૂલુંગી એહસાન ચે તાબજીસ્ત,
જો તુમ મેરી મુશ્કિલ કુશાઇ કરો.-ન મુઝસે.
મુઝે દામમે તુમ ન રખ્ખો અસીર,
મેરી કોઇ સૂરત રેહાઇ કરો.-ન મુઝસે.

(આશકકા ખૂન.)

ગાયણ ૧૮૩.

વેહેલા પધારો માહારાજ—પ્રીતમ વેહેલા પધારો
આવજો કરીને સુકાજ—પ્રીતમ.
રાહ હું તો જોઇને બેસીશ ઘર મોઝાર,
દુઃખી થાઇશ તમ વીના લાગશે સર્વે શુન્યકાર.—પ્રીતમ.
નારદજીના વાક્યનું ઉલ્લંઘન કેમ થાય,
લાચારે જવું તો પડે મારો જીવ તેથી ઘભરાયે.—પ્રીતમ.
શું કામ કરવા ચાલીઆ ખુશીજ થાવું મન,
વીયોગથી કાંઇ દુઃખ છે પણ ટાલીજ નાંખીશ તન.—પ્રીતમ.

(રાજા શ્રીયાળ.)

ગાયણ ૧૮૪.

કયસે હમરી, દીલજાન બીના, બીરહાકા દુઃખ જાએ,
નીસ દીન ઘડી ઘડી, દેખકે વાકી ડગરી,
નયનન બારી બારી ભરી આયે.—બીરહાકા.
જાવો કોઇ, સમઝાવો બુઝાવો, ઇતલાઓ મનાવો,
બીપતા એહ સુનાવો, વાકી ચીત્રબન દીખાવો,
પીયારી, નીયારી, આજરે આયે, અમૃતરસ પીલાયે.-બીરહાકા.

(બઝમે ફાની.)

ગાયણ ૧૮૫.

કલજુગની બાજી, ના દેખી થા રાજી.-કલજુગની.
મુજ દીલ ગયું દાઝી.—કલજુગની.
અંધા ધુન્દી કોતવાલ ને કાંણો છે કાજી,
ખાઇ ગધેડો મસ્ત બને ને દુબલો છે ગાજી.—કલજુગની.
રાસ્ત કહે તે રવડે, મતલબ પાર કરે પાજી,
આંખ છતે અંધા થઇ કહેશે, જુઠા ને હાજી !—કલજુગની.
(ભોલી ગુલ.)

ગાયન ૧૮૬.

મને સ્હાય કરશે મોરારી રે,
વારે ચ'ડશે ગોવરધન ધારી.—મને.
અહલ્યા ઉગારી, મીરાંબાઇ તારી,
એ'ની ચીન્તા કરીશ નહીં મારી.—મને.
માંજારી બચ્ચાંને બળતાં ઉગારી,
મોક્ષ દીધો ગજેન્દ્રને તારી;
દ્રૌપદીનાં ચીર પુર્યાં, થાશે તે સ્હાયકારી-મને.
(વિક્રમ ચરિત્ર.)

ગાયણ ૧૮૭.—ગઝલ.

હોશરૂબા સીતમગરા, મહેલકા તું કૌન હય,
સબ્રો કરાર લે લીયા, સચ તો બતા તું કૌન હય.-હોશરૂબા.
દેખતેહી ફડક ગયા, પહેલુમે મુર્ગે દિલ મેરા,
હુર હય યા પરી સનમ, નામે ખુદા તું કૌન હય.-હોશરૂબા.
પહેલે તો દિલકુ લે ગયા, જો કુચબી દિલમે રહે ગયા,
નાજો અદાસે મુસ્કુરા, કહેને લગા તું કૌન હય.-હોશરૂબા.
ભેદ તું અપના દે બતા, આશકે ખસ્તા હાલકો,
પરદેમે દિલકી બીન કહે, બોલ રહા તું કૌન હય.-હોશરૂબા.

ગાયણ ૧૮૮.

સબ તો હય ગુલશનમેં, લેકિન હય કહાં મેરા અયાજ ?
મિસ્લે બૂ કયા હો ગયા, ગુલમેં નેહાં મેરા અયાજ ?-સબ તો.
રહમ ખાતા હય બ્હો રશ્કે ગુલ, કે ગુલ શરમાયેંગે,
બસ ઇસી બાઇસ નહીં હોતા અયાં મેરા અયાજ.-સબ તો.

ઉસ્કે દેખે બિન નહીં દિલકો હમારે હોગા ચયન;
જાવો લે આવો કોઇ, હોવે જહાં મેરા અયાજ.—સબ તો.

(મહમુદશાહા.)

ગાયણ ૧૮૯.

આઇ દેખો ચમનમેં બાહાર આલા,
શાદ શાદીઓસે લાલા.—આઇ.
જાહેર તો ફુલોંસે ભર ગઇ ફુલવારી,
ખીસાંસે ચક દીન હોવેગી ખ્વારી,
કોઇ સુને બુલબુલકા નાલાં.—આઇ.

(આજમશાહા.)

ગાયણ ૧૯૦.

રૂપ રસિક ચમક દમક, રંગ રાગ ચમક ઝમક;
વાણી મધુરી લળક ઢળક, ચાલ ચપળ ચટક મટક.
ડીક ઠાઠ અલક અલક, અંગ ઘાટ અટક ખટક.—રૂપ.
ચંદ્ર વદન ચતુરા તનધારી, અધર મધુર પરવાળાં વાળી,
સુંદર વાળ લલાટ પ્રસારી, કટી કેસરી સિંહ ઉતારી;
પ્યારીનું દીલ ન્યાળી ન્યાળી, પરણું જાણે પ્રેમ વધારી;
મોજ ઉઠાવું પ્યારી ધારી, આનંદે સંસાર સુધારી;
પ્યારી ને પ્યારો છું ભારી, સહિયર તેની રે'શે ન્યાળી.
જંગ જમાવું, રંગ ઉડાવું, દંગ મચાવું, સંગ નચાવું,
શણગાર સોનાનો ચાર, ઠણકાર ઝાંઝરનો ધાર,
લટક, મટક, ચટક, પટક, ખટક, અટક, ભપક ભપક,—રૂપ.

(મદન વસંત.)

ગાયણ ૧૯૧.

અને હો નાદાન તુમકે લડકે, ઇલાહી તૌબા, ઇલાહી તૌબા,
જો બયઠે હો ઇસ જગહે અકડકે, ઇલાહી તૌબા, ઇલાહી તૌબા.—અને.
હલાક તુમ આપ હોંગે બેશક, હમેંભી તુમ લે મરોગે બેશક,
મરોગે તુમ દારહીપે ચઢકે, ઇલાહી તૌબા, ઇલાહી તૌબા.—અને.
હમારી અબભી સલાહ માનો, હમેં ગર અપના રફીક જાનો,
યહાંસે ચુપ ચાપ ચલ દો તડકે, ઇલાહી તૌબા, ઇલાહી તૌબા.—અને.

(દિલેર દીલશેર.)

ગાયણ ૧૯૨.

રંગ ભરીકો મીલેરે સજના શાંમ બલી.—રંગ.
નીસદીન રહેના રહે મન ચએના,
માલીક એ ગુલશનમે રખના ફુલ કલી.—રંગ.

(ખુદાદાદ.)

ગાયણ ૧૯૩—પીલુ દાદરો.

કાહે રૂસે બલમા મેરા,
ખાંચીરે કમાન, મેરી ભય રે જવાન.-કાહે.
બલમાને બાંધી ઢાલ તલવારીયાં,
ભુલ ગયે તીર કમાન.—કાહે.
તોરે સીવા રાજા કાહુસે ના બોલું,
લે લે કીરીયાં મેં તો હુઇ બદનામ.—કાહે.

ગાયણ ૧૯૪.

સનતત, સમ્પત, સમ્મત દે, જિસકે ઘરમેં ભગવાન,
દુનિયામેં વ્હો ઇન્સાન, હય કિસમતકા સુલતાન,
હો સમ્પત ઔર સન્તાન, તો સબકો હય સન્માન,
નાર કર્કશા આય, તો ભાગ ફુટ જાય,
ઘર સ્વર્ગભી નર્કસા જાન.
પર સદગુણી પા જાય જો નાર ઇન્સાન,
તો પાયે વ્હો માન, બર આયે અરમાન,
હો જાયે સબ કામ આસાન.—સન્તત.

(રામ લીલા.)

ગાયણ ૧૯૫.

મયેં હું હજાર જાનસે મઓલાકે નામપે પ્રીદા,
લઓલો નેહાર ધ્યાનમે કોઇ નહીં હય દુસરા.-મયેં હું.
જાંનો માલસે નીસાર, હું મયેં યારપે સદા,
ચમક રહા સહર શાંમ, નુર જુલજલાલકા.-મયેં હું.
કયાહી સબજા જાર હયે, શાંને કીરદીગાર હય,
તડપ રહા જીગર જાંન, હાલ આશકાર હય.-મયેં હું.

(હામાન.)

ગાયણ ૧૯૬.

વાકી ખબરીયાં, ન પાઇ મેરી ગુઇયાં
મય હારી, મય હારી, મય હારી, હાય જાન જાન.–વાકી.
દેખા ભાલા જાદુ ડાલા, મેરી જાં, ઢુંડા સારા નદી નાલાં હયરાન,
ઉધર ઉધર, ડગર ડગર, નજર કરત હું હલકાન,
દુશવાર થા, દુશવાર થા, દુશવાર થા, મેહેરબાન.–વાકી.
(દીલ ફરોશ.)

ગાયણ ૧૯૭.

માનો માનો માનો રે પ્યારી બતીયાં,
જા જા નાહીં દીખાવે, તું જતીયાં, એહ બતીયાં, સુરતીયાં.–માનો.
એસા હે એક ગોરે ગાલકા, પ્યારી જાન એસા હે એક ગોરે ગાલકા,
ચલ મુએ, હટ મુએ, ધુસ તું મનહુસ મુએ,
મય જો જાઉં તો પચતાયગી, દુલાહ કહાં મુજસા તું પાયગી ?
નીકલ નીકલ ઉધરકો ચલ ન અબ મચલ હાં.–માનો.
(ખૂને નાહક.)

ગાયણ ૧૯૮.

ચાન્દપે ઘહન અજબ પડા,
એ કયસા સંગી ગજબ પડા;
જીગર જાંન કયું કર ભલા, જાંને પરીકો—ચાંદપે.
તનપે ધરા પાથરીઆ,
નયા રોગ નજર પડા;
નજર ધ્યાન કયું કર ભલા, જાને પરીકો—ચાન્દપે.
(ચતરા બકાવલી.)

ગાયણ ૧૯૯.—ગઝલે આરામ.

ફકત હમ હય જાની તેરે તલબગાર બોસેકે,
રાજી જો હો તો હોંગે ખરીદાર બોસેકે.—ફકત.
મરીઝે ઇશ્કકો ન હો આરામ દવાસે,
જીસે ગુજર ગયે હયે કંહી બીમાર બોસેકે.—ફકત.
કાફી નહીં હયે ફકત તેરે વસ્લકી જામ,
વર્ને પીલાવો પવાલેભી દો ચાર બોસેકે.—ફકત.

સખ્તીસે રોજ કટતા હયે, ગીરીયાંમે સારી રાત,
જીસ દીનસે કર ગયે હો તુમ બેકરાર બોસેકે.—ફકત.
દાંતોકી બીચ ન હુંસ તું, "આરામે" જાન મેરી,
રૂખપર લગેંગે વર્ન તેરે વાર બોસકે.—ફકત.

ગાયણ ૨૦૦.

પાઉં જો વાકો, હાસીલ મુરાદેં સારી પીયારી,
ન્યારી ન્યારી બતીયાં બને ઘતીયાં ઠને હે પ્રભુ—પાઉં.
દેખું સતીયા પાપી કયસી હોંગી શાનો વાલી
નાદીર જોહર આલી હાલી હય સુન્દરીયાં
ચપલકો મય દુઃખકે સમય કર કર દેખું.—પાઉં.

(તાજે નેકી.)

ગાયણ ૨૦૧.

યઝદાંકી રહે મહેરબાનીયાં, કરમસે તેરે આલમ,
આલમ હરદમ પાતા હયે શાદમાંનીયાં.—યઝદાંકી.
તેરી સબસે આલા શાંન, અએ સુલતાન,
તું લાસાની, હયે તું ગ્યાની, જાવેદાની,
સબ હયે ફાની, પએછાનીયાં.—યઝદાંકી.
આલમકા તું પાલનહારા, હીરદએ અંદર ભાવે તું પ્યારા,
સબ ગુનીઅનમેં ગુની હયે ન્યારા,
બરતર તેરી શાંન, અએ કાદીર સુબહાન,
તું હયે બાલા, સબસે આલા, ભેદોવાલા, બારીતઆલા,
કુદરતવાલા.—યઝદાંકી.

(ખુશરૂ હસીના.)

ગાયણ ૨૦૨.

યૌવન ખીલ્યું આવ્યા છીં રસપાન કરો, ભલેને ચુંબન કરો;
આલીંગન પ્રેમથી ભરો, કામ પીડા હરો.—યૌવન.
રસીલા રસમાં ઝીલો ને તક ફરી ન મલે,
તરૂણ પ્યારા જોગી શું વાર ખોટી કરે,
અમને ઉર ધરો કહીંએ બોલ ખરો.—યૌવન.

વેણી ગુંથી તમ માટે ભર્યાં મોતી અમે,
ભૂષણ સર્વે અંગે છે ભેટ લીઓ તમે,
કોમલ કરને ધરો, સ્નેહ દીલ ભરો.—યૌવન.
અધરામૃતને પીવાને ચતુર ઊઠો હવે,
રૂપાળા જોગી ભોગોને અમને આરે ભવે;
ઊમેદ પૂરી કરો, મેહેલ પાય ધરો.—યૌવન.

(ત્રિયારાજ.)

ગાયણ ૨૦૩.

કર યાદસે તેરી મુઝે ગાફીલ ન ખુદાયા,
જુઝ તેરે હું મએં ગએર પ માઇલ ન ખુદાયા.—કર.
તું મુઝસે ગુનાહગાર પ કર ફઝલે એલાહી,
મએં હું તેરે ઇનસાફકે કાબીલ ન ખુદાયા.—કર.
હુએ નજ્ર તેરે વાસ્તે એક આજેજી મેરી,
ઔર ઇસકે સીવા હુએ મુઝે હાસીલ ન ખુદાયા.—કર.
દરીયા તેરી કુદરતકા હુએ વો જીસમે કે લાખોં,
ડુબે વલે પાયા કીસે સાહીલ ન ખુદાયા.—કર.

(જુલ્મે અજલમ.)

ગાયણ ૨૦૪—સોરઠ મલ્હાર તાલ-યકતાલ.

રૂમ ઝુમ આયે બાદરવા;
નની નની બુંદન બરસે મેહેરવા—બાદરવા.—રૂમઝુમ.
યેકતો ઘન ગરજ. ગરજ બીજલી ચમકાવે;
દુજે "સદારંગ" પીયા પ્યારે બીન તરસે જીયરવા—રૂમઝુમ.

ગાયણ ૨૦૫.

મંજલ મન તણી મનમેં રહી !
દીલ-વહી દીલબર દીલ લઇ
મતલબની તલબ પરહરી અરે બેદીલ થઇ !—મંજલ.
દીલ ધરે રે કેમ ધીર અધીર ?
તન મન અહીર ચાક થઇ—
ચંદ્ર બીન ચકોર રાત જેમ અઘોર,
તેમ દીલડું ચોર કલે બેકલ થઇ !—મંજલ.

(દોરંગી દુનિયા.)

ગાયણ ૨૦૬.

મોહનીયાં પ્યારી સનમસે મીલાવો,
જો ચાહો જો માંગો વોહી મોસે પાવો.
એહ મુંહ કાલા, ઔર મસાલા, જાકે ખુશ્કા ખાવો,
મય જલા હું ઇશ્કમે તુમ, ઔર ન આગ લગાવો.—સનમસે.
જનમ એહ ગુના માનું, બીનતી સદા મય કરૂં, દેખકે જરત મોરા જીયરા,
ન લો નામ ઉસ ગુલકા ટહલો જાવો,
મત માંદ ચાન્દકો ગહન લગાવોજી,
બનકે ખબ્તી યું નહીં ફલકપે ખાક ઉડાવોજી,
મેરી કસમ, તુમ નાહી સુખન એહ સુનાવો.—સનમસે.

(ખુને નાહક.)

ગાયણ ૨૦૭.

દુન્યામે સાથ શાદીઓ ગમકા જુરૂર હો,
ગુલશનમે પાસ ફુલકે કાંટા જુરૂર હો.—દુન્યામે.
દરીયાએ દરદો રંજમે જો પઅરતા રહા,
કિશ્તી મુરાદકી કભી પયદા જુરૂર હો.—દુન્યામે.

(ખુદાદાદ.)

ગાયણ ૨૦૮.

છુમ છુમ છુમ, ઝુમ ઝુમ ઝુમ, દુમ દુમ દુમ, ધુમ ધુમ ધુમ,
ધમાલ ધાડ ધાયજી—છુમ.
દદામ ગડબડે ધુંધૂં ધું ધૂં, ભુંગલ ભુંકે ભુંભૂં ભુભૂં,
તંત વાદ્ય તુંતુન તુંતુન, વાગતું પરધાંમ,
કરર ધૂ, કરર ધૂ, કરરરરરરરર ધૂ,
ખણ ખણ ખણતું સાજ, ગણ ગણ ગણતું ગાજ,
સ્વારીસું જાયજી.—છુમ.
વીજલી ચમકે તરવાર તેજ તણી,
કાપી શત્રુ સપ સપ સપ સપ,
બાણ છુટે સરરરરરરર,
ધડકે નેજા કમાન તીર,
ધરતી ધડકે ધડાક બંધ,
ધૂલ ધુમાડા, બૂમ બુમાટા, ભૂમિ ભૂમિએ,
સૂરજ વાદલ છાંયજી.—છુમ. (નીંદાખાનું.)

ગાયણ ૨૦૯.—ગઝલે ખુરશીદ.

અય સીતમગાર ભલા તુને એહ કયા કામ કીયા,
દિલ મેરા લેકે મુજે મુફ્તમે બદનામ કીયા.—અય.
તું તો રહે ચયનસે દીન રાત સદા, ઔર મયને,
ગમકે હાતોસેં ન એક રોજભી આરામ કીયા.—અય.
વાએદા આનેકા કયા તુંને ન આયા શબકુ,
વસ્લકા તેરે અબસ મયને સરનજામ કીયા.—અય.
ગૈરે દોશનામ, સનમ, તુંને ખુશીસે રૂખસત,
મેરે કાસદ કુ કુભી, દેખે ન એનઆમ કીયા.—અય.
વાએદેએ ઝુઠસે "ખુરશેદ" ન કીયા તું અફસોસ,
હુમને સોબાર તેરે મીલ્નેકા પયેગામ કીયા.—અય.

ગાયણ ૨૧૦.

છુટા નારીકા સતપન વોહુ છુટા.
તુમ કયસે પાવોગે સાહેબ ઉસ બાગકા ગુલ બુટા.
અસમત સબ એક પલમે છુડાએ છુડાએ છુડાએ હાં,
ફનાહ હોગી સરકારકે સરદારકી
કરકે દીખાઊં તબ કલ પાઊં શાદી રચાઊં ખુશી મનાઊં ઇસ જગમેં
આખીરકો હોગી ફતાહ નેકીકી હાં—છુટા.

(તાજે નેકી.)

ગાયણ ૨૧૧.

ઝાંસુ ફાંસું અબ હમમે, સર કાટું છાટું મય અબ દમમે,
પુરકત ખંજર ડાલેગા, તુંજમે ઔર બેગમમે.—ઝાંસું.
અબ ઝટપટ પ્રીતરત કર કર લું મય,
ચટપટ પ્રીતરત કરકર લું મય,
યાર ગારસે, જાંનીસારસે, બદશાઆરસે, બદલા!
કુછ મીલકર ચાલે ખેલૂં,
આહાહાહા, વાહ, વાહ, જો મેરે મારા દુશમન હય,
કબ બચતા હય આલમમેં.—ઝાંસું.

(મુરીદે શક.)

ગાયણ ૨૧૨.

મસ્ત મુછિન્દર, હમ તો કલન્દર, ભૂતનાથ કહેલાતે હય,
ધુલ ડાલકે આંખોમેં હમ, હલવા રોટી ખાતેં હય.—મસ્ત.

ટોપીકા પયજામા કરતે, સિરકા પયર બનાતેં હુયે,
તીન બંદકા જામા પહને, છંદ બંદ દિખલાતે હુયે.
તુમ જાદુ ટોના શીખો તો શિખલાતેં હય,
તુમ બેટા બેટી માંગો તો દિલવાતેં હય,
જન્તર દેતેં હુય, મન્તર દેતેં હુય,
ઝાડ ફુંકુભી કરતે હુયે, તઅવીજ દુઆ બતલાતેં હુય.–મસ્ત.
હુય નારસિંગ બીર, હુય નારસિંગ બીર,
બયતાલ ભૂત પીર, બયતાલ ભૂત પીર.–મસ્ત.

(સંગીન બકાવલી.)

ગાયણ ૨૧૩.

ફરમાઓ, શરમાઓ નહીં, અબ હુજરત સરવર હાં,
કૌન હુય વોહ, તુમને જીસપર, તન મન ડારો વાર,
ફંસકે દામે ઇશ્કમે અબ છુટના હુય દુશવાર,
ઘર છુટા, દર છુટા, હયરાન હો બન બન, જાનસે
હરદમ, પુરગમ દીન રતીયાં.–ફરમાવો.
જોરવાલે આપ થે કયું, બને નહીફો જાર,
દુઃખ ઝેલે, સુખ ઝેલે, હુય જોર કીધર અબ શોર
હુય જીસપર બહુડ બહુડર બતીયાં.–ફરમાવો.

(ખુરશીદે ઝરનીગાર.)

ગાયણ ૨૧૪—દેશ દાદરો.

સાસ નંદન મોરી પાસ, બાલમજી હાથ છતીયન ન દારો.–સાસ.
"ખુશ રંગ" પીયા તોસે ના બોલું
આગ લગીઓ એૈસી પ્રીત.—બાલમજી હાથ.

ગાયણ ૨૧૫.

ફખ્રસે કહેતા હુય મકતલમે યેહે કાતીલ મેરા,
સૌમે પહેચાન લીયા જાતા હુય બીસમીલ મેરા.–ફખ્રસે.
ઝોંકે ચલને લગે પયહુમ જો હવાએ ગમકે
બુઝ ગયા મીસ્લે ચેરાગે સહરી દીલ મેરા.–ફખ્રસે.
હુસ્ને "અહેસન"કી જો ઊલફતમેં કરૂ નશવો નુમા
લાલા બનકર મેરી મરકદસે દીલ મેરા.—ફખ્રસે.

(બઝમે ફાની.)

ગાયણ ૨૧૬.

દરિયાએ મોહુબ્બતસે કિનારા નહીં કરતે,
જી ડૂબે મગર હમ કભી મારા નહીં કરતે.—દરિયાએ.
દિલ દોસ્ત પરસ્તોંકા પરસ્તાર હય અપના,
હમ કઆબા વો બુતખાના ગવારા નહીં કરતે.—દરિયાએ.
કહેતે હોં કે "તાલીબ" હય ખરાબાતમે શામિલ,
બાવર કભી કહેના ચ્હે તુમારા નહીં કરતે.—દરિયાએ.

(નીગાહે ગફલત.)

ગાયણ ૨૧૭.

મઆમુર હું શોખીસે શરારતસે ભરી હું,
ધાંની મેરી પોશાક હુએ, મએં સબ્જ પરી હું.—મઆમુર.
કયા અસ્લ હુએ સબ્જેકી મેરે હુસ્નકે આગે?
ફ્રએરોજેસી ખુશ રંગ, જમરૂદસે ખરી હું—મઆમુર.
લે લેતી હું દીલ, આંખ ફરીશ્તોંસે મીલાકર.
ઇનસાં હુએ બલા કયા? મએં નહીં જીનસે ડરી હું.—મઆમુર.
શોઅલા હુએ, ભભુકા હુએ, ગજબ હુએ મેરા ગુસ્સા,
જલ જાએ પરીજાદ જો મએં ગર્મ જરી હું.—મઆમુર.
જીન્દા ન રખેગા મુઝે સુન લેગા જો રાજા,
શાહેજાદએ ગુલફામકી સુરત પે મરી હું.—મઅમુર.
વો શમ્અ, મએં પરવાના હું, વો સર્વ, મએં કુમરી,
વો ગુલ હુએ જહાંમે, મએં નસીમે સહુરી.—મઆમુર.

(ઇન્દર સભા.)

ગાયણ ૨૧૮.

બાવા સાહેબ તુમડી ભરો, તુમડી ભરો,
ખએર કરો, પૈસા ધરો તુમડી ભરો.—બાવા.
ચોરીબી કીઇ, ખુનભી કીયા, કીસેબી કતર,
એક બાકી ભીક થી સો તુમડી મેરી ભર.—બાવા.
સોના દે દો, ચાંદી દે દો, દે દો ખુબસા માલ,
ભર દો, ભરદો, તુમડી ભર દો, લાલાજીકે લાલ.—બાવા.
થા મએં નોકર સાદીકકા, અબ હો ગયા હું ભાટ,
ભાટકો રૂપએ દીજે સાટ, બનેગા ઉસકા ઠાટ.—બાવા.

ખાંનેકો તો ખુબ મીલા, નહીં મીલી શરાબ,
સવાલ ઉસ્કા કરતા હું મએં દે દે કોઇ શીતાબ.—બાવા.
(સયફુસ સુલેમાન.)

ગાયણ ૨૧૯.

ન હોનાં ચાહીયે નાજાં, કીસીકો જીન્દગાંનીમે,
હજારો માહારૂ અરજા, પડે હુંય દારે ફાંનીમે.—ન હોના.
અનાસીરમે હુએ જબતક રૂહ, સબ આલાઓ અદના હુએ,
મીલે લાંખો હુવામે ખાકમે, આતીશમે, પાનીમે.—ન હોના.
ખુદા મહેફુજ રખ્ખે, આફતે અર્જો સમાવીસે,
નઇ કોયલ હુએ નીકુલી, ઇનદીનો નખ્લે જવાંનીમે.—ન હોના.
(ગુલ બકાવલી.)

ગાયણ ૨૨૦.–ગઝલે ઝફર.

ખારે હસરત કબ્રતક દીલમે ખટકતા જાયેગા,
મુર્ગે બીસ્મીલકી તરેહ, લાશા ફડકતા જાયેગા.—ખારે.
મર ગયા હું મયે કીસીકે, હસરતે દીદારમે,
કબ્રતક લાશાભી મેરા, રાહ તકતા જાયેગા.—ખારે.
જાન જાતી હયે મેરી ઉસ, આરેઝે ગુલરંગપર,
તખ્તએ તાબુત મીસલે, ગુમ મહેકતા જાયેગા.—ખારે.
દેખીયે કબ તક જવાબે, ખતસે આંખે શાદ હો,
રાસ્તા દેખા નહીં, કાસિદ ભટકતા જાયેગા.—આરે.
સુનકે અફસાં બામપે, બહેરે ખુદા મત જાઇઓ,
અય સનમ જો દેખ લેગા, સર પટકતા જાયેગા.—ખારે.
અય "ઝફર" કાયમ રહેગી, જબ તલક અકલીમે હીન્દ,
અખ્તરે એકબાલ ઉસ, ગુલકા ચમકતા જાયેગા.—ખારે.

ગાયણ ૨૨૧.

બુલબુલ તારી આમદે, તૂં બ્હાર લાયું ગુલશનમાં,
ગુલના દિલપર રંગતી, બસ નૂર છાયું ગુલશનમાં.—બુલબુલ.
રૈનક તૂંથી બાગમાં છે, નાજ તૂંથી સબજીમાં,
ચટકી રહી બસ "ગુલ" કલી તેં ગીત ગાયૂં ગુલશનમાં.–બુલબુલ.
શોખી આજે જોઇ, જ્યારે શોખ તારી ચશ્મોની,
નર્ગિસ આંસૂ નીરથી બસ ખૂબ નહાયૂં ગુલશનમાં—બુલબુલ.

લાલી લબની જોઇ તો બસ ફાર ખાઇ લાલાએ,
સુર્ખી સારી ઓઢી દીધી મૌત ન્હાયૂં ગુલશનમાં.—બુલબુલ.
મનમોહન મહુતાબ મુખડા આય ત્હારા "રૌશન" પર,
સૂરજ મુખી ફૂલ લાજે, બહુ લજાયૂં ગુલશનમાં.—બુલબુલ.
(અસલાજી.)

ગાયણ ૨૨૨.

કટી ગુનાહોંમે ઉમ્ર સારી, ઇલાહી તોબા ઇલાહી તૌ.
હવસમે ઉમ્રે ફના ગુજારી, ઇલાહી તૌબા, ઇલાહી તૌબા.—કટી.
સફરકો જાના હય ઓ મુસાફર, કટેગી રાહે અદમ યેહ કયું કર,
ન કોઇ સાથી ન કોઇ રહેબર, ગુનાહકી ગઠડી ધરી હય સરપર;
કડી હય મનજીલ યેહે બોજ ભારી.-ઇલાહી તૌબા, ઇલાહી તૌબા.-કટી.
ફના હય આખર સરાએ ફાની, હય ચાર દીનકી યેહ જીન્દગાની.
ન હય બુહડાપા ન હય જવાની, વો હય ફસાના યેહ હય કહાની.
રહેગી નેકોંકી હયાં યાદગારી,—ઇલાહી તૌબા ઇલાહી તૌબા.-કટી.
મુસાફર આકે સરાએ ફાનીમે સોએ અયસે કભી ન જાગે,
મગર જો જાગે તો કબકે જબ, કુચકી યેહ નૌબત બજી તો જાગે;
સીરાને આકે અજલ પુકારી,-ઇલાહી તૌબા, ઇલાહી તૌબા.-કટી.
કભી ન નેકીસે દીલ લગાયા, હવસમે દુન્યાકે દીન ગંવાયા,
હસદકી દૌલતકો મય કમાયા, કીયાથા જયસા વોહ આજ પાયા.
ઉઠાઇ આખીરકો હાય ખારી,-ઇલાહી તૌબા, ઇલાહી તૌબા.-કટી.
(અલીબાબા આ. ના. મં.)

ગાયણ ૨૨૩.—ખમાચ-ઠુમરી-પંજાબી.

કૈસે કતરી સજની, બેરન રતીયાં,
મોહે ઉનબીન, ઘડી ઘડી, પલ છીન બીયાકુલ ભઇ મોરી આલી
પીયા બીન કૈસે કટે.—કૈસે.
"સનદ" પીયા મોરી માનત નાહી.
બાર બાર મોસે કરત બારા જોરી.—મોહે ઉનબીન.

ગાયણ ૨૨૪.

સબ્ર કર સબ્ર ન તૂં મ્યાનસે શમશીર નિકાલ.
કત્લે દુશમનકે લિયે ખન્જરે તદબીર નિકાલ;

તેરી શમશીરસે તો કત્લ હો દો ચારહી બસ,
તેગે તબદીરકા હય લાખોંકો એક વારહી બસ.
જો મરે કન્દસે કયૂં ઝહર ઉસે દેતા હય?
મિઠી બાતોંસેહી કયૂં કામ ન કર લેતા હય?
અપના વિસાં હુમે મિલ જાય તો કયા હય કમ બાત.
પાસ ઇઆં કે ચલે કોઇ બના કર હમ બાત.—સબ.

(મહામુદશાહા.)

ગાયણ ૨૨૫.

સમજ જરકી કરત રહત ભારી જુઆરી
બારી બારી પાવે ઘર દર જર ભારી જુઆરી.—સમજ.
સમઝાઉં કયસે માંનત નાંહી, અપની કહત સુનત નાહી,
તોસે મુરખકો સમઝાઉં કુએસા,
તું હટ ન કર સજન નાંહી કુચ્છ જર મુજે દીલવા,
તુજે નહીં હું ઘેલા, નાહક ખેલત બનત અનારી.—સમજ.

(તબદીલે કીસમત.)

ગાયણ ૨૨૬.

વેહેલા ઉઘાડોને દ્વાર, સદેવંત વેહેલા ઉઘાડો,
એકલી બીહું છું હું બહાર, સદેવંત વેહેલા ઉઘાડો;
માટે લગાડો ન વાર, સદેવંત વેહેલા ઉઘાડો.—ટેક.
છે મનથી તુંજ મશકરી, જીવજ મારો જાય;
ઉભી રહું હ્યાં એકલી, તેમ તેમ હૃદય ચીરાય.—સદેવંત.
માત, પિતા મેં પરહર્યાં, તજી નાતને જાત;
તમ અર્થે બની ઘેલડી, આવી માઝમ રાત.—સદેવંત.
હવે હદ થઇ વાલમાં, દરશણ ઝટ દ્યો આપ;
શક્તિ સહન કરવા નથી, તમ વિયોગનો તાપ.—સદેવંત.

(સદેવંત સાવલીંગા.)

ગાયણ ૨૨૭.

દિલ સફા ન પાય ઇન્સાન—દિલ.
રહે હાર છાન છાન બુધ્ધિમાન, ગ્યાનવાન.—દિલ.
સચ્ચા રહનેકા થા વઅદા હરસે કિયા, કિયા, કિયા,
નરને ધ્યાન પર ઉસ વઅદેપર ન દિયા, દિયા, દિયા.

જુઠી દુનિયાપર કુરબાન, હય નાદાન, નાફરમાન,
માનવાલે, શાનવાલે, ઉંચે ખાનદાન વાલે,
સરદારી ફરમાન વાલે, સારે જગસે હારે,
જગમેં આનકે હરઆન, હય એ ધ્યાન, નાફરમાન.-દિલ.
(હરીશ્ચંદ્ર. વિ. ના મં.)

ગાયણ ૨૨૮—ગઝલે તેહસીન.

કીસ મઝેહકે રંગસે બનબનકે આતી હય બહાર,
હુસ્નકો અપને અજબ સજસે દેખાતી હય બહાર.—કીસ.
ચાંદની હય, સબેર હય, ઔર બાદે ગુલરંગ હયે,
ગર નહીં સાકી તો કીસ કદ્રેકો ભાતી હયે બહાર.—કીસ.
માહતાબબી હયે મઝેહમે, હાએ, વ્હો માહતાબ નહીં,
હયફ! ઉસકે હિજ્રમે કયા મુફ્ત જાતી હયે બહાર.—કીસ.
ઝુમતી, ઝુગતી, ઝુકતી ઝુંજલાતી ચાંદની,
જો વ્હો ગુલરૂ પાસ નહીં કીસકુ ખુશ આતી હય બહાર.—કીસ.
વાહ વાહ "તેહસીન" નીપટ એહ મીસરએ મવઝુન હુવા,
ચાંદનીકે રંગમે કયા દીલ લુભાતી હયે બહાર.—કીસ.

ગાયણ ૨૨૯.

કહાં તુમ્હારી દુપટીયાં, કહાં હમારી શાલ,
કહાં જરાસી રૂમલીઆં, કહાં બડા રૂમાલ;
ચાંદાં તુમ્હારી ખીરદ રહ, જહાં હમારા ખીયાલ,
કમરકે સામને ઝુગનુકા, નુર હુએ કંગાલ.
અરી એ અંધીઆરી નજર બનવા ડાલ,
બદન મેરા ચંદા, ચલન તેરા ગંદા, તેરે ફંદેમે
આએ ન બંદા, જનમ ફીરવા ડાલ.—અરી એ.
(ચતરા બકાવલી.)

ગાયણ ૨૩૦.

તુમ્હારે કઓલસે સાબીત, હુએ અઓરતે કંગાલ
મગર કામીનકી ખાતીર હુએ મર્દકા એ હાલ,
દેખતેહી હુસ્ને અઓરત બીલ બીલાતે રહ ગએ,
શેહેદપર મખ્ખીકી સુરત ભીન ભીનાતે રહે ગએ.-દેખતેહી.

અરી ઓ મતવારી નજર બનવા ડાલ, કહાં તેરી ટોપી,
કહાં મેરા જામા; મેરે જાંમેપે ટોપી અમામા,
સબહી બીકવા ડાલ.—અરે ઓ.
(ચતરા બકાવલી.)

ગાયણ ૨૩૧.

ગોરે મુખપર તન મન ધન બલહાર કીનોરે
તોરે કારન બનુંગી ગોવાલની.
ધરૂં ગાગર નટ નાગર દધ ભરકર સઓબાર.
સરપે ગાગર મેરે ઔર પાઉંમે પએંજન સોહે.
આંખ અંજનકી ઝલક હાતમેં કંગન સોહે.
અયસો રૂપા પીયા સુખરાજ કરે તન મનમે
જયસો આનન્દ કરે નન્દકુંવર સખીયનમે
ચાલ ડાલ છલબલકી ચલકર કહુંગી બોલ હરબાર.
કાહુ.—દુધ લે દુધ.
(મારે∙આસ્તીં.)

ગાયણ ૨૩૨.

દુખીયારી હું મારી હું ગમકી,
મેરે આસ નહીં કુચ્છ દીલમે જરા—દુખીયારી.
આપ કઓમકે હો બએપારી, ધનકા ધંધા જારી,
બીના ધન દામકે લેનાં ન દેના, મએ અઓરત હું ભીકારી.-દુખી.
કામ નહીં મીસકીનોકા, યાહાં નહીં ખએરાત,
જા અપની તું રાહા લેકર માયાકી બાત.—મેરે.
નએ દઓલતહી રહેગી નએ સામાં હોગા,
ગોરે તારીકમે તનહા, તને બેજાં હોગા,
ધન માયા કુચ્છ કામ ન આવે; આવે કરણી કામ.
અએસી કરની કર ચલો જો પાછે બાજે નામ.—મેરે.
(ખુશરૂ હસીના.)

ગાયણ ૨૩૩—દેશ ખ્યાલ.

મારૂજી ચાંદની રાત-સેજરીયાં કયું ન ચલો.—મારૂજી.
ઉભી ઉભી મૃગ નૈની અરજ કરે રે, લાગે જીઅરા ગોરે ગોરે ગાલ.-મા.
ચાંદની રાત છીતક રહે તારે, ભોર ભઇ ઘરે આવ.—મારૂજી.

ગાયન ૨૩૪.

અચ્છી સૂરત કયા કરે હમ, અચ્છી ખસલત ચાહિયે,
હો પરીરૂ કોઇ તો કયા, આદમીયત ચાહિયે.—અચ્છી.
બીના આહુમકસે તો, નાબીનાભી આકિલ ખૂબ હય,
ચશ્મકી બીનાઇ કયા, દિલમે બસારત ચાહિયે.—અચ્છી.
જરકી લાલચસે ખુશામદ જો નકર બેહદ કરે,
અયસે બન્દેપર સદા સાહિબકી લઆનત ચાહિયે.—અચ્છી.
ખૂબરૂ દુન્યામે દસમેં દો, લઇક એક લાખમેં,
અહમકો કદ્ર ઇનકી, યાકે ઉસ્કી ઇજ્જત ચાહિયે.—અચ્છી.
"રૌનકે" આલમ હય, આલમમે ફક્ત મેરા અયાજ,
જિસ્સે જીન્નત તુમકો, કયા ઉસ્સે અદાવત ચાહિયે.—અચ્છી.

(મહામુદશાહ.)

ગાયન ૨૩૫.

દાયમ ડરના, તુ નાદાંની દીલમે ન મરના,
ધ્યાન ધરના, અજી દમ ભરે ભલા યારબીન કયા હુમ.-દાયમ.
ભલે દમ બુરે દમ વહીં ચલનારે,
ઇતના જાનના દારે ફાનીસે સારે ફાની.-દાયમ.
ધ્યાનકી તરંગ દીખા રંગ, જાનમે કરત ફીરત ગરમાઇ,
જો કોઇ શાદી ના શાદી—આબાદી બરબાદીમે પકડે હરસે
ધ્યાન, સબહીસે તોડ ઉન્હીસે જોડકે કરત ગ્યાન તાસે,
રાજી રહે માલીક.—દાયમ. (હામાન.)

ગાયન ૨૩૬.

અલ્લા હુ અલ્લાહુ હુયે બરહક તું અલ્લાહુ,
બરસે તેરે નુરકા યે તજલ્લા.—અલ્લાહુ.
તું એક તાએ માઆબુદ મૌજુદ મુતલક,
સીફતજાદ તૌહીદ હુયે ફુલ હો વલ્લાહુ.—બરસે.
રહે વીર્દ અશગાલ કલમેકા હરદમ,
કે હુયે લા ઇલાહા વ ઇલ્લાહ હુ વલ્લા.—બરસે.
મુનજ્જા સીફતજાત હુયે વસ્ફ તૌહીદ,
તુહીં હક તુહીં નુર હુયે લી મોઅલ્લા.-બરસે.
કભુ યાદે હકસે રહા મયે ન ગાફીલ,
કરૂં જીક્ર મૌલા વ તસબીહ મુસલ્લા-બરસે. (આબે ઇબલીસ.)

ગાયણ ૨૩૭.

બાલમ કજરઓટી લઇવો જે નએના બીગડે જાએ,
મીસ્સી લઇવો કજરા લઇવો, દરપન બીન લલચાએ.-બાલમ.
છોટી નનદીઆ મીસ્સી લગાવે, સુરમા લગાએ મુસ્કાએ,
નએનોંસે નએના મીલાવે જીઠણીઆં, મેરોભી મન લલચાએ,
હાએ હાએ મેરોભી મન લલચાએ, બાંકી નજરીયાં,
મારૂં કટરીયાં, સએનોંસે સએનાં મીલાંઉ મન આએ,
તન મન ધન, દું જોબન, બારી ઉમરીઆં જાએ,
હાએ હાએ બારી ઉમરીઆં જાએ.-બાલમ.
અનેલે પનમે જો મરતા રહા હો બસ વોહી જાને,
પ્યારી શકલ જબ દેખી મહોબ્બત આઇ જાતી હુએં,
મુરાદોપર શબાબ ઉનકા જોરોંપર જવાંની હુએં,
યે વો દીન હુએ કે આંખોમે શરારત આઇ જાતી હુએં.—
બારી ઉમરીયાં.—બાલમ.
(તબદીલે કીસમત.)

ગાયણ ૨૩૮.—ગઝલે ઝફર.

મહોબત ચાહીએ બાહુમ, હમેંભી હો, તુમેંભી હો,
ખુશી હો ઇસ્મે યા હો કમ, હમેંભી હો, તુમેં ભી હો.-મહોબત.
ગ઼નીમત તુમ ઇસે સમઝો, કે ઇસ ગ઼મ ખાનેમે યારો,
નસીબ એકદમ દિલે ખુર્‌રમ, હમેંભી હો, તુમેંભી હો.-મહોબત.
દિલાઓ હઝરતે દિલ, ન યાદે ખતે સબ્ઝ ઉસકા,
કહીં અયસા ન હો એહે સમ, હમેંભી હો તુમેંભી હો.-મહોબત.
હમેશાં ચાહતા હય દિલ, કે મીલકર કાજે મયે નોશી,
મયસર જામે મય જમ જમ, હમેંભી હો તુમેંભી હો.-મહોબત.
હમ અપના એશ્ક ચમકાયે, તુમ અપના હુસ્ન ચમકાઓ,
કે હયરાન દેખકર આલમ, હમેંભી હો તુમેંભી હો.-મહોબત.
"ઝફર" સે કહેતા હય મજનુ, કહીં દરદે દેલે મહઝુન
જો ગ઼મસે ફુરસતે એકદમ, હમેંભી હો તુમેંભી હો.-મહોબત.

ગાયણ ૨૩૯.

કયસી ઝમક, જ્યૂં બર્ક ચમક, માહબૂબ હમારી આએ હય,
દ્રીગમે ફડક હય, દિલમે ધડક હય, મેરે લીયે ઘભરાએ હય.-કયસી.

થાટ અદાકા, નાજ બલાકા, અંગીયાંભી મસકાએ હુય,
સોલા બરસકી, પૂરી હવસકી, જબ તો મુઝે યહે ભાએ હુય.-કયસી.

(ફરેબે પ્રીત્ના.)

ગાયણ ૨૪૦.

દુનિઆ ચાલે ભાઇ સારી પૈસાથી
પૈસે સગાં દીલદારી પૈસાથી.
ગાડી ઘોડા વાડી પ્યારી પૈસાથી
ઇજતદારી, તાબેદારી પૈસાથી.

કોરસ.-કાકા મામા કેહવાના ને ગાંઠે હોય તે લેવાના
ધણીઆણી નહિ રેહવાના ને પૈસે ઓવરના લેવાના.
જમાઇને રીત ઓછી પડશે એટલે આવી રડવાના.
વન પૈસે ધુંમ ધોવાના, ધોવાના.

ચલકતી ફ્રાઇંતીન અને બુમ પૈસાથી
સાઇકલની રસ્તાપર ધુંમ પૈસાથી.
'સ્ટેનડીંગ કોલર' 'બો' પર માર પૈસાથી
મોરીનસનાં આઇસક્રિમપર ધાર પૈસાથી.
'જોકી-કલબ' અને 'કિસ-મી-કવીક' પૈસાથી.
'મલાકા કેન' અને 'વોકિંગ સ્ટીક' પૈસાથી.
'ઇંગલીશ-કટ' ના કેશમીર 'સુટ' પૈસાથી.
બને જાણી જોઇ 'હેન્ડ સમ બુટ' પૈસાથી.

(કોરસ)

સાંકડો સેંતો, ઉંફરા બાલ પૈસાથી.
મઘમઘતા રેશમી રૂમાલ પૈસાથી.
કક્કડ 'શુઉ'માં ફાંકડી ચાલ પૈસાથી.
સુંદર સાડી ઉપર ઓઢે શીઆલ પૈસાથી.
ધમ ઢોલ ને માંહે પોલ પણ પૈસાથી.
બેહુકે કરી વાતો ગોલ પણ પૈસાથી.
અવાજ કાહાડે ફાટાં ઢોલ પણ પૈસાથી.
થાય બુબખનાભી તોલ પણ પૈસાથી.

(પટેલનો જલસો.)

ગાયણ ૨૪૧—ભૈરવી-હોરી-તાલ દીપચંદી.

પીયા તોરે રંગમે સમાયે રહી.
ઔર રંગ મોહે જીકો ન લાગે.—પીયા.
રંગ તોહી, રંગરેજ તોહી હયે.
તેરોહી રંગ મન ભાયે રહી.—પીયા

ગાયણ ૨૪૨.

સતપનસે રાજા ન બહેકી હારારે, કરૂં કયા મએ-સતપનસે.
રાજભી છીનાં, ગાંઉંભી વાકા, કયા અબ કરીએ વીચાર.-સતપનસે.
(હરીશ્ચંદ્ર. પા. ના. મં.)

ગાયણ ૨૪૩.

જફા જાને નહીં મુતલક, જો દીલબર હો, તો અયસા હો.
સદા બુલબુલ પ હુએ માઇલ, ગુલેતર હો, તો અયસા હો.—જફા.
હું મીજગાં દેખ દીલ ખસ્તા, ઔર અબરૂ દેખકર મજબુર,
અગર હો તેગ તો અયસી, જો ખંજર હો તો અયસા હો.-જફા.
મએં બોસે માંગે જાતી હું, વોહો દેતેં જાતે હુએં મુઝકો,
હો શાહે હુસ્ન તો અયસા, ગદા ગર હો તો અયસા હો.-જફા.
લબે રંગીનો દંદા દેખ, ઉસકે જોહરી બોલે,
અગર હો લાઅલ તો અયસા, જો ગઉહર હો, તો અયસા હો.-જફા.
મએં ગીલમાંનરૂપ હું સદકે, હુએ વોહો મેરેપે નીત કુરબાં,
હો બીબી ગર તો અયસી હો, જો શૌહર હો, તો અયસા હો.-જફા.
(સએફુસ સુલેમાન.)

ગાયણ ૨૪૪.

મુઝે હાંસીલ હજારો કમાલ, મોહે કોઇ કયા જાને રે.-મુઝે.
બાંકી ફબનવાસે ટપકે જોબનવા, ચંદાસા નાદીર જમાલ.-મુઝે
માલીકને પએસેપે પએસા દીયા હુએ, દીલ હુય હમારા નેહાલ.-મુઝે.
(ખુદાદાદ.)

ગાયણ ૨૪૫.

જહાં પર શમઅ હોતી હુય, વહાં પરવાના આતા હુય,
પરીરૂ જીસ જઘે હુય, ઊસ જઘે દીવાના આતા હુય.-જહાં.
શરાબે વસ્લકા તાલિબ, હું મય અય સાકિએ ઉલફત,
તેરા અબતક નહી ગરદીશમેં કયું પયમાના આતા હુય?-જહાં

ન શર્મોકિ છુપો મુઝસે કરૂંગા વર્ના મય રૂસવા,
અય મસ્તેનાઝ મુઝકો નાલયે મસ્તાના આતા હય.-જહાં
જફામેં તાક હો તુમ ઓર સિતમમેં શોહરએ આફાક,
મગર પેહેલી તો કહિયે કુચ્છ કરમ ફરમાના આતા હય?-જહાં.
ન હો ગર "રૈનકે" બઝમેં હસીનાં તુમ અય શાહે હુસ્ન,
તો કયું દિલ હાય આશકકા, તુમહેં નઝરાના આના હય?-જહાં.
(હાતમ બીન તય.)

ગાયણ ૨૪૬.

પ્યારી કાહે કાહે કરત પુકાર.
કૌન સપન પ્યારી અંખીયન દેખા,
ડરત નીંદરીયાં હાંક માર.-પ્યારી.
તોપર વારી, હમ બલીહારી, મીલકર, સારી પ્યારી જાન,
કયું પોકારી કર જારી ખાલીક બારીકી અમાન,
દેખી ભાલી, દેખી કાલી, કીજો તુને શોરો શાર,
કર બયાં, એ ગુમાં, ડર ડર કર.-પ્યારી.
(અલાઉદ્દીન. આ. ના. મં.)

ગાયણ ૨૪૭—ગઝલે ઝફર.

જલવા જો ઉસ્ને દેખાયા મેરા જી જાનતા હય,
ફેર ખુદાઇ નઝર આયા મેરા જી જાનતા હય.-જલવા.
ઉડ ગઇ મેરી ઝબાંસે તો જેહાંકી લેહેઝત,
કયા મઝા ઇશ્કમે પાયા, મેરા જી જાનતા હય.-જલવા.
મંય ખતાવાર હું, બત કયું કર લીખું અયે સાહેબ,
જયસા લોગોંને શીખાયા, મેરા જી જાનતા હય.-જલવા.
કૌન કહેતા હયે તેરે ઇશ્કસે અંજાન રહા,
જીતેજી તુને જલાયા મેરા જી જાનતા હય.-જલવા.
અય "ઝફર" ઉસ ગુલે ખંદાનકી મોહબત તુઝકો,
દમ બદમ ઉસ્ને સતાયા, મેરા જી જાનતા હય.-જલવા.

ગાયણ ૨૪૮.

લાવ દો મુઝે ઇનઆમ, ભેદ લા દિયા તમામ,
જાન પર ખેલકર લા કલામ,

ચાર પાંચ દેવ, પહુલવાન ગેવ,
મક્કસે કર લિયા ગુલામ,
ઠોક દો પીઠ, ઠોક દો પીઠ,
બોલ દો આફરીં હજાર.
કયા કામ કર આયા, કયા નામ કર આયા,
કિસ કદર હું નફ્ફર હુશિયાર,
ઓહુ! ખાયા ખાના લજ્જતદાર, પાયા તુરરા ગજરા હાર,
કર લાયા સબ કાર,
નારિયલભી દીયા, પાનફૂલભી દિયા,
હાથ બાંધ કે કિયા સલામ.—લાવ. (સંગીન બકાવલી.)

ગાયણ ૨૪૯.

જાય સુખ, પાય દુઃખ, મન નીતવા, જાય કહું કાહે જગત ગતવા.—જા.
એ માનો, એ ઠાંનો, એ જાનો, સતી હમકા,
ધીર ન આવે, નીર બહાવે, અંખીયાં દેખ બીપતા;
નાથ ન માની, બાત ન માની, ઘાતહી જાની, પતી બીરહાકી એ દેખો બીથા,
લાજ પતી લીનો, આજ દુઃખી કીનો, જીયાકો મોરે પીયા.—જાય
(મુરીદે શક.)

ગાયણ ૨૫૦.

હુએ સગરો રાજ મોરા, ફુલ શેહેર ફુલ બન ન સુરજ,
નજર કુરંગ મીલીએ બનાંએ જગકો સજીલા.—સગરો.
જાઓ રખકર ઘરમે બરતર મુરત મોરી, પુંજે હીત,
પુજે મીત કરકે ગ્યાન રખકે ધ્યાન આ આ આ આ,
જગ કરે મુરતકી સેવા, માંગે સો લે બે તોલા આ આ આ-સગરો.
(આજમશાહ)

ગાયણ ૨૫૧.

તક તક દેખી સુંદરીયાં શાંન,
ગોરે ગોરે ગાલોંપે તીલ ચમકાવે.-તક તક.
એક તો દેખી વાંકી આલી નજરીઆં,
દુજે પાઇ મોગલીઆં શાંન,
તીજે પાયા વાંકી પઘીઆમે તુરરા; કયા જાદુ ડાલે
સુંદરીઆં શાંન-તક તક.
(ખુદાદાદ.)

ગાયણ ૨૫૨—કલ્યાણ લાવણી.

મેરે પીયાકા નવરંગ બાગ, ચલી મયે દેખનકો,
ખીલ રહી ફુલવાડી ચંપા, ફલી આઇ બહારનકો,
ગફલત કર બીચ્છુને કાટાં, આગ ભઇ તનકો.

ઝુલ.

બીચ્છુ મોટા રંગીલા, સાંઇ ભાઇ, બીચ્છુ મોટા રંગીલા,
બીચ્છુ મોટા રંગીલા માજા ઉતરૂન ગેલા ચહેરા,
માજા ઉતરૂન ગેલા ચહેરા, એ તો મજલ્હેરા વરતી લેહરા,
લેહરા વરતી લેહરા, કોણી તરી મનુશ ધારા સએરા,
જીવ હૈરાન જાન મોરી,
ડંખ ચલા બીચ્છુને ઝેહરી બ્યાકુલ પ્રાણ આય ઘેરી-મેરે પીયુકા.
તલપ તલપ જી જાયે સખી અબ કયા કરૂં બહેના,
અન પાની મોસે નહીં રે ભાતા નહીં રે જાન રખના,
સબ સખીયન મીલકર ઉતારો સબ મેરા ઘહેના.

ઝુલ.

લઇ ઝાલી બેજાર, સાઇ ભાઇ લઇ ઝાલી બેજાર
લઇ ઝાલી બેજાર, અગી ચંદન લાવી ફાર:
ચંદન લાવા ફાર, પંખા ઉડાઉ સીતલગાર
જાત જાન પ્રાન મોરી,
ડંખ ચલા બીચ્છુને ઝેહેરી, બ્યાકુલ પ્રાન ઘેરી—મેરે પીયુકા.

ગાયણ ૨૫૩.

ઓ જહાંકે દાદરસ, હો બએલ કરબા મેરે બસ,
મુઝકો તો હુએ યેહી હવસ, રૂપએ મહીના પાવું દસ.
અમીરકા હું ગાડીબાન, દેખો કયસી મેરી શાન,
ચાહતા હુએ અમીર, હું મએતો ઉસકા દીલ પજીર.—ઓ.
જો તનખ્વાહકી દીખાવું આસ, બલાંએ બીબી લે પચાસ,
સુસર હો સદકે ઔર સાસ, નીસાર બચ્ચે બે કીયાસ—ઓ.

(જુલ્મે અજલમ.)

ગાયણ ૨૫૪.

મેહેરનીશાં બશર કહાં, જીસ્કો પરખા પુર ફન મીલા,
અપના અપના રહેજન મીલા, જગ એ ધનકા દુશમન મીલા.-મેહેર.

હજારો ખા ગએ દઓલત બહડાકર ઝુટા યારાનાં,
બના મુનીસ કોઇ હમદમ કોઇ નઓકર કોઇ જાના,
અપના સમઝા જીસ્કો હમને, વહી દુશ્મને જાન મીલા.-મેહેરનીશાં
(તબદીલે કીસમત.)

ગાયણ ૨૫૫.

વાહરે મક્કારી ને અઇયારી ચાલ એ!
બદકારી ચાલ એ—ઠગારી જાલ એ!
વાહરે! વાહરે!
બલી જંજાલ એ!
વાહ વાહ—વાહરે,
બસ જાઓ તમે—સમજાવો મને—
અરે વાહા રે તમારી યારી!-દીલદારી-દુઃખકારી—
જાઓજી જાઓજી ઓ સાધુજી સાચા!
મારોજી થપ્પર, લગાવો તમાચા!
સાધુજી સાચ્ચા,—છેઓજી કાચ્ચા!—એમ?
હાહાહાહા-એમ!-વાહા રે.

(દોરંગી દુનિયા.)

ગાયણ ૨૫૬.—ગઝલ.

શેકસ્તે દિલ તેરે કુચે મીયાન બયઠે હુયે.
ગમે ફેરાકમે હમ જાંનેસાર બયઠે હુયે.—શેકસ્તે.
ભરોસા મત કર એહ દુનીયામે જીંદગાનીકા;
ફનાકી કીશ્તીમે કંઇ લાખ હઝાર બયઠે હુયે.—શેકસ્તે.
ખોદાકે વાસ્તે પરદેસે તુ નીકલ બાહેર,
તેરે દેખનેકુ કંઇ ઇંતેજાર બયઠે હુયે.—શેકસ્તે.
કબ નજર આયેગા માહતાબી રૂખ તેરા,
મિસ્લે ચકોર હોકે હમ વીસકે નેજાર બયઠે હુયે.—શેકસ્તે.

ગાયણ ૨૫૭.

અરે દેખ લિયા તુઝે રૂબરૂ, અપના હુવા ન તૂં.—અરે.
અયસે વફાપે થૂ, ઇસ ઇસ્તેજાપે થૂ—અરે.
આયેંગે અબ કભૂ, ખોને ન આબરૂ.—અરે.
(અલીબાબા. વિ. ના. મં.)

ગાયણ ૨૫૮.

ગોરે ગોરે ગાલોંપે શ્યામ મન વારા; પ્યારા જગસે ન્યારા.–ગોરે.
સુંદર કમર મીર્ગસા રંગકર, અંગ સજા કર ઝલક આલા,
અયસા ગુન પાએ જગત્ કહાં, મોહે ચાલ પીયાકી અનોખી
સમા ગઇ.–ગોરે.

દુહો.

પ્રાન ગયે પરમાત્મા, લાગે નયના બાન,
જી તડપત હય તુમ બીના, દરસ દીખાઓ આન.–ગોરે.
(બઝમે ફ્રાની.)

ગાયણ ૨૫૯.

(૧)

થઇ બે'શ સાથે બે'રો હું તો પામ્યો મો'રદાર,
અને રીતમાં તો પામ્યો હું પચીસ હજાર!
મેં નથી જોઇ તે નાર–મને નથી કાંઇ દરકાર,
બસ કુટીઆં મલી જાય તો મારો બેહેરો થાએ પાર!

કોરસ.

એક પચીસ હજાર! વાહુ, પચીસ હજાર,
તોલી દે તું ટોસા ઝટપટ, નહીં વાર તું લગાડ!

(૨)

નહીં મલે મુજ સમ કોઇ કીસમતદાર,
મારવાડીઓને પઇસે હું તો કરતો ફરૂં લાર;
આ ઘડીયાલ છે સુનાનું અને છેરો આબ દાર,
આ લાકીટ અને પાકીટ મલી પાનસોનો પાર!

કોરસ

તે સૌ મારવાડી ઉધાર, છું હું મારવાડી આધાર,
આખાં ગામના ગોમાજીઓ થાય છે મારા દોસ્તદાર?

(૩)

આ વીંટી છે હીરાની—થશે હજારેકનો માલ,
પણ મતા તેબી મારવાડીની જાણજો મારા લાલ!
જે થવાનો હોશે તે થશે અંતે નીકાલ,
પણ હાલ તો રાખું શેઠયાનો રોબ અને ચાલ!

કોરસ.

ચાલ બાજુ, પોઇસ! પોઇસ! ચાલ એઇ, સીટ! સીટ!
છે ખુશાલી, ધુમ ખુશાલી, હુરરરે પીટ! પીટ!
(બેહેરા બેહેલા કાકા.)

ગાયણ ૨૬૦—ગોંડ મલ્હાર જલતે તાલા.

ગરજત બરસત ભીંજત આઇ લો,
સુરકો ચુનરીયાં, દેવા રંગ.–ગરજત.
એક તો ઘટા કારી–બુંદન બરસે,
બીજલી ચમકે જીયરા દર પાઇલો.
અપને શામ–સુંદરકો ગરવા લેવો લગાવ.–ગરજત.

ગાયણ ૨૬૧.

પ્યારી તોરે ચમનમેં ફુલનકી બહાર હો,
ચમનમેં બહાર હો, સુમનકી બિહાર હો–પ્યારી.
રાજનસે રાજી રહે, સાજનસે સજી રહે,
તાજ તેરે રાજકા ચાહુ, પ્યાર હો–પ્યારી.

શએર.

હો મુબારક હમેં અય ખાલિકે અકબર શાદી,
બાગે હસ્તીમેં ખિલાયે ગુલે અનવર શાદી,
શાદ દુલહા રહે તા હશ્ર તો આબાદ દુલહન,
ઉસકો હાસિલ હો ખુશી, ઇસકો મયસ્સર શાદી–રાજનસે.
(રામ લીલા.)

ગાયણ ૨૬૨.

સનમકા નુર દેખા હય ખુદાકે નુરકે બદલે,
હુવા હય દાગે દીલ રોશન, ચેરાગે તુરકે બદલે.—સનમકા.
જો દેખેંગે તેરે હુસ્ને જહાં આરાકો મહેશરમે,
ખુદાસે લોગ માંગેંગે તુઝહીકો હુરકે બદલે.—સનમકા.
અનલ હકકે યેવજ લબપર અનલ મહાબુબ જારી હો,
ચહડાએં દારપર મુજકો અગર મનસુરકે બદલે.—સનમકા.
પસે મુરદન અગર યારો મયસ્સર હોતો રખ દેના,
કફનમે ખાકે કુએ દીલરૂબા કાફુરકે બદલે.—સનમકા.

ખુદાયા ઈશ્કે બુતમે ઇસ કદર સખ્તી ઊઠાઇ હય,
કે પહેલુમે હય એક પત્થર દીલે રંજુરકે બદલે.—સનમકા.
(ખુરશીદે જરનીગાર.)

ગાયણ ૨૬૩.

રાંમ રગી ન થાઊં હું કેમ?
કામ રોજીનું લાગે અગર હાથ એમ,
દામ મ્હેનતનું મળશેજ તેમ.—રામ.
હામ ભીડું ન રાખૂં હું વ્હેમ,
પાક દયાનતથિ રાખૂં અગર સાફ નેમ,
દામ મળશેજ મલ્યુંછ જેમ.—રામ. (અસલાજી.)

ગાયણ ૨૬૪.

સંભલ ઓ દીવાની ઓ ચંચલ, ધીરે ધીરે, ધીરે ધીરે, ધીરે ધીરે.
ઉંચે નીચે, દેખીયો નયનારી, ઓ ચંચળ, ધીરે ધીરે,
ધીરે ધીરે, ધીરે ધીરે, ઉંચે નીચે સોચ;
નયનનસે કાહુ સુઝત નાહીં, જીયરા મોરા ડરાએ,
દેખ સંભલરી ઓ અંધીયારી, કુએમે દે ન ગીરાએ,
કોઇ શયતાન ગરદન દબાએ, મોહે મેંડક ચબાએ ન ખાએ.–ઓ ચં.
નાહક ડરત મરત હય તું, કાહે જીયા ઘભરાએ,
ઝટપટ ઝટપટ ચલે જો અભી તો ઘરવા પહોંચ જાએ;
નહીં કુવેમે દુંગી ગીરાએ, તોહે મેડક ચબાએ ન ખાએ.–ઓ ચંચલ.
(અલીબાબા આ. નં. મં.)

ગાયણ ૨૬૫.

રબને ખોલી કીસમત મોરી, નાદીર શઓહર જબસે મીલોરી–રબને.
પહેલા શઓહર કાલ જુઆરી, વોહી નુસરત મુવા ભીકારી,
યેહ હુએ નુરી વો થા નારી; છુટી મય ઉસ્સે રબ તોરે વારી,
સભા રંગીલી શઓહર રંગીલા, સેજ રંગીલી મએભી રંગીલી.–રબને.
(જુલ્મે વેહેશી.)

ગાયણ ૨૬૬.

હમ દમ આઓરે, ધાઓ સબ મીલકે સાહેલીયાં,
યેહ ખાબ કયસા પુરગમ થા, ડર ડર જીયા મોરા કાંપે,
મન ઘબરાય.—હમ.

દૌડો દૌડો મીલકે સારી મેરે દીલકી એકરારી,
દેખો ભાલો બારી બારી સારી વાહ કીધર ગઇ,
ગડ ગઇ મર ગઇ સગરી કીધર ગઇ,
કોઇ હયકે નહીં ઇધર ઉધર ગઇ;
સારે ઘરમે હય નજરમે કોઇ નહીં રે.—હમ.

(અલાદીન. આ. ના. મ.)

ગાયણ ૨૬૭.

અએ બાદે સબા જા ચમન, ચમન ફીર પતા તું ગુલકા લા,
જા કરમ કરમ કર જા, જલ્દી જા; જા—જા કરમ.
એ બાગકે લાલા ચરન પડું, તું બતા વો મતવાલા;
કયા ચલન ફુબનકા થા, દે બતલા; કયા—કયા ચલન.

(ગુલે બકાવલી.)

ગાયણ ૨૬૮.

મતલબકી કિશ્તીમેં બયઠે હિમ્મતકો પતવાર કરે,
બહરે જહાંમેં મુશકિલકે મૌજોંકો વોહી પાર કરે.
હારભિ હો તો હારસે જી છોટા ન કભી જિનહાર કરે,
હિમ્મત બાંધે ખારકોભી વહ ગુલ દસ્તા યા હાર કરે.
હું મયે સરપર તેરે ફિર તું ખૌફ હય કયૂં એકાર કરે,
દાર પ ચહડને વાલેકો, ચાહે તો ખુદા સરદાર કરે.–મતલબકી.

(દીલેર દીલશેર.)

ગાયણ ૨૬૯.

નાચ નાચો ખુશી આઇ હેલા મીયાં
નઇ નાર બેહાઇ હય હેલા મીયાં
આજ હુઇ સગાઇ હય હેલા મીયાં
પાઇ પાઇ લુગાઇ મેરે સાહબને
ખુબ શાદી રચાઇ મેરે સાહબને
ધુમ ધામ મચાઇ મેરે સાહબને—નાચ.

ગાયણ ૨૭૦.

કયૂં લુટાતે હો દૌલત, મેરે હઝરત,
શાહજાદે આજ તો પૈસેકો હય જમાનેમેં ઇજ્જત.–કયું.

કયૂં નિકલે ઘરસે આજ, મેરે સરતાજ,
કિયે આસુદા એક દીનમે તુમને સયંકડો મોહતાજ.
કયૂં હોતે હો તારાજ, ગવાં કર રાજ,
અયસી ખયરાત હોગી તો, રહેગા કયસા તખ્તો તાજ.
થે જો પાંચ સૈ દીનાર, રહે બીસ અય સરદાર,
ઉડે તુમસે વ્હો એક બાર, યહે સખાવત હય આફત,
મેરે હજરત—શાહજાદે આજ તો પૈસેકો હય.

ગાયણ ૨૭૧.

તોરી છલબલ હય પ્યારી, તોરી કલબલ હય ન્યારી,
કરો ઘાતેં ન મોસે સાવરીયાં જાન—
તેરી ઝુલફેં હય કાલી, તેરે ગાલોંપે લાલી,
તેરે નયનાકી લાગે કટરીયાં જાન.—તોરી.
જાઓ જાઓ નાદાં મોહે ન બનાઓ જાન
નયનોંસે નયેના મીલાઓ મોરી જાન
એજી છોડોજી હાત, કરો ઔરોંસે ઘાત, નહીં હોગી યેહે બાત,
એજી વાહ વાહ વાહ, વાહ વાહ વાહ, વાહ વાહ વાહ.-તોરી.
(અમીરે હીર્સ.)

ગાયણ ૨૭૨.—પરજ ઠુમરી.

મગ ચલત કાહાન ઘર અટકી,
મયે દુધ બેચન જાત બિંદ્રાબન,
છીન ઝપટ મટકી પટકી.—મગ ચલત.
નંદ ગાંવકી નવલ ગુજરીયાં
તું તો હયે નટ હટ અપની હઠકી.—મગ ચલત.

ગાયણ ૨૭૩.

કયસી દાના સુની બાત માને, દેખે આંખોસે તો સચ્ચી જાને.-કયસી.
મેરે પસીનેકે સદકમેં જો હો, હાજીર ખૂન બહાને,
કયસી અમાનતમેં વ્હો ખિયાનત કરેગા ભલા અય દીવાને-દેખે.
(મહામુદશાહ.)

ગાયણ ૨૭૪.

વ્હીલાં વ્હીલાં ચાલ્યાં આહા,
ભાભી મદારીનાં લાડી;
બૂટ બોલે, માથું ડોલે, આંખ થાય વ્હીકણુ સીની બાડી.—વ્હીલાં.

ધીરે ધીરે આપુડી પઢાવો,
જરા ધીમે ધીમેથી કુદાવો,
આપુ હળવે, આપુ હળવે,
ભાભી લાઉં એકાદી હું ગાડી.—બ્હીલાં.

ગાયણ ૨૭૫.

ઘરસે ય્હાં કોન ખુદાકે લીયે લાયા મુઝકો!
કીસ સીતમગારને સોતેસે જગાયા મુઝકો?—ઘરસે.
હકને કયા ખ્વાબે પરેશાં યે દેખાયા મુઝકો?
નજર આતા હુએ ન અપના, ન પરાયા મુઝકો?—ઘરસે.
બસમે જાલીમકે મુજે છોડ દીયા હાએ! ગજબ,
ઢુંડને કોઇ પરસ્તાંમે ન આયા મુઝકો?—ઘરસે.
હએફ! સદ હએફ! કીસીને ન ખબર લી મેરી!
કયા અજીજોને મેરે હાલસે ભુલાયા મુઝકો?—ઘરસે.
નીન્દસે આંખ કીસીકી ન ખુલી કોઠેપર,
ઉઠકે મુજીકે ન ચુંગલસે છોડાયા મુઝકો.—ઘરસે.
તા દમે મર્ગ અબ ઉમીદ રેહાઇકી નહીં,
કીસ બલામે મેરે અલ્લાહા ફસાયા મુઝકો?—ઘરસે.
મુફલસીકી કોઇ તદબીર બતાદો ઉસ્તાદ,
હએ બહોત ગરદીશે કીસમતને સતાયા મુઝકો.—ઘરસે.

(ઇંદર સભા.)

ગાયણ ૨૭૬.

પ્યારે જાઓ રએન બાકી થોડી હુએ,
બએરી આયોરે સવેરા, આન ગમોને દીલ ઘેરા.—પ્યારે.
જયું જયું દેર હોતી જાતી હુએ, ઘટી જાન મોરી જાતી હુએ.—બએરી.
લાચારી હુએ કયા કીજીએ, આધી રએન ફેરા કીજીએ.—બએરી.

(ચતરા બકાવલી.)

ગાયણ ૨૭૭.

નામ જાનેકા ન લો યાર મયે મર જાઉંગી,
યાર મયે મર જાઉંગી, દીલદાર મયે મર જાઉંગી.—નામ.

ખોલે બાલોસે સનમ સામને મત આઇયો,
તેરેકુ કુછ હોવેગા તો સીર પટક મર જાઉંગી.—નામ.
તેરે જાનેકી ખબર, મેરે દીલમે હુઇ ફીકર,
બાટુંગી શેરો સકર, મય પીરોંકો મનાઉંગી.—નામ.
તેરી મેરી દોસ્તી, સારે આલમ જાનતી હય,
મેરેકુ કોઇ પુછેગા તો સાફ નામુકર જાઉંગી.—નામ.
તેરી ગલીકે સનમ લોક મુજે દરાતે હુયે,
અયસી તો મંયભી નહીં લોકોસે ડર જાઉંગી.—નામ.

ગાયણ ૨૭૮.

સોજા, સોજા, અય હમારે જિગર,
સોજા, સોજા, બાગો બહાર, નજરકે, જિગરકે,
સોજા, સોજા, અય ગુલેતર કરાર, બહાર,
સોજા, સોજા, હમારે, દુલારે પિસર.—સોજા.

(નીગાહે ગફલત.)

ગાયણ ૨૭૯.

ગઇ વો રશ્કે કમર, રશ્કે કમર, મેરી દીલબર જાન જીગર, રશ્કે કમર.
કયા સમા યે ખુબ થા ઇસ બાગમે મગર
મએંભી તનહા વોભી તનહા, કીસકા થા ખતર.—ગઇ.
વો શમા સીફ્ત હય તો મએ પરવાના બનું
હો તસદદુક ઊસકે ઉપર જાન અપના દું.—ગઇ.
ગર વો હુએગી હુરે અદના તો મએ હું ગીલમાન,
ગર વો હુએ ચુડેલ પ્યારી મએ બનું શએતાન.—ગઇ.

(આબે ઇબલીસ.)

ગાયણ ૨૮૦.

હુએ મુજસે બે ખબર જો વો, મેરા ઇસરાર કયા જાને,
હો ગુંગા જો જબાંસે વો, ભલા તકરાર કયા જાને.—હુએ.
મએં કયા હું કૌન હૂં કીસકો, ખબર હરગીઝ નહીં મેરી,
તબીબોંકી તબીઅતકો, કોઇ બીમાર કયા જાને.—હુએ.
મેરી પએછાંન ઉસકો હુએ, જો દીલમે આંખેં રખતા હુએ,
વગર ન અંધા હો સો, લજ્જતે દીદાર કયા જાને.—હુએ.
મહેલકે પાસ મીસકીનો, કો જો ખએરાત બટતી હુએ,
હરએક ખએરાતકા તુમમેસે, તો ઇસરાર કયા જાને.—હુએ.

મગર એક લડકી એક લડકા, હુએ ઉનમે ઉન્કો લે આંનાં,
અજીઅત ભીકુકી વો દોનો, બરખુરદાર કયા જાને.—હુએ.

(સીતમે હામાન.)

ગાયણ ૨૮૧.

મએં તો બાવરચીકી બેટી, મેરા બાપ દાદુ મીયાં.—મએં તો.
મોઘરા મેરી માદર પ્યારી, નામ ચમ્બેલી મેરા,
કાલેખાંકી માઅશુક મએં હું, વ્હો હુએ મેરા હીરા.—મએં તો.
કાલી કાલી સુરત મેરી, કાલેખાંકી સારી,
ગોરે મુહકો આગ લગાવું, કાલી મુઝકો પ્યારી.—મએં તો.
લટક મટક કર ચલી બાજારકો હાતમે લેકર ટોકરી,
નજર ભર કોઇ દેખો લોગો, બાવરચીકી છોકરી.—મએં તો.

(જેહાંગીરશાહ ઔર ગૌહર.)

ગાયણ ૨૮૨.

ખુબી સબ તેરી ન્યારી હુય અય દીલબર મેરી જાન.
બાતેં તેરી ભોલી ભાલી, ચાલ નીરાલી મતવાલી,
સીધી સાદી શકલ દેખકે મય તુઝપર કુરબાન.
નીચી નીચી નજરેં તેરી નયન રસીલી અલબેલી,
ગાલ ગુલાબી હોંટપે લાલી મોતી હુય દનદાન.—ખુબી.

(અખ્તરે હિન્દ.)

ગાયણ ૨૮૩.—ખમાચ-આસાવરી.

અબ મયે કયેસે આવું રાજ હો તેહારે પાસ.—અબ.
ઝુમ ઝુમ ઝુમ ઝુમ પાયલ બાજે
એક ચાંદની રાત રે;
દુજો હુએ બૈરીકો બાસ.—અબ.

ગાયણ ૨૮૪.

બેટી હમારી, બેટી હમારી, બેટી હમારી લાવો,
જાન મએં લુંગા વર્ન તુમહારી, બેટી હમારી લાવો.-બેટી.
ચેહી હુએ વ્હો આંખ કલેજા, ચેહી હુએ વ્હો નાંક કાંન,
ચેહી હુએ મેરી પુતલી પ્યારી, બેટી હમારી લાવો.-બેટી.

(સએકુસ સુલેમાન.)

ગાયણુ ૨૮૫.

છુટી પીલાકે લુભા ગયા કોઇ મુઝે—છુટી.
બડી સવેરે જો કોઇ છાને વાકી લંબી ડીંટ
ઉડત ચીરઇયાં વોહ પહેચાને ગીરી સડકસે ઇંટ-સવેરે ફેર છનેગી.
દુસર પહેરે જો કોઇ છાને વાકે લંબે કાન
તવા કટોરા બેચ ડાલકે ઘર લોટે પર ધ્યાન.-સવેરે ફેર છનેગી.
તીસર પહેરે જો કોઇ છાને જું ભાદવકી કીચ
ઘરકે જાને મર ગયે ઔર આપ નશેકે બીચ.-સવેરે ફેર છનેગી.
ચવથે પહેરે જો કોઇ છાને બચ્ચા આપહી આપ,
બે જોરૂ બે સુસરે કે હો છે બચ્ચેકા બાપ.-સવેરે ફેર છનેગી.

(મુરીદે શક.)

ગાયણુ ૨૮૬.

અમાંન તુ હામાન કો દીજીયે,
બંદા નવાજ, રહેમાન કાદીર સુબહાન,
દો જગકા તું સુલતાન, ફલક સામાન, મલક દરબાન.-અમાન.
હું બંદા તેરા આશકે જાર,
તેરી યાદમે શાદ ઔર અશ્કબાર,
તેરી રાહમે જાનો માલ નીસાર,
તેરે નામસે કામ મુઝે હરબાર,
અય શાહીનશાહે હર દો જહાંન,
રહે હરઆંન, અમાંન, અમાંન, અમાંન.-અમાંન તું હામાંન.

(હામાન.)

ગાયણુ ૨૮૭.

ઠોર બતા દે, ઠામ દિખા દે,
ભાગ ચલી કયૂં? વાહ રે તેરા નખરા
વાહજી બીબી વાહવા !—ઠોર.
નામ બતા દે, ગામ બતા દે.
હય વ્હો કહાં તૂં ઠામ બતા દે,
બોલ અરે બોલકે જા, બોલ અરે બોલ, તેરા નખરા !
વાહજી બીબી વાહવા !—ઠોર.

(સંગીન બકાવલી.)

ગાયણ ૨૮૮.

આયા કયસા જમાનારી, દેખો દેખો બાત મોરી
સુન લો જરા ધ્યાન લગા—આયા.
પઇસેપે દે જાન, સારે, બુરે ભલે ના બીચારે
કયસા સમારી, યેહ કયસા સમારી.—દેખો દેખો.
હય વોહ લડકી નેકનામ, યેહ મીયાં હુયે બેઇમાન,
લાહોલ વલ્લાહરી લાહોલ, વલ્લાહરી.—દેખો દેખો.

(તાસીરે ખાબ.)

ગાયણ ૨૮૯—ગઝલે ઝામીન.

શહીદે ખંજરે બેદાદ હું મયે,
હુંમીશે મહેફીલે ફરહાદ હું મયે.—શહીદે.
મુજે મુફલીસ ન સમજો તુમ અહલે દુન્યા,
લીયે બસ ઇશ્કકા જાદાહ હું મયે.—શહીદે.
વ્હો કહેતા થા ચલા જા તું ય્હાંસે,
નહીં હુકમે તેરે જલ્લાદ હું મયે.—શહીદે.
જીસે મયે યાદ કરતા થા શબો રૂઝ,
ખુદા જાને ઉસેભી યાદ હું મયે.—શહીદે.
મુજે શેખો બરેહમનસે નહીં કામ,
જહાંમે બંદેએ આઝાદ હું મયે.—શહીદે.
લીયે ફીરતા હું મેરે ખાકે ઇશ્ક,
બ ગુલોંકી તરાહ બરબાદ હું મયે.—શહીદે.
શહેનશાહ તું હય મયે "ઝામીન" ગદા હું,
તું ખુદ માલેક હય, બેબુનીયાદ હું મયે.—શહીદે.

ગાયણ ૨૯૦.

વફાકા દૌર ઊઠા, દૌર આયા બેવફાઇકા,
જમાનેમે મજા યારો, નહીં અબ આશનાઇકા.—વફાકા.
હુમ આશક માહેતલઅતકે, ઔર ઉસકો જાનેઆલમ લે ?
દિયા શાહજાદાને હમકો એવજ ય્હે જાંફિદાઇકા.—વફાકા.
વફાસે કુચ્છ નહીં હાંસિલ, જફા પરહી મય હૂં માઇલ,
બ જાહિર દોસ્ત, ઔર બાતીન રખુંગા કજ અદાઇકા.—વફાકા.

ચેહી તશવીશ હય હમકો કે મારે જાનેઆલમકો,
સબબ તો માહેતલઅતસે બને કુચ્છ કદ ખુદાઇકા.—વફાકા.
(પ્રીસાને અજાયબ.)

ગાયણ ૨૯૧.

મએં બાવફા હું ન ડર આજ ઇધરકો આ નીકલા,
હું જાંનીસારોંમે કયું ખઓફસે ભરા નીકલા.—મએં.
વો ઓર હોંગે જો તુઝકો ફરેબ દેકે ગએ,
ન છોડુંગા એકદમ તું હુએ આશના નીકલા.—મએં.
સુન લે જગમે આએકે સબસે મીલીયે ધાએ,
નાં જાને કીસ ભેસમે જો મનમોહન મીલ જાએ.—મએં.
(તબદીલે કીસમત.)

ગાયણ ૨૯૨.

બની આદમ ન હો ગાફીલ ખુદાકી મહેરબાનીસે
હય તેરી પાક હસ્તી એક કતરે ગન્દે પાનીસે.—બની.
અગર દુન્યાકા હુએ તું શાહ, ન ઉસપર ફખ્ર કર ગુમરાહ,
ફીરૂ તુઝસે કઇ જીઝાહ, ઉઠે હય દારે ફાનીસે.–બની.
ગદાકો પલમે ગર ચાહે તો મૌલા બાદશાહ કર દે,
જેહાંકે શાહકો લહેઝેમે મીટા દે હુકમરાંનીસે.—બની.
(ખ્વાબે મ્હોબ્બત.)

ગાયણ ૨૯૩.

ઠગની સુન સુખન ઠગની, ઠગની ભયે સબ,
બએરી, હમસે ફીર કર.-ઠગની
જો જો થે અપને હુએં પરાએ, મન બીચ ધર અગની,
દીલકો મોરે પડે કલ કએસે દુઃખ હુએ દીન દીન,
ચમન ન બન ઠગની; કયસી કરૂં જો થે ફુલ હજારે,
રાજ દુલારે ભએં હુએં ન્યારે, અબ સબ મન મગની.–ઠગની.
(આજમશાહ.)

ગાયણ ૨૯૪.

ફના હો ચુકા મએં ફના હો ચુકા,
અજબ ઇશ્કમે મુબ્તેલા હો ચુકા.—ફના.

મેરા અયન દરીયામે ડુબા જહાજ,
ન વો બુત મગર આશના હો ચુકા.—ફના.
હુવા મુબ્તેલા એક પરીજાદ પર,
મેરા તાજો તખ્ત અબ હુવા હો ચુકા.—ફના.
હું એક નાનકાભી મએં મોહુતાજ આજ,
થા કલ શાહુ ઔર અબ ગદા હો ચુકા.—ફના.

(જુલ્મે અજલમ.)

ગાયણ ૨૯૫.—ખમાચ ધ્રુપદ.

ધુનસે બજાએ બંનસી,
ધુનસે બજાવે બાજત શ્રી બીંદ્રાબન, ઉમડ ઘુમડ
રહો સોગન ગરજત બાજત પ્રમાન.—બંનસી.
દેશ દેશ ગરજત ગોપી ધુન દામની ધમકત
નેના રૂપ નાર સોહી ભાયે દહુ ધનક બાન.—બંનસી.

ગાયણ ૨૯૬.

કુઓન મય જતન મીલું ગુઇયાં
જી તડપે સુન સુન બીન સઇયાં
કુઓનસી તદબીરસે દીદારે દીલબર દેખીયે,
જીસપે દીલ સદકે કીયા હુય ઉસકો કયું કર દેખીયે.-કુઓન.

(બઝમે ફાની.)

ગાયણ ૨૯૭.

ગુઇયાં રંગ રલીઆં મનાઓરી.—ગુઇયાં.
કંચન મગન રૂત છાએ રહી હુએ,
અએશો ખુશીમે રચાઓ ઘડી પલીઆં મનાઓરી.-ગુઇયાં.
મદવા બીના જીઆ મોરા ન માને,
પીઓ પીલાઓ દીખાઓ છલબલીઆં મનાઓરી.-ગુઇયાં.

(ખુશરૂ હુસીના.)

ગાયણ ૨૯૮.

મીટે ન લીલાર કરૂં કુચ્છ દાવરે;
બીન અંખીયન ન જીયું કુએસે પાઉં રે.—મીટે.

દાવર કાટ દે ઘડી તોરી ગમકી, સુખસે ચએન કરો રે,
અબ શાહ દેગા દવાઇ નએનનમે, દુઃખકી ઓખદ
જાતું મર જાઉં રે.—મીટે.
(આજમશાહ.)

ગાયણ ૨૯૯.

થેઇ તત થેઇ (૩) થન ગન ગન (૨) થન ગન થેઇ તા (૨)
તક તક થેઇ તા (૨) થેઇ તત થેઇ.
બિંદ્રાબનકે બન બિશે, શરદ રૂતુ રજનીશ;
પુરણુ પ્રકાશ્યો મનહર, રાસ રમણુ ધરનિશ;
ઠમ ઠમ આવે, રૂમઝુમ જાવે, હરી સંગ ધાવે;—થેઇ.
સખી ચુથલે ચંદ્રાવલી, ચલી પ્રિય રાસ પ્રસંગ;
બિચમેં લાડલી રાધિકા, જામિલી કૃષ્ણકે સંગ.
કર કર ધરતી પ્રેમ મન ભરતી, ગોપીયન ફિરતી.—થેઇ.
લેત બલૈયાં કૃષ્ણકો, પ્રેમસેં પુલકીત રોમ;
સંગ નૃત્ય અયસો કરે, છોમ છોમ અરૂ છોમ.
છક છક હીલતી, થક થક મીલતી, તક તક ખીલતી.—થેઇ.
(ત્રિયારાજ.)

ગાયણ ૩૦૦.

કરે મુઝે ચેલા ભલા અએસા નહીં કોઇ આલા.—કરે.
ના મય નઓકર ના મય ચાકર, પુછા એ કયા દીવાની,
દેખ મય કુએસા, છએલ છબીલા, મુંહ હો તેરા કાલા,
આહાહાહા મુંહ હો તેરા કાલા.-કરે.
(જુલ્મે વેહેશી.)

ગાયણ ૩૦૧.

ઉમાપતી નમૂં નમૂં, શરણુ ગતી નમૂં નમૂં,
જટાધારી સંગ લિયે, પારવતી નમૂં નમૂં.—ઉમાપતી.
કરો મહાદેવ દયા, હરો દુઃખ પીર બિથા,
તેરો નિત નામ રટત, જતી, સતી, નમૂં નમૂં.—ઉમાપતી.
(હરીશ્ચંદ્ર. વી. ના. મં.)

ગાયણ ૩૦૨—ગઝલે નઝીર.

તાબ ઉસકે દેખનેકી ન લાએ ચલે ગયે,
કયા કયા પરી જવાં થે, આએ ચલે ગયે.–તાબ.

આલમ થા યેહ જુલેખાંકા યુસુફકે ચાહમેં,
રૂકે હઝાર બેહાકે, આએ ચલે ગયે.–તાબ.

આદમ રહા ન કોઇ, પયમ્બર રહા નહીં,
બ્હોભી સરે ઝમીનપે, સમાયે ચલે ગયે.–તાબ.

દારા રહા ન જમ, ન સીકંદરસા બાદશાહ,
તખ્તે ઝમીનપે સયંકડો, આએ ચલે ગયે.–તાબ.

દેખે "નઝીર" મયને ચમનમે જો આપકો,
મહેંદી ભરે જો હાથ દિખાયે ચલે ગયે.—તાબ.

ગાયણ ૩૦૩.

પ્યારે કયસા મયેં બના હું હુશીયાર, દેખો દેખો રે,
પ્યારે ઉસે જો ન પાઉં, મરૂં જાંન મએં ગવાઉં,
ઝટપટ ચોરીસે મએં જાઉં, ઉસે ખીંચકે લે આઉં, બેકાર.–દેખો.
પ્યારી મોહનીયાં, હોવેગી તેરી ગમખ્વાર
હાં હાં.—હોવેગી તેરી ગમ ખ્વાર,
   સબસે મએં દાનાં શીયાના હું યાર,
તેરા જીનહાર, નહીં યતબાર, મીલે કબ યાર.—દેખો.
(તબદીલે કીસમત.)

ગાયણ ૩૦૪.

I have seen a deal of gaiety
I lead a jolly life
My name is Ketty Madame
The handsome Parsee's wife
The thing I most excel—
In dressing neat and tight
In silken Suits and patent Boots
The brightest of the bright,

(CHORUS.)

For Retty Madam is my name (twice)
Good for every drink at night (twice)
From Brandy to Champagne

My father were a surly lot,
They curbed my flighty ways.
But now I am no more their slave;
My bills my husband pays.
He daily takes me to the band,
He daily takes me to the Balls,
And Treacher's, Kemp's & Watson's shops
Are hououred by my calls.

(CHORUS)

From Meadows street to Esplanade
The People all exclaim,
Oh! there goes Retty Madame
The handsome Parsee's dame—
Oft I ride on Arab horse,
And cut my gentle Capers,
And private concert oft I sing,
And oft I write to papers.

(CHORUS)

(નાજાં-શીરીન.)

ગાયણ ૩૦૫.

આજ ગાઇ બજાવો રૂમઝુમ ઝુમ,
જનનન છનનન છમ છુમ છુમ છુમ.–આજ.
આ સાજ વાજ ગાજનું જ થાવો રાજ,
બસ ગમ થજો સદા ગુમ ગુમ ગુમ.–આજ.
શાદી મુબારક, મુબારક ઘડી,
સદા ફલજો દુઆ ભલી ભલી ભલી,
જર રહો રમી, જસ રહો ભમી.—આજ.

હુરને બસ તમ એકુજ માનો, માનો, તેના હુકમ જાણો,
નેક વિચારો નેકુજ બોલો, નેક બોલવા જીભને ખોલો,
નેક કરો તમ કામો હરદમ, સુખ દુઃખમાં રહેજો તમ હરદમ,
તન મન ધનનૂં સુખ દે રબ તે, છૈયાં દે ઇશ આશિષ છે એ.—આજ.

(નીંદાખાનું.)

ગાયણ ૩૦૬.

નાચેં છુમ છુમ છુમ પ્યારી, ગુલશન હુય સબ હુરા પ્યારી;
નાચેં હીલમીલ ખીલ હાં હાં હાં.—નાચેં.

આજ સાજ કરે મહેર પ્યારી, રંગ ઉડે ગત રાગ છીડે,
બહુડે શાન, કરે આન, પે કુરબાન, દીલો જાન,
આ દીખાએ જલ્વા પ્યારી, ખીલ જાએગી કીયારી હાં હાં હાં—નાચે.

ગાયણ ૩૦૭—પીલુ-ઠુમરી પંજાબી.

બેગી ખબરીયાં લાવે મોરે હરકી,
બતીયાં સુનાદે મોહે શામ સુંદરકી.—બેગી.
"ઇશ્ક" રંગ પીયા બીન, કલ ના પડત હુયે,
અબ ના રહી મયે સખી, દેખો કૌન ઘરકી.—બેગી.

ગાયણ ૩૦૮.

એ...... માથે મટુકી લઇ જાઉં
પ્યારી લ્હેરી લાલા ને દુધલડાં પાઉં.—એ.
હું ગોવાલણ નાની નારી
પ્યારો મારો છે વિહારી,
રંગે રમાડી રીઝાઉં.—પ્યારા.

(વિક્રમ ચરિત્ર.)

ગાયણ ૩૦૯.

શું અજબ જમાનો આયો—કે જવાન થયા શાણા,
થઇ તડમ તડાક બિરાજે—જાણે મોતી દાણા;
મોટી મોટી કરિ વાતો—જાણે રૂડા રાણા,
દિલના છે મોટા દરિયા—પણ ખીસાંના કાણા.

(કોરસ) જુઠા કૈં અકડે-જુઠા કૈં અકડે,
ખાલી ખોખાંઓ ખખડે;
જુઠા કૈં અકડે-જુઠા કૈં અકડે,
કોરા વાગાએ કકડે.
ઘરમાં પરણી ફફડે. ૧

જો સાઠ કદમને છેટે-કદિ જવું હોય ભાઇ,
તો બગી ટરામવે દેખી-પગ જાએ ફસકાઇ;
નાજુક નારોની માફક-ચાલે છે મચકાઇ,
રાતે તો ઓળા જોઇ-ભડકે છે ગભરાઇ.
(કોરસ) જુઠા કૈં અકડે-જુઠા કૈં અકડે. ૨

ત્રિસ રૂપિયા કમાઇ લાવી-દસનાં તો બૂટ લિયે,
વળિ ઠંડાં બરફ વિના તો-પાણી નહિ કબૂ પિયે;
પોતાની ફરજ ન જાણી-બીજાંને શીખ દિયે,
રે શુણી લિયો નાદાનો-પાખંડો નિત તજિયે.
(કોરસ) જુઠા કૈં અકડે-જુઠા કૈં અકડે. ૩

(જુનીબાઇ વિરૂદ્ધ નવીબાઇ.)

ગાયણ ૩૧૦.

કાબિલે શુબહા ન તો લાયકે જુન્નાર હય હમ,
હકકો બુતકે નહીં, ઇનસાંકે પરસ્તાર હય હમ.—કાબિલે.
અનકરીબ અપનીભી રૂસવાઇકા વકત આ પહોંચા,
એક મઆશૂકકો અબ કરને લગે પ્યાર હય હમ.-કાબિલે.
બાહરે ઉલ્ફતમે લગી કિશ્તીએ જાંકો બ્હો હવા,
ઇસ કીનારે નહીં પહોંચે થે કે ઉસ પાર હય હમ.-કાબિલે.
કયસો ફરહાદસે જો માઅરેકા મારા ન ગયા,
મારને ઇશ્કકી જાતે વહાં તલવાર હય હમ.—કાબિલે.
કામ બનતેભી હુએ "રૈનક" કે, બિગડતેભી હુએ,
પુરે ગાફિલ નહીં તો પુરે કબ હુશિયાર હમ હય.-કાબિલે.

(આશકકા ખુન.)

ગાયણ ૩૧૧.

દીલ દીવાનાને શું સમજાઉં કહીને,
મન મારી બેસું બસ ગમ ખાઇને.—૧

મનમે તનમે ધુન ભરી ધુમ,
ચાહું હરની મયા બસ કસમ ખાઇને.—૨
સખ્ત મુશકીલ છે તરવો ભવ સાગર કાતીલ,
કામ ક્રોધ મદ લોભ સીતમગર કાતીલ,
હણ્યા જેણે એ ત્રણુ હવસો તરિયો નીલ કાતીલ,
પુકારી કરે ફરીઆદ જાહીલ દીલ કાતીલ,
થાઇ દીલની રગેરગ બસ ઘાહીલ કાતીલ,
ભજું દીલથી, જીગરથી, સબરથી, કુરબાન થાઇને,
મન મારી બેસું બસ ગમ ખાઇને.—દીલ દીવાનાને.

(પટેલનો જલસો.)

ગાયણ ૩૧૨.

દહીવાલીકા તઓર દીખાનાં, લટકા બના બના દીખા.—દહી.
મદ ભરે નયના, ચંદર બદના, કર લટકા ઓર ખટકા,
ચલો ચલો સહેલી હાં જાના.—લટકા.

(તાજે નેકી.)

ગાયણ ૩૧૩.—ગઝલે શાદાન.

જો કે નામે હક ન લીયા ભલા, વ્હો જીયા તો કયા, ન જીયા તો કયા,
કે જો કામ થા ન કીયા જરા, વ્હો કીયા તો કયા, ન કીયા તો કયા.-જો કે.
વ્હો સનમ ન હોવે જો બઝમમે, નહીં બાદે પીનેકી કેફીયત,
જો બગયર યારકે મય પીયા, વ્હો પીયા તો કયા, ન પીયા તો કયા.-જો કે.
વ્હો નેગાહ ખુશ હય અજબ ભલા, જો બરૂએ યાર લગી હુયે,
જો બગયર યાર નઝર કીયા, વ્હો કીયા તો કયા, ન કીયા તો કયા.-જો કે.
યેહ જો "શાદાન" તુજસે યું કહેતા હય કે, ખોદાકી રાહ મત ભુલીઓ,
જો શીવાએ રાહે ખુદા ચલા, વ્હો ચલા તો કયા, ન ચલા તો કયા.-જો કે.

ગાયણ ૩૧૪.

મારા તનમાં મનમાં ભર્યો છે ઠર્યો છે, ભય જાઉં ગજ જોતી.
વળી ગુમાવ્યું મેં ભાગતાં ભાગતાં (૨) નકવેસરનું મોતી.-મારા.
હાલવું ચાલવું હારી છું હાય, જીવ મારો ગભરાય,
કે દી ફરી મારૂં મળશે મોતી,
ગોરી હું કહાડીશ ગોતી.—મારા.

(સૌભાગ્ય સુંદરી.)

ગાયણ ૩૧૫.

પ્યાર મોહનીયાં નીભાના હોગા.
ગમ જો હોગા ઉઠાના હોગા.—પ્યાર.
આશકકો બોસા તો શીરીં લબોંકા—
દેના હોગા દીલાના હોગા.—પ્યાર.
ભર ભરકે જામે શરાબે મહોબ્બત,
પીના હોગા પીલાના હોગા.—પ્યાર.

(દીલફરોશ.)

ગાયણ ૩૧૬.

કયસી શોભા ચંદ્ર બદનકી, દેખત સુધ બુધ, ગઇ તન મનકી-કયસી.
દેત કટારી વહો મતવારી, ઢબ સયનનકી છબ નયનનકી.-કયસી.
મધુર મદન મનમોહન મૂરત, ચંચલ ચાલ ચપલ ચિતવનકી-કયસી.
કાદિરને મન છીન લિયો હય, વા બિન નાહિ જાન બચનકી-કયસી.

(દીલેર દીલશેર.)

ગાયણ ૩૧૭.

બાતોંમે ઘાતોમે માત કર ડાલા, પ્યારી અંખીયોંમે જાદુ ભરા.-બાતોં.
બડે આમીલ હો કામીલ ઉસ્તાદજી,
અજી વાહ સાહેબ મય હું તુમસે કમતર,
ઉસ્તાદે કામીલ હો તુમ મુજસે બહુડકર,—અજી વાહ સાહેબ.
દીલમેં ગઐરોંકી લગી હય મુંહસે મેહેરકી બાત,
ચાર દીનકી ચાંદની હય ફીર અંધેરી રાત,
તોપે વારૂં તન મન, પ્યારી જાન સદા
દીલમે તુંહી મેહેરે મુનવ્વર હય રોશન.-પ્યારી જાન.

(ખુરશીદે જરનીગાર.)

ગાયણ ૩૧૮.

કયસે ધરૂં મયે તો ધીર, હાય! મા કયસી કરૂં મયે!-કયસે!
બાવાકો દુઃખ મોસે દેખો ન જાવે,
ઉઠતી કલેજેમેં પીર! હાય! મા કયસી કરૂં મયે!-કયસે!

(હરીશ્ચંદ્ર. વી. ના. મં.)

ગાયણ ૩૧૯—દેશ ઠુમરી.

તારા બંગલાની ખીરકી ઉઘાડ
હું તો ભીગું છું બહાર.—તારા બંગલાની.
નવ રંગ મારી સાડી જો ભીગે,
ઔર ભીંગે નવસરો હાર.—તારા બંગલાની.

ગાયણ ૩૨૦.

મજાહ દેતે હંય કયા યાર, તેરે બાલ ઘુંઘર વાલે.—મજાહ.
નીકુલી મેરે દીલસે આહ, જાતા થા વોહ રશ્કે માહ,
દેખા દુશમનકે હમરાહ, દોનો હાથ ગલેમે ડાલે.—મજાહ.
પહેલેથી મુજસે તકરાર, અબ તુ કયું કરતા હય પ્યાર,
અબ તેરી તરફસે યાર, મેરે દીલમે પડ ગયે છાલે.—મજાહ.
તેરી ભવેં હય યા શમશીર, તેરી ચીતવન હય યા તીર,
હય આંખો બુતે બે પીર, યા હંય જહર ભરે દો પ્યાલે.-મજાહ.
કોઇ દમકા હું મેહમાન, એક નજર ઇધરભી જાન,
તેરી આંખોંકે કુરબાન, ઓ મુંહ ફેરકે જાનેવાલે.—મજાહ.
(અસીરે હીર્સ.)

ગાયણ ૩૨૧.

સુનીયે જનાબ-હુવા દુશમન ખરાબ,
ખાવે હય પેચોતાબ-પડા જીંદામે અબ.
ઉસકો સુલી ચહડાઊં-નહીં જીન્દા બચાઊં
સજા માઆકુલ દીલાઉં-કરકે ઉસપે ગજબ.
મયે એ યહસાં તેરા-નહીં ભુલું જરા,
હય એ મકસદ મેરા-મરે દુશમન અગર,
કરૂં તુંજકો નેહાલ-બહોત દે જર વ માલ
નહો રંજો મલાલ-તુજકો તા ઉમ્ર ભર.
અચ્છા અયે નામેવર-કુછ ન કીજે ખતર
હોગા સબ ખુબતર-કલકો વોહ બદ લગામ,
ચહડે સુલી ઉપર-તબતો કહેના મગર,
હાં એ સચ હયે ખબર-વર્ના જુઠ નેકનામ.

અછાં અછાં બયાં-એ સબ હોગા અયાં,
જુઠ સચકા નીશાં-હોગા માઆલુમ સબ,
ગર વોહ દુશમન મેરા-કલકો સુલી ચહડા,
તબ તો દામન તેરા-કરૂં જરસે અલબ.

(આબે ઇબ્લીસ.

ગાયણ ૩૨૨.

પડા કયું યેહ બશર જીન્દાન,
હુઇ હું સુનકે મયે હયેરાંન.
કીસકો જલાયા કીસકો સતાયા કીસકો રૂલાયા આંન.—પડા કયું.
માલ ચુરાના, જાલ બીછાના, ચાલ જતાના જાંના,
ચોર પુરાના, હય પએછાંના, યા ડાકુ ઇનસાંન—પડા કયું.

(હામાન.)

ગાયણ ૩૨૩—Burlesque—Gallop Air.

લંગડેદીન—રામસીંગ—ચાંદ—સભી આવ આવ,
લંગડેદીન—રાંમસીંગ—ચાંદ—સભી જાવ જાવ,
લગંડેદીન—રામસીંગ—ચાંદ—ઉસે લાવ લાવ;

૧ હાં—હાં હાં—
હાં—ઉસે લાવ
૨ હાં હાં હાં હાં—
હાં હાં—હાં હાં—હાં હાં હાં હાં.—લંગડે દીન.

(૨)

હય કયા—હય કયા! હય કયા! ખટપટ હય કયા!!
અરરર—જા—ઊસે ઘર—જા.
ઘર કહાં—ઘર કહાં—ઘર કહાં.
બોલો ઉસકા ઘર હય—કાંહાં.
લંગડે લુલે ભોલે ભુલે,
હય કયા, હય કયા, હય કયા! ખટપટ હય કયા!
અરરર જા, ઉસ ઘર જા,
ઘર કહાં ઘર કહાં ઘર કહાં બોલો ઉસકા—
અંધે સારે—દેખે કયારે—ઇનકા બાવા—યાંહાં છીપા રે—

(૪)

જાઓ મરે રહો—વોહ તો કબકા પાર હુવા હોગા
પાર હુવા નહીં હાજીર હું મંય—પર અબ
ભાગેગા બંદા.—લંગડેદીન.

(તારા ખુરશીદ.)

ગાયણ ૩૨૪—ગઝલે દરદ.

મેરા જી હુયે જબ તક, તેરી જુસ્તેજુ હય,
ઝબાન જબ તલક હુયે, યેહી ગુફ્તેગુ હય.–મેરા.
ખોદા જાને કયા હોગા, અંજામ ઇસકા,
મંય બેસબર ઇત્ના હું, વોહ તુંદ ખુ હય.–મેરા.
તમન્ના હુયે તેરી, અગર હય તમન્ના,
તેરી આરઝુ હુયે, અગર આરઝુ હય.–મેરા.
કીયા સયર સબ હમને ગુલઝારે દુનીયા,
ગુલે દોસ્તીમે અજબ રંગો બુ હય.–મેરા.
ગનીમત હુયે યેહ દીદ, વ્હા દીદે યારાન,
જહાં આંખ મુંદ ગઇ, ન મંય હું ન તું હુયે–મેરી.
નઝર મેરે દીલકી પરી "દરદ" કીસપર,
જીધર દેખતા હું વોહી રૂબરૂ હય.–મેરા.

ગાયણ ૩૨૫.

મતવારી કિનીરે, તુને ઓ પીતમ, રસ ભરિયાં, પ્રેમ અંખરિયાં,
નિખરિયાં, જો કરિયાં, બિસરિયાં, સુધ હું દીની, કીનીરે.–મતવારી.
બચેરી હુએં મોરે ડગર, ડગર, ઓ મીત નજર તું રખ મોહેપર,
જબસે મોહે તું મનમાં લીની.—કીનીરે.—મતવારી.

(આશકકા ખુન.)

ગાયણ ૩૨૬.

કોઇ રબકી મરજી કયા જાને, દુનીયાં મતલબ અપના જાને,
જો જીસપર બીપતા બીતી હય વો જાને યા મઓલા જાને.–કોઇ.
જો મએં જાનું તુ કયા જાને, ફરમાયા ઇન્દર રાજાને,
નુરીમે નુર સમા જાને, આદમકો આદમ પા જાને,
જબ રંગમે રંગ મીલા જાને, તબ, તનસે સંગ છુટા જાને.–કોઇ.

(ચત્રા બકાવલી.)

ગાયન ૩૨૭.

કાંકરીયાજી, ન મારો લંગર,
અંગવા લગ જાયરે લંગર,
સુન પાવે મોરી સાસ નનદીયા
હઓર હઓર ગલે લાગે.—લંગર.

(કરણ ઘેલો.)

ગાયન ૩૨૮.

મય તો પયસોં કે પીછે દીવાના હુવા જાન પયસોંકે;
જારે જારે નાદાન લગે પયસોં કે બાન
કયું હય ખોતા અવસાન, તેરે વીરોંકા જાના નીશાના.
રંગ રસીલી, છેલ છબીલી,
હટ મુએ ઝટ મુએ પાજી નટખટ મુએ, દુર.
નહીં, ઇસી ચૌખટપે અબ તો ઠીકાના હુવા, જાન પયસોં કે.

(મારે આસ્તીં.)

ગાયન ૩૨૯.

સમઝ બાત તૂં અબ યેહે અય મેરે પ્યારે,
અરે બે ગુનાહ હય વ્હો દોનો બિચારે.—સમઝ.
નવિશ્તા યેહે રખના તેરે પાસ તૂંને,
વજીર આકે જબ સફ યહાં પર સંવારે.—સમઝ.
તું ઉસ વકત અન્જાન હોકર અય જાના,
ગિરા દેના તૂને યેહે આગે હમારે,
તો ફિર ફયસલા દેખ લે મેરા સારે.—સમઝ.

(મહામુદશાહા.)

ગાયન ૩૩૦—આસાવરી, જલતે તાલા.

કાહુના ન કર મોસે રાર અબહી,
જાએ પુકાર કરૂં કન્સ રાજાસે,
લર જધદ ચુનરી દીઇ ફાર.—કાહુના ન કર.
ઇતની બીનતી જસોદાજીસે કહીયો,
અપની ઢીત લંગરસે સંભાલ.—કાહુના ન કર.

ગાયણ ૩૩૧.

તાંરા સચ નાહીં કહેનારે, મહેમાન પ્યારી શાંન,
રતીયાં તરસ કાહે બતીયાં બનાએ.—તોરા.
દરસ દરસ અયસે બોહોત પુકારે,
અએસી કહેના દીલબરસે,
જાંન જાંન જાંન મેરી તું બાત જાંન, મયને તોરી બાતેં જાની,
તુને મોરી જાની.—તોરા. (હામાન.)

ગાયણ ૩૩૨.

અય રશકે કમર જીકા જલાના નહીં અચ્છા,
ઉલફતકો બહુડા કરકે ઘટાના નહીં અચ્છા.—અય.
હુમ ખાક નશીનોંકા સતાના નહીં અચ્છા
દુન્યા નહીં અચ્છી યેહુ જમાના નહીં અચ્છા.—અય.
હો જાયગા સૌદા મુઝે ઉલફતમે તુમહારી
હુશયારકો દીવાના બનાના નહીં અચ્છા.—અય.
લીખવાના યેહુ મીસરા તું મેરે સંગે લહુદપર
મૌત અચ્છી હુય પર દીલકા લગાના નહીં અચ્છા.—અય.
(તાસીરે ખાબ.)

ગાયણ ૩૩૩.

ધીરજકા પત્તા કડવા હુય, લેકિન ફળ ઇસકા મીઠા હુય,
જડ ઇસ્કા બેશક ખટ્ટા હુય, ફુલ ઇસકા લેકિન મીઠા હુય.—ધીરજકા.
ઇસ દુન્યાંમેં જો આતા હુય, રાહુતભી ગમભી પાતા હુય,
લેકિન જો ઘબરા જાતા હુય, ગરદિશમેં વ્હો આ જાતા હુય,
સખ્તીસે, નરમીસે, સરદીસે, ગરમીસે,
સબ્ર જજાદે, અંત મજા દે, રંજ મિટા દે, ગંજ દિખા દે.—લેકિન.
જો દુઃખ સુખ જગમેં સહુતેં હુંય, જયસે રબ રખ્ખે રહુતે હુંય,
કરતે હુય જો કુછ કહુતેં હુય, મૌજોસે કબ વ્હો બહુતેં હુય?
હુય પુરે ઇનસાન, હુય પુરે ઇનસાન,
સચ્ચે હુય હુરઆન, પક્કે હુય હુરઆન, હુરઆન.—લેકિન.
(સંગીન બકાવલી.)

ગાયણ ૩૩૪.

ગોઇંગ ગોઇંગ મી તો આતાં ગોઇંગ રે,
જૉલી તાતીયા ગોઇંગ ટુ પારટી.—જૉલી.

પ્લેનટી મની ગૉટ ખીસ્યાત માજા,
ભપકા સારી આલા શોઇંગ રે.—જૉલી.
રેડ રેડ મવડા આંની હૅાટ ફૅની,
સારા દીવસ કરૂં ટોપીંગ રે—જૉલી.

(મેલાની મજાહ.)

ગાયણ ૩૩૫.

પીયારી બાલા જોબનકા દાન દીલવા જાન,
ચલન તોરી હય મતવાલી આફ્ત ડાલી નાગન જયસી કાલી,
ભોલી ભાલી દહન, લાલે ચમન સુખન ગુલે ચમન,
બદન શાખે સમન નયન કાલે હરનકી શાન દીખલા જાન.-પ્યારી.
તન મન ધન સબ તોપે વારૂં જી નીસારૂં,
હરદમ નીસદીન પલછીન જાની તું બની મય બના,
તોપે જાના મય દીવાના તું તો હય મોરી જાન.-પ્યારી.

(અલાઉદ્દીન ન. આ. ના. મં.)

ગાયણ ૩૩૬.

શરમીંદા કમર હય તેરી તસવીરકે આગે,
સુમબુલ હો ખજલ જુલ્ફકી જંજીરકે આગે.—શરમીંદા.
આશકકા તો કુછ બસ નહીં માશુકકે આગે,
રાંજેકા તો કુછ ન ચલા બસ હીરકે આગે.—શરમીંદા.
બોલ વાકે હમને તેગે નેઘેહસે કીયા કતલ,
જાનાહીં ન થા કાફ્રે બે પીરકે આગે.—શરમીંદા.
ઇસ દરદકા દારૂ નહીં બીન સબ્ર "હુસેની",
તદબીર તો ચલતી નહીં તકદીરકે આગે.—શરમીંદા.

ગાયણ ૩૩૭.

કહીં દેખી સજન સુકુમારી હો.—કહીં દેખી?
સંત સજન સજ સુંદર સોહન,
સદગુણી, જનક દુલારી હો.—કહીં દેખી?
ખોજ થકે, કહીં ખોજ ન પાયે,
હર ગઇ નારિ હમારી હો.—કહીં દેખી.

(રામ લીલા.)

ગાયણ ૩૩૮.

અએ કૂલક કર દેગા અયસા ખ્વાર કયા માલુમ થા?
મુઝસે ખાલીક હોયગા, બેજાર કયા માલુમ થા?—અએ.
હાએ સદ અફસોસ હુય, દાવા ખુદાઇકા કીયા,
કત્રએ ગંદા હું નાહીન્જાર, કયા માલુમ થા?—અએ.
ઠોકરે ખાઇ બહોંત અબ બખ્શદે મેરે ગુન્હા!
એ સજા પાઉંગા અએ ગફ્ફાર કયા માલુમ થા?—અએ.

(આજમશાહા.)

ગાયણ ૩૩૯.

એજી લાવો મુંદરીયાં મોરી સઇયાં
સંવરીયાં મય ન માનું રે.—એજી.
પ્યારે કહાં ગવાઇ એ બતાવો,
બતાઓ મોરે સઇયાં, મુંદરીયાં બતાવો.—એજી.
લાખ કહી મયને એક ન માની
સુંદરીયાં ડગરીયાં ગવાઇ
મય ન કહેતા થા, મય ન કહેતા થા—કયું ભલા?
એ તો મય જાનતીથી રંડી એક લાઆનતીથી
વાહજી વાહ મીયાં! આહજી આહ મીયાં વાહ મીયાં
વાહ મીયાં વાહ મીયાં વાહ મીયાં
કયસી નીરાલી નીકાલી યેહ ચાલ.—એજી.

(દીલફરોશ.)

ગાયણ ૩૪૦.

ઇત્નેકે બીચ મોરી ગઇરે મુન્દરીયા,
ગઇરે મુન્દરીયા મોરી ગઇરે મુન્દરીયા.—ઇત્નેકે.
સાસ ન લીની મોરી નનન્દ ન લીની
તુમને ચુરાઇ પીયા મોરી મુન્દરીયા.—ઇત્નેકે.

(મુરીદે શક.)

ગાયણ ૩૪૧.

કરો કરો સદા નેકહી કાંમ—ચલો ચલો રાહે હકપે તમામ,
રહો રહો દુર બદસે મુદામ—હય અપનાં યેહી કલામ—કરો.

રહા રહા નેકીસે કાયમ જીસ્કા નામ-બેશક હુએ વ્હો દુન્યામે
જીન્દા મુદામ,
નહીં નહીં મૌત ઉસે તા બ કીયાંમ—હુએ અપના ચેહી કલાંમ-કરો.
હુવા હુવા સએ્પ્રે સુલએમાં તમામ-કીજે કીજે તસ્દી મોઆફ ખાસોઆમ
રખો રખો મેહેરબાંની હમપે મુદાંમ-હુએ અપના ચેહી કલાંમ.-કરો.
(સયફુસ સુલેમાન.)

ગાયણ ૩૪૨.—ઝીંઝોટી ઠુમરી.

અંચર માર પ્રાણ લીયો હરી,
લે ગયો મન મેરો સાંવરીયાં.—અંચર.
કરી કમાન જોબન લચકે ગયે,
બરસો બીલક બીલક બરસો.
બિંદ્રાબન બીચ ભટકી ભટકી,
"અખતર" હાથ બીચ ભઇ બાવરીયાં.—અંચર.

ગાયણ ૩૪૩.

દુર દુર, કરમત, ધરકત, દુર દુર,
મુહ કર કાલા તું રીજાલા નાબકાર જા મત કર ચાલા,
બંદરવાલા ખેલ નીકાલા.—દુર.
જાને દે જાને દે અબ મોહે તું, છોડ મોરા કરવા,
ઓ પ્યારી આજારી,—ઓ નારી આજારી,
તું ચંદા મય સુરજ અયસા તેરા મેરા જોડા કયસા,
કાલા કાલા કુત્તે જયસા ભોં ભોં કરકે દોડા કયસા,
મોસે જાના લગન લગાના રંગ ઉડાના
દેવ પુરાના ભુતકા નાના શકલ દીખાના.
નાદાની કયા ઠાની,—શયતાની તુફાની,
ઓ જાની આ જાની.—દુર દુર.
(અલાઉદ્દીન ન. આ. ના. મ.)

ગાયણ ૩૪૪.

નયના કટારી લગાય ગયો રે કોઇ.—નયના.
સાંવલી સુરતિયાં, મિઠી રે બતિયાં,
નયનન બીચ સમાયે ગયો રે કોઇ.—નયના.
(અલીબાબા વિ. ના. મં.)

ગાયણ ૩૪૫.

બીન શીખે ન આએ કોઇ ગયાંન, હર ગયાંનસે નાદાંન,
ભરો આંન મેરે કાંન—બીન.
તુમને હાએ કરકે ફરમાયા જબ પીઆ પીઆ પીઆ,
મેરા મુરદાસા જો દીલ થા વોહ જીઆ જીઆ જીઆ,
ભલા કયા જાંને નાદાંન, પરેશાંન, પશેમાંન,
કુઓન પીયા કયસા પીયા કીસને તુમકો જાંમ દીયા કયું કર,!
તુમને લીયા લીયા કયસા પીયા પીયા પીયા—હર ગયાંનસે.

(ખુદાદાદ.)

ગાયણ ૩૪૬.

હો મુબારક, એહ શાદીયાં રે, સોહે મોહે,
દુલ્હા દુલહન શાદી હીલ મીલ ગાએં
એ પ્યારી દુલહની આઇ, સોહાયા મકાંરે-નુર બરસ જીયા લોભાએ,
તન ફુલે રે મન ફુલે રે ધન ફુલે રે બન ફુલે રે;
બનીકી પ્યારી પ્યારી બાત રે, પરીયનકો લાગે મનમાં,
બનીકે કાલે કાલે બાલ, બનીકે કાલે કાલે બાલ,
ગાલપે લાલી, અંખીઆં કાલી, પતલી કમરીયાં,
રંગીલી, રસીલી, છબીલી, કટીલી, ચમેલી, કી બેલી ન બેલી બની,
નયનાકે તીર, લે લે વે ધીર, સીના દે ચીર,
ભાગ જાગે વાકે જોકે અયસી મોહનીયાં પાયે.—હો મુબારક.

(બઝમે ફાની.)

ગાયણ ૩૪૭.

મય તો મલ્લાહકી બેટી મેરા બાપ હોડીવાલા,
મેરા બાપ હોડીવાલા, મેરા બાપ હોડીવાલા.
બાપકી હું મયે બડી દુલારી, પ્યારફે મુટકો પાલા,
ટંદર મુખફે મેરે ફારે ઘરમે હય ઉજીયાલા.
હંફકે જયકી ચાલ હય મેરી ફરોફા કદદો બાલા,
નરગીફ અયકી આંખ હય મુખડા આતીફકા પરકાલા.
નાક ગુલે ફબ્બુ હય ઝુલ્ફે કુમબુલ ફેભી આલા,
નકફા મેરા દેખ ચમનમે ફરમીંદા હય લાલા.

(અખ્તરે હીન્દ.)

ગાયણ ૩૪૮.—ગઝલે ઝફર.

તકદીર હમારી ઇન દીનો કયસી બદલ ગઇ,
હાતોમેં વ્હો પરી મેરે આકે નીકલ ગઇ.—તકદીર.
એકુ રોજ મેરે યારકે અબરૂ જો હીલ ગઇ,
લાખો સીપાહ કટ ગયે, તલવાર ચલ ગઇ.—તકદીર.
શઓલા હમારી આહકા, અયસા હુવા બુલંદ,
બીજલી ચમકકે ચર્ખે કોહનસે નીકલ ગઇ.—તકદીર.
અયે વાયે ઇનકીલાબે જમાનેકે જોરસે,
દહેલી "ઝફર" કે હાતસે પલમે નીકલ ગઇ.—તકદીર.

ગાયણ ૩૪૯.

સનમ અલમ ગમ નાહિં કરના,
હાજિર હૂં મયેં હરદમ હોના શાદ કામ તું.
ઓ જાની નાદાની કર નહિં ડરના.—સનમ.
ખૈફો ખતર દિલબર, આવો છોડો સબ,
જાન હમ પ કરમ, આજ કીજે સનમ, માન લીજે સનમ.-હાજિર.
(દીલેર દીલશેર.)

ગાયણ ૩૫૦.

ઇનકી મહોબત પ્યારમે બંડી ફસી આઝારમે,
ઇનદરને દીઇ યે બદ દોઆ પથ્થર બનુ સંસારમે.
જબ તકકે અપની જાતકી અઓરતસે એ હારા ન હો,
બેકસ ન હો બેબસ ન હો લાચાર બેચારા ન હો
મુઝસે રજા પાકર ઉદર શાદીપે ઓ પ્યારા ન હો
વ્હાં તક હમારે જીશ્મકો પત્થરસે છુટકારા ન હો!
ભલા હુઆ નહીં દઓલત લુટી, મએં પથ્થરસે છુટી—
મએ પથ્થરસે છુટી રે તાજુલ, મયે પથ્થરસે છુટી—ભલા.
તુઝ સાજનકી મેહેરો દયાસે,
દુઃખ મટકી મેરી કુટીરે રામા.—દુઃખ.
(ચતરા બકાવલી.)

ગાયણ ૩૫૧.

ઊચે ઊચે જોબનપે જીયા લલચાય તનીક દેખો હમરી ઓર,
અયસી ગોરી ગોરી છોકરી મયને દેખી નહીં રામ
કયસી ભોલી ભોલી પ્યારી પ્યારી કરે બીસરામ.—તનીક દેખી.

ચાંદી જયસા રૂપ ચમકે સોને જયસા ગાલ
નાગન અયસે માથે લટકે વાંકે કારે બાલ.—તનીક દેખી.
ગાલ હય પેડે મથરાજીકે હોટ કદુકી ફાંક
પઇયાં અયસી મોટી આંખે, ગાજર જયસી નાક.—તનીક દેખી.

(તાજે નેકી.)

ગાયણ ૩૫૨.

પ્યારે પરદેશ ન જાવોરે એ—સાજના.
નયના બીન પ્યારે તજકર ધીર, મોરે નીર બહાવે.—પરદેશ.
તેરે કુરબાન, તેરે કુરબાન, પ્યારે દુઃખ દે ન પલપલીયાં,
હમ નીસદીન તન જલીયાં, કરે છીન છીન તલમલીયાં;
એકરાર હું, નજાર હું, નીસાર હું,
મહેરબાંન તું બાર બાર કર, મીલકર રંગ રલીયાં.—પ્યારે.

(બઝમે ફાની.)

ગાયણ ૩૫૩.

તુમ બેટી મુજકો બોલે મય બોલી તુમેહ બાવા,
ફીર આશક મુજપર હોતે હો, યેહ બાત કયા વાહવા;
કયા બેટીકો અપની માશુક તુમ સમઝે બાવાજાન,
તુમ દાના વાઇજ હોકે કયું બનતે હો નાદાન,
કુચ હલાલ હરામ દીલમે નહીં રખતે હો પહેચાન;
યેહ વકતે જઇફી સરપર કયા ચહડા તુમ્હે શયતાન,
બેટીસે જીના હય કયસા, યેહ મુજકે દો બતલા—ફીર.

(તીલ્સમે સુલયમાં)

ગાયણ ૩૫૪.—દરબારી-કાહન્ડો-ખ્યાલ ત્રીતાલ.

હમ ઔર નહીં કછું કામકે,
મંય ભરોસે અપને રામકે.—હમ ઔર.
જીત ચાહે ઉત દેત પધારત,
વારી જાઉં ઉસ નામકે.—હમ ઔર.

ગાયણ ૩૫૫.

ઓહો મન મોહેનાં તોરી ઝુમ ઝુમ ચાલ.—ઓહો.
હાથોમે હુએ પએમાંનાં મતવારી તોરી ચાલ,
મદુઆ ભરકે દે ગઇ બજાતી ચલી તાલ.—ઓહો.

મતવારે તોરે નએનાં, ઔર ગોરે ગોરે ગાલ,
તેરા બાલા જોબનાં, ઉમરીઆં ચઓદા સાલ.—ઓહો.
મોરે દબરીખાંન, તોરી તઓંદ હુએ પખાલ,
આહા મેરે તોંદીલે, ઇસ કુપ્પેકો સંભાલ,
અપની સુરત ભુલ ગએ રંડીપે ગીરી રાલ.—ઓહો.

(ખુશરૂ હસીના.)

ગાયણ ૩૫૬.

મરજી ગોસૈયાંકી, જો હો સોઇ કરિયેજી.—મરજી.
માથે ચડાકે, સીસ નવાકે, વાકિ ટેક ચેત ધરિયેજી-મરજી.
આલમ સારા, હરસે હારા, ઉસકા ચારા, સબસે ન્યારા,
કોઇ મારા, કોઇ તારા.—મરજી.

(રામ લીલા.)

ગાયણ ૩૫૭.

તુમને રોના નહીંરી, તુમને રોનાં નહીં,
શોર કર કર નીન્દ મેરી ખોના નહીં.—તુમને.
હુકકા કહેતા ગુડ ગુડ ગુડ ગુડ, ચીલમમે નહીં ચતરાઇ,
તંબાકુ તો સડી મીલી ઔર અફ્યુંનભી નહીં ખાઇ.—તુમને.
દીન નીકલેહી મએ તુમ્હારે દુશમનકી લું જાંન,
સચ્ચા મુઝકો તબહી સમઝના તુમને પાગલખાંન—તુમને.

(સયફુસ સુલેમાન.)

ગાયણ ૩૫૮.

ન બોલો મારૂં મારૂ—ન તારૂં, ન મારૂં,
જો જમનું નગારૂં થશે તો અકારૂં છે તારૂં ને મારૂં.-ન બોલો.
સુંદર રૂપ એજ તારૂં, ચંદર સુ તેજ સારૂં,
અંતે થશે અંધારૂં, સક્કારં અવારૂં, તો તારૂં ને મારૂં-ન બોલો.
કોઇ દુન્યામે ન જોહાક સમ જાલમ થયો,
તેબી આખર ન રહયો, તજી આ આલમ ગયો!
દુન્યાથી ચાલતાં થાવું છે એક દીન,
મારૂં ને તારૂં તજી જાવું છે એક દીન, મારૂં-ન બોલો.

(ગામરેની ગોરી.)

ગાયણ ૩૫૯.

મોરી અંખીયાં ફરકન લાગી, કાંહાં ગયો યાર,
કીધર ગઇ સખીયાં.—અંખીયાં.

દેહ ફડકત હુએ, જીઆ તડપત હુએ, પીત લગાકે
મજા હમ ચખીયાં.—અંખીયાં.

નયનનમે દીલદાર બસત હુએ, યે અંખીયાં અલમાસ્ પ રખીયાં.—અંખીયાં.
(ઇન્દર સભા.)

ગાયણ ૩૬૦—ગઝલે તોરાબ.

ખુશીસે કાટ લે દીલદાર ગરદન,
ચ્હે હાજીર હયે સરે બાજાર ગરદન.—ખુશીસે.

હુમારે યારકે યેહી હયે નીશાની,
કમર પટલી સુરાહીદાર ગરદન.—ખુશીસે.

ખુદા જાનેકે ઝુલ્ફો કયા બલા હયે,
સતાતી ખાબમે હરબાર ગરદન.—ખુશીસે.

"તોરાબ" ઉસ યારકે કુચેમે ન જા તું
વહાં કટતા હય નીત દો ચાર ગરદન.—ખુશીસે,

ગાયણ ૩૬૧.

પેટનીજ વેઠ, દાસ સાહુકાર શેઠ,
ભાઇ બ્હેન દેર જેઠ, સઉ કરે ખરી,
લૂટ ફાંસ માર ફાડનો કરી વ્યવહાર,
દામ મેળવેછ યાર, છળ કપટ કરી.
જોવ ત્યાં લડાઇ પેટને થકીજ ભાઇ,
ચ્હાય બાપની બુરાઇ, નહીં ડરે જરી.
પેટ બલા! ખરે બલા! પેટ બલાની અજબ કળા,
કંઇ ભલા ભલા ભઇ ફસે મરી.—પેટનીજ વેઠ.
પેટ એક હાત, ચ્હાય ખાવું ભાત ભાત,
ભૂખ તેજ દિવસ રાત, બસ જમૂં જરી.
છાસ ને મલાઇ, દૂધપાક, ખીર ખાઇ,
લાપસી કરી સવાઇ, દૂધ પિયૂં ફરી.

બાસુદી, ઘારી, સેવ મીઠી ને ખારી,
પાપડી, પુલી સારી, ખાઉં દહી ભરી.
પેટ જુવો! ખરે જુવો! પેટ જુવો,
બે પતા કુવો, એ કુવો, એ કુવા ઉંડો, લે ગડપ કરી.—પેટનીજ.
દાલ, ભાત, શાક ઢોકળાં, બદામ પાક,
લાડવા અને જરાક ઘી પીયૂં લઇ.
વાલ ને ગુવાર, વેંગણા તળી તિયાર,
કાચરી ભિંડાની ચાર, બસ જમૂં જઇ.
મોઘરી તાજી, ભાત ભાતની ભાજી,
ખાઇ થાઉં હૂં રાજી, બસ દુવા દઇ.
પેટ ભરી, ભલે ભરી, પેટ ભરી હૂં જમી કરી,
સુઇ રહૂં ફરી, એ ઇચ્છા થઇ.—પેટનીજ.

(અસ્લાજી.)

ગાયણ ૩૬૨.

ઓ અલબેલે મિયાં આશક, કયા અબભી હય વોહી મલાલ?
મિયાં રોતે કયૂં, તો સુરત અયસી વ્હો હય તુમારા હાલ.—ઓ.
જરરિનપોશ હુવી હય રહમેં મેરે આકાકી દિલદાર,
ઉસકે વસ્લસે થે મશગુલ કે યાદ આયા હય તુમારા કાર.
ઉસે ઇધર રવાના કરકે, ગયે ઉધર મેરે સરદાર,
મુઝે રાહામેં મિલી તો લે આયા, મયંને હોકે ખિજ્મતગાર.
ઉસે લાકે સરામેં ઉતારા, જહાં રહતે હો તુમ અય લાલ,
મિયાં રોતે કયૂં તો સુરત અયસી વ્હો હય તુમારા હાલ.—ઓ.

(હાતમ બીન તય.)

ગાયણ ૩૬૩.—કાફી કુમરી.

અલબેલે સૈયાં હુમસે કરો નાહી પ્રીત.—અલ.
ઓરનકે સંગ હસત બોલત હયે,
દેખી તેહારી રીત.—અલબેલે.

ગાયણ ૩૬૪.

ગેલે ગાતોસે ગીતરાં હીતનાં રે,
ગીત ગાતો સું ગામરેની રીતનાં રે,
ગાઉં કીકુલી પેઆરીની પ્રીતનાં રે.—ગેલે.

ગાતાં ગરબાની લઉં તાલી,
હાથ પગો છઉં અફાળી.—ગેલે.

સુરતથી આયો હું મમભઇ છેરમાં
સુધરેલો લાલ્યો હું લેહેરમાં રે.—ગેલે.

કીધી નોકરી છો અહીં આવી,
મેલી દીધી જે નહીં ફાવી—
ચાલે તાં સુધી ચલાવી.—ગેલે.

હું તો છાબને ઘેરથી રીએલો,
ગાટ પીટ છાટ પીટ છઉ છીકેલો.
અરધો છાબ હુંબી પણ થીએલો,
ગામમાં છાબજ થઇને ગીએલો.—ગેલે.

પઇસા થીઆ પાંચ પાછે તો પસી
જાવા સુરત હુછી હુછીરે.—ગેલે.

(બેહેરા બેહેલાકાકા.)

ગાયણ ૩૬૫.

સુનિયે અહેલે ઇજલાલ, કયા જાને કુયા હય હાલ,
હોવેગા જી ઇકબાલ, શાયદકે કોઇ જાલ !
મેરી જીન્દગાની, જો આખિર હય અય ફાની,
તો હો અફૂએ જાનીકો મેરે યેહે ખીયાલ.
સચ તુમારે સાની, હુએ કિસકી નેકી ખ્વાની ?
પહોંચા તુમસે ચ્યાની, ન કિસકો હુએ મલાલ.
યેહે હો રજાએ આલી, તો અય હમારે વાલી,
સાથ હમકોભી તો ખાલીહી રખ્ખો નેક અફઆલ ?
જો હુએ ભરોસા રબપર, તો ગાલિબ હું મંય સબપર,
નામ ઉસકા અપને લબપર, મંય રખતા હું હર હાલ.-સચ.
મએં મક્કારોંકે ઢબપર, તો ચલતા હું ન દમભર,
પર દેખુંગા વ્હો શબ પર સે કુયા હય કીલો કાલ.
યેહે મરજી હુએ તો જાવો, વ ફતહા કરકે આવો,
જો આશ હુએ દિલમે પાવો, વ્હો દેગા જુલ જલાલ.—સચ.

(આશકકા ખુન.)

ગાયણ ૩૬૬.

શુક્રે ખુદા, મઓલા મેરે, દાતા મેરે, પાયા જીકા મજા.
હોવે ભલા, કયું કર અદા, અહેસાં તેરા.—શુક્રે.
જોગન સદા, ગાવે સદા, હર હર હર હર હર હર હર હર;
હર બાર, કયા હો ભલા, અએસા સજા, ગીરવર પર,
ઈતદર, મન સુંદર, દરબાર.—હોવે ભલા.

(ખુદાદાદ.)

ગાયણ ૩૬૭—ગઝલે નઝીર.

આયા કરો ઇધરભી મેરી જાં કભી કભી,
નીકલે હમારે દીલકે અરમાં કભી કભી.—આયા.
પાલો ન ગેશુવોંકો એ કાલી બલા હે,
હયેરાં કરેંગે રોજ પરેશાં કભી કભી.—આયા.
ઉસ બુતકે ઇશ્કમે હુમે બે રૂપ છા રહા,
હિન્દુ બનેંગે હુમ તો મુસલમાં કભી કભી.—આયા.
પુછા સબે વિસાલમે આવોંગે મેરે ઘર,
કુચ્છ સોંચ સોંચ કહુને લગે હાં કભી કભી.—આયા.
યાદ આતા હયે એ સુરતે યુસુફ મુઝે "નઝીર"
પર લેતા હું મંય ખોલકે કોરાં કભી કભી.—આયા.

ગાયણ ૩૬૮.

કમાકે લાયા સોનેકા ડલ્લા, વાહુવા, વાહુવા, વાહુવા, વાહુવા,
સોનીસે બેચ લુંગા, ફેર કહીં હુવેલી લુંગા.
ફેર કહીં તવેલા લુંગા, ફેર કહીંપે બંગલા લુંગા,
બનાઊંગા ફેર લોહેકા કીલ્લા, વાહુવા, વાહુવા, વાહુવા, વાહુવા,
ઉસમે રખ્ખુંગા લેકે, હાથી ઘોડા, ગદ્ધા ટટ્ટુ,
ખચ્ચર મચ્છર, ખટમલ પીસ્સુ, કુત્તા બીલ્લા, ચુહા ઘુંસા,
મુર્ગી બટ્ટખ, તોતા મયના, કઉવા કોયલ, ચંડુલ બુલબુલ,
તીતર ચીડીયા, ભંયસા ગાયાં, બકરા મેંઢા હીરન ગેંડા,
શેર પીલંગર, રીંછો બનદર, મેંડક કચ્છુ, સાંપો બીચ્છુ,
ઉનકા હાકીમ બનુંગા, ઉનપર હુકુમ કરૂંગા,
કીસીસે ના ડરૂંગા, રૂસ્તમસે જા લડુંગા.—કમાકે.

(અલીબાબા. આ. ના. મં.)

ગાયણ ૩૬૯.

અએ નસીબ જબ તુઝે જાનું મંય મેરે ગુલકી બુ તું ચમનસે લા,
તુઝે હય કસમ ઉસ્કે જુલ્ફકી, હો ખુતનમે તું તો ખુતનસે લા.–અએ.
તુઝે રહેના થા ગર હીજાબમે, શબકો આયા કયું મેરે ખ્વાબમે ?
મેરા દીલ પડા હુએ અજાબમે, આ કર ઉસકો રંજો મોહનસે લા.–અએ.
મંય હું કુશ્તા એ શાહસવારકા, કયા ઠીકાના મેરે ગુબારકા,
જીસે શોક હોવે મજારકા, લાશ મેરી ચર્ખે કોહનસે લા.–અએ.

(ખ્વાબે મોહબ્બત.)

ગાયણ ૩૭૦.

ચાહે તું ધિકકાર માર પ્યારમાં બોલાવીને,
પ્યારમાં બોલાવી પ્રાણ સુખમાં ડોલાવીને.—ચાહે.
ચૂક પડી ક્ષમા કર કોળા હવે,
શાન્તિ તું પમાડ વિરહ અગ્નિને ઓળાવીને—ચાહે.
તારા સમાન નથી, વ્હાલી બીજી મને,
માન મૂક માનુની, મન મેદને ખોલાવીને—ચાહે. (કરણ ઘેલો.)

ગાયણ ૩૭૧.—છાયા-ચતરંગ.

હઇયો યારે મન ચલે મન ચલી ચલાલે,
દીમ તોમ તનન દીયનરે તન તદાની દીમ.–હઇયો.
ચતરંગ ગાએ ગુનીયન રીઝાયે,
ધે ધે ધા કીડતક ધુમ કીડતક તક તડાગ ધુમકીધ તકધા.–હઇયો.
ગગ રેરે સા સા ની ની ધ ધ પપ મમ ગગ રેસા.–હઇયો.

ગાયણ ૩૭૨.

ઝીનો ઝીનો પીયોને શરાબ,
હેજી મારી રતન રાણા રે.—ઝીનો.
પાનીસે પાની મિલે, મિલે કીચસે કીચ,
ઉત્તમસે ઉત્તમ મિલે, મિલે નિચસે નીચ.—ઝીનો.
મછલી બિકતી મયે સુની ધીમરકે દરબાર,
મયે તોહે પુછું એહે મછલી સો કિસ બિધ ફસ ગઇ જાલ.–ઝીનો.
પાનીમેં મેરા ઘર થા, રહેતી અરસ પાતાલ,
કરમ ઉર્વાની એહે લીખી સો ઉસ બિધ ફસ ગઇ જાલ.–ઝીનો.

(નીંદાખાનુ.)

ગાયણ ૩૭૩.

પ્યારસે બદલી કયું નજર તોરી.—પ્યારસે.
એકહી સફરમે અંખીયાં ફેરી, તન મન જલ જલ જાએ,
ચલતે નગરસે ભેદ બતાએ, કાહે મોહે બદ હુએ દીખાએ
નજર તોરી-પ્યારસે બદલી.
રંડીકે ઘરમે બતીયાં છેડી, હંમ સંગ દીલ મીલ જાએ,
બઅેરીને તોરી મત બહેકાઇ, મોહે દેખ કછુ ન લજાએ
નજર તોરી-પ્યારસે બદલી.
(હામાન.)

ગાયણ ૩૭૪.

કયા કરે ભરોસા હુય જહાં ખરાબ,
યાર ગાર સારે બેવફા બને,
હુય બુરા જમાના આજકા જનાબ,
કે દોસ્ત દમમે રંજો ગમમે ઔર દે અજાબ.
કયસે એતેબાર હો રાજ કયા કહે
રંગ ઢંગમે બુરે હુય દગા ભરે,
હો ગયા જહાનમે કયસા ઇન્કેલાબ,
જો ઉસ્તવાર રાજદાર હો ન દસ્તયાબ.—કયસે.
(ખુને નાહક.)

ગાયણ ૩૭૫.

ઝટપટ ચલું અગીન બોટ વરી
ઘરી દુર હરી પુર,
મન ચીન્તા વાટતે ભારી હો.—ઝટપટ.
અમી કરતે યાત ચાકરી,
હુએ જાત નાખવા ખરી,
સારંગ કરતે સરદારી હો—ઝટપટ.
કપતાનાચી હુય ધાસ્તી,
ન કો રાહુ હીતી જાસ્તી,
જાવુંનચી કરા તઇયારી હો—ઝટપટ.
ઘરી બાઇકો વાટ પહાતી,
કસી કરૂંન ઠાટ પહાતી,
એવુંનચી હમચે ઘરનારી-હો—ઝટપટ. (દીલફરોશ.)

ગાયણ ૩૭૬—ગઝલે ઇનસાં.

કસમ ન ખાઇએ જાલેમ તું મયકો પીનેસે,
વગર ન હોવે હુમ આઝુરદે અપને જીનેસે.–કસમ.
અગર મંય પાંઉ એકીલા કહીં તુંજ હય હય,
તો કીસ મજેસે લગા રખું અપને સીનેસે.–કસમ.
ચમકતે ચાંદકે હય જીસ તરેહ તારે,
અજબ મજાહ હુયે તેરે મુખડેપર પસીનેસે.–કસમ.
વોહ સુનકે અરજકુ "ઇનસાં"કી ઇસ તરેહ બોલા,
કીસ ગરજ હુયે અબસ મુંહ લગે કમીનેસે.–કસમ.

ગાયણ ૩૭૭.

હકીકતમે મતલબકી તો સબ જહાં હય,
મગર નેકી મતલબસે ખાલી કહાં હય?–હકીકતમે.
હો એક એકકી ઉલફત, જો એક એકકે દિલમેં,
ફરિશ્તે બશર હય, જમીં આસમાં હય.–મગર.
ઉઠા કર મુઝે ઘરમેં લે ચલ અય માદર,
મેરી જખ્મકે દર્દસે જાતી જાં હય.–મગર.

(મહામુદશાહા.)

ગાયણ ૩૭૮.

ચલી ચલી ચમ્બેલી કાહાં નખરે ભરી,
કાલેખાંસે જરા મીલ તો પરી.—ચલી.
મેહેરબાની હુમસે કયું રે ઉતારી,
મુઝકો સબબ તું બતારી પ્યારી.—કાલે ખાંસે.

(જેહાંગીરશાહ ઔર ગૌહર.)

ગાયણ ૩૭૯.

જબ તલક કિસીકા બખ્ત હો ન યાર,
બાગમે નસીબ દાગ હો ઉસે હજાર,
દેખને ન પાયેથે અભી બહાર,
સયદ કયદકે હુવે ખારકે શિકાર.–જબ.
એકકા ફલકને કર દિયા યેહે હાલ,
એકકો દિખાયા કયદકા મલાલ,
હાય! ઓ જફા જો, હાય! બદ ખિસાલ,
રહમકા ન બેકસોંપર કિયા ખિયાલ.—જબ.

એક દિન હય ઉસ્કે બિન મુઝકો એક સાલ,
કયદમેં ન ડાલ તૂં જાન લે નિકાલ.
અય ફલક જો તૂં કરે લાખ પાયમાલ,
જાવું મયે બકાવલી ભૂલ કયા મજાલ.—જબ.

(સંગીન બકાવલી.)

ગાયણ ૩૮૦.

જાજારે નાકારે આવારે બેચારે દુર દફાન હો હોશ બના આરે,
મોરી જવનીયાં, દેખ તૂં જનીયા, શાદી આબાદી મના,
કાલી સૂરતીયાં, ઔર એહુ બતીયાં, કર ન ઘતીયાં લાગ તૂં છતીયાં,
જા જા કાલે કુત્તે, બસકર બાલે ખુત્તે, દુર હો શોહદે લુચ્ચે
મીલ જાયે જાન બાત લે માન.—જા જારે.

(મુરીદે શક.)

ગાયણ ૩૮૧.

પ્રાન લાલા લાલા બલ યાંહાં દેનેકો, વોહુ મરદક હુએ
બેશક નટખટ કપટ ભરા સબ ખટપટ ઝટપટ,
કર દું પટ હું બેશક ઇત્તા સક્તવાંન.—પ્રાંન.
નીસદીન જગદેત હીલ મીલ પ્રાન ડર કર નીપટ એકાયક,
પાસ રવત હું દમકત પલછીન ઝક ઝક ઝક ઝક કુબ હુએ કોઇ,
મોસે બહુડકર જબ હુએ દબતા જગત જાન.—પ્રાન.

(આજમશાહા.)

ગાયણ ૩૮૨—ભૈરવી દાદરો.

લો મંય જગાયે હારીરે,
પીયા પાપી ન જાગે રે.—મંય જગાયે.
નીચે બહે ગંગા, ઉપર બસે કાશી,
કે બોલી બોલે ચીરઇયાં મંય બ્રીજ બાસી.-મંય જગાયે.

ગાયણ ૩૮૩.

આબો આતશ, દોનૂ સરકશ કે એહે જંગમે નિકલા ખેલ,
ભપ ભપ કરતે જાએ ગાડી, કહતે હંય સબ જિસકો રેલ.
પલમેં મશરીકવાલા મગરીબ વાલેસે લે ખત કામિલ,
ઉમરાવોંકે હકમેં જન્નત, મીસકીનોંકે હકમેં જેલ.

તક તક તક તક તક તક, લો રેલ છુટી લો,
ભક ભક ભક ભક ભક ભક, વ્હો ભાપ કૂટી લો,
છક છક છક છક છક છક, વ્હો આકે ટુટી લો,
વ્હો ઘન્ટી કુટી લો, ટનનં, ટનનં, ટન ટેલ.–આબો.

(ફરેબે ફીત્ના.)

ગાયણ ૩૮૪.

કોઇ બલાયે કર્જસે મુઝતર ન હો, જો હો સો હો,
બારે ખુદા યેહે બાર તો, સરપર ન હો, જો હો સો હો.–કોઇ.
લાઇ હું બયજે બેચ સબ, પુરા હુવા હય દામ અબ, (હહા, હહા, હહા)
અપને ખુશીકા ફિર સબબ, કયૂં કર ન હો? જો હો સો હો.–કોઇ.
જાકે કિરાયા અબ ભરૂં, ઔરંગસે રસીદ લૂં, (હહા, હહા, હહા)
વાકિફ અભી યેહે કામસે, દિલબર ન હો, જો હો સો હો.–કોઇ.
યુસુફકો અપને ચાહમેં, બિકનાભી બસ અજીજ હય, (હહા, હહા, હહા)
મર જાઉં મંય પ ગ઼મ ઉસે, દમ ભર ન હો, જો હો સો હો.—કોઇ.

(નીઘાહે ગફ્લત.)

ગાયણ ૩૮૫.

ન બોલો તારા તારા, વો તારા હય ન્યારા, ન બોલો તારા તારા,
વો આંખોકા તારા, નસીબોંકા તારા, ખુદાને ઉતારા.—ન બોલો.
ચન્દરપે દાગ઼ કારા, સુરજ હુએ આગ સારા, ચન્દર સુરજસે
પ્યારા, નસીબોંકા તારા, ખુદાને ઉતારા.—ન બોલો.
સાફ કહેદુંગી જો પુછેગા કોઇ હશ્રકે દીન,
મએ ગુન્હેગાર નહીં એ ગુનેહગાર આંખે,
    મજનુકો દેખીયે, લએલાકી આંખસે,
વામીકકો દેખીએ ઉજરાકી આંખસે.—તારા–ન બોલો.

(ચતરા બકાવલી.)

ગાયણ ૩૮૬.

ધુન અપની અપની ગાતેં હુંય, દામ નામકે સુરનકી.
જનમ કરમકી ભુલ ભુલગત, ઘાત બદીકે કરતે કામ,
કુચ્છ ન મીલી જબ નામ દાગ તબ, આખરકો પચતાતે હુંય.
પાપી જગતમે કામ ક્રોધ મદ લોભ કપટ છલકા બીસરામ,
સુખ સંપતકા હર કોઇ સાથી દુઃખમે કામ ન આતે હુંય.–ધુન.

ગાયણ ૩૮૭.

મુઝે મીલા સનમ પ્યારા—તું દિલઆરા,
સદા સદકે રહુંગી તુઝપ, સહુંગી નાજ તેરા સારા.-મુઝે.
એહે કહાં બલા આઇ અરે ખાઇ,
જિસ્કી સુરત દેખકે જાન મેરે તનમે ઘભરાઇ;
કયા સોંચતે હય પ્યારે, અરે આરે,
કયા પસંદ તુઝકો આએ મેરે ચમકતે રૂખસારે?
તેરી સૂરતપર લાહૌલ,
દેખ કૈસા હય મેરા ડૌલ?
કોઇ ચુડેલ હય યા ગૌલ,
નક્ષ હુરકા હય સારા.—તું દિલઆરા.

(પ્રીસાને અજાયબ.)

ગાયણ ૩૮૮—ગઝલે નઝીર.

કલ મેરે કત્લકુ ઢબસે વોહ બાંકા નીકલા,
મ્હોંસે જલાદે ફલકકે ભી અહાહા નીકલા.-કલ મેરે.
આંગે આહોંકે નીશાન પીછે પડે અશકોંકે,
આજ ઇસ ધુમસે ઝાલેમ તેરા શયદા નીકલા.-કલ મેરે.
યું તો હમ કુચ્છ ન થે, પર મીસ્લે અનારો મેહતાબ,
જબ હમે આગ લગાઇ તો તમાશા નીકલા.-કલ મેરે.
સીનેકી આગ દેખાનેકુ દહનસે મેરે,
શોલે પર શોલે ભભુકેપે ભભુકા નીકલા.-કલ મેરે.
મન શફક કેહ યહ તેરા ખુન ફલક પરસે "નઝીર"
દેખ ટપકાથા કહાં ઓર કહાં જા નીકલા.-કલ મેરે.

ગાયણ ૩૮૯.

હમને જો ચાહા વોહી તો મીલા હુએ,
ખાઉં ખીલાઉં પીલાઉં પ્રીજા હુએ.—હમને.
ગાડી બનાંઉં, દો ઘોડે જોડાઉં, તુઝકો બીઠાઉં
મજા હુએં મજા હુએ.—હમને જો.
સાડી બનારસકી ચોલી પુનેકી
દીલ્લીકા ઝુમ્મર હો જબ તો મજા હુએ.—હમને જો.

(તબદીલે કીસમત.)

ગાયણ ૩૯૦.

મેરી જાની શરાબ, અર્ગવાની શરાબ, આ જા તુજે ડાલું પેટમે,
જી મેરા આયા હય તેરી લપેટમે.—મેરી.
ગોલે પાસીંદે મંગાકે પલેટમેં, તુંજકો પીયું લીમલેટમે.—મેરી.
યારો ખતા માફ કરો, મય નશેમેં હું—
શીશેમે મય, મયમે નશા, મય નશેમે હું.
યું કહેતે હીમાકત બેગ સુનો મેરે ભાઇ,
તુમ બેચકે ઘર પીજાઓ ન હો ગર પાઇ
ચુંકો ન યારો અલસેટમે—મેરી. (અસીરે હીર્સ.)

ગાયણ ૩૯૧.

મીલે જો દીલઆરા વોહ પ્યારા, મેરા પુરા અરમા હો સારા,
રાહત લુટે અશરત લુટે, ન્યામત લુટે દવલત લુટે.—હો સારા.
અયવાન હો ગુલશન, બોસતાન હો બન બન, શાદાન હો તન મન.—પુરા.
હો ગર આના જાનાકા, મીટ જાએ ગમ હીજરાંકા,
મય ગુન માનુ દોરાંકા, તૌર હો ઇશ્કે દરમાંકા.
કાબીલ પ્યારા સુલતાંકા, માઇલ હય દીલ ઉસ જાંકા,
ઘાઇલ તીરે મીઝગાંકા, મેરા પુરા અરમાં.
(ખુરશીદે જરનીગાર.)

ગાયણ ૩૯૨.

ગુઇયાંસે મોરી બતીયાંરે કહો કોઇ જાએ,
જાએરે જાએ સુનાએ.—ગુઇયાંસે.
બંદી અએસી ગાઇ નાચી મન હર લીનો,
નઇ નઇ ફબન દીખાએ.—ગુઇયાંસે.
રહે પાક દામાન ગર નાચ ગાકે,
નએ નએ મનસબ પાએ.—ગુઇયાંસે.
(હામાન.)

ગાયણ ૩૯૩.

આવો હમ કર લેં તુમકો પ્યાર,
હોવે કલ તુમપ જબ નીસાર,
હસતે રહો તુમ ગુલસે હમારી,
મૌતકી દેખ બહાર.—આવો.

રૂહ હમારી ખુશ હો પ્યારી,
તુમ ન કરો ગર જારી,
હંસતા મુખડા રખકે મુઝકો,
દીખલાના દીદાર.—આવો.
તુમને જો માની, બાત અય જાની,
હાસિલ હુઇ શાદમાની,
રૂખસત હોતા હૂં મયં રજા દો,
હોના નહીં ગમખ્વાર.-આવો.

(મહામુદશાહા.)

ગાયણ ૩૯૪.—ભૈરવી ધ્રુપદ.

તીવર હું નામે કો, મનહી કે મનમે,
દીજીએ દાન સાહેબ ગુરમાલી—૧
સીંચીયે બાગ તનવેલ મેરેકો,
અમૃત ફુલ લાગે હરએક ડાલી.—તીવર.

ગાયણ ૩૯૫.

સરસમેં સરસ ચીજ જોબન સરસ હય,
મધુર અયસા મધમેં ન રસ હય ન કસ હય.—સરસમેં.
યેહે હર ભજનેકે નાહિં દિન હંય તેહારે,
સજન સાંવરેકી ભગતી તોહે બસ હય.—સરસમેં.
ખિલા તોરા જોબન કવંલ ફૂલ જયસા,
ભવર ઘુમનેકા તો યેહી બરસ હય.—સરસમેં.
દિખાઇ જો ચતરાઇ ચાતુર પતીકો,
તો ધન ધન ધન, તોહે જસ, તોહે જસ હય.—સરસમેં.
પિતા તોરા બ્યાહને કહા, તૂં ન બ્યાહાઇ,
અરી બાંવરી હટ યેહે તોરા નિરસ હય.—સરસમેં.

(મહામુદશાહા.)

ગાયણ ૩૯૬.—ભૈરવી ગઝલે દાગ.

હીજ્ર આનેમેભી હયે પાસ બોલાતેભી નહીં,
બાઇસે તરક મુલાકાત બતાતેભી નહીં—હીજ્ર.
ખુબ પરદા હયકે ચીબ મનસે લગે બયઠે હો,
સાફ છીપતેભી નહીં, સામને આતેભી નહીં.—હીજ્ર.

કહા કહા ફીરતો કહો હમ નહીં સુનતે અયસી,
નહીં સુનતે તો હમ અયસોંકો સુનાતેભી નહીં.—હીજ.
મહેફીલે ગ્યરમે ઇત્ના મુજે ઇરશાદ હુવા,
કૌન બયઠા હય ઇસે લોગ ઉઠાતેભી નહીં.—હીજ.
જાનસે તંગ હો અય "દાગ" તો કયું જાતે હો,
જાન પ્યારીભી નહીં જાનસે જાતીભી નહીં.—હીજ.

ગાયણ ૩૯૭.

આયે વોહ બેવફા યહાં ઉસકી બલાકો કયા ગરજ,
જાએ દરે કુબુલ તક, મેરી દોઆકો કયા ગરજ.—આયે.
મૌતકો અય દીલે હોજી, ઐાર બહાને હય બહોત,
આયે જો ઉસકે હાતસે, મેરી કજા કો કયા ગરજ.—આયે.

દુહો.

જોબન બીતા જાત હય ઐાર પીતમ નાહીં પાસ,
નયના નીરખત હય ડગર કે પી મીલનકી આસ.
ઉસકી ગલીસે આયે કયું, નુકહતે જુલ્ફ લાયે કયું,
મુજકો સબાસે હય ઉમ્મીદ, મુજસે સબાહુકો કયા ગરજ.—આયે.

દુહો.

તન મન સગરો જલ ગયો, હીરદે બીચ લાગી આગ,
શામી જીનકે પાસ હય, તો ધન ધન વાકે ભાગ.
જબકે હો ખાનએ રકીબ, ખાનએ યારસે કરીબ,
લાએ જો મેરી રાહપર, રાહનુમાકો કયા ગરજ.—આયે.
(ખુરશીદે જરનીગાર.)

ગાયણ ૩૯૮.

ભટકતી ફીરતી હું આલમમે, ગુરબત અએસી હોતી હુએ.
છુટા ઘરબાર બદ બખ્તોંકી, કીસમત અએસી હોતી હુએ.—ભટકતી.
કહાં જાઊં કહીં રાહત, નહીં મીલતી જમાનેમે,
કોઇ તુંભી નહીં કરતા મુસીબત અએસી હોતી હુએ.—ભટકતી.
બતંગ આકર જલીલો ખ્વાર હોકર ઘરસે નીકલી હું,
યહાંભી દીક હું તાલેકી નહુસત અએસી હોતી હુએ.—ભટકતી.
(જુલ્મે વેહેશી.)

ગાયણ ૩૯૯.

અરે શું માનવનો અભિમાન—પલકમાં ટળી જશે રે;
ખરે જેમ પીપળ ઉપર પાન—પલકમાં ખરી જશે રે,
પલકમાં ખરી જશે રે—માટીમાં મળી જશે રે.—અરે.
ઘડી જીવતરમાં ઘડી એક સુખની નાઆ......રે નથી;
મૂઢ મમતમાં તોયે મરતા આઆ......રે મથી,
પામર નર નાદાન.—અરે શું
કાયા કલેવર કારમું છે ગંદકીનો ગાડવો;
સમજુ જને સમજી જઇ અભિમાનને વણસાડવો.
અભિમાન ફણિધરને નહિં દૂધ પાઇને પેધાડવો;
રાવણ સરીખે માનથી લીધો નથી કાંઇ લાડવો.—અરે.

(વીણા વેલી.)

ગાયણ ૪૦૦.

બીન યાર ગમખવાર કોઇ નહીં,
અપના મદદગાર કોઇ નહીં.-બીન યાર.
હમસી જહાંમે કુઓનો મકાંમે,
લાચાર કોઇ નહીં-અબ હમસી લાચાર કોઇ નહીં.-બીન યાર.
હો શાદમાનીસે જીન્દગાની,
આસાર કોઇ નહીં—અબ અએસે આસાર કોઇ નહીં.-બીન યાર.

(હામાન.)

ગાયણ ૪૦૧.—કાફી-ઠુમરી.

ઓ જીયરા રે લગાયે લીએ જાયે,
એજી મોરા જીયરા લગાએ લીએ જાયે,
જાયરે મોરે સઇયાં.—લગાયે.
અમારે તલાવમેં, સીરી સીરી મછલીઆં,
બંસીયાં બજાએ લીએ જાયે.—જાયરે.

ગાયણ ૪૦૨.

મુન્તજીર આંખોમેં હર વક્ત હય જલવા તેરા,
આંખે દીખલાતી હય હરરોજ તમાશા તેરા.-મુન્તજીર.
જો મેરે પાસ હય કરતી હું તસદદુક તુંજપર,
દીલ તેરા, જાન તેરી, ઔર હય કલીજા તેરા.-મુન્તજીર.

(ખુને નાહક.)

ગાયણ ૪૦૩.

કરે દ્રષ્ટી દિવાની મારી, વાહ જોઉં મો હું નિહાળી,
આ પરમ શરમ ભરિત નરમ મુખડું મધુર આજ.-કરે.
રૂમક ઝુમક કરતી ફરતી ધરતી ઉપર મનડું હરતી,
સુંદરતાઇ તણી શુભ સીમા પ્રગટી જરૂર મદન પ્યારી.-દ્રષ્ટી.

(સૌભાગ્ય સુંદરી)

ગાયણ ૪૦૪.

હુસ્ન ખુરશીદસા તેરા જો દીલઆરા ચમકા,
મીસલે માહાતાબ મેરે બખ્તકા તારા ચમકા.-હુસ્ન.
ખીરમને દીલકો મેરે આગ લગાઇ પુરન,
આતશી રૂખસે તેરે તુંને શરારા ચમકા.—હુસ્ન.
તીફલીમે ચાંદકા ટુકડા તુમેગો કહેતે થે સબ,
અબ તો રૂખ બદ્રસેભી અફઝું તુમારા ચમકા—હુસ્ન.
શમઆરૂ ઘર મેરે તશરીફ તું લે આ જલદી,
ખાના તારીક હુવા હુએ મેરા સારા ચમકા.—હુસ્ન.

(પુરન ભગત.)

ગાયણ ૪૦૫.

હંસારે રાજા એ પીંજરા નહીં તેરા,
તું તો સમજ સમજ મન મેરા રે—હંસારે.
ના ઘર તેરા ના ઘર મેરા,
ચીડીયાં રએન બસેરા રે.—હંસારે.
ચુગ ચુગ મીટીયાં મહેલ બનાયો,
મુરખ કહે ઘર મેરા રે.—હંસારે.
જીસ દીન હંસા કોઇ નહીં તેરા
જંગલ હોગા બસેરા રે-હંસારે. (ગુલે બકાવલી.)

ગાયણ ૪૦૬.

મીલેગા વોહ પ્યારા મેરા માહે પારા
મીટા મીટા દાગ દીલકા
સોહન મોહન સમન બદન
ચલન ફબન જોબનકા
મગન મગન ચમન ચમન
હય મન સજન મીલનકા.-મીલેગા. (દીલફરોશ.)

ગાયણ ૪૦૭.

કૈં દયા કરો રે દયા કરો–રે કાં બાવાજી ક્રુર ઠરો;
રબના ડરથી તો જરા ડરો.—કૈં દયા.
મુજ કાકાના બેટા જેઓ–મારે છે હાય સદા તેઓ,
નાહક હક ના લૂટી લેઓ.—કૈં દયા.
ધન છતે ધાન્ય ને ધામ વના–દિવસો કાહડે છે બહુ દુઃખના,
પોકાર સુણો કોમલ મુખના.—કૈં દયા.
તમ દ્રવ્ય જમાવો મજ કાજે–હું કાલ મરીશ કે કબુ આજે,
કે મ્હા દુઃખ મુજ તનમાં ગાજે.—કૈં દયા.
શું ખોફ નથી તમને રબનો–રે ત્યાગ કરો બૂરી ઢબનો,
આપો આપો ના ક્રુર બનો.—કૈં દયા.

(કરણી તેવી પાર ઉતરણી.)

ગાયણ ૪૦૮.—બરવા–ગઝલ–પસ્તો.

જાકે ગુલજારસે સૈયાદ ફીર આયા ઉલટા,
કયા નસીબા હુયે તેરા, બુલ બુલે શયદા ઉલટા.–જાકે.
તને ઉરીયાંનીસે બેહતર નહીં દુન્યામે લીબાસ,
એ વ્હો જામા હુયકે, જીસકા નહીં સીધા ઉલટા.–જાકે.
ગાલીયાં દેતે હુયે હુમસે તો ખફા હોતે હુમ,
મેરે યારોંસે જો કરતે હુય વ્હો શીકવા ઉલટા.–જાકે.
યાદ આયા જો મુઝે કોઇ સનમ હુશ્રકે દીન—
દરે ફીરદુસ તલગ જાકે ફેર આયા ઉલટા—જાકે.
કયસકી તરહાંસે હો જાતે હુજારો મજનુન—
પરદેહ મેહુમલકા જો રખતે કભુ લેલા ઉલટા–જાકે.
નાલે કરનેસે મેરે યાર ખફા હોતા હુય,
રહુમકી જા ઉસે આ જાતા હુય ગોશા ઉલટા.–જાકે.
નામ ઉસ્સેહી સુના "ઇશુ"કી બીમારીકા,
મેરે દર પરસે ફીરા આયા જો મસીહા ઉલટા.–જાકે.

ગાયણ ૪૦૯.

દીવાના બના હૂં મય હુશ્યાર હોકર, આપ બિકા મયે
ખરીદાર હો કર.–દીવાના.
બનકે જો દિલ થા પહલૂમેં મેરે, આયા હુય આંખોસે
વહ પ્યાર હો કર.–દીવાના.

ફરમાન મુઝકો હો જાને મન તો, દરપ રહૂં તેરે
દીવાર હોકર.—દીવાના.
રોજે અજલસે પયદા હુવે થે, તેરેહિ "તાલિબે"
દીદાર હો કર.—દીવાના.
(દિલેર દીલશેર.)

ગાયણ ૪૧૦.

ભલે આયે કુંવર તોરે પ્યારે ચરન મોરી આંખપે,
કહો ના યું સુન્દરીયાં, પરે હંય તોસે પરીયાં
ઉમડો હય ઉમંગકો દરીયાં, ઉભરીયાં, સુધરીયાં, લહરીયાં.—ભલે.
હો આનન્દ ધન તોરે દરસન પાએ જો માત પીતા
એ રાજન, દો દરસન, હો પરસન, જો આયે
બાતેં તોરી લુભાએ આજકે દીનકી સુભ ભલી ઘરીયાં
હયે પરીયાં, એ ગુરીયાં, સુન્દરીયાં.—ભલે.
(મુરીદે શક.)

ગાયણ ૪૧૧.

સુન દીલબર સુંદર જાન જાન.
સબ તન મન ધન કુરબાન જાન
પડી જો નજરીયાં તું મેરી સુંદરીયાં જોબન ભરી મદમાતી
ગુજરીયાં
મીલકે સવરીયાં ચલેંગે બજરીયાં
ચમક દમક રંગ લાએંગે સુંદરીયાં.—લે દુંગા જી હાં
મય ચોલી સાડી લે દુંગા.—જી હાં—
મય ઘોડા ગાડી લે દુંગા.—જી હાં.—
મય બાગો બાડી લે દુંગા.—જી હાં.
મય મીઠી તાડી લે દુંગા.—જી હાં.
(ભૂલ ભૂલઇયાં.)

ગાયણ ૪૧૨.

ચાહે દીરમ સધાઇ આજલે
અદમ તલક સુનો હમને સર દીઓ
કમરકા તો મએં હું જાંનીસાર રે.—ચાહે.

ઝટ પીનહાઊં ચટપટ બસ ગંદા
દમકત સબ ચમકત તબ ધંધા,
રીસ્તા નાતા કીસકા ભાતા ઇસ્કા ચાહુતા હું
ફ્રૌજ લશકર સર તાજ લે.—ચાહે. (કમર અલ જમાન.)

ગાયણ ૪૧૩.

તું હર નામ ભજલે, બંદે અપને ખુદાકો, હરકાર ઘરબાર તજકે.-તું
દુનિયાકો છોરા, મુંહ સબસે મોરા, જોગી જતીકા સિંગાર સજકે.-અપને.
(ગોપીચંદ)

ગાયણ ૪૧૪—માલકોશ ખ્યાલ ત્રીતાલ.

મુખ મોર મોર મુસકાત જાત,
હટ છબીલી નાર કર કર સોગાત.—મુખ.
હું તો લાજત મરી જાત હું,
નંદકો છયલ કરત રાર મોસે,
અબ ના જાઉં મંય તુમરે સાથ—મુખ.

ગાયણ ૪૧૫.

કૌન બેપરદા ઉસે દેખ ભલા સકતા હય ?
એક જલ્વેસે જો આદમકો જલા સકતા હય ?-કૌન.
ઇશ્ક વોહ શોઅલા હય ઉસ્કા કે જો આહન દિલકો,
શમ્અ મોમીકી તરહ પલમેં ગલા સકતા હય.—કૌન.
દેખને વાલોંકો દિખલાઇ વોહ દેતા હય મગર,
ઉસ્કે જલવેકી કોઇ તાબ ન લા સકતા હય.—કૌન.
(સંગીન બકાવલી.)

ગાયણ ૪૧૬.

તેરી મેરી જોડી બની હય પ્યારી જાન રે, અલ્લાહ સલામત રખ્ખેગા,
તેરી મેરી શાદી ના શાદી, આબાદી બરબાદી કરેંગે.
બનું બનુંગા તેરા યાર જનીયાં, દુંગા તોહે માથેકી પયજનીયાં,
શાદી કરૂંગા, દુલહા બનુંગા, ઘધે ચહડુંગા, હાં હાં હાં.-નેકી.
ઘરસે યાં કૌન ખુદાકે લીયે લાયા મુજકો
આ મેરે પાસ ગલેસે મય લગાઊં તુજકો
હાંરે દીલદાર યાર, માનો ગંમખાર યાર, માનો દસતાર યાર માનો.-તેરી.
(તાજે નેકી.)

ગાયણ ૪૧૭.

હય મારી મક્કારી ઐયારીકી નારિયાં,
ઇનકી બાતોંમેં નહીં આઇયે, અરે હાં હાં હાં.
હય ઘાતેં મક્કારીકી, બાતેં હુયે પ્યારિયાં—ઇનકી.
યારી દિલદારી હય ઇનકી મક્કારિયાં.—ઇનકી.
ઇનકી ગમખ્વારીસે ફિકરે હોતી હય ખ્વારિયાં.—ઇનકી.
અગર ગોરે હોં ગાલ, ન ઉસ ગાલપે થુકે!
અગર નાગન હો બાલ, ન ઉસ બાલપે થુકે!
અગર તારે હોં ખાલ, ન ઉસ ખાલપે થુકે!
મગર થુકે જો કોઇ તો ચાલપે થુકે,
ચાલપે થુકે, જી ફકત ચાલપે થુકે, વાહ! વાહ! વાહ! વાહ!
ઇનકા ફંદા, ઇનકા બંદા, મતકા મંદા, પૂરા ગંદા.—હય.

(રામ લીલા.)

ગાયણ ૪૧૮.

મજનુંમોકી આહુસે ડરનાં; દુઃખી જીકો સુન બદ હય કરનાં
કુષ્ટ નગર અબ રાહુત ઘર હુયે, શાહા નહીં અબ જો અપનાં.-મજ.
આજમ આલાકા મએવાલા, હુંગા પાલા ખીદમતવાલા
હાથ દે ખન્જર દેખ ફીર જઓહુર, માલુમ તુઝકો હો મરના.-મજનુ.

(આજમશાહા.)

ગાયણ ૪૧૯.

જય નરવર બળધર તું ?
સકળ ભૂતળ સહુ સજનમાં સુરવર તું—ટેક.
જય જશ તારા, જગ જગ ન્યારા;
તારી દુવાઈ, સંઘે છવાઇ, જગમાં ગવાઇ;
નિજ તન મન ધનથી જયકર તું !—જય.
રૈયત પ્યારા, નૈયતવાળા, સદ્ગુણ ધારા, છો સુખિયારા !
આધિ ટળે, વ્યાધિ બળે—જય નરવર.
રાજ સુશોભિત, કાજ કરો હિત, તાજ રહો શીર કાયમરે,
અંગે સુખી રહો, સંગે મુનિ રહો, જંગે જંગી રહો કાયમરે.
હે જગધર! સુખકર, દુઃખહર, જયકર, નરવર! ડર હર,
પળભર, પ્રભુ તું! નરવર.—તું. (મદન વસંત.)

ગાયન ૪૨૦.—ગઝલે ઝફર—કાલીંગડા દાદરા.

તુમારે હુસ્નકી જબ તક બહાર બાકી હય.
જો ચાહે જુલ્મ કરો અખ્તીયાર બાકી હય.—તુમારે.
ખુદાકે વાસ્તે સુરત દીખા દે તું જાલીમ,
લબોપર દમ હય તેરા ઇન્તેજાર બાકી હય.—તુમારે.
શબે વિસાલ સાહેબ જરા ન ઘબરાઓ,
અભીતો આપસે બોસા કિનાર બાકી હય.—તુમારે.
તુમ્હારે આંખોસે સાબેત હુવા હય હમકો "ઝફર"
શરાબે વસ્લકા અબ તક ખુમાર બાકી હય.—તુમારે.

ગાયન ૪૨૧.

નાચોજી નાચ મેરે નાજકે ઉઠાને વાલે,
સાડી દીલવાને વાલે, ચોલી પહેલાને વાલે
સદકે હો જાને વાલે, દીલબર બન જાને વાલે,
નખરે હો નાજ઼ કરકે તાલ સુરમે ગાને વાલે.—નાચોજી.
આશકકો આજ યહાં સચ્ચા બાઇમાન દેખા
મજનું ફ઼રહાદ જયસા મઆશુકોંકી જાન દેખા.
નાચો નાચોજી પ્યારે, નાચો મતવારે ન્યારે
તનનનનન નારે નારે, તત્તા થઇ થઇ તા તારે
તીરકીટ ધાધા તીરકીટ ધાધા આહ હા હા હા વાહ વાહ વાહ
વાહજી વાહજી મીયાં કાલે.—નાચોજી.

(બઝમે ફ઼ાની.)

ગાયન ૪૨૨.

બહેન બની હય કહેબા મુજપર, કયસા ગમ હય યા અલ્લાહ !
પાઉંકા તુટા, નાકકા નકટા, કયા યે કમ હય યા અલ્લાહ.—બહેન.
આખેં ખો કર અંધા હોકર, કયદ બુહડાપેમે હું મય,
મેરે જીગરકે દર્દસે મેરા લબપર દમ હય યા અલ્લાહ.—બહેન.
અજલમ મુજી તેરે સબબ હમપે ગજ઼બ યેહ આયા હય,
તેરી બહેનકે બાઇસહી અબ કહેતેં હય હમ યા અલ્લાહ.—બહેન.
મેરે નફ઼ર ઓ ગાડીવાલે, ખાના તેરા હોગા ખરાબ,
લાયક તો ઇસ બુઢહેકો દોજ઼ખકા સીતમ હય યા અલ્લાહ.—બહેન.

(જુલ્મે અજલમ.)

ગાયણ ૪૨૩.

હીરીયા હમરો નામ, મો હું તંબોલન તડાકેદાર.
ગોરી ગાતકી નાર નુકીલી કર કર અધીક સીંગાર,
પ્રેમ નારી મદ ભરી ઠારી ગલીયન બાટ બજાર,
દેસસે કીયે હમકા બીદેસી બેદરદી બલમા હમાર,
હું કીસીકી બાસી કૈલાસી મોરા ગામ.—હીરીયા.

(લયલા.)

ગાયણ ૪૨૪.

ખ્વાબમે જો હુઆ ગાફીલ, ન ખુદા યાદ આયા,
આંખભી કુબ ખુલી જબ, સામને જલ્લાદ આયા.–ખ્વાબમે.
તું તો દુન્યાંમે બશર, મઓતકો બસ ભુલ ગયા,
જબ પડી કોઇ મુસીબત, તો ખુદા યાદ આયા.–ખ્વાબમેં.
ઉસ્કે જલવેકો ગરજ, કુઓનો મકાંસે કયાથી
દાદ લેનેકે લીએ હુસ્ન, ખુદાદાદ આયા.–ખ્વાબમે.

(તબદીલે કીસમત.)

ગાયણ ૪૨૫—ખમાચ ઠુમરી.

મોરે સૈયાં કરે ચતુરાઇ રે, ચતુરાઇ, નઠુરાઇ, મોરી કમર કલાઇ.–મોરે.
જાઓ જાઓ રે નીઝામ ઠઠ જમુનાપે ઠારો,
છબ નીરખત કયસે બંસીયા બજાઇ.–મોરે.

ગાયણ ૪૨૬.

તનાં તીન્નાં તનાં તીન્નાં એજી તના તીન્ના તના તીન.
તીન તીન તીન તીન તીન તીન ઓ હો.—તના.
હમ પુરે હય ઇશ્કમે અઓર તુમ પુરે દલ્લાલ
ચંચલ મુઝસે આ મીલે તો બનુ લાલોંકા લાલ
કંથ બીન હોગી અકેલી મેરી જાંન, મએંભી પહોચા આંન,
અચ્છી તરેહ નાંચો કુદો મીલે ચંચલ જાંન.—તનાં.
નાચ કુદકે જો કરો તુમ હમકો રાજી,
ચંચલકો દીલવાએંગે કર હીલાસાજી, દું ઠેકા તક ધીન્ના.–તનાં.

(જુલ્મે વેહશી.)

ગાયણ ૪૨૭.

ઉગા ચંદર ખુશીકાજી કીધરસે એ જાનેજાં,
તોરી લેઉં બલાએંજી એ જાનેજાં,
મરૂં ઉલફતકી મારીજી,-કીધરસે એ જાનેજાં.
દેખી એહુ જાની સારીજી, એ જાનેજાં,
જાઉં તનમનસે વારીજી,-કીધરસે એ જાનેજાં,
બની બયરન હમારીજી, એ જાનેજાં,
મેરી સઓતન વોહ નારીજી,-કીધરસે એ જાનેજાં.
(ખુરશીદે જરનીગાર.)

ગાયણ ૪૨૮.

અકેલે પડેં ભૂલેં હુય રાહ ભાઇ,
અકેલે પડેં ભૂલેં હુયે, અકેલે પડેં ભૂલેં હુય રાહ ભાઇ.—અકેલે.
રાહ બતાદો મોહે રાજ મહલકી.—અકેલે.
(હરીશ્ચંદ્ર. વિ. ના. મં.)

ગાયણ ૪૨૯.—લાલત છંદ.

ફુલ ગુલાબના! તું ખરી જશે,
નહિ ગમે મને દુઃખ તો થશે;
તુંજ વિના પછી વાત ક્યાં કરૂં,
ઉજડ બાગમાં હું નહિ ફરૂં. ૧.

ગાયણ ૪૩૦—માંડ કાહારવો.

ગભરા ના, સખિ તજ મન ચિન્તા દીલમાં ન જા ડરી,
દિલમાં ન જા ડરી—હાંરે બ્હેની દિલમાં ન જા ડરી.—ગભરા ના.
ખરી જઇશ હું ખરી વાત પણ રૂતુમાં ફરી જનમાય,
ખરી પડવું, ફરી વધવું, મઘમઘવું, વન જગવું;
પછી મોસમ ઉતરતાં વળી મરવું, ચકરી ફરી ફરી.—ગભરા ના.
(જર. છોકરીઓની નિશાળ મંડળીમાં ગવાતાં ગીતોમાંથી.)

ગાયણ ૪૩૧.

નીરમલ ભરનેકો નીર રે, ગોરી ચલી કુવનકો.–નીરમલ.
માંથેપે ઘાઘરીયાં, હરવા ગરેમે, અંગ રમાકે અબીર રે.–ગોરી.
નાગનસે કાલે બાલ ઝુલાવત, લચકાવત ગોરા શરીર રે.–ગોરી.
(જેહાંગીરશાહ ઔર ગૌહર.)

ગાયણ ૪૩૨.

સબકે સબ ચ્યું ન જાંએં, ઉજર મોરી જાંને બલઇઆં.–સબકે.
ધાનનભી ઘરકે, હુએં ઘરકી ગાએ,
આપ જરા બચ્ચાજી ધરતો જાએ,
ઘરા હુએ કયા ઘર જાનાં, હુએ પીટના પીટાના,
હુઆ હુએ દીવાનાં, ન બન મસતાંના ખેલઇયાં.–સબકે.
(ખુશરૂ હસીનાં.)

ગાયણ ૪૩૩.

નજર કરો નાથ જરા ઓળખી લ્યો નારી,
છું હું તે બીજી કે કંથ, આપનીજ પ્યારી?–નજર.
હેમ પ્યાલો હાથમાં ને માંહી મીઠું દૂધ,
પીધું શામા પાસથી, શું તેની ભુલ્યા શુદ્ધ?
કોણ હતી કંથ એ તે દૂધની પાનારી?–નજર.
મુવા કીધાં જીવતાં પરચો બતાવ્યો પૂર,
યાદ છે કે રાયજી, એ જોગણીનું નુર?
છાનો મંત્ર શીખવ્યો છે, એજ આ ઠગારી.–નજર.
વિના વાંકે દંડીયામાં કેદ મુજને કીધી
ચતુર સસરાજી સખત ચોકી તમોએ દીધી.
કરી બતાવી મેં સાબીત શરત સર્વ મારી–નજર.
(વિક્રમ ચરિત્ર.)

ગાયણ ૪૩૪.

રંગ ડારા મોહેકો તુંને રંગારી
હલકા ભયાથા હુવા હું મય ભારી.–રંગ ડારા.
તોરા મોતીસા બોલ સીપમે મનકે,
રાખું ન ટાલું યે બાત તેહારી.–હલકા ભયા થા.

મદદગાર તેરેસા જીસકો મીલે તો,
હો કયું દીનો દુન્યાંમે ફેર ઉસકી ખ્વારી.—હલકા ભયા થા.
કીયા તુને મુજકો ખબરદાર આકે,
દીન ઇતને તો ગફ્લતમે ઉમ્ર ગુજારી.—હલકા ભયા થા.
(સીતમે હામાન.)

ગાયણ ૪૩૫.

કહું તુમસે મય કયા, એક ખાબ નઝર આયા મુઝે,
કીસી સનમને આ સપનેમે મુહ દીખાયા મુઝે,
મેરે દીલકો ઉસીને છીનકે કલપાયા મુઝે,
ફીર છીપાકે ચહેરા ચાંદસા તરસાયા મુઝે.
નહીં અબ ચયન મુઝે, ઉસકે સીવા આતા હય,
સીનેમે હાય સખી દીલ મેરા ઘભરાતા હય.—કહું.
(અલાઉદ્દીન આ. ના. મં.)

ગાયણ ૪૩૬—સોહેની ઠુમરી, તાલ પંજાબી.

હત જાવો ના બોલો મોસે એ સૈયાં,
હમસે કરત કાહે લરકૈયાં.—હત.
મહીં જાવો જાવો જ્યાં, રયન ગવાહી,
હમરે દરત કાહે ગર બૈયાં.—હત.

ગાયણ ૪૩૭.

ચાહેગા દિલસે જો હમેં, ચાહેંગે હમ ઉસે,
જો પૂજે હમકો, સમઝેંગે હમભી સનમ ઉસે.—ચાહેગા.
હમકો અઝીઝ મિસ્લે ગુલયખાં જો સમઝેગા,
હરગિજ ન હમભિ જાનેંગે ગુસુફ્સે કમ ઉસે.—ચાહેગા.
હો દીન જીસ્કા ઇશ્ક, ધર્મ જીસ્કા પ્યાર હો,
યકસાં દિખાઇ દેતે હંય, દયરો હરમ ઉસે.—ચાહેગા.
આતશ તો સંગમેં હો, બશરમેં ન ઇશ્ક હો,
જો અયસા હો, ન જાને કયૂં પથ્થરસે કમ ઉસે?—ચાહેગા.
(મહામુદશાહા.)

ગાયણ ૪૩૮.

ગુલ છડી ગુલોથી ભરી ડાલીઆં, ગુલે અનાર
વલી પ્યારાં ગુલ બાહાર, કરે બુલ બુલ પુકાર,
હસે વસંતનો બાહાર; કુ કુ કોએલ, મોરલીઆં.—૧

નાની મોટી ડાલીઆં પર રસીલી કલીઆં,
એવી કંઇ હજારો રસીલીઆં, સુગંધી ફુલે છાંઇ લાલીઆં-૨.
લેવો આવી આ વધાઇ, રૂતુ વસંતની છાંઇ
જગે જગે જગત ઉપર હરીઆલી વરસાઇ;
બાહાર વસંતની થાઇ ને ગુલોની બુ ફેલાઇ-
ફુલે ઝુલે ડાલીઓ-લઇ લોરે માલીઓ-તોડો તોડો,
જાઓ જાઓ,-ખુલ ખુલો ગાઓ ગાઓ હા-હા-હા-રંગ માલીઆં-૩.
(મી૦ પટેલનો જલસો.)

ગાયણ ૪૩૯.

ગુલશનમે આઇ બહાર, બહાર મેરે પ્યારે,
બેલાભી બોયા, ચંબેલીભી બોઇ, બોઇ નરંગી અનાર;
અનાર મેરે પ્યારે.-ગુલશનમે.
બાંકી છબીલી, રસીલી માલનીયાં, ગુંદ લાઇ ફુલોકી હાર; હાર
કોયલભી બોલે, પપૈયાભી બોલે, બુલ બુલકી શોરો પુકાર-
પુકાર મેરે પ્યારે.
બાંકા સીપૈયા, રંગીલા સજીલા, ટટ્ટીકા ખેલે શીકાર;
શીકાર મેરે પ્યારે.-ગુલશનમે.
(અખ્તરે હિન્દ.)

ગાયણ ૪૪૦.

બીરાંડીમે કયા લજ્જત હય-આહા, હા, હા, ઓહો, હો, હો,
ન અયસા કોઇ શરબત હય-આહા, હા, હા, ઓહો, હો, હો.-બીરાંડીમે.
યેહી લજ્જતકા હુએ જીના-બીરાંડી બેવડા પીનાં,
ઇસીસે દીલકો રાહત હય-આહા, હા, હા, ઓહો, હો, હો.-બીરાંડીમે.
બીરાંડી નોશ હું હરઆંન-બીરાંડીપર હુએ સદકે જાંન,
બીરાંડીસેહી ફરહત હય-આહા, હા, હા, ઓહો, હો, હો.-બીરાંડીમે.
બીરાંડી જો નહીં પીઇતા—વો હુએ દુન્યાંમે કયું જીતા,
બીરાંડી કયા ઇનાયત હય-આહા, હા, હા, ઓહો, હો, હો.-બીરાંડીમે.
ન મયને પીઇ કભી ચંમપીન—ન પીઇ હય પોટવાઇનો જીન,
બીરાંડીસેહી ઉલફત હય-આહા, હા, હા, ઓહો, હો, હો.-બીરાંડીમે.
(હીર-રાંઝાં.)

ગાયણ ૪૪૧—જીલ્લા ગઝલ.

ઇનાયતકી નજર હુમપર નહીં હય,
એ આંખે અબ તેરી દીલબર નહીં હય—ઇનાયતકી.
રગડ તું શોખસે ખંજર ગલેપર,
સરક જાયે એ અયસા સર નહીં હય.—ઇનાયતકી.
નહીં બેવની અપની આહો જારી,
મોહુબત યારકો, કયું કર નહીં હય.—ઇનાયતકી.
હુસીનોકી મહોબત, છોડ અય દીલ,
બુરાઇ શગલ હુયે બેહતર નહીં હય.—ઇનાયતકી.

ગાયણ ૪૪૨.

આવો આવો આવો પીયા, આવો દેખો નાર નઇ,
છબ તેરી ન્યારી પ્યારી, મંત્રસા કછું કુંક રહી.—આવો.
છોડકે ભાગે સંગી સાથી, કયું કે રહે યેહ દીલ સુનોજી,
સંઇયાં લાગું પંઇયાં તોરે, તનકી મનકી હાર ભઇ—આવો.

(હામાન.)

ગાયણ ૪૪૩.

જાબુલમ કાબુલમ મી કિરેમ, જહાં દેકેમ,
હુમ અરબો મિસ્ર દેકેમ, રૂમ દેકેમ, શામ દેકેમ,
અયસા રાજ કંઇ ન દિદેમ.—જાબુલમ.
દર વતનમ જર ન ચોરેમ, રૂપ્પી દેકેમ, દેદદી તોરેમ,
લુતેમ પિતેમ લેકરી જેરેમ, મુક્કી મારેમ, ગેરમાં ગેરેમ.
અયસા રાજ કંઇ ન દિદેમ.—જાબુલમ.

(ગોપીચંદ.)

ગાયણ ૪૪૪.

વોહ ફુલ વાલી પરી દેખલો જરી, મેરી જાન છુટી,
કએહદસે દુઃખ ભરી; પરી હું.—દેખ લો.
મીલ ગયો આકે આખરી, મેલોંસે મેલ,
જો ગએર પાકે ગીરો દેખલો જરી.—વોહ.

(ચતરા બકાવલી.)

ગાયણ ૪૪૫.

શીવજી શરણુ તેહારી, દેવ વિશ્વનાથ નમૂ,
સીશ નવા નમૂ નમૂ, માથ ઝુકા નમૂ નમૂ.—શરણુ.
પતિ પુત્રકો મેરે, રખ સચાઇસે હરે ભરે, બદીસે પરે,
પાપિ મયે વિઘ્નસે ભરી, બિપતા વિથાકી મરી;
કરો દયા, હરો મહા, શોક મેરા, નમૂ નમૂ—શરણુ.
(હરીશ્ચંદ્ર વિ. ના. મં.)

ગાયણુ ૪૪૬.

હોવે મુબારક જનીઆરે મારે તીરછી નજરીઆં
મેહેદીકે બદલે હુએ હાથોંમે ગોબર
સેહેરેકે બદલે હુએ જુતીઆં રે.
મુંહ મીઆ દુલાહકાં બન ગયા ચુલાહ,
ફ્રુટે ફ્રુટે દીદે સુરત ભએંસકી,
શાદી બીગાડો ના ઇઝઝત ઉગારો ના
ચુપ ચુપ ચુપ કએસી બાંધી કમરીઆં—હોવો.
(જુલ્મે વેહેશી.)

ગાયણુ ૪૪૭.

હો બર્કે દમ ઇસ જાસે રમ, શાદો ખુર્રમ ઇસીઆન
તેગો ખંજર શમશીરો સીપર, લે લશકરકા સામાન;
લો જાન ચલકર તાજિરકી, પૂરી હો તબ ખ્વાહિશ અપની,
હો તબ મતલબકા ઢબ, ફિર સબ લો જબ તાજિરકી જાન.–હો.
(અલીબાબા વિ. ના. મં.)

ગાયણુ ૪૪૮.—કાલીંગડો ઠુમરી.

બદલ ગયો નયનારે–બદલ ગયો નયના.
છીનત નાહી–બદલ ગયો નયના,
કાગળ હોય તો બાંચીએરે, કરમ બાંચ્યો ન જાયે,
કુવા હો તો તાગ લું–સમુદ્ર તાંગો ન જાયે.—બદલ.
ખેતી હો તો ખેડ લું–ડુંગર ખેડો ન જાયે,
પર સૈયાંકી પ્રીત બુરી, ભોર ભયે ઉડ જાયે.—બદલ.

ગાયણ ૪૪૯.

મવો હું ગાંગલો ઘાંસી
દેવડા દગો ઇમ કરે હું કારણે.—મવો.

આખો દી તેલ કાઢું સમરી જોતથી,
બળદીઆનું પુંસડું મરડું, હાથ, દાંડો ને રાત.—મવો.
એરંડી ને તલ કોપરાં લાખું ચીણુમાં.
કાઢું હલાવી તેલ, કરૂં સફસેલ.—મવો.
તેલ વેચીને પઇહા આપું રાંડને,
તોએ કહે પીટયા ભુત, કાઢે હરધુત.—મવો.
રાંડ બની તેલ રોટલો ખાઇને પાઠડી,
ગણે હુવે મને ચીમ, બની રાંડ ઇમ.—મવો.
ખીસડીમાં ખાંડ ખીરમાં મીઠું ભરભરે,
ફુહડ રાંડને કહું, બકે જો બહુ.—મવો.
આંધળી નગરી ગાંડીઆ રાજા ઈ વહે,
લોકને મારે માર, લુંટે ઘરબાર.—મવો.

(શ્રી કૃષ્ણ વિજય.)

ગાયણ ૪૫૦.

લો ફુલ જાનીવે, લો ફુલ જાની લે લો
લો ફુલ જાની લે લો વેલો, ફુલ જાની વેલો.—૧.
ફુલોમેં ફુલ ચંબેલી, નરગીસ બડી રંગીલી
ગજરે સોહાને લે લો—વેલો ફુલ જાનીવે.—૨.
માલન હું છેલ છબીલી, ફુલોસે મચે રંગીલી,
ચંપા હું નામે યારો લે ફુલ જાની લો—૩.

(તાજે નેકી.)

ગાયણ ૪૫૧.

એજી મીયાં સોનેવાલે, ઇજ્જત હુરમત ખોનેવાલે,
બેટી દે કર રોનેવાલે (સીટ સીટ સીટ)
અયસી ગફલત કરનેવાલે, મુરદા બન કર મરનેવાલે
ઉલટી તોહોમત ધરનેવાલે (સીટ સીટ સીટ)
મહેરબાન (અલ અમાન)—કદરદાન (અલ અમાન)
યે તુફાન (અલ અમાન)—ખોલો કાન (અલ અમાન)
હુય બયઠા ચોરકે ઘર મોર, કરો દરગોર, મચાવો શોર,
હુશમતખાન (જાગો જાગો)-હીમતખાન (જાગો જાગો)-એજી.

(શહીદે વફા.)

ગાયણ ૪૫૨.—ગઝલે ઝફર.

કયા ખીલાં આઇ ચમનમે-શજરે ગુલ જાતા રહા.
ચયન ઓર મેરે જીગરકા-સબ્રભી જાતા રહા.—કયા.
કયા ખુશી હર એકકુથી-કર રહેથે સબ હુવા,
જબ ઘુશી ફોજે નશારા-હર વલી જાતા રહા.—કયા.
કયું ન તડફે એ હુમાં-અબ દામમે સૈયાદ કે,
બયઠના દો દો પેહેર-અબ તખ્તકા જાતા રહા.—કયા.
રેહેતેથે ઉસ શેહેરમે-શમશો કમર હુરો પરી,
લુટ કરનેકો કોઇ-લેકર કીધર જાતા રહા.—કયા.
શાંમકુ ગુનચા ખીલા થા-ચોકકે બાજારમે,
અબ વાંહાંપર યા ખુદા-લાખોંકા સર જાતા રહા.—કયા.
આગુ તો થા શહેરે દેહેલી-અબ હુવા ઉજડ દયાર,
કહે "ઝફર" એહે કયા હુવા-જોબનકા ઘર જાતા રહા.—કયા.

ગાયણ ૪૫૩.

તુને અચ્છો બતાયો લાગ, ધન ધન રે.—તુને.
બનકે સોહુનીયાં, પાવું મોહુનીયાં,
જાગે જો મોરો ભાગ, ધન ધન રે.—તુને.

(ખવાબે મોહોબ્બત.)

ગાયણ ૪૫૪-ખમાચ ઠુમરી.

પ્રીતમ પ્રીત લગાયકે, સુરત મોરી કાહાં બીસરાની રે—૧.
તુમારે ઇશ્કોમે પ્યારે, સબ દુઃખ સહે હુયે ભારે રે,
મૈલાને મોરી લાજ ગમાની રે.—પ્રીતમ પ્રીત.

ગાયણ ૪૫૫.

બનીકા બનુંગા મય બનડા અબ દુલહનવાલા,
ફીર તો ફીરુંગા યું અકડા મય જોબનવાલાઃ
પરીકા પ્યારા હુય મુખડા, એહે સુંદર કયસા,
મહેરે ફુલકકા હું ટુકડા, મય ચંદર જયસા;
અબ હંસતે વહાં ચલીયે ઘરપે જાનાનાકે,
ગુલ જયસે જા ખીલીયે દરપે જાનાનાકે;
તનકે ચલો બાંકે બનકે મીસલે મતવાલા.—બનીકા.

(અલાઉદ્દીન આ. ના. મ.)

ગાયણ ૪૫૬.

રંગીલી રૂડી રાતે—રોશન આ મ્હાબોખ્તાર
નસિહતની મીઠી વાતે—રિઝવે છે જ્યાં ગુલઝાર!
ફલકી ગુમ્બજ ફરતાને—કેવો દે છે ખુબ બ્હાર,
કહે છે ખુશ કર કરતાને—શોભાવી આ સંસાર!
(કોરસ) હા! હા! હા!! શુકર છે ખુદા,
શુક્ર ખુદા—તુજ રહેમતના વાલી;
દુનીઆ ઉપર તું એવી—બક્ષેશો કેવી કેવી,
હરદમ જારી રાખી રીજે છે—સહુ જનને પાલી.—૧.
તેની ખુશ જોઇ હસ્તી—અંધારૂં નાઠું દુર,
કહે છે કે તજ બદ મસ્તી—નેકીમાં થા ચકચુર!
બક્ષે છે ઠંઠક કેવી—આંખોને તેનું નુર,
તેમજ કરણી કર એવી—કે સહુ રહે રહેમત પૂર!—૨
(કોરસ.)
વધતો ઘટતો તે રહીને—લાગે છે બસ કેવો,
સીખવે છે એમજ કહિને—કે સહુ સમજી લેવો!
જેવો દીસે છે આજે—કાલે તો નહીં તેવો,
ચડતી પડતી ને કાજે—કહે છે ચેતી રહેવો!—૩.
(કોરસ.)
(ભોલી ગુલ.)

ગાયણ ૪૫૭.—બેહાગ-ઠુમરી-પંજાબી.

દેખો સખી પીયા રહે સોતનકે સાથ,
કાસે કહું કૌન સુને દુ:ખકી મોરી બાત.—દેખો.
અયસો છલબલ તુને કીનો રેહો સોતન સંગ,
અયસો રે મીજાજીકા મય પકડ લાઇ હાથ—દેખો.

ગાયણ ૪૫૮.

નહીં આયે પીયું મેરો દમ ઘટે, બીન સાંઇકે સબ પલછીન કટે,
નીત ગુજરે બરસ રહી, અંખીયાં તરસ,
ગમ ખાએ ખાએ એક રોજ મીટે.—નહીં.

કયા જાંહામે જોગ બસાતી, રહુ મએં દીનરાતી
દુઃખીયા દુઃખ પાતી, હુએ હુએ શાંમ પીઆ,
તેરા હાલ કુચ્છ નહીં ખુલતારે, હાએ કાહાં તું,
ગયા પીઆરે, મન ફડકત જા ધડકત ઉડકત, ડગર તકત,
હારી દુઃખકી દીન હું ભરતી, કયું નહીં હું મરતી, મરતી પનઘટ,
નગરી બીસરી બીસરી ગગરી સીગરી બીખરી બીખરી.—નહીં.
(ખુદાદાદ.)

ગાયણ ૪૫૯.

યાર ગાર બેશુમાર ગર હો યાર પયસા!
એતબાર, ઇફ્તેખાર, ઇકતેદાર, પયસા!
ચોરભી હો સાહુકાર, હો જો ચાર પયસા!
દહરમેં વેહા ખ્વાર હય, જો કર દે ખ્વાર પયસા!
પયસેકી હય યારી, સારી તાબ્એદારી,
સીક્કા સારે આલમમે ઇસ પયસેકા હય જારી,
લડકે બાલે કુન્બેવાલે, બીબી, બાંદી, વારી,
દીજિયે જો જૂતિયાંભી માર માર પયસા!—યાર.
પયસા હો તો વલ્લાહ બિલ્લા તુમ હો જાતે આલી!
પયસા હો તો ઇદ હય, દિન રાત હય દિવાલી!
મારકોભી પ્યાર કહતે, સહેતે ચાર ગાલી!
આરતભી જો કરતે હુયે, તો કોઇ પયસેવાલી!
જબ તક હય ખુશહાલી, તબ તક બેઠ ચાલી
દૂધકી એહે થાલી કિબ્લા ચાયકી વેહા પ્યાલી!
ખાલૂ હય ન ખાલા કોઇ, ખીસા હો જબ ખાલી!
જિસકો દેખો "તાલિબ" વેહા કરતા હય પ્યાર પયસા!—યાર.
(અલીબાબા વિ. ના. મં.)

ગાયણ ૪૬૦.

મેલામાં ચાલ્યા શામલ ભટ ઠાઠમાં રે આજ,
જીવડો મેલી આવ્યા ઘેરે દાલ ભાતમાંરે આજ—
લાલ પાઘડી ને હરકરી ધોતીયું રે ટાટ,
ચાલ્યા તરમ તરાક લઇ ધોતીયું રે આજ.—મેલામાં.

ખાશું શીરા પુરી ને લાડુ પેંડા રે લોલ,
ચોંપીએ ભજીયાં ને સેવ જાંને ગેંદા રે આજ.—મેલામાં.
પાવલી પોચીઉં કે ફારીઉં એકદમ ખરચીશું,
આવ્યા અલ્યાજી ખુબ છે રે લહાટમાં રે આજ.—મેલામાં.
(મેલાની મજાહ. પા. ના. મં.)

ગાયણ ૪૬૧.

ચલો ગુંદેરી હાર, મંડવા બનાએ બીડલાએગે,
બીડલાએંગે, હાં ગુંદલાએંગેરી હાર.—મંડવા.
કલી કલી ચંબેલી ખીલત હય, ખીલારી મોતીયા દાના,
જુઇકી લડીયાં, જાઇકી છડીયાં,
ગુંદલાએંગે, પહેનાએંગે, રીઝાએંગે, સોહાએંગેરી હાર.—મંડવા.
મીઠી મોહનીયાં પાસ પીકે બયઠ જીયરવા મોહે,
પીયારા, નુકીલા, રસીલા, રંગીલા, હય ચંચલ,
છબીલા, કટીલા, જવાન,
શાદમાન, શાદમાન, જાવેદાન, હો અમાન.—ચલો.
(લયલા.)

ગાયણ ૪૬૨.—ગઝલ મુસ્તજાદ.

ઝુલ્ફે પૂર પેચમે દિલ અયસા ગિરફતાર હુવા, છુટના દુશ્વાર હુવા,
બયઠે બિઠલાએ નયા ઇશ્કકા આજાર હુવા, મૂફત બિમાર હુવા.—ઝુલ્ફે.
અપને બેગાનોસે લીઇ તેરે સબબ આંખ ચોરા, હય એ ઇનસાફકી જા;
હાય! ઇસપરભી નાતો મુજસે સરોકાર હુવા,
ઔર એ ઇનકાર હુવા.—ઝુલ્ફે.
હય સુના મયનેકે છુપ છુપ કે ચલે જાતે હો, ઇસકા બાએશ તો કહો,
સચ બતાવો કે એ કીસ્સે નયા પ્યાર હુવા,
કૌન દિલદાર હુવા?—ઝુલ્ફે.

ગાયણ ૪૬૩.

બસ બસ બસ બસ બોલો ન.—બસ.
ન બોલો, ન બોલો, ન બોલો, બડબડકે.—બસ.
જા જા ચલા જા જા, ભાગ યહાંસે જા, જા,
વાહ બડા તું આયા ચહુડકે.—બસ.
(સંગીન બકાવલી.)

ગાયણ ૪૬૪.

મને લાગ વ્હાલી, મારી ઘેલી કાલી, કાલી વ્હાલી મારી લાડિલી;
મારી લાડિલી મારી લાડિલી—મને.
હરખે હુલાવી મેં, પ્રેમે ઝુલાવી મેં,
વલી ખીલાવી મેં, ફુલી ફાલી;
એ મારી, કૂમારી, બિચારી, દુઃખીઆરી,
પીઆરી, પીઆરી મારી લાડિલી.
મારી લાડિલી, મારી લાડિલી.—મને.

(બારીસ્ટર.)

ગાયણ ૪૬૫.

તમો સાંભળોની સંત સુજાણ, કલજુગ આયો રે,
તમો દેખો દુન્યાનાં તોફાન, કલજુગ આયો રે.—તમો.
મોટાંનાં ઘરની વહુ દીકરી તે નહીં કરવાનું કરશે રે,
સસરા જેઠની લાજ ન ધરશે, ને માથે ઉઘાડે ફરશે રે.—કલજુગ.
વહુ સાસુનો ઝઘડો રે થાશે, ને દીકરો જોઇને હસશે રે,
સાસરીયાંનાં લાડ પાલશે ને માબાપ ખસતાં કરશે રે.—કલજુગ.

(ગામરેની ગોરી.)

ગાયણ ૪૬૬.

થકી જાન જાવું કહાં, બયઠું યહાં, ભટકા જહાં—જાવું.
શેરને ચીખા કુત્તા ભૌંકા, ડરહી ડરકા ડોલ,
કોલા કોલા જી હય મેરા, કયું ન ખાવે હોલ?—થકી.
ભંયસાસુર હય, ભુત કહીં હય, હય કહીં ચુડેલ,
હર હય મુઝે કબ્રમે ન દે કોઇ ઢકેલ.—થકી.

(કિસાને અજાયબ.)

ગાયણ ૪૬૭.

અરી બેલેરી આઓ બજા તાલીઆં, અન મોલ, કુચ્છ બોલ,
મોતી રોલ, મુંહ તો ખોલ ખોલ ખોલ, સક્કર ઘોલ ઘોલ ઘોલ,
જરા બોલ બોલ બોલ.—અરી.
ગાઓમે બતાઉં, મજે મએં ઉડાઉં,
તોરા બોલ, હુએ મખબોલ, ચુપ ચુપ ચુપ, ચુપ,
ચુપ ચુપ ચુપ.—અરી.

શેહેરો બીચ જાઉં તો મએં પાન બીડાં ખાઉં,
અએસી મજેદારી મએં તો કહીં ભી ન પાઉં,
કહી આઉં જાઉં તો મએ પાઉં ન હીલાઉં,
પાલકી નાલકી સાંડની હાતી, તેરે હુએ એદમ, માને નાહીં
હમ, વાહુવા વાહુવા, હા હા હા હા.—અરી
(આજમશાહુા.)

ગાયણ ૪૬૮.—ભૈરવી-ઠુમરી.

પીયાકી નગરીયાં કીતી દુર,
બતા દો લોકો, પીયાકી નગરીયાં કીતી દુર.—પીયાકી.
ચલ ચલકે મોરી કમર લચકાઇ,
પાઉંમે હો ગઇ ધુર.—પીયાકી નગરીયાં.

ગાયણ ૪૬૯.

તોરી નિરાલી કોઇ શાન, પહેચાનત નાહીં.—તોરી.
જોગી રહે અંજાન, કોઇ જાનત નાહીં.—તોરી.
જિયા વારી તોપે, કરમ કિયા મોપે,
કર તૂં કુશલ હર આન, મૂજી માનત નાહીં—તોરી.
(રામ લીલા.)

ગાયણ ૪૭૦.

રે જુઓ વખત શો આવ્યો છે ગઇ રૂડી સુધ્ધ ને શાણ.
નહિ મળે માન કઇ મર્દોને હિચકારાને નહિ નાન,
ગજવે કાંણા હાથે છુટા હૈડે કૂટા ઇનસાન,
બહુ ગજના ગજ તો ભરે, ફાડતાં તસૂ જાય છે જાન.
(કોરસ) રે સસ્તા માન-સોજ્જાં માન-દયો મારા મેહેરબાન;
છે સડી સુપારી ઇલાયચી ને સુકાઇ ગયલાં પાન. ૧.

જો અસલ કોઇ બ્હાદુર કે ગ્યાની કરતા નવાઇ કામ,
તો હાથ્થી ધન ને જાગીરોથી મળતાં સવાઇ દામ;
પણ હાલ જુઓ કાગલ ચિથડાં વળિ ચાંદ તણાં ઇનામ,
તે પણ પાછા જઇ પડશે મ્હોત પછી સરકારી ઠામ. ૨.
(કોરસ.)

કંઇ સ્ટાર બને કુંપેન્યન, કોઇ ઇન્ડયાના જાહેર,
કંઇ ખાંડ ગોળ ને સાકર સાહેબ, વધ્યા શ્હેરો શ્હેર;
એ ખિતાબ સામી ખોલ ઉતારે આ કેવું અંધેર,
જ્યમ જમાલ ભેંસ ન પાપ વડું લાવ્યો રાજી થઇ ઘેર. ૩.

(કોરસ.)

જિવનો જોખમ ખેડીને જો તમ જાન બચાવો ભાઇ,
તો ગોલ ધાતુના કટકા પામો ચાંદ છાતિ લટકાઇ;
રે ચિથડાં તો ફાટાં તૂટાં નહિ મળે ખાધની પાઇ,
દયો મુછપર તાવ પેટ લઇ ખાલી બાંકા બનો સિપાઇ. ૪.

(કોરસ.)

જો શ્હેર શ્હેરથી રાજા આવે મળે તોપનાં માન,
તો મનુષ બેલ ખર ઘોડા ગણુશે શ્યાના ને નાદાન;
તેનો રાજા સહુ ખરચ ચુકવે ખજવાડીને કાન,
તારૂં ભોજન તારો દારૂ તું જમ મારા મેજબાન. ૫

(કોરસ.)

ત્રણ વર્ષે સૂતા જાગે સહુને હુલી મળે છે શ્હેર,
વોટ મેળવવા કોર્પોરિટર ભટકે છે ચોમેર;
નહિ કદર મળે કઇ લાયકની છે ખુશામદી અંધેર,
ગાડી બેસાડી વોટ લેઇને સુખ્ખે પોઢે ઘેર. ૬

(કોરસ.)

(દુઃખી ગુલ.)

ગાયણ ૪૭૧.

વન વાગી મધુરી વાંહુરડી,
ઝટ વીંધી વનીતા પાંહુરડી.—વન.
ગાયો દુધારી આવી થોભેસે, ઢાળી અને કંઇ કાળી છોભેસે,
કઇં પૂંઠે ભમેસે વાસરડી.—વન.
ખાંધે લિધી છે ધાભળી ગ્વાલે, લટકો કરીને લેહુકો સાલે,
વળિ હાથે ધરી સો લાકરડી.—વન.
છનનન છનનન છુમ ઝાંઝર વાજે, ગનનન ગનનન ગન ઘુંઘર ગાજે,
છુબ વાગે ગળાંની ઘાંટરડી.—વન.

(ફીરોજી રમુજી ગાયણ.)

ગાયણ ૪૭૨—ગઝલ.

ઇજ્જતકા પાસ કુચ્છ ન કીયા તેરે વાસ્તે,
રૂસવા હુઇ સનમ બખુદા તેરે વાસ્તે—ઇજ્જતકા.
દી ગાલીયાં કીસીને, કીસીને બુરા કહા,
કયા કયા આઝાબ મયને સહા તેરે વાસ્તે.—ઇજ્જતકા.
બે રહેમ તેરે ઝુલ્મકા મુતલક ગીલા નહીં
તેરે લીયે હય નાઝ અદા તેરે વાસ્તે.—ઇજ્જતકા.
હમકો ભલા રકીબોંકે તાનોસે કામ કયા
જો કુચ્છ કીયા સો ઇસને કીયા તેરે વાસ્તે.—ઇજ્જતકા.

ગાયણ ૪૭૩.

મોહે રેશમકી સાડી દીલાઓ
સાડી દીલાઓ, ચોલી પહેનાવ,
એ ધનીંયા દુકનીયાંપે મોહે લે જાવ.—મોહે.
ગોટા કીનારી દહેલીસે મંગા દો,
લા દોગે ના મય કુરબાન, હાંહાં મેરી જાન, એક બાર બોસા
સાડી લા દો ચોલી લા દો ફીર બોસા માંગો,
ચલો મારકીટ આવ, પહેલે પઇસે તો દીખલાવ,
પાસ પાઇ નહીં ચાર, મારવાડી દે ઉધાર, તો હો પ્યારકી બહાર.–લાવ.

(બઝમે ફાની.)

ગાયણ ૪૭૪—ગઝલે દાગ.

સીતમહી કરના જફાહી કરના, નીઘાહે ઉલ્ફત કભી ન કરના;
તુમ્હે કસમ હય હમારે સરકી, હમારે હકમે કમી ન કરના.–સીત.
હમારી મૈયતપે તુમ જો આના, તો ચાર આંસુ બહાકે જાના,
જરા રહે પાસ આબરૂભી, કહીં હમારી હસી ના કરના.–સીતમહી.
લીએ તો ચલતે હુએ હઝરતે દીલ, તુમેભી ઉસ અનજુમનમે લેકીન,
હમારે પહેલુમેં બયેઠકર તુમ, હમીંસે પહેલુ તહીં ન કરના.–સીત.
નહીં હય કુચ્છ કત્લ ઉનકા આસાં, યે સખ્ત જાંહુ એ બુરી બલાકે;
કઝાકો પહેલે શરીક કરના, યે કામ અપની ખુશી ન કરના.–સીત.
હમ એક રસ્તા ગલીકા ઉસકો, દીખાકે દીલકો હુએ પશેમાં;
યેહ હઝરતે ખીઝરકો જતા દો, કીસીકી તુમ રહબરી ન કરના.–સીત.

હીલાક અન્દાઝે વસ્લસે કરકે, પરદા રહે જાયે કુચ્છ હમારા;
ગમે જુદાઇમે ખાક કરકે, કહીં અદુકો ખુશી ન કરના.—સીતમહી.
બુરી હુએ એ " દાગ " રાહે ઉલ્ફત, ખુદા ન લે જાએ અયસે રસ્તે;
જો અપની તુમ ખયર ચાહતે હો તો, ભુલકર દીલ લગી ન કરના.—સી.

ગાયણ ૪૭૫.

હાય દરીઆએ સફરને મુઝે મારા મારા,
સંગે તુફાનસે દીલ હો ગયા પારા પારા.—હાય.
અએન તુફાંનમે પયદા હુઇ એ માહલકા,
ઇસપે માદરને મગર જાંનકો વારા વારા.—હાય.
દીલરૂબા સામને આંખોંકે અગર મર જાય,
શેહેરો શેહેરો ફીરે ફીર કયું ન વોહ મારા મારા—હાય.

(ખુદાદાદ.)

ગાયણ ૪૭૬.

નગર સગર ગુન ગાવે તિહારો મયનાવત જીશાન,
જિધર નજરભર દેખત પાવત સુખ સમ્પત ઇન્સાન.
ગોડ બંગાલેમેં તિહારો માતા જયસો માન,
ગોપીચંદ હય પૂત તિહારો પ્રજા દેહકી જાન.—નગર.
હમ અલાહસે હેરદમ હકમેં તેરે દુઆ કેરતેમ,
તુમકો રેકકો ચયન અમનસે ખુદા બલા કેરતેમ.—નગર.
ઉદય અસ્ત તક ચાર ખુટમેં ફયલે તેરો રાજ,
પૂત તિહારો ગુન બલમેં હો સરતાજોંકા તાજ.—નગર.
જુગ જાગ જિવજો માતા ધર્મી કર્મી પાળનહાર,
આશિશ રૂડા ફળજો મુજના એ દેવી અવતાર.—નગર.

(ગોપીચંદ.)

ગાયણ ૪૭૭.—જોગીયા–આસાવરી–ઠુમરી તાલ પંજાબી.

હમારી લરકૈયાં બીતી જાયે,
સૈયાં ન આયે, ગવનવા.—ઓ હમારી.
સુહા શાલું લેતે આઇયો સૈયાંસે કહીયો ન જાયે,
ચોલીકે બંધ તરકન લાગે,
અબ કાં કીજીયે હાયે—હમારી.

ગાયણ ૪૭૮.

કરહણુ દાદાએ કાઢી મુચ્ચાં મારી લાત થાપરી,
નહીં કાંઇ ખાવા દેસ,
ખાયે હું તારાં કાલઝાં,
દારૂ પીવા હેડો ઘરે
આપા દે તેલ દાલ રોટલો
તારી દોહીને બોલ,
તેલ વેસીને લાવું એટલું
બસ સપ દવીસ હુવીં.
હાલોને હાથ મારી ભેગડાં,
આલું ખાવાનું ખુબ.
કાંગો મુંડો પીટચો જો થીઓ,
તારો બાપ થીઓ રાંડ.
બાપા માને ચીંમ ઇંમ કીયે,
તારી માં તે મારી માં
હા હા હા હા હા હા.

(શ્રી કૃષ્ણ વિજય.)

ગાયણ ૪૭૯.

અમ્બર મીયાં દુલાહ બને દુલાહ બને સેહુરા બંધા
જુતીયોંકે હાર પડે સુરતપે ફીટકાર.—અમ્બર.
આજ હુએ બડી, ખુશીકી ઘડી, શાદી આ પડી,
સુજલો જરી, મુઝકો દીલાઓ ઇનઆંમ.—અમ્બર.
બાજે બાજે એ પ્યારે ખનં ખનં ખન, ઢોલ તાસે,
નકારે ઠન ઠન ઠન, બોલે ન્યારે મજીરે ઝન ઝન ઝન
લીજે હુક્કા, દીજે ધક્કા મારૂં મુક્કા,
પરીઆં ગુજરીઆં નજરીઆં કટરીઆં હુએ પતલી
કમરીઆં વો ચનચલ પીઅરીઆં હુએ દીલપે,
લગાઇ ઉન્ને મેરે તલવરીઆં (ચુપ)—અમ્બર.

(જુલમે વેહેશી.)

ગાયણ ૪૮૦.

સઇયાં મેરા બનીઆં મય ઇત્રવાલી
મેરે સઇયાંકી ઉંચી દુકનીયાં, સઇયાં બેચે લવંગ સુપારી
મય બેચું ધનીઆં, મેરી મા બેચે ધનીયાં, તેરી મા બેચે ધનીયાં
મેરે સઇયાંકો કયસી એહ સુઝી, લાયા હય બુડ્‌ઢાપેમે
મેરી સૌતનીઆં, મેરી માકી સૌતનીયાં, તેરી માકી સૌતનીયાં.
દીલ્લી શહેરકી સીમા સલોટી, રગડકે મય પીસુંગી મસાલે હલદીયાં.
(ખુરશીદે જરનીગાર.)

ગાયણ ૪૮૧.

ઓ તેગ઼ તેગ઼ ઓ તેગ઼ે આબદાર,
આજ તુઝે દુંગા મંય તેરા શિકાર,
પ્યાસી એકબાર, રહી ખૂનખ્વાર
અબકે એકબાર મેહી ચલકે ઉસે માર.—ઓ.
છોડું છોડું મય ઉસે નહીં જીન્હાર,
બેમરે ઉસ્કે હુંગા કૈસા માલદાર,
યેહી તલવાર, કરે ઉસકો પાર,
હૂં મય અમીર તબ આલી વિકાર—ઓ,
(મહામુદશાહા.)

ગાયણ ૪૮૨—ઠુમરી.

કંથ બીન રહી અકેલી મોરી જાન
છાંડ ચલા બેઇમાન.—કંથ બીન.
કાગા કાગા સબ ચુન ખાઇયો, ચુન ચુન ખાઇયો માંસ,
દો નૈના મત ખાઇયો, પીયુ મીલનકી આસ.—કંથ.
નદી કીનારે મુરદા જલે રે ધુવાં પ્રગટ હોય,
જીસકે કારન મેં જલું વ્હોઇ ના જલતા હોય.—કંથ.
સાજન સીકારે જાએંગે રે ધર ઘોડેપર જીન,
અયસી મંય તુજકો ચહાતીથી ચાબુક લેતી છીન.—કંથ.
નદી કીનારે બગલા બેઠા, ચુન ચુન મછલી ખાય
બડી મછીને કાંટા મારા, તડપ તડપ જી જાય.-કંથ.
ચંદા તોરી ચાંદની રે સુતી પલંગ બીછાય
જબ જાગું તબ અકેલી રે, મરૂં કટારી ખાય.—કંથ.

ગાયણુ ૪૮૩.

પ્લેટ તો થાળીને કહે છે રોટલાને તો બ્રેડ;
કયૂમ માઇ ડીયર છીબી કેની માથાંને કહે હેડ.
(કોરસ) એ ડિયર કીકલી—છાબાછ કીકલીઃ
ઓઇ તો તારો છાયબ લાગું—યુ માઇ રોજ કલી-૧
છરાંટ કહે તો હાળજ છમજુ—ખુરછીને કહે 'ચેર';
વેરી ગુદ રે વેરી ગુદ ઓલરેટ માઇ મેડમ ફેર,
(કોરસ)
'નાઇફ' કહિયે છરી લામબી—'ફ્રોરક' તે કાંટો;
હા તો 'યછ છર' નહિ તો 'નો છર'—લીકર તો છાંટો-
(કોરસ.)
(ફીરોજી રમુજી ગાયણુ.)

ગાયણુ ૪૮૪—કાહાનડો તીલાનો.

ઓ દીરતાના દીરતન દીઅના રે,
દીમ તાનુમ દીમ તનન દેરેના તાનુમ, દીમ દીમ તનનન
દેરના દેરના દીર દીર તનનનનન દેરના દેરના તદાની
તાના તુમ દર તદરે દાની.—ઓ દીરતાના.
ચેલેલી ચેલેલી ચેલેલુમ, ચેલેલુમ, ચેલુમ ચેલા ચેલાલા
લાલે ચેલે લેલી લાલે દીર દીર દીરના તદરેના દીમ તનનન
દેરેના નાદર દર તુમ દર ધીતલાન તુમ દર દર તારે દાની
તદાની.—ઓ દીરતાના.

ગાયણુ ૪૮૫.

તેરેસા દોસ્ત અએ પ્યારે-રે-તેરેસા દોસ્ત અએ પ્યારે,
પાવું નહીં ગર ઢુંઢ ફીરૂં મય આલમમે સારે.—તેરેસા.
કરૂં બુલબુલસા મય નાલાં,
બાગે જેહાંમે બેશક તું લાસાની ગુલે લાલા,
તું હએ માહ્તાબ મંય હું હાલા,
તું હએ વફાદાર યાર ખજાના ઉસપર મય કાલા,
મંય રખ લું દીલમે તુજે આરે.—પાઉં નહીં.
(હુમાયુન નાસીર.)

ગાયણ ૪૮૬.

ખુબસુરત શાન હુયે રબકી,
બેહદ હેબત જાન નજરીયાં.
આંખસે ઝટ ઝબકી છબકી.—ખુબસુરત.
પાએંજો છબકી સનદ નજરીયાં,
વોહુ તો ઝટપટ રબકે ઢબકી—ખુબસુરત.

(હામાન.)

ગાયણ ૪૮૭.

ચલતે ચલતે, પાંવ હુએ જલતે, ધુપકી શીદ્દત, હુય આફત,
કાંટે તુટે, છાલે ફુટે, ઘટ ગઇ તાકત, હુય આફત,
છોડો હઝરત, ઉસકી ઉલ્ફત, વો તો ઔરત હુય આફત,
ચાહા તુમારી, જાન હમારી જાવે, આફત હુય આફત.
દીલ આપને લગાએ, મએં થક રહા હું હાએ!
તુમ્હે હો ચએન વાએ, જી મુફત મેરા જાએ,
વો નાજ઼્ની જો પાએ, તો ઘર તુમારે આએ.
કહાંકી બાત લાએ, આફત, આફત.—ચલતે.

(જુલ્મે અજલમ.)

ગાયણ ૪૮૮.

હાલને કંકુ માલીએ જઇએ,
માલીએ ઝાઝાં માનરે તારો જીવડો-બાંદયો જમાના જીવશું.
જગલો ઘાંચી ઘાણીએ બેઠો,
કંકુરી વેચે તેલરે.—તારો જીવડો-બાંદયો.
જગલાને તો કેદમાં નાખ્યો
કંકુરી જોવા જાય રે—તારો જીવડો.-બાંદયો.
કંકુરી કહે હું બાળ કુંવારી,
જગલો નવ જુવાન રે.—તારો જીવડો-બાંદયો.
પાંચ સો લેતાં સાતસો લેજે,
જગલો મુકી દેજે રે.—તારો જીવડો.-બાંદયો.

(રાજા શ્રિયાળ.)

ગાયણ ૪૮૯.

અરે તું જીયરા જલાવે કાહે હાય, મોરા કહા માન લે.-અરે.
દૂખકે તલાવકી બનકે મછરિયાં આસુંવા વ્હાવે કાહે હાય!-મોરા.
ખાના ખા તૂ, સબકો ખિલા તૂ, મનવા દુખાવે કાહે હાય!-મોરા.

(નિગાહે ગફલત.)

ગાયણ ૪૯૦—ગઝલે ઉમ્ર.

ઇશ્કને તેરે મુજકો દીલ, કયા કયા સીતમ દેખા દીયા,
અયશો ખુશીઓ જીંદગી, સારા જેહાં ભુલા દીયા.—ઇશ્કને.
મૌતસે આગે મર ચુકા, નેકી બદીસે કયા ગરઝ,
હસ્તીસે લેકે તા આદમ, જામે બકા પીલા દીયા.—ઇશ્કને.
ઢુંઢું ફીરૂં મએં યારકો, અપની ફીકરમે ચૌતરફ,
આપીમે આપ જો મીલ ગયા, પરદા જો મય ઉઠા દીયા.-ઇશ્કને.
મેરે સખુનકો સમજો તુમ, ઉસમેં નહીં હએ કુચ્છ ગલત,
આપી ખુદા હુવા એહે દમ, જબકે ખુદી મીટા દીયા.—ઇશ્કને.
"ઊમ્ર"મેં અપને આપમેં, આપી સમજકે ચુપ રહા,
જબકે મીલાવે મુજસે તૈં, હસકે મુજે રોલા દીયા.—ઇશ્કને.

ગાયણ ૪૯૧.

ગોરી તેરે ગોરે ગાલપર તીલકા દાગ હુએ કાલા
મતવાલા બના મતવાલા.—ગોરી તેરે.
ઓ હોરી મેરી બરફી જલેબી તેરા હુએ નખરા નીરાલા,
આલુસી આંખ હુએ, બએગનસી નાંક હુએ,
જીસ્મ બના ભાજી પાલા.—ગોરી તેરે.
છુએ મત છેડે મત મુજે તું લથેડે મત, બનાં હુએ
બનાં હુએ, કએસા મતવાલા, ખતા હુઇ ખતા હુઇ
મએને મોઆફ કીયા લુચ્ચે તું ડરતા હુએ કયું,
તેરા જોબન હો જાની દુબાલા.—ગોરી તેરે.

(તબદીલે કીસમત.)

ગાયણ ૪૯૨.

ચમનસે તુને નીકાલા સૈયાદ, કીસ તરહ આશીયાંને બુલબુલ,
હુએ બહારે ગુલ મત સમઝના તું, ખારોંકે લીયે હુએ ફુગાને બુલબુલ.-
ચમનસે.

અસીર કરતા હુએ કયું કફસમે, તું ઝુબ્હા કર હું મયં તેરે બસમે,
પડા હુએ તું કૌનસી હુવસમે, જો ચાહતા હુએ જીયાંને બુલબુલ.—ચ.
ચમનકા ગર તું હુવા હુએ માલી, તો તીફ્લ ગુનચેકાભી હો વાલી,
શુગુફ્તા કર તું ગુલે નેહાલી, યેહે સુન જરા દાસ્તાને બુલબુલ—ચ.
(ખવાબે મોહોબ્ત.)

ગાયણ ૪૯૩.

ભાવે રે શાહાની પ્યારી પ્રીત; એ તુજ રાજ દુલારી કો.—ભાવે.
મધવાકા પીવે પ્યાલા, ભર ભર તું આલા,
મેઘાબી બરસાવે મોતી નીર ઝુલે સનનનનનનનન—ભાવે.
ખુશ રાખે નીશદીન દાતા, પીયા મીલ જાવે,
દૌલતોંકા હોવે ભારી ઢેર બોલે ઝનનનનનનનન—ભાવે.
(આજમશાહા)

ગાયણ ૪૯૪.—મીયાકી તોરી-ખ્યાલ ત્રીતાલ.

એરી દૈયાં બત દુભર ભૈંલા,
ભરન ન દેત ઘઘરીયાં—૧.
રાહુબાત મોરે રોકત ઠોકત,
ભૈ "સદારંગ" કહો પીયા—એરી.

ગાયણ ૪૯૫.

કયૂં જાતીથિ મુઝપર કુરબાન બલ બલ?
કયૂં દેતીથિ પહલે તુમ જાન?
અબ કહતી હો કિસ મુહસે તુમ ચલ ચલ,
પચતાવોંગિ હાથ અપના બસ મલ મલ,
મયે જાવુંગા ગર અય નાદાન, મયે જાવૂંગા ગર અય નાદાન.
કબ મેરેસા દિલબર પાવોગી દીલદાર,
મયે જયસા હૂં વયસા હય મિલના દુશવાર,
બદલ ન જા, ઇધર તો આ, સમ્ભલ સમ્ભલ જરા.–કયૂં.
(સંગીન બકાવલી.)

ગાયણ ૪૯૬—ગઝલે નઝીર.

દુરસે આયે થે અય સાકી સુનકે મયખાનેકો હમ,
બસ તરસ્તેહી ચલે અફસોસ પયેમાનેકો હમ.—દુરસે.

મયભી હય મીનાભી હય સાગેરભી હય સાકી નહીં,
દીલમેં આતા હય લગા દેં આગ મયખાનેકો હમ.—દુરસે.
કયું ન લેતા હમારી તું ખબર અય બેખબર,
કયા તેરે આશક હુવે થે દર્દો ગમ ખાનેકો હમ.—દુરસે.
તાકે અબરૂમેં સનમકે કયા ખુદાઇ રહે ગઇ,
અબ તો પુજેંગે ઊસી કાફરકે બુતખાનેકો હમ.—દુરસે.
બાગમેં લગતા નહીં સેહરાંસે ગભરાતા હય દિલ,
અબ કહાં લે જાકે બયઠે અયસે દીવાનેકો હમ.—દુરસે.
કયા હુઇ તકસીર હમસે તું બતા દે અએ "નજીર",
તાકે સાકી મર્ગ સમજે અયસે મર જાનેકો હમ.—દુરસે.

ગાયણ ૪૯૭.

દર દર દીલબર દેખતી દુઃખ દરીયા ડુબી નારી,
દઇ દીલબર દીખે દીલ માહીં દીવાની મોરી દીલદારી રે હોજી—દર.
અપના સો સપના ભયા અબ ખપના નહીં ભારી
બસ જપના ઉસીકા નામ દીવાની મોરી દીલદારી રે હોજી.—દરદર.

(ખુને નાહક.)

ગાયણ ૪૯૮.

લાગા લાગા ઝુરમટકા આજાર બોલો બોલો હીરામન,
તેરે હીરામન તુમે ભાયા બન, બોલે યારોંમે મીલ,
જાઓ ગુનચાસા ખીલ, જરા બહેલાઓ દીલ, સરસાર.—બોલો.
ટેં ટેં મચાલો ચુટકી બજાલો, પીંજરા ઉધર ગએ ભુલ,
પઢો મીયાં મીઠું નબીજી ભેજો, પઢો તો પઢોજી નહીં
પીંજરા ખાલી કરદો, બોલો સીટી દેલો,
દાનાં જો ખાનાં હો દાનાં તો લો ચુમકાર.—બોલો.

(જુલ્મે વેહેશી.)

ગાયણ ૪૯૯.

પુતલી પ્યારી મેરી રે પુતલી પ્યારી મેરી,
જાનુ દીલોજાંસે મય કદ્ર તેરી.—પુતલી.
જીદસે અપની કુએદમે તુ પડી ઓ હુર,
વર્ના તુઝકો રંગ મહેલમે રખતા મએં જરૂર.—પુતલી.

અબભી બીગડા કુછ તહીં, કર તું મુઝકો પ્યાર,
મેરે સારે ઘરકી તુઝકો, કરતા હું મુખ્તાર.-પુતલી.
(હુમાયુન નાસીર.)

ગાયણ ૫૦૦.

નીસારે તેરે નખરે નાજો અદાપર નીસાર,
ગોરે ગોરે ગાલોંકે બોસે દીલા દે, દિલકો હો મેરે કરાર.—નીસાર.
પ્યારે પ્યારે હાથોંસે, ગલે લગા લે, તુઝકોભી કર લું મય પ્યાર.-ની.
ઝાડુબી ખાઉં મય, લાતોભી ખાઉં, ખાઉં મય જુતી પયજાર.-ની.
હાથોમેં ચુડીયાં, નાકમે નથની, પાઉં મય મોતીકા હાર.—નીસાર.
(અલાઉદ્દીન આ. ના. મં.)

ગાયણ ૫૦૧.

યેહે દુનિયા ભરમેં ઘર ઘર, હય કિસકી સબકો ચાહ?
હર આલા અદના મુફલિસ હો યા શાહ!
યેહે કયસા ગોરખ ધંદા, હય ડાલે ફંદા આહ!
જિસ ફન્દેસે નહિ ખાલી કોઇ રાહ.
સુન્તા કોઇ ફિટકાર, ખાતા હય કોઇ માર,
હય ઇન દોનોંકે લેકિન કયા દિલખ્વાહ?
તોડે હુયે કોઇ તાન, છોરે હય કોઇ જાન,
મરતે હુયે કિસ પર માહીસે તા માહ?
યારો પઇસા! હય વ્હો પઇસા!
હય પઇસેહીસે સારી ઇઝઝત જાહ!
પયસા જયસા, હય કયા અયસા,
હય પયસા, પયસા પયસાહી વલ્લાહ!—યહે.
કયૂં દેતે સૂલી ફાંસી, કહલાતેં હય જલ્લાદ?
કયૂં લે જાતે હુયે બોજા સરપર લાધ?
કયૂં બનકે કોઇ હાકિમ, ખુદ સુન્તા હય ફરિયાદ?
કયૂં મતલબમેં હય આલમ સબ ઉસ્તાદ?
કયૂં હોતે હુયે બટમાર? કયું લેતે હુયે ઝટ માર?
કયૂં જી દેનેમેં લશકર હોતી શાદ?
કયૂં બનતે ગોતાખોર? કહલાતેં હુએ કયું ચોર?
વ્હો કયા હય જિસ્કી દુનિયાકો હય યાદ?—યારો.
(અલીબાબા. વિ. ના. મ.)

ગાયન ૫૦૨.

જાગોરે જાગોરે બાદશાહ મારે,
ઉઠ બએઠો ઉઠ બએઠો બાદશાહ મેરે
થોડા પાંનીભી પીલાઉં, થોડા ખાંનાભી ખીલાઉં
થોડા ગાનાંભી સુનાંઉ,—જાગોરે.
હમ વો નહીં હુએ ધોકા ખાવે, બાત બાતમે
ઝટ ઉઠ જાવે, અરી ઓ ચુડેલો, તુમ
જાતી હો કે અબ નહીં સોને નહીં દેતી હો
જગાતી હો ચીલ્લાતી ભાગો રે.—જાગો રે.
ખાશાભી તૈયાર હુએ હાજી રે દરબાર સબ
અબ પ્યારે મત સો તખ્તપર રખોનક અફજા હો
અરેરેરેરેરે બકે જા, બકે જા, બકે જા.—જાગો રે.

(તબદીલે કીસ્મત.)

ગાયન ૫૦૩.

કાના કાહે બચનકે બોલ ભુલાયે કીની ચાતુરીયાં,
સંગ નીકસકે ચોરા ચોરી રોવત બાવરીયાં,
બેગુન બેગુન રાજન ભયે રે નાશ કીયા મઇકા,
કૌન ચલનકી બતીયાં કરન મોહે દીયા બહેકા,
નીશ દીન દીન પલ છીન છીન રહે યેહી ધડકા—કાના.

(લયલા.)

ગાયન ૫૦૪.—ભેરવી ટપ્પો.

ગુણ આકા ગાઉં મયે કયા
કુચેસે મોરી સુંદર, મનહર, દીલબરરે.—ગુણ.
મોહ લુભાવે બતીયાં મીઠી લાગે રે,
સાનીતો ઉસકા નાંહીરે.—ગુણ આકા.

ગાયન ૫૦૫.

કહીં અબી હીલા ધંધા કોઇ ન મિલા.—કહીં.
ઘૂમે સબ નગરીમેં મારે મારે હમ ઘર ઘર છાનકે.—કહીં
જો કોઇ દેખે આંખ ફિરા લે,
આશકે મારે હમ હારે હારે, ઘર ઘર છાનકે.—કહીં.

(હરીશ્ચંદ્ર. વિ. ના. મં.)

ગાયણ ૫૦૬—ગજલે જફર.

કત્લ કરનેકો આશકકો નેગેહ તલવાર કાફી હયે,
બરોહકે જખ્મકા મરહમ તેરા દીદાર કાફી હયે.—કત્લ.
પરેશાન દીલ દીવાનેકો નહી દરકાર જંઝીરોંકી,
દિલોંકે કએદ કરનેકો ઝુલ્ફ બલદાર કાફી હયે.—કત્લ.
ન તસબીહ હયે, ન સીઝદા હયે, નહીં મતલબ કીતાબોંસે,
તસવ્વર બન ગયા દિલમેં તો યેહી તકરાર કાફી હયે.—કત્લ.
પરેશાં દેખકર મુજકો ઝુલ્મ ઇતના ન કર જાલીમ,
શફકત મહેરબાનીસે સુખનકા પ્યાર કાફી હયે.—કત્લ.
છોડ જા મત અકેલા યહાં ઇસ ફના મુકામમેં,
"જફરકો" જબેહ કરનેકો ચશ્મકા ઇશરાર કાફી હયે.—કત્લ.

ગાયણ ૫૦૭.

શાહેવાલા કીજે ધ્યાન; મય વોહી સુરતે દર્દો અલમ હું,
તાજે-મુલુકે નહસ કદમ હું, હુઇ મુશકીલ આસાન.-શહેવાલા.
ફીરતા રહા હુએરાંનો પરેશાં, દરદર સરગરદાંન,
ફઝલે ખુદાસે શહેકી દોઆસે, પાયા એ સામાન.—શહેવાલા.

(ગુલે બકાવલી.)

ગાયણ ૫૦૮.

ધીમાં ધીમાં ચાલો મારા પ્રાણ રે,
પગ નાજુક તમારા આ મચકાઇ જશે, કમર લચકાઇ જાશે,
ઓ સુજાણ રે.—ધીમા.
નાજુક વેલી ફુલ સમી, કોમળ આ તુંજ કાય,
ધડકે છાતી શ્વાસથી, એ અંચળથી ઓળખાય,
પરસેવાનાં બીંદુ આ બાઝયાં મુખે,
મુખ રાતું થયું થાક અતિ દુઃખે,
આ છાતીપરે લ્યો વિસામો સુખે,-ઓ સુજાણ રે.—ધીમા.

(સૌભાગ્ય સુંદરી)

ગાયણ ૫૦૯.

સુઇયાં કાહે પઇઆં તોડે છઇઆં પ્યારી છોડ.-સુઇઆં.
હમને હુનરવરી સરવરી છોડી વાને દીલબરી છોડી
મોરી આસ અબ તોડ.—કાહે પઇયાં.

હુએ ઇન્તેજારી પ્યારી કરે દીલદારી જારી હસરત હુએ કર જોડ
સો મોરી પ્યારી નજરે હુયાંસે કુચ્છ મન ન ધરત અઓર નજર કરત
હરામ મુંહ મોડ.—કહે પઇયાં.

(ચતરા બકાવલી.)

ગાયણ ૫૧૦.

જિસ્કો દાનાઇસે નહીં કુચ્છ પેચમેં લાના આતા હય.
વહ બસમેં ગયરોંકે પડકે બસ બેબસ હો જાતા હય,
બંદેકો તો બસીકરન ઉચ્ચાટન સબ કુચ્છ આતા હય,
યહ બંદા હુરોંકો પરિયોંકો ફન્દેમેં લાતા હય.
જિન્નોંકો તસખીર કિયા બન્દેને બયઠા ખાતા હય,
પાંચ અશ્રફી રોજ સીરાને કોઇ જાન રખ જાતા હય,
બ્હા બિરાદર પાંચ અશ્રફી રોજ અગર તૂં પાતા હય,
ક્યૂં ફિર દૌલતકે ખાતિર તૂં નાહક રંજ ઉઠાતા હય?
ખાતે ખાતે પેટ ફૂટે ઔર લાતે લાતે સર ટૂટે,
ફિરભી નઅમત ખાના દૌલત લાના તો ક્યૂં કર છૂટે?
સાથ મુઝેભી રખ્ખો તનહાઇસે તો આઝાદ બનો,
યા મુઝકો ઉસ્તાદ બનાવો યા મેરે ઉસ્તાદ બનો,
લેકીન અયસા હો ન કહીં આશક હોકર નાશાદ બનો,
લયલીકે મજનુ બન જાવો શીરીંકે ફરહાદ બનો.
મયે તો કુચ્છ દિલશેર નહીં જો હસ્તી અપની ખ્વાર કરૂં.
અપને હિકમતપર આવું તો પરિયોંકોભી પાર કરૂં.

(દિલેર દિલશેર.)

ગાયણ ૫૧૧.—સોહેની ઠુમરી.

સખીરી, કાહે કરૂં ન માનેરી,
સખીરી મોર મુંગટ વારો ઢીટ લંગરવા.
ડગર ચલત પનીઆ ભરત, મોસે ઠીઠોરી કરત.—ન માનેરી.
"સનદ" પીયા મોસે માનત નાહીં
બાર બાર મોસે બરજોરી કરત.—ન માનેરી.

ગાયણ ૫૧૨.

છાંરો છાંડોજી મોરી કલઇયાં, દુખાવ નહીં બહીયાં,
પડું મય પૈયાં પૈયાં.—છાંડો.

આહુ બગરીયાં સબ તોર ડરીયાં,
ફેરો દેખો ન લરકૈયાં, કોઇ સખી જો સુન પૈયાં, આ જૈયાં.–છાંડો.
ચુરીયાં મોરી કુરકાઇ, દેખો દેખો તુમે રામ દોહાઇ
કાંપે હીયા જીયા, એ મન રસીયા, કયા મન બસીયા,
આવોજી, આવોજી, ના તરસાવોજી, હે બાંકી જનીયાં.–છાંડો.
(મુરીદે શક.)

ગાયણ ૫૧૩.

નયના લગાયે કોઇ મોહેના બીસાર ગયો,
કયસે કરૂં રામ કયસે કરૂં.—નયના.
સઇયાં દરસકી જો ઘડી શુભ ઘડી કહેલાએ
અયસે કુંવલકે ફુલપે રસ ભંવરા લેને આયે
બીસ ખાના મર જાના, કર જાના, કુછ નામ.
(ભૂલ ભૂલઇયાં.)

ગાયણ ૫૧૪.

અય દિલ દીવાને, ઓ ચંચલ ધીમે ધીમે, ધીમે ધીમે, ધીમે ધીમે,
દેખે ભાલે રાખિયો પૈયાં તૂં.
ઓ ચંચલ ધીમે ધીમે, ધીમે ધીમે, ધીમે ધીમે, દેખે ભાલે ચાલ.–અ.
કાહૂકી મોહની મૂરત હો તો, ઉસ્સે રહિયો બચાય,
દીપક જયસા મુખડા હો રોશન, તો વોભી દિયા જલાય,
કહીં ભૂલેસે નયના ન જાય, ઇસે રખના હટાયે બચાય.–ચંચલ.
ખંજર બરછી લાગત હુય તો સૂઝત નેક ઉપાય,
નયનન ભાલા લાગે જો કારી તો જિયરા મારત જાય,
જહાં નયનોંમે નયના સમાય, વ્હાં કોઇ ન પાયે ઉપાય.–ચંચલ.
(ગોપીચંદ.)

ગાયણ ૫૧૫—દીનકા જીલ્લા ઠુમરી.

મોરી બૈયાં ન પકડ ગીરધારી શામ,—
મોરી બૈયાં ન પકડ ગીરધારી શામ.—મોરી.
તુમ તો ભયે, સોતનકે સંગાતી,
અબ કયા "સનદ" તેહારી શામ.

ગાયણ ૫૧૬.

આજ રૂડા રંગમાં રમેછ રંકે લાલિયો રે લોલ;
જુઓ કરવા પરપેટી (પપેટી) હું સાલિયો રે.—૧.
બહૂ ગોજી અંગ્રેજોની જાત રે;
કરી ગોઢેલ ઘણી મારે લાત રે,
ભલા છેઠ પારછીની છી વાત રે.—ર.
નવે ધોતિયે દિપેછ લાલ કોર રે,
વલી ટોપીપર ચમકેછ મોર રે;
અરે આજે કિકલાનો છો તોર રે.—૩.
કુબૂ દેખે કિકલી તો હરખાય રે,
બધી ઓવળાઇ ઓવળાઇ જાય રે;
વળી તે પણ નાચી કુદી ગાય રે.—૪.
જ્યાં ખાટી તાડીની પણ ખૂટ રે,
મળી ત્યાં ભોજન બ્રાન્ડીની લૂટ રે;
પગો નાગા પામ્યા જોડી બૂટ રે.—૫.
અરે દોછલાં તમારી છી વાત રે,
પડું ઓટલે અઢાર દિવછ રાત રે;
મળે ખાવા પકવાન ભાત ભાતરે.—૬.
ભલી બાઇ કરે રાત દિવછ વેઠ રે,
મને ભોજન લાવી આલે હેઠ રે;
છહૂ સાકર ને જાણે હું છેઠ રે.—૭.
ઘણાં જોજો આવાં નવાંજ છાલ રે,
છુખી રહેજો બુઢ્ઢાં જવાન બાળ રે;
છુણો "ફિરોજ" વધો જછ ધન માલ રે.—૮.

(ફીરોજી રમુજી ગાયણુ.)

ગાયણ ૫૧૭—ગઝલે અબ્બાસ.

બહુડકે પરીસે સીકલ મેરે દીલરૂબાકી હય,
જો દેખતા સો કહેતા હય કુદરત ખુદાકી હય.—બહુડકે.
બદલા હવાકા રંગ સીયાહી ઘટાકી હય,
લા સાકીયા શરાબ કે રહમત ખુદાકી હય.—બહુડકે.

બુતખાનેમે ભરી હુઇ ખલ્કત ખુદાકી હય,
બુતભી ખુદાઇ કરતે હય, કુદરત ખુદાકી હય.—બહુડકે.
પીતા નહીં શરાબ કભુ બેવઝુ કીયે,
કાલીબમે મેરે રૂહ કીસી પારસાકી હય.—બહુડકે.
લુટે હો તુમને દોલતે ઇમાન અય બુતો,
દીલકો ન લુટના યેહે અમાનત ખુદાકી હય.—બહુડકે.
“ અબ્બાસ ” રોઝે હશ્ર મય કહેતા ઉઠુંગા યું,
લુટા બુતોને મુઝકો, દોહાઇ ખુદાકી હય.—બહુડકે.

ગાયણ ૫૧૮.

હા હા! .... હા હા! .... કયસા થા યેહે બે ઇમાન,
મરતે મરતે બેચારીકી લેતા હય જાલિમ જો જાન.-હા હા!
દુનિયા હય બેચારી, યેહે બીમારીકી મારી,
જિસપર યેહે લાચારી, ઉસપર યેહે તૂફાન,
ઊઠ અય ઔરત, હોગા ગારત બેશક વ્હો શયતાન,
વ્હો બદ ખસલત, હય બદ તીનત,
લઅનત ઉસપર લઅનત.—હા હા!

(નિઘાહે ગફલત.)

ગાયણ ૫૧૯.

દેખ તેરા મુખડા મય વારી વારી જાઊં,
મોરી પ્યારી દુલહનીયાં,
શાદી રચા લે દુલહા બના લે,
તોહે લાંઊ બનારસકી સાડી પહેનાઉં.—
હાથમે કંગની નાકમે નથની
અચ્છે અચ્છે જેવર તોહે પહેનાઉં;
ચલ મુવે દુર, તેરી સુરત લંગુર
અરી કયું હો મગરૂર, મુજે કરતી હો દુર, મેરી આંખોકે નુર
મય તો મારૂંગી લાત, તુજે ઓ બદસીફાત
દુર સુરત કર કાલી
વાહ મેરી આલી, હું તેરા સવાલી, મોરી ગોરી મતવાલી.

(જુલ્મે નારવા.)

ગાયણ પર૦.

પરીરૂ મએં આયા હું દીવાના હો કર,
જલું તુંજપ શમચ મય પરવાના હો કર.—પરીરૂ.
શરાબે મોહબ્બતકા નીશા ચડા હય,
ફીરૂં ઝુમતા અબ તો મસ્તાના હો કર.—પરીરૂ.
પીયું શોકસે મય મયે ઇશ્ક અફસોસ?
તેરે પાસ અએ સાકી પએમાના હો કર.—પરીરૂ.
સનમ મુઝકો અપના સમઝ તું ખુદારા,
કે મય સબસે આયા હું બેગાના હો કર.—પરીરૂ.

(જુલ્મે અજલમ.)

ગાયણ પર૧.—બેહાગ આસાવરી.

નૈનન કજરા ડારો સઇયાં, નૈનન કજરા ડારો રે,
એસી ચંચળ ચતુર નાર, તુને નૈનન કજરા ડારો.—નૈનન.
ચમકત ચાલ ચલત ચપલાસી,
પ્રેમ પ્રીતકો જાલ,
રસકી રસીલી સબરસ બસકર,
રહી "સદા રંગ" હોત નીહાર.—નૈનન.

ગાયણ પરર.

નાચો પ્રીતમ! નાચો, ખુશીના રંગમાં,
વાહાલાની સંગમાં રે!—નાચો.
મલસે દીરમ તો સો સો રે!
બાબકથી બી પ્યારા-બક બકથી બી ન્યારા-
છે પ્યારનો બાહુર, વાહ! વાહ!—નાચો.
ચીચોરા આવે, ખુશીથી નચાવે!
રંગથી રીઝાવે, હેતથી હસાવે!
પઇસે આઇ ને બાઇ ને ભાઇ સઉ છે!
પઇસે, યારો, સગાઇ સવાઇબી છે!
દીલદારી, ખરી છે, જાંની પઇસાની આ દુનીઆના ઢંગમારે!—નાચો.

(દોરંગી દુનિયા.)

ગાયણ પ૨૩.

નાહીં મૈયાં બોલો કછુ ખ્વારી મોરી હોગી,
ખ્વારી મોરી હોગી દીલ આજારી મોરી હોગી.-નાહીં.
નીર અપરાધ પર અપરાધ રાખે,
બાત ખુલી હુશ્રમે સારી મોરી હોગી.—નાહીં.

(પુરન ભગત.)

ગાયણ પ૨૪.

તુમ બીન ગુજરી દીલદાર પ્યારી જીપર બે કલીયાં.—તુમ.
હમને સીસપર ગજબ ઉઠાએ, ગમને ખુન લીયા,
તુમરે મુખસે જીન્દગી સોહી હમરી દીલબરીઆં—તુમ.
ઊસ્કે ભેદ હય અજબ નીરાલે હુક હય જગધરીઆં,
દુખસે સુખ દે દમમે હય વોહ નાજીર બરતરીઆં.—તુમ.

(કમર-અલ-જમાન.)

ગાયણ પ૨પ.

સૌ સમ્પે રહીયે સાથ;
નિશદન, પળક્ષણ, મગન મગન થઇ, મેળવિયે નિજ હાથ.—૧.
હાથે હાથો હોંસે પકડી—સાચી પ્રિતની સાંકળ જકડી,
રૂડી નેમે પ્રેમે ઘસિયે—સૌના દિલમાં હર્ષે વસિયે;
રહીયે નિત સંગાથ—૨.
બોલી મુખથી મીઠી વાણી—સંપતણાં સુખ હૈડે આણી,
નિત નિત રૂડી ચાલો ચાલી—લૈયે દૈયે સાથે તાલી;
સમ્પ ભીડી બાથ—૩.
જો નેણોથી જુદાં થૈયે-તોપણ એકજ દિલથી રહીયે,
"શીરોજી" જશ પામી રૂડા-છોડી કલેશ સદાનો ભૂંડો;
રીજવિયે જગનાથ.—૪.

ગાયણ પ૨૬.

ચાલો હંધા પીઓ રે ભાઇઓ ખાટી મીઠી તાડીજી,
ખજુરાંમાં જઇને રે પીજીએ ઘડીએ ઘડીએ પાડીજી.-મીઠી.
હોજું ઉબરીયું પાપરીનું ને કવાબ કલેજી ખાઓજી
તલ્લી હેકી હુક્કી બોટી બાંહે ચહડાવી લેવો.-મીઠી.

ચટની ચટાકો ભજીઆં તીખ્ખાં ને ખારાં મીઠાં બોરોજી,
બાજરાની રોટલી માંખન હાથે આપે હવાદ બહુ હારો.–મીઠી.
કુવડી કુવડી કુકડા આવતી તાડી ચહડાઉ ચહડાવોજી,
હેઠીઆ, હેઠાંનીઓ, નીરો પીએ ને પોએરાં તમે તો લગાઓ–મીઠી.

(મેલાની મજાહ.)

ગાયણ પ૨૭.—ગઝલે અલફી.

સજન તુમ જુઠ મત બોલો સાંઇકો સાચ પ્યારા હય,
સજન તુમ્હે દેખને પાઉં હમ જેવર ડાલા હય!—સજન.
તેરે મયે ઇશ્કકા જખમી કલેજે તીર મારા હય,
કલેજા ખોલકે દેખો કલેજે ઘાવ સારા હય—સજન.
સોઇથી નીંદકી માતી ના પાયા સેજકા સાથી,
કહાં ધુંડું કીસ્સે પુછું સદા દીલ ગમખારા હય.—સજન.
બનાઉં શીશકા શીશા ભઠી તનકી ચહડાઉંગી,
કરૂં દો નયનકે પ્યાલે, સજન મુજ આનેવાલા હય.—સજન.
બરેહમન આને દેખે તેરે અસનાનકે ખાતર,
કહાં ગંગા, કહાં જમના, કહાં નદીઓ નાલા હય.—સજન.
કહાં રૂપા, કહાં સોના, કહાં ઘડતા સોનેહારા હય,
કહાં લડતા, કહાં ભીરતા, કહાં રનમે નગારા હય.—સજન.
કહાં કાજી કહાં તકિયા, કહાં મુલ્લાં બીચારા હય,
કહાં દેરા, કહાં મસજીદ, કહાં ઠાકોર દ્વારા હય.—સજન.
દુખકા બાંધકર ધાગા, મોહબત મનકા ડાલા હય,
રગોંકી મએં ગુંથ કર સએલી જીગર "અલફી" સીંગારા હય.–સજન.

ગાયણ પ૨૮.

સોહે પીયાકે મનકો ગાનેકી ઉપજત તાંન,
લુભાવે રે જીયરવા, હંસાવે રૂલાવે જગાવે દીખાવે.
વોહ રબકી શાંન.—સોહે પીયાકે.
સુરોંકી ગીનતી સુનો ન્યારી, તાન ઉપજ પ્યારી પ્યારી,
ઇનસાનોં હયવાનોં દેવો પરી જાંન,
હુરાંનો ગીલમાન શાદમાંન.—સોહે પીયાકે.

(હામાન.)

ગાયણુ પર૯.

મુઝકો હય અબ તો યાર ન અગ્યારકી તલબ,
ગુલસે નહીં હય કામ તો કયા ખારકી તલબ.–મુઝકો.
જો દુશમને પિસર હો પિદરકા વ્હો દોસ્ત હો,
કયા રખિયે ય્હે જમાનએ ગદ્દારકી તલબ.–મુઝકો.
સરકી કસમ તેરે ન રહૂં મંય ય્હે મુલ્કમે,
ભાઇ મનાનેકી તુને બેકાર કી તલબ.–મુઝકો.

(ફરેબે પ્રીત્ના.)

ગાયણુ ૫૩૦.

ખુબ ખીલ્યો છે આ ગુલજાર, રંગરચીત લીલા ચીતાર,
ફુલ ફૂલે ડાળો ઢપદાર, ખુબ ખીલેલ બહાર.
ખુશ ઘટા ને ફળ અનાર, રંગ રચીત લીલા વિચાર;
રૂપ કરે શું મન વિચાર? ખુબ ખીલેલ બહાર.
ખુબ ખીલેલ બહાર, ખુબ ખીલેલ બહાર,
પંખ પંખેરા ગાયણ ગાય, ખુબ ખીલેલ બહાર.

(ગુલ–ખુશરો.)

ગાયણુ ૫૩૧.

એ હુએ ઓ નામદાર બાદા બડા મજેદાર,
પીઓ દેખો બાહાર; એ હુએ વો જાંનીસાર, જીસ્મે ખુબી હજાર,
પીનેસે આરામ આયગા.—પીઓ દેખો.
ધ્યાંની ગ્યાંની આબેજાંની ચેહી હય,
ઇસ્મે વો હય ખુમાર હુવે જાંસે નીસાર દાના સારે.–પીઓ.
બેશક યે હય યાકુત સીફત બાદએ ગુલગું
ખુશ રંગ હય, ખુશ ઢંગ હય, ખુશ સંગ હય, મએ જું
ઇસે પીને પીલાનેમે હો નેક ખુ, પરી ખુબરૂ એ સુન તું–પીઓ.

(આજમશાહા.)

ગાયણુ ૫૩૨.

ધુંએકી ગાડી ઉડાએ લીએ જાએ,
પઇસેકા લોભી ફીરંગીયા રે બાબુ.—ધુંએકી.
જાત નહીં દેખે, જમાત નહીં દેખે,
એકહીમે સબકો બીઠાય લીએ જાય.—ધુંએકી.

હીંદુ મુસલમાં ભંગી ચમારસે,
ટીકીટકે રૂપ્યે ગીનાય લીએ જાય.-ધુંએકી.
દીલ્લી શહરસે ચલે જો મુસાફીર,
બંબઇ, કલકત્તા ભગાય લીએ જાય.-ધુંએકી.
દીન નહીં દેખે ઔર રાત નહીં દેખે,
સીટી બજાકે દોડાય લીએ જાય.-"પીં પીં."-ધુંએકી.
(ખુરશીદે જરનીગાર.)

ગાયણ ૫૩૩.

રોતેકો હંસાના સોતેકો જગાનાં ગાનાં હુએ બજાનાં
ચીલ્લાનાં હું હું હું, વાહ રોતેકો—દેખો તાંનભી લગાતા હુંગા મયેં
આં આ આં આં-હાં.—રોતેકો.
તીલ્લાના ગાતા ટપ્પા ઉડાતા ધુરપત તીરવટ
મએં સુનાતા, સારે ગાનેવાલે મેરે આગે હેચ
તાંન મીંડ ખેંચ, બાવરચીખાનેકે દારોગા,
કહાતે, દાલમે લગાતે અએસા, બઘાર છુમ છનનનન,
છુમ છનનનન, છુમ છનનનન, છુમ છનનનન, છુમ છનનનન.-રોતે.
(જુલ્મે વેહેશી.)

ગાયણ ૫૩૪.

ચલ ઘોડે અસવારરે, ચલ ઘોડે અસવાર.—ચલ.
ટિક ટિક ટિક ટિક હાંકું ઘોડા, સટ સટ કોડા માર રે.—ચલ.
નાન કવાબ ઔર ભાજી જિસપર, બેવડા બોતલ ચાર રે.—ચલ.
બલબલ જા તું, યાર બના તું, દેખ મેરા સિનગાર રે.—ચલ.
(સંગીન બકાવલી.)

ગાયણ ૫૩૫.

આજ ચમનમે હો મીલે તુમ ગુલરૂ ગુલફામ.
પીલવાતી હું મએં તુમ્હે મદુઆ ભર ભર જામ
ભરકે જો જામ દીઆ તુમનેજી મુઝે પીઉં મએં પએમાંના,
શાદ રહે આબાદી પાવે જગમે સદા યેહે મએખાના
કે પ્યારેજી શાદ રહો પીઓ ખુબ નહીં કુચ્છ ગમ ફરમાંનાં
શેહેજાદીકો મુબારીક હો સદા ખુશીઓંકા પાના.

અઓર તુમ્હેલી હો મુબારીક સંવરીઆ,
હુમારી નગરીઆં મુબારીક સંવરીઆ—
ખુલખુલો ગુલ શાદ હોરે, રહે સદા સંગ સાથ
ઉલફતસે ગલબઇયાં ડાલે, હાથોમેં હો હાથ.—મુબારીક.
જાંહાં હમારા ચાહે જીરે, વાંહાં તુમ્હે લે જાએં
મીલ મીલ બએઠે સાજના રે, હમ તુમ ઇશરત પાએ
લાઓ નહીં દીલમેં તુમ જાંની અપને કુચ્છ ખલલ જરા
પીઓ ખુશી ઉલફતકી, દારૂ અઓર દેખો તુમ મહલ મેરા.

(ખુશરૂ હસીના.)

ગાયણ ૫૩૬.

મેં આ જગમાં આવિને—રૂડાં ન કિધાં કાજ—અફસોસ કરૂંછ આજ,
શયતાનને રીઝાવિને—ભવમાં ડુબાડયું જહાજ—અફસોસ કરૂંછ આજ.
વ્યર્થ જનમ ખોયો—તેં ધરી ભુપર ભાર—કાંય હો બદકાર?
પરધન્ય નારિ મોહયો—પ્હેર્યો કપટી સ્હાજ—અફસોસ કરૂંછ આજ.
લોકો સઉતો બોલે—લુચ્ચાની દિવાલી છે—કહેવત ખાલી;
બોલે ન પાપ બોળે—અંતેજ જશે લાજ—અફસોસ કરૂંછ આજ.
ખુશિથી માગું મર્ગને પણ આવે કેમ કજા.—નહિ પુરી થઇ સજા;
કબૂ ન જોઇશ સ્વર્ગને—થશે ઠાર નર્કમાંજ—અફસોસ કરૂંછ આજ.
જોઇ મુજ બદહાલી—સઉ ચેતજો સદા—ન તો ખોફસે ખુદા;
થશેજ પાયમાલી—જો રૂઠયો જગરાજ—અફસોસ કરૂંછ આજ.

(દુઃખી ગુલ.)

ગાયણ ૫૩૭—ગજલે ઝફર.

ખીંચકે કાતીલ જબ તેરી શમશીર આધી રહે ગઇ,
ગમસેં જાને આશકે દીલગીર આધી રહે ગઇ.—ખીંચકે.
કહી ન સારી હકીકત મયને ઉસ્કે રૂબરૂ,
હુમનશીં આધી હુઇ તકસીર આધી રહે ગઇ.—ખીંચકે.
બાલ કયા બયેઠા સંવારે આ ગલે લગ જી મેરે,
વસ્લકી શબ અય બુતે બે પીર આધી રહે ગઇ—ખીંચકે.
ખીંચતા થા રાતકો ખાબમેં તસ્વીર યાર,
જાગ ઉઠા ખાબસે તસ્વીર આધી રહે ગઇ.—ખીંચકે.
દીલને કોઇ સારી ખરાબી લે ગયા તુઝકો "જફર",
વ્હાંકે જાનેસે મેરી તોકીર આધી રહે ગઇ.—ખીંચકે.

ગાયણ ૫૩૮.

બોલ રીઝાલે, તેરે મુહમે પડે છાલે,
તુઝે ડસે સાંપ કાલે, એ દોઆ કરૂં,
કુઓન તેરા ઘાટ, મીલી કુએસી તુઝે બાટ,
તેરી કયા હુએ ચાંહાં ચાટ, કુચ્છ પતા સુનું;
કુઓન તેરા પ્યારા, કીસને જુતીપે ઉતારા, તું હુએ રંડુઆ
યાકે કુંઆરા, કોઇ જવાબ લું
ભેદ બતા, અરે દની; ભેદ બતા કોઇ અતાપતા, અરે બએલ તથા
કીસ નાથમેં તું—બોલ રીઝાલે.
(ચતરા બકાવલી.)

ગાયણ ૫૩૯.

સમઝ ગવારીં, તુઝે ગધેકી સતારી, તેરી બહુડે એ બીમારી,
મએં દવા ન દું.
રાસ્તેકે કાંટે, કોઇ આન તુઝે છાંટે, તેરે નાક કાન કાટે, મએ સવાબ લું,
સુનરી દીવાની, મેરી દેખકે જવાની, તેરી ચાલ મસ્તાની,
મએં બ્યાહાભી હું, બીન બ્યાહાભીહું,
ભેદ મીલા, અરી બલા, ભેદ મીલા, તેરા જીગર ખુલા,
અરી ચલી ભલા, કીસ ઘાતમે તું, કીસ ઘાતમે તું.—સમઝ.
(ચતરા બકાવલી.)

ગાયણ ૫૪૦.

તેરે મેરે, સાંની જાની, જોડા થોડા હોગા કહીં,
પડ મુંવે, જા કુવે, છોડ મુઝે, કયા તુઝે, બોલું ભલા,
બેહુયા તુજસા નહીં;
દેખ મેરા મુખડા, ચાંદકા ટુકડા, તાજા જવાં
એસા હું કે સુકૂં નહીં;
મંગલસી મૂરત, બંદરસી સૂરત, તેરે મુહપે મંય
કભી થુકૂં નહીં;
પ્યાર કર મુઝકો, મંય કભી તુઝકો ઔરતકે
માનિન્દ કોસૂં નહીં;
ચલ એ લફંગે, જા એ બેઢંગે, બાતેં તેરી
મંય ઐસી સોસું નહીં;

કયા મંય તુઝપર ફિદા નહીં ?
તેરેસા કોઇ ગધા નહીં.
ગધા તો સહી પર સતા નહીં ?
જાતા કયૂં બહરે ખુદા નહીં ?
અય મેરી પ્યારી, એક દે બોસા, ઠયરૂંગા ફિર જરા નહીં;
લે આ બોસા, ચખ એહે મજા, કોઇ તેરેસા નાસજા નહીં—તેરે.

(જફાએ સીતમગર.)

ગાયણ ૫૪૧.

કયા જાના ? કયા માના ? કયા સમઝા ? કયા જાના ?
ગરમાના ? ભરમાના ? કરના બેકાર, ઝક ઝક ઝક ઝક ?
સંસારી, ઘરબારી, દુખ્યારી, નર નારી
સતપનકે સાંધનસે જાતે હુયે હાર, છક છક છક છક.
કાંપ કાપ, થર થર થર થર, ભૂલ જાય ટર ટર ડર ડર.
આય પીર નરકે સરપર, જાય ધીર ફૂર ફૂર ફૂર ફૂર.
કયા મન માને, કયા અનજાને,
વાહજી વાહજી ! કયા, કહના ! કયા કહના ?
અચ્છે આયે, ખાસે આયે,
છોરો નાદાનીકિ, બકબક બકબક.

(હરીશ્ચંદ્ર વિ. ના. મં.)

ગાયણ ૫૪૨.—કાફી ઠુમરી.

દ્રીગ લોચન મધ ભરીય
તોરે નયના મતવાલે સુલતાને આલમ.—દ્રીગ.
એક રાજના, એક સાજના,
ગલે ડાલું મોંહ બીસરના
એક ભગતરૂપ, એક ચંદ્ર રૂપ
ગોરે ગોરે "અખતર" છતીયાં—દ્રીગ લોચન.

ગાયણ ૫૪૩.

જરા આહીસ્તા આહીસ્તા, આઓ મીયાં
જરા પયરોંકો ધીરે ઉઠાઓ મીયાં,

નહીં આગે બહુડે તુમ જાઓ જાઓ;
જુતીયાં ટુટીયાં નહીં બનાઓ.
ગીનીયે, ગીનીયે, પાઉં કુલ,
એક કદમકી હોગી જો ભુલ;
સારી યેહ મહેનત હો જાવેગી ધુલ.—જરા.

(અલીબાબા આ. ના. મં.)

ગાયણ ૫૪૪.

તઆવીજ હય દિલકા મેરે તસ્વીર તુમારી,
જાદૂસે જિયાદા થિ વ્હો તકરીર તુમારી.—તઆવીજ.
તુમ દિલમેં ખુદ ઇનસાફ કરો અપને સિતમગર,
તકસીર હમારી હય કે તકસીર તુમારી ?—તઆવીજ.
પેશાનીમેં લિખ્ખા થા વ્હો પેશ આયા હમારે,
ભૂલી ન મગર સુરમેંહી તહરીર તુમારી.—તઆવીજ.

(નીગાહે ગફલત)

ગાયણ ૫૪૫.

અએસી કુએસી ધોકા ઘડી સરપર આફત હુએ પડી
કુએસી પડી, કીસપે પડી, બોલો જરી, બે ખબરી;
ઘર દર તજલે કર સરપર ગમ વાએ વાએ,
જીનસે બે લાગ ગઇ, ભાગ ગઇ હાએ હાએ;
મન્તર ચલ વોહ ચનચલ ઘરસે નીકલ હાએ હાએ,
કુએસી બડી, દીલકી કડી, દેખો જરી, દુખમે પડી,
ઘમસે કહાં કુદ પડી.—અએસી. (ભૂલ ભૂલઇયાં.)

ગાયણ ૫૪૬.

સુન અય દીલદાર, ગુલરૂખસાર જાને મન
પરી દીદાર, અએ ગમખ્વાર, જાને મન.—સુન.
ચકાચક દીલ, હુવા માઇલ, કે ચલ કર મીલ,
રહે કયું રંડીયોંમે ખ્વાર જાને મન.—સુન.
પીદર માદર અગર ખંજરસે કાટે સર,
તો દેખું ખુલ્દકા ગુલજાર જાને મન.—સુન,

(હામાન.)

ગાયણ ૫૪૭.

બીમાર હું મયે કાબુમે એહ દીલ મેરા નહીં,
મેરી તો જાન બચનેકા કુચ્છ આશરા નહીં. ૧
કુચ્છ નેક બદકે હાલસે મુઝકો ખબર નહીં,
જીસકો પિદર કબુલ કરે કુચ્છ બુરા નહીં. ૨
પર મેરી આરજેસે તબીઅત નીકાલ હુએ,
અરસેસે પાંઉ મયેને જમીંપે ધરા નહીં. ૩
ગુલશનકી શાદી પહેલે કરેં મયે નીહાલ હું,
ઉસકે બગ઼યેર બાગે-તમન્ના હરા નહીં. ૪.
શોહરકો ઉસકે બાપસે કહે દો ચાંહાંહી રખે,
હમશીર મેરી મુઝસે કભી હો જુદા નહીં. ૫

(શરારે ઇશ્ક.)

ગાયણ ૫૪૮—ગઝલે હુસેની.

દીલકે દેનેસે કીસી રાહ મુઝે ઇન્કાર નહીં—
દીલ તો મય દે ચુકા,
પર મેરે હાલસે અબ તક તું ખબરદાર નહીં—
યે તમાશા હુએ નયા.-દીલકો.

હમ તો મરતે હય તેરે હિજ્રકે મારે મારે—
મેરે પ્યારે આરે,
ફીર ગયે સયંકડો સીરપર મેરે આરે આરે—
અભી આના હોતો આ.-દીલકો.

ન તો તકદીર ન તદબીર બન આતી હય—
ન દવા ભાતી હય,
સર બસર અકલ તબીબોંકી યહાં જાતી હુએ—
જબકે આતી હય કજા.-દીલકો.

બાદ મુદતકે હુઇ આજ મુલાકાત નસીબ-
ન હુઇ એક બાત નસીબ,
મર ગયે પર ન હુઇ વસ્લકી એક રાત નસીબ-
એહે તકદીરે ખુદા-દીલકો.

ખોલ દેતા હું અગર આપકે મય કાન ભલા–
જીસકો સુન લીજીયે જરા,
હશ્રમે હાથ મેરા ઔર ગીરેબાં તેરા–
મુનસફી પેશે ખુદા.–દીલકો.
હઝરતે ઇશ્ક મીયાં હમ તો તુમહેં જાન ચુકે–
ખુબ પયછાંન ચુકે,
ખાક કદમોંકી તેરે અબ તો હમ છાંડ ચુકે–
ચલો બસ ખાવે હવા.–દીલકો.
મય તો કહેતા થા "હુસેની" કહીં યેહે દીલ ન લગા–
દેખો પાવેંગે ખતા,
કહેના જાલીમને ન માના મેરા એક બાર જરા–
ઉસ્કા ચખ લીજો મઝા–દીલકો.

ગાયણ ૫૪૯.

ફુલન દેખ લો એ મોરી એ લો એ લો દેખ લો એ લો
લોકો જાંકા ખઓફી નારી–દેખ લો
ઉંઘતી મારા લો યું સાંગા સજ્જન મોરે બોલો હારે,
ફાંસ જી લીઆરી કોઇ પાસ હી લીઆરી.—એ લો.
(કમરલ જમાન.)

ગાયણ ૫૫૦.

ધન ધન ધન તોહે રાજ, દરસ દીનો મોહે આજ.–ધન.
ચેરે તેહારે તોરે સહારે, રાખ હમારી લાજ–ધન.
મરન હમારો, રાજાજી ટારો, હએ યેહે બીનતી આજ.–ધન.
(ગુરૂરે રાચદશાહા.)

ગાયણ ૫૫૧.

મારા મોટા બાવાની દાબરડી;
જાણે તપકીરની બે છાબરડી. ૧
દિધી હતી બાવાએજ હાથે,
વળી વારસામાં તે સાથે;
એક–જુની પુરાંણી ધાબરડી. ૨
નહીં સુનાંની, નહીં રૂપાંની,
આજે વેચો તો આવે દુકાંની;
તેને–માથે હતી બે ગાબરડી. ૩

થોડી મકોબા—થોડી ગુલાબી,
કાળી પિળી ભેળી સર્વ દાબી;
જાણે-ઘુંટી ઘાટેલી રાબરડી. ૪
મળે કદી એસકી અજાણ્યા,
કરે પિછાણો બનીજ શાણ્યા;
ઝટ-મારી ઉઘાડે થાબરડી. ૫
કદી છુપાવી લાલચો દે છે,
સહુ જુએ કે ચમટી લે છે;
સરે-ગરજો મારે તાબરડી. ૬
ભાગી ગઇ દાબડી જહારે,
થયા બેહેસ્તી તેવણુ ત્યારે;
થઇ-દોશી દેખી ધાબરડી. ૭

(ફીરોઝી રમુજી ગાયણ.)

ગાયણ ૫૫૨.—ખમાચ ચતરંગ.

સપ્ત સુરન ચતરંગ સુનાયે,
ધ્યાન ગ્યાન સુધ સુર મદ ભરસુ
તબ સોંચે ગુણીઅન મીલ ગાવે.—સપ્ત.
અરે મન યલાલી યલુમ યલાલી
તાના દ્રીતાના તોમ નનન દેરેના તદરે દાની.—સપ્ત.

ગાયણ ૫૫૩.

હમ દીલ કીસી પરીપે ન હરગીઝ લગાયેંગે
હમબી પરી રૂખોંસે પરે ઘર બનાયેંગે.—હમ.
મંદરમે બુતકો પુજને હરગીઝ ન આયેંગે
હમ દુર દેહકે ઇંટકી મસજીદ બનાયેંગે.—હમ.
મ બુત જગેસે હીલકે કહીંકો ન જાયેંગે
જીસકો ગરજ હો દઓડે હુવે આપ આયેંગે.—હમ.
મર જાએં સરકો ફોડકે ફરહાદ બનકે હમ,
શીરીંકી તલ્ખ બાત ન હરગીઝ ઉઠાયેંગે.—હમ.
ફરહાદ સર પટકતા હુવા પીછે આયેગા,
હમ જાને શીરીં પહેલેહી અપની ગવાંયેંગે.—હમ.

(ચતરાબકાવલી.)

ગાયણ ૫૫૪.

હે–હે–હે મન તું કાહે જલે.
તુજપર દીલભરકી નજર નહીં ગર દમભર હોકર યારજી
સંકટ સહે ફીર કયું હાત મલે.—હે–હે–હે.
બહેતે દરીયાસી ગુઝરે હય ઉમ્ર એહ હાય જવાનીકી,
તન, મન, જલ જલ, ઘડી ઘડી, પલ પલ,
બન કર દુશમન, ચલા ઢલ જોબન,
હે હે, નએ, નએ, નીતગમ હરદમ જોબના ચલે.—હે–હે–હે.

(ખુને નાહક.)

ગાયણ ૫૫૫.

જગતમાં તે નરને ધિક્કાર–તજે જે પરણી ઘરની નાર
બગાડે મૂરખ તે સંસાર, ભેળવે દીવેલમાં કંસાર
અરે કેમ હાથ પડે રે અરરરરર સુંદરી ઘર શણગાર
કુળી કુમળી કેમ ઉપાડે, કોવાડાના માર
ગુલાબના ઢગલામાં શોભે ધગ ધગતા અંગાર
અંગ આપણું અબળા કહીએ, કહો ભાઇ અંગ તજીને રહીએ.
અરરરરર કોણ ઠાર—જગતમાં.
ભલે કેમ કેસર કાવામાં, લસણ તણો રે વઘાર,
મધુર કુળીમાં ડુંગળી ગુંથે હીણ ભાગી સરદાર
કુસુમ કળી ભાઇ દીપે કરમાં–છુંદે કળીને છાકી છરમાં—
અરરરરર કુભાર.—જગતમાં.

(વીણા વેલી.)

ગાયણ ૫૫૬.

પનાહ ખુદાકી પનાહ! પનાહ ખુદાકી પનાહ!
ન લાયે જો ઔરત, ઉઠાયે ન આફત,
ઉમર ભર–ખુદાકી પનાહ!—પનાહ.
નિકાહ કિયા જબ નિકાહ, નિકાહ કિયા જબ નિકાહ.
તબ ઔરતને પકડા, દિલા રોટી કપડા,
ગયા ડર—ખુદાકી પનાહ!—પનાહ.
અલીલ હુઇ બીબી આહ! અલીલ હુઇ બીબી આહ!
મરી સાલ ભરમેં, રહા કુછ ન ઘરમેં,
મિટા ઘર—ખુદાકી પનાહ!—પનાહ.

તબાહ હુવા મયે તબાહ! તબાહ હુવા મયે તબાહ
ન કૌડી કફ્નકો, ન પઇસા દફ્નકો,
ગયા મર—ખુદાકી પનાહ—પનાહ.
ફકીર હુવા મંય ફકીર, ફકીર હુવા મંય ફકીર,
હકીમોંકા ખર્ચા, દવાઇકા પર્ચા,
પડા સર—ખુદાકી પનાહ !—પનાહ.
અમીર મિલે યક ફિર ઔર ! અમીર મિલી યક ફિર ઔર,
દિયા જર દિખાઇ, કિયા ફિર સગાઇ,
લિયા જર—ખુદાકી પનાહ !—પનાહ.
અજાબ ઇલાહી અજાબ, અજાબ ઇલાહી અજાબ !
વહ આઇ મેરે ઘર, તો પહુલેસે બદતર,
સરાસર—ખુદાકી પનાહ !—પનાહ.
તિલાક દિયા બસ તિલાક, તિલાક દિયા બસ તિલાક,
ઉસે મયેને છોડા, મુહ ઔરતસે મોડા,
બચા સર—ખુદાકી પનાહ !—પનાહ.

(દીલેર દીલશેર.)

ગાયણ ૫૫૭.

શું નટવર વસંત થઇ થઇ નાચી રહ્યો
નાચી રહ્યો જગ નચાવી રહ્યો—શું.
કોયલ મધુર મુરલી બની છેટે નટવર કાન
વિરહ ઘેલી ગોપી ગણું તજી નિકળી અભિમાન.
રસિયા વિનાની બની બાળાઓ બાવરી,
વેણું વસંત ચિત્ત વિંધી ગયો.—શું.
શીતળ સુખકર પવનની લ્હેર ઘુમે ચોપાસ.
જાણું રાધા કૃષ્ણજી રાસ રમે છે ખાસ,
વિધ વિધ પંખીના વેણ ઘુઘરી ધમકે રે
મહિં મહિં મેનાના નાદ ઝાંઝર ઝમકે રે.—શું.
નવ પલ્લવ વાઘો ધરી પચરંગી શીર પાય,
ફાગ લાગ સાધી રમે મદનરાજ મહાભાગ્ય,
લ્હેરી લાલાથી રમે લલનાઓ લાડમાં
પ્રીતિ ગુલાલ લાલ છાંઇ ગયો.—શું. (અશ્રુમતી.)

ગાયણ ૫૫૮.—ગઝલ.

જો બોસા લેનેમેં કલ મુજસે શીરીં દહન બીગડા.
લગા કહેને બહોત તેરા ઇન રોજોં ચલન બીગડા. ૧.
હજુર મીસ્લે બુતકે કરતી થે બહોત દાવા સબાહુતકા,
સજા હય જો તેરા અએ શમએ કાફુરી બદન બીગડા. ૨.
હુવા હુએ ખલ્કમે ચરચા બહોત બદગોઇકા,
તેરા કયા નીકલા યા માન અય ચરખે કોહુન બીગડા. ૩.
મય કહેતા થા ન બયઠા કર રકીબોંકે તું સોહબતમેં,
મીજાજ આખીર ન તેરા મુઝસે અય પયમાં શીકન બીગડા. ૪.
બસર જાકે કરૂંગા આહુવાને દસ્ત ગુલબતપે,
તુમારા તૌર મુજ વહેશીસે અય અહુલે વતન બીગડા. ૫.
હુવે ગુલ જરદ સંબુલ જું પરીશાં સરવખમ ગશ્તા,
તેરે જાતેહી અય રશ્કે ચમન રંગે ચમન બીગડા. ૬.
બનાઇ કોહપર તસ્વીર શીરીંકી તસલ્લીકો,
તેરા નકશા નઝર આતા હુએ પર અય કોહકન બીગડા. ૭.

ગાયણ ૫૫૯.

હરકા ગુન ગાએં સઓબારી હમરી સબ ખોઇ લાચારી.—હરકા.
દુખ્તર એ કુંઆરી મન પ્યારી, મુરદા સુનતે થે બેચારી,
સઓ જાંનસે બારીકે વારી, જીન્દાકી બારીને બારી.—હરકા.

(ખુદાદાદ.)

ગાયણ ૫૬૦.

સઉ પૈસાનો બાહાર, પૈસાનો કારોબાર,
પૈસાનો પ્યાર, પૈસાથી યાર, પૈસે સહુ તાબેદાર!
ગમાર હો યા ચમાર, બુબખબી બેશુમાર,
પણ પૈસા ચાર, હોય ગાંઠે યાર, તો કેહશે ઇજ્જતદાર!
પૈસાપર સૌનો ચાહ, ફકીર હો યા શાહ,
પૈસા! પૈસા! પૈસાની વાહવાહ!
હોય ખાનદાંની અગર, મગર તે ઝર વગર,
છે સર બસર તે બેકસર નફરથી નબેહતર!
હોય ધોબી કે હજામ, પણ પાસે હોય જો દામ,
તો બેલગામને ખાસો આમ કરે સો સો સલાંમ!

(કોરસ.) (ગામરેની ગોરી.)

ગાયણ ૫૬૧.

ખાનાં પાની, લાના જાની, તુઝકો ગર મન્જુર હો,
ચાહું તુઝકો, બ્યાહું તુઝકો, વરના વ્હાંસે દૂર હો.–ખાના.
રોજ દેના તૂં ઝાડુ, પીસેભી ચક્કી તૂં,
ઔર ઘાસ લાયે થોડે ઘોડેકાભી તૂં.—ખાના.
(સંગીન બકાવલી.)

ગાયણ ૫૬૨.—પીલુ પસતો.

લાગ રહી અરી એ સાવનકી ઝરી;
એરીએ મેં ભીજત, ઉન બીન દુબકી ખડી.—લાગ રહી.
સપનેમેં આયે પીયા, મેરો મન લે ગયો;
લે ગયોરી અરીએ અસવનકી ઝરી.—એરીએ મેં ભીજત.

ગાયણ ૫૬૩.

હુમે દમ દેકે સઓતન ઘર જાના
સઓતન ઘર જાના બયરન ઘર જાના.—હુમે દમ.

શેઅર.

છુરી કીસ લુત્ફસે ફેરી ગલેપર અપને બીસ્મીલકે,
જો હોતા બસ મેરા તો ચુમ લેતી હાત કાતીલકે,
ઉલફતકા મઝા જબ કોઇ મર જાએ તો જાએ
એહુ દર્દ સર અયસા હુય કે સર જાએ તો જાએ
તેરી ગલીકે સઓ સઓ ફેરે
તુમ ન રૂઠો, ચાહે રૂઠે ઝમાના.—હુમે દમ. (ભૂલ ભૂલઇયાં.)

ગાયણ ૫૬૪.

જાઓ જાઓ ખાંન અબ જાઓ; ફીરકર આઓ ઢુંડકે લાઓ,
કહીં જાકે નીશાંન શએતાનકા તુમ પાઓ.—જાઓ.
હુએ અએસા બાહાદુર લુચ્ચા મુજી બચ્ચા
ચેખો તુમ સચ્ચા, જો મીલે તો ખોહમ ચબાકે ખાંએ કચ્ચા
કયું ભલા હો દેર લગાએ, હમ ખાંન જો ઢુંડ ન લાએ
તો દારી મુછ મુંડાએ,
ગએ યાર હમ તો હાર, ગયા ભાગીદારી જાર,
નહીં લાએ તો હમકાર, કહો બમ્મનસે કુમ્હાર
તકરાર હુએ બેકાર અબ જાઓ લેકર આઓ.—કહી જાકે.
(ગુલ સનોબર.)

ગાયણ ૫૬૫.

આદમ જાતકી ઔલાદ કે બરબાદીકી બુનિયાદ,
બેશક ઔરત હય કરનેવાલી બેદાદ.
જિન્નતસે જો કરકે દૂર, ઉસકો લાઇ હય મજબૂર,
ઔરત હય બહુ ઔરત ખૂબ રખના યાદ,
ફન્દા ઔરતકા વલ્લાહ, કર દે શેરોકો રોબાહ,
હય દીવાના રખખે ઔરતકી જો ચાહ,
જિસકો ખાલિકને મક્કાર, ફરમાયા હય ખુદ હરબાર,
ઔરત હય બહુ ઔરત, ખૂબ રખના યાદ,
ઔરતકા આશક હય ખ્વાર, બદ બર બદ ગૌહર બદકાર,
લેકિન દિલકે ફસ જાનેસે હય લાચાર.
જિસને મારા હય ઇન્સાન, જિસ્સે હારા હય ઇન્સાન,
ઔરત હય બહુ ઔરત ખૂબ રખના યાદ.
નાઝની ઔરત, નાઝની સૂરત, તૂં હય બ્હો મક્કાર,
જડ હય તૂં સારે આફતકી, કિસકો હોગા ઇનકાર.—આદમ.

(નીઘાહે ગફલત.)

ગાયણ ૫૬૬.

આબાદ રહો સદા શાદ રહો, ભરપુર રહો મસરૂર રહો,
શાદમાં રહો મગન મગન મોહન મોહનીયા.
અબ જાઓ જરા કરો અયશ ભલા મીલે ફતા હો
ઝરૂર ચયન સદા,
બડા નામ રહે, બના કામ રહે, સદા જગત જુગતમાં,
રહો સદા, ખુશી ખુશી, અમન ચમન યહાં.—આબાદ.

(લયલા.)

ગાયણ ૫૬૭.

બેકલ હુએ મનવા, નાહીં સજનવા, કયસી રએન ગુજારૂં રે–બેકલ.
તનહા ડરત હું, પી બીન મરત હું, સેજ તો કયસી સંવારૂં રે,
હાર ફુલોંકે માલન લાઇ, કીસકે ગલે બીચ ડારૂં રે.–બેકલ.

(હુમાયુંન નાસીર.)

ગાયણ ૫૬૮—કાફી હોરી.

જોરા જોરી, હીંદમે કયસો ફાગ રચોરી.—જોરા જોરી.
ગોલનકો કુમ કુમ બનાયો, તોપનકી પીચકારી
સીનેપે ખાઇ દઇ મુખપર ઐસી તક તક મારી
શોહોર દુનિયામે મચોરી.—હીંદમે.
તક ખુંનોકા રંગ બનાયા, સુરમાં રણુહીમે જુ જોરી,
ઉતટ 'પુલટ ફોજા આઇ દીલ્લી, કીયા ખુબ ગલાલ ઉરોરી.
શોહોર દુનિયામે મચોરી.—હીંદમે.
હીંદકા તખ્તા ગુલશન બનાયા, ખીલ રહી બાગ બારી,
કરમ હીનવા ધનીકે નીકસે, લુટ ગઇ બાગ બારી
કહાં હયે વો ફુલ કીયારી.—હીંદમે.

ગાયણ ૫૬૯.

કાતિલ ખૂંખ્વાર હુયે મઅશૂકકે કહલાને વાલે,
સૂરત ચમકાને વાલે, રંગત ઝમકાને વાલે,
આફ્તકે બાનેવાલે, ઝાલિમ તરસાને વાલે,
લેકર દિલ હાથમે દિલદારસે ફિર જાને વાલે.—કાતિલ.
માલીકે બાગમેં કયા ફુલ ફુલ હુયે સબ ડાલી ડાલી,
વાલીને શાનસે કયા બાગમેં હરિયાલી ડાલી.
ગાલ હુયે ગુલકે જયસે, બાલ સુમ્બુલકે જયસે,
જાલ ગુસૂકે કયસે? ચાલ આહૂકે અયસે;
સૂરત પ્યારી, રંગત ન્યારી, હિમ્મત સારી, તેરી જારી,
ઓ કુદરત દિખલાને વાલે.—કાતિલ.
(ગુણસુંદરી.)

ગાયણ ૫૭૦.

મોરી જીયરવા જાની મીલી, જાની મીલી,
જીન્દગાંની મીલી રે.—મોરી.
કુઓન કહત હુએ રે જાની ગવાંઇ,
જાનો જીગર લાસાની મીલી.—મોરી. (ખુદાદાદ.)

ગાયણ ૫૭૧.

અન્દર ઝમીંકે ઇશ્ક હુય ઇશ્ક આસમાનમે,
કુચ્છ ઇશ્ક કે સીવા નહીં કૌનો મકાનમે.—અન્દર.

પથ્થરમેભી હુય ઇશ્ક, જીસે કહેતે હએં શરર,
એ ઇશ્ક આદમીભી હુવા હુય જહાનમેં ?—અન્દર.
કાઅબેકે ઇશ્કસે હુવે કાફીર ખુદા પરસ્ત,
ઇશ્કે સનમસે જલ ગયા મોમીન મસાનમેં.—અન્દર.
શાહો ગદાકી ઇશ્કમે હરગીઝ નહીં તમીઝ,
શાને જુલયખાં દેખ તું યુસુફકી શાનમે.—અન્દર.
ચલતા હુય તો તું ચલ અય નફર મેરે સાથ અબ,
ધ્યાન હુય લગા હુવા મેરા ઉસ મેરી જાનમે.—અન્દર.

(જુલ્મે અજલમ.)

ગાયણ ૫૭૨—કહાનડો ધ્રૃપદ.

તું જો ગઇ રે ચાલી, બાંસરીકી તાન સુન.—તું જો.
મય તો રહી રે આલી, બરજ, બરજ, બરજ, બરજ.—તું જો,
તજી કુલકી મરજાદ, તાઇસે આવત લાજ
અબ તો રહી રે આલી, બરજ, બરજ, બરજ, બરજ.—તું જો.
ઉનકી તો યેહી રીત, કરતા અનોખી પ્રીત
જબસે રહી રે આલી, લરજ, લરજ, લરજ, લરજ.—તું જો.
રંગ સુરત "નંદલાલ", યેહી જો તેહારે ખ્યાલ,
અબ કયું કરન લાગી, અરજ, અરજ, અરજ, અરજ.—તું જો.

ગાયણ ૫૭૩.

ચાલો જઇએ આજ રંગીલા હસ્તા રમતા મેલામાં,
મઓજ મઝા ને હસી ગમતમાં વખ્ત ગુજારીએ મેલામાં.-ચાલો.
હોટેલમાં રહી પ્લેઝર પારટી, લીજીએ આજે મેલામાં,
બ્રાન્ડી સોડા ધુમ ચહડાવ્યે તે પર નીરો મેલામાં.—ચાલો.
થક થક કરતી ત્રેન હવે આવશે, ચાલો દોડો મેલામાં,
પારસી દુલ્લા ચાલો જઇએ હુરરે હુરરે મેલામાં.—ચાલો.

(મેલાની મજાહ.)

ગાયણ ૫૭૪.

ગર્ક જો દરીયાએ ઉલ્ફતમે તેરે હર આન હએ,
આશના ઉસ્કા નહીં હો શકતા કોઇ ઇનસાંન હએ.-ગર્ક.
જીસને પેરા બહેરે આલમમે કદમ ઇસ રાહસે,
ઉમ્રકી કીશ્તીકો ઉસ્કે મર્ગ તક તુફાંન હએ.-ગર્ક.

જાન સઓ હોવે તો હુમ કર દે પ્રીદા અલ્લાહ પર,
જો મુવે ઉલ્ફતમે તેરે ઉન્કો યેહી ધ્યાંન હુએ.-ગર્ક.
અએ ગુલે બાગે હકીકી તુઝસે દીલ યાંહાં લગ ગયા,
અબ તો યે જંગલહી મુજકો રોજએ રીદવાંન હુએ.-ગર્ક.
અએ કરીમે કારસાજ અપના મુઝે તું કરકે રખ,
બન્દા તેરી યાદમે મશ્ગુલ અબ હરઆંન હુએ.-ગર્ક.
(સીતમે હામાન.)

ગાયણ ૫૭૫.

બાતોંમે સેહર હુએ મએં કુલોકી હું ડાલી,
છબ પ્યારીયાં બાંકી નજરીયાં—બાતોંમે.
હુર પરી કોઇ ન સાંની,
ઝુલ્ફે ગજબ મોરી નાગો જએસી કાલી.—છબ.
લાલ જયસે મોરે હોટોંકી લાલી,
પતલી કમર હું મએં પ્યારી મતવાલી.—છબ.
(જુલ્મે વેહેશી.)

ગાયણ ૫૭૬.

બાતેં એડે લાયાની છોરો, મનમાની ઘર જાની છોરો,
ઘર જાઓ તૂલાની છોરો, નાહકકી નાદાની છોરો;
ચલદો નાફરમાની છોરો, તકરારે દીવાની છોરો,
આદતે હયવાની છોરો, હરકતે શયતાની છોરો.—બાતેં.
કયૂં હુકમે યઝદાની છોરો, કયું રાહે રહમાની છોરો ?
ટલ જાવો હયરાની છોરો, બક બક સરગરદાની છોરો.—બાતેં.
ચાહે દમ સયલાની છોરો, ચાહે દાના પાની છોરો,
અબભી આનાકાની છોરો, રાની અપની બાની છોરો,
અપનોંસે બેગાની છોરો, કયૂં વસ્ફે ઇનસાની છોરો ?
કયૂં હુકમેં હક્કાની છોરો.—બાતેં.
(અલીબાબા. વિ. ના. મં.)

ગાયણ ૫૭૭.

પ્યારી તોપે વારૂંજી તું રે કમરપારા,
તું લાલાસે બાલા તું આલા.—તોપે.

અરે એ તેરે મુખડેકી શાંન, હુએ નઇ લેલી હુએ જાન,
તું આલા, તું બાલા, તું વાલા.—તોપે.
છેડો નહીં ગમગી દીલે નાંકામ હુએ મેરા
હું ખાર જુદા ગુલસા દીલારામ હુએ મેરા
એ નાંલાં; નીરાલા બેતાલા.—તોપે.

(બાહારે પરસ્તાન.)

ગાયણ ૫૭૮—કાફી હોરી.

રાજ મહારાજાકી ગાદી છીનાઇ, કયસી પુનેમે હોલી મચાઇ.-રાજ.
ખસલત કુએસી કરકે ફીરંગી, લડતેકી બાજી રચાઇ
ચવઠાઇકી કવલ કરાર, દેનાં બાજી સવાઇ.—રાજ.
ઘાલ ગુલાલ તલવાર અબીસ, પીચકારી લહુકી ચલાઇ
અબ જો ભાગે સો નીમકહરામ, સબકુ કસમ ખીલાઇ.—રાજ.
તોપીવાલોકી મસલત નીયારી, અંદર સો બાત ભીરાઇ
સરદારોકુ હુશમત બતાકે, કર કર કીઇ ચતુરાઇ.—રાજ.
તીનો ભાઇ તીનો તરફકુ, બએડે ખરચી ચલાઇ
ઘાયલ હોકે જખમી પોતે, ઉસમે અફીમ મીલાઇ.—રાજ.
ગોકુલ જયસા પુના બસાયા, રાવ બાજીને સવાઇ
અબ છોર ચલા ગોપીનાથ કનઇયા, છતરપતી બીછાઇ.—રાજ.
હોને થા સો હો ગયા, ફીર કીસમતકી બાત સુનાઇ
સજન સકારામ કહેતે સુને પર, એક પુનેકી હોરી બનાઇ.-રાજ.

ગાયણ ૫૭૯.

મોહે બીરહા સતાવે જી જરાવે,
મોરે સૈયાં, મય લાગું તોરે પઇયાં,
જો આવે મોરે ધામ.—મોહે.
ઇનતેજારીમે ગુજારી, રાત સારી, બેકરારી,
હાય મય વારી રામ, પ્યારા તું પ્યારા હમારા દુબારા,
નજારા દીખા દે મોરે શામ-હાય-હાય-હાય હાય
સહેલ સમઝે થે બહોત હમ તો લગાના દીલકા
સખ્ત મુશકીલ હુવા અબ આપમે આના દીલકા.—મોહે.

(દીલફરોશ.)

ગાયણ ૫૮૦.

એહે હોનુ જબ તક, હય જીતે તબ તક,
તો કામ મેરા હુવા ન હોગા,
પિસરકો મારૂં, બલા ઉતારૂં,
એહે કામ મેરા હુવા ન હોગા.—એહે.
કરૂં મય હિકમત દું ઐસી તુહમત,
કહાયે લડકેકી ખૂની જોજા,
બગયર ઇસ્કે, વ્હો ઝરપે કબજા,
તમામ મેરે હુવા ન હોગા.—એ.

(મહામુદશાહા.)

ગાયણ ૫૮૧.

ક્યું જવાંની ખો રહે હો શાદમાનીકે લીયે,
પીરીમે રોયા કરોગે ઇસ જવાંનીકે લીયે.—ક્યું જવાની.
સુકતા હયે જબ શઝર ફેર વોહ હરા હોતા નહીં,
વોહ કહાંની, યેહ જવાંની, પીરે ફાંનીકે લીયે.—ક્યું જવાની.
આબે રફતા નેહેરમે ફેર લઔટ કર આતા નહીં,
પા નહીં શકતે ગુઝશતા જીન્દગાંનીકે લીયે.—ક્યું જવાંની.

(હામાન.)

ગાયણ ૫૮૨—બરવા પસતો.

લરજે હમારા જીઅરા કાલી ઘટા દેખ.—લરજે.
દામની દમકે મુદામ;
ભર ગઇ નદી તમામ;
ચલતી હય પુરવૈયા દૈયા, કયસે બારૂં દીવરા.—કાલી ઘટા દેખ.
હાથ મંય જોડું ખડી;
કાસીદ તું ખબર લા મેરી;
કૌનસી સોતનને ભીર મોહે મેરે પીયરા.—કાલી ઘટા દેખ.

ગાયણ ૫૮૩.

કોઇ દુધ લ્યો દિલ રંગી,
શોખીલા શાણા ઉમંગી.–હો કોઇ.

× × ×

કેફી પીયે કસુંબલો, ગાંજો પીયે અબુધ,
દારૂ દીવાના પીયે, દાના પીયે દુધ.—હાં કોઇ.
એક અમીરસ દેવનો, બીજો રસ છે પ્રેમ,
ત્રીજો રસ ગોરસ ભલો, પીધે કાયા હેમ.—હાં કોઇ.
ગોરી ગરવી ગાયનાં, ગોરાં મારાં દુધ,
હું પણ ગોરી ગોરડી, ગોરૂં દિલ છે શુદ્ધ.—હાં કોઇ.

× × ×

હેમ કટોરો હાથમાં, માંહી અમૃત સાર,
ચતુર હોય તે ચિંતવે, ગુણ સમજે ન ગમાર.—હાં કોઇ.

(વિક્રમ ચરિત્ર.)

ગાયણ ૫૮૪.

તુમ્હે કુચ્છ કયા મેરી ખબરહી નહીં,
ઝુઠા વલ્લાહ મએં બશરહી નહીં—તુમ્હે.
હુકમ મએંનેહીતો દીયા થા એ,
કીસ તરહાં મએં વોહ તાજ વરહી નહીં—તુમ્હે.
મુઝકો સઓદાઇ જાનતે હો કયું,
આકલસે કયા મએં બહેરા વરહી નહીં.—તુમ્હે.

(તબદીલે કીસમત.)

ગાયણ ૫૮૫.

તેરી મેરી જોડી બની
પીયા પ્યારપે જાઉં નીસાર, સુંદર જીયા પ્યારે આ જા મંય વારી
મેરી જાન નયનાસે નયના લગાઓ.
મુઝે ભારીસી સારી દીલા લારે જીસમે ગોટા કીનારી મસાલા;
હો આલા, દીલબર સુંદર મનહર જાન
લે સામાન-ચલ દુકાન—
મંય કુરબાન મંય કુરબાન હું હરઆંન.—તેરી. (ભૂલ ભૂલઇયાં.)

ગાયણ ૫૮૬.

કયું હો આઝુર્દા દિલ તુમ અય બેગમ જાન, બેગમ જાન.-કયું.
વારી મય જાવૂં, સદકે મય જાવૂં
દૂર ગમકો કરકે હોના શાદમાંન, શાદમાંન.—કયું.

આએ હય બાલમ, યાને જાને આલમ,
હોતે રૈનક અફરોજ હય ઇસીઆંન, ઇસીઆંન.—કયું.
અન્જુમનઆરા ઔર વ્હો માહુપારા,
શાહજાદેકે હંય સાત દિલ સિતાન, દિલ સિતાન.—કયું.

(પ્રીસાને અજાયબ.)

ગાયણ ૫૮૭.

મંય દુખીયા નહીં આઇ ભાઇ રે—મએં.
શાને ખુદાઇ, મોહે ખીંચ લાઇ;
નુરપે ખાક જમાઇ ભાઇ રે.—મંય.
રાખકે અનદર આગ દબી થી,
આજ હવાને ઉડાઇ ભાઇ રે.—મંય.

(ચત્રા બકાવલી.)

ગાયણ ૫૮૮—ગઝલે નઝીર.

જુદા કીસીસે કીસીકા કોઇ હબીબ ન હો,
યે દાગ વો હય કે દુશ્મનકોભી નસીબ ન હો.-જુદા.
જુદા જો હમકો કરે ઉસ સનમકે કુચેસે,
ઇલાહી રાહામે અયસા કોઇ રકીબ ન હો.-જુદા.
ઇલાજ કયા કરે હોકમાં તપે જુદાઇકા,
સીવાય વસ્લકે ઉસકા કોઇ રકીબ ન હો.-જુદા.
"નજીર" અપના તો માશુક ખુબસુરત હય,
જો હુસ્ન ઉસ્મે હય વયસા કોઇ અજીબ ન હો.-જુદા.

ગાયણ ૫૮૯.

સુખસે લે જા તું સાથ ઇસે હાંરે,
ફરમાતી હું યું અએ લાઅની
જાઓ સહર હો જાએ રે.-સુખસે,
ઇસે પોહોંચા તું માંચીનમે હુએ,
જાંહાંકી એહે ગુલનાર રે.-સુખસે.
જલ્દીસે દોનો મેરી જમીસે
હો જાઓ ફીન્નાર રે.-સુખસે.

(કમર-અલ-ઝમાન.)

ગાયણુ ૫૯૦.

જીસકા જાની જુદા હો જાવે, ઉસ આશકકો નીંદ ન આવે,
બારા જોબનવા પ્યારી સુરતીયાં, દેખું તો જીયા લલચાવે;
સો મેરી જાન—
ઉંચી અટરીયાં ચંદનકી બરીયાં, ચહડું તો જીયા ઘબરાવે;
સો મેરી જાન—
ગહેરાસા કુવા પતાલ જલ પાની, ભરૂં તો જીયા ઘબરાવે,
સો મેરી જાન—જીસકા.
(ખુરશીદ જરનીગાર.)

ગાયણુ ૫૯૧.

મોરી મનમાની મોહેના, મોહે ચએન, દિનો રએન,
દરસ સરસ બિન તોરે નહીં સોહેના.-મનમાની.
બસ ગઈ જબસે તું મનમાં હમારે, તોહે દમભર નાહીં બિસારે,
જાવેં ન જબ તક યમકે દ્વારે, તબ તકભી બિસરેંગે હમ જાની
તોહે ના.-મનમાની.
(આશકકા ખુન.)

ગાયણુ ૫૯૨—ખમાચ હોરી.

અયસે બ્રીજકે કા તુમ હો ઇજારદાર,
છયલા રંગ છીલકત મોપે બાર બાર.—અયસે.
રંગ દારત ઔર કુમ કુમે મારે,
અંગીયાંકે કર દીયે તાર.—અયસે.

ગાયણુ ૫૯૩.

રંગ-બેરંગી, તુરો હું કરસ રસ બેહેક બેહેક થતો,
મઘમઘતો અતીશય, ફુલ તાજાં વીણી લાવી.-રંગ-બેરંગી.
ફુલ છે ફુલ અંહીં રંગ-બેરંગી, હર હર રંગનાં મન ગમતાં,
મોઘરાં ગુલાબ જાઇ જુઇ ચંપેલી, નવરંગોએ દીએ મન
બહેલાવી.—રંગ-બેરંગી.
(ગામરેની ગોરી.)

ગાયણુ ૫૯૪.

દુલહા મય બન જાઉંરી તોહે દુલહન બનાઉં,
ઝરો જૌહરકા બનાકે ઝેવર, તુજકો મય પહેનાઉંરી.—તોહે.

નાકમે તેરે નથની ઝવાહેર, લાકે અભી પહેનાઉંરી.—તોહે.
સરપર સેહેરા તેરે પરીરૂ, ફુલોંકા લાકે બંધાઉંરી.—તોહે.
(તીલસમે સુલયમાં.)

ગાયણ ૫૮૫.

મુસાફીર બનકે જાઉ રે, તોરી પાઉં રે કરમ વાકી,
પતીઆં.—મુસાફીર.
કાંમીલ તનકે નએનવા, ભટકે ન દીખાએ,
નેક જીઅરવા રહો સીગરવા, બીછડ બીછડ મીલ જાએ.-મુસાફીર.
(ખુદાદાદ.)

ગાયણ ૫૮૬.

આહા ! પ્યારી લટક મટક ચટકી ચતુર ચાલે-અટકી ન્યાળે,
મધુરી સુંદરી ! અજાણ, સુજાણ, ખટકી પ્રીતમ પ્યારે.-પ્યારી.
અન્તર પીડ અજાણ છતાં મન અંદર પીડ પ્રજાળે,
ખબર શું છે એ રસીલી નારને કે પતિ દુઃખથી હારે.-પ્યારી
(મદન વસંત.)

ગાયણ ૫૮૭.

તુમેહ દુંગા મય વાકી ખબરીયા જાત.
મુઝે દે દો એ પ્યારી સુન્દરીયા જાન.—તુમેહ.
પ્યારી ચલ ચલ, હય ન્યારી ન્યારી છલબલ.
અએ જારે સુવે ચલ ચલ, ન ગુલામકા કામ હું—તુમેહ.
અકસર કામ કરૂંગા, ખુશ અનજાંમ કરૂંગા,
બસ: કુચ્છ કામ નહીં જા, ચલ ચલ ચોર કહીંકાં,
ચુપ નાકામ કહી તું, કર બદનામ નહીં તું;
હય નૌકર, બરતર, અફસર, તુંજપર,
બદતર, અજખર, અફસર, હમપર.—તુમેહ.
(દીલ ફરોશ.)

ગાયણ ૫૮૮.

મોરી બએસથી ગારત જાત સજન નીત તો બીનથી કુમલાએ,
જીસ દીન ઉડી ચીડઇયાંરે બાલમ,
તુમ બીન ઘેરા જાએ રે.—નીત તો બીન.

ઇન નયેનનસે બાટ તકત રહી
છાંડ દઇ સબ ચયેન,
બ્યાકુલ મજનુસી રહી મએં આઇ ભર એ નયેન રે.—નીત.
જા દીન થે તુમ બીછડ ગએ રે, વા દીનસે નાહીં ચયેન,
દીઆ જરત હુએ રયેનકો, જયેસે મેરા જીઆ જલા
દીન રયેનરે.—નીત તો બીન.
(કમર-અલ-ઝમાન.)

ગાયણ ૫૯૯.

દરોગા દીલ મીલેકી યારી, તેરી યારીને કર દી ખ્વારી
હમસે દરોગાજી રૂઠે હો કાહે, વારી વારી વારી તોરી વારી ફ્બનપર-
સાસુ નનંદ મોરી દેખતો દેઇ હે, ગારી ગારી ગારી મોહે
ગારી ચલનપર.-દરોગા.
અયસે ખેલાડીકે પાલે પડી હું, હારી હારી હારી મય હો હારી
જોબનપર.-દરોગા.
નીન્દ ન આવે તલપું બીરહકી, મારી મારી મારીં મન મારી-
રયનભર.-દરોગા.
(ખુરશીદે જરનીગાર.)

ગાયણ ૬૦૦.

કાહે છોડા પ્યાર, દીલબર રે આહે મોરે યાર,
પ્યારારે સુખન મોરા જાન, તન મન સભી ડારૂં વાર.—કાહે.
મનમેં રંજ કાહેકો કીનો, તજે યાદ સારી દીનો,
કંથ કયું છોડે હો મોરા ધ્યાન, લાગારે મોહે મોહ બાન
ઉઇ ઉઇ રે કીની ખાર જાર.—કાહે.
હમ તો તુમપે જાન હય દેતે, નહીં દાદ હમારી લેતે,
સખ્ત તુમ કયસે જીકે આહ, ન્હારી હય ચાહુનેકી રાહ,
ઉઇ ઉઇ રે મય તો બયઠી હાર.—કાહે. (ખુને નાહક.)

ગાયણ ૬૦૧—ભૈરવી ઠુમરી.

જા કહીઓ હમારી રામ રામ રે
કોઇ દીન મીલના શ્યામ શ્યામ.—જા.
"સનદ" પીયા બીન મન ઉમંગ્યો જાય
કયસેકે રાખું ઠામ ઠામ.—જા.

ગાયણ ૬૦૨.

નાપેકાર, નાપેકાર, ધિક્કક તારો આ અવતાર,
તારાં ફંદ, પાપી છંદ, છુપ્યા નહીં ઝિનહાર;
ઓ બદકાર, રે મક્કાર, તેં દુઃખી કીધાં હકદાર,
તે થવે, લે હવે, લ્યાનતનાં પેજાર;
  ભૂલી ને રૂડી કામો-તેં કીધાં કાળાં કામો,
  નેકીની છોડી જામો-લીધો તેં ફિટકાર;
ખસ્લત કીધી હેવાની-છોડી તેં તો ઇનસાની,
પાપોને પ્યારાં માની-કીધો નહિ ઇનકાર;
સુણુ કહેછ આ "ફિરોજ"-બદ મસ્ત પાપ બોજ,
લેઇ માથે જા જહાંન્નમમાં ત્યાં થાજે બેજાર.—ભૂલી.

(હોમલો હાઉ.)

ગાયણ ૬૦૩.

તેરેસા જહાંમે વફાદાર દિલબર,
હુવા હય ન હોવેગા ઝિનહાર દિલબર.—તેરેસા.
યહાંસે ગયા મંય તો કોતવાલને આ,
કિયા રસ્તેમેંહી ગિરફતાર દિલબર.—તેરેસા.
હુવા મેરા જામીન યકીને વફાદાર,
તો આયા યહાં મિલને ગમખ્વાર દિલબર.—તેરેસા.
મેરે બઆદ મત્ રોના મેરે લિયે તૂં,
ચહડુંગા મય કલકો, સરે દાર દિલબર.—તેરેસા.

(મહામુદશાહ.)

ગાયણ ૬૦૪.

મએં હું કાફી લાખોંસે, લડનેકો શાહા લે બચા અએ મઓલા
એ તાજે શાહાની.—મએં હું.
  વો બએરીઓંકો દુંગા ;ભગા મએં હું શેર,
કરૂંગા જાં ફીદા સાયા યહાંકા પાયા દેવોસે;
બશર હુએ કયા હું લડતા પ્રાંન ઉડા દેના જાન કયા હુએ લેના
ઇસઆંન ઓ શાહાની.—મએં હું.

(આજમશાહા.)

ગાયણ ૬૦૫.

બાલેપનેકે જોબનકે રસ લુટેંગે હાં,
છોટે પનેકે જોબનકે રસ લુટેંગે હાં.
બાલે પનેકે નાલે પનેકે—છોટે પનેકે જોબનકે.
મેરા પાંસા પડા, દીયા ઝાંસા બડા, યહાં ખડા ખડા,
ઉસે ફાંસા કડા, જાદુ ચેહ મીલા ગોરીકા જુબના લુટેંગે હા—બાલે.
અબ તો અગર ચાહું પરીયાં બુલાઉં સારી,
કરૂં પ્યારી પ્યારી ન્યારી લાખોં નારી રામ,
ખુબ લુટેંગે મજે અયશકા આયા મૌસમ,
કૌનસી દેખેંગે અબ હમસે અકડતી હય સનમ,
હાલે બને લાલે બને આલે પરીવાલે બને.—બાલે.

(લયલા.)

ગાયણ ૬૦૬.

તુને જાદુ હય મેરે પર ડાલા. મેરી જાન,
મુઝે મારા નજરકા ભાલા.—તુને.
ગરવા લગાવું, સદકે મયે જાવું,
આ અય બાંકે નયનોવાલા.—તુને.

(સંગીન બકાવલી.)

ગાયણ ૬૦૭—માંડ-ગઝલે અમાનત.

બેદાદ મુઝે યાદ હય વલ્લાહ તુમારી
યૂસુફકી કસમ અબ ન કરૂં ચાહ તુમારી.—બેદાદ.
લીલ્લાહ કદમ શર્મકે કુચેસે નીકાલો,
બાઝારમેં હમ દેખતે હુંય રાહ તુમારી.—બેદાદ.
આશકકી મુરાદ આઇ રકીબો અમલ હો,
જાએ જો સવારી કભી દરગાહ તુમારી.—બેદાદ.
હોતા હય ઝમીંન પર ઉસે ખુરશીદકા ધોકા,
સુરત જો કભી દેખતા હય માહ તુમારી.—બેદાદ.
બોસા જો તલબ મયને કીયા હંસકે વોહ બોલા,
સરકારસે મૌકુફ હુએ તનખાહ તુમારી.—બેદાદ.
હુએ ઇશ્કકા દરિયા બ સરે જોશ "અમાનત",
આલમમે રખે આબરૂ અલ્લાહ તુમારી.—બેદાદ.

ગાયણ ૬૦૮.

સાકી પીલાદે શરાબ; શરાબ મુઝે સાકી પીલાદે શરાબ.
પીએ શરાબ ન હોવે ખરાબ
અબ તો તું દે દે જવાબ, જવાબ મુઝે.—સાકી.
પીઉંગા શરાબ બનુંગા નવાબ
રોટી કવાબ, દે લાજવાબ, હોગા સવાબ તુઝે.—સાકી.
શરાબ પીના હુએ નેક કરીના, સમઝતે ઈસ્કો હુએં
દાનાં બીનાં.—સાકી. (કમર-અલ-ઝમાન.)

ગાયણ ૬૦૯.

ગની દાતાર હમારે, અય કરતાર હમારે,
ભરોસે તેરે રહમકે હમ સારે હમારે.—ગની.
દરપર તેરે ખુદાયા, બંદા તેરા હય આયા,
હર પાપસે પચતાયા તોબાકે સહારે.—ગની.
કર તું કરમ દયા કર, ઈસ્કા કિયા ક્ષમા કર,
અપરાધસે છુટકા કર, ખ્વારીસે કિનારે.—ગની.
(ગોપીચંદ.)

ગાયણ ૬૧૦.

આગ તન મન લાગી કયસે બુઝાઉં
ક્યા બતાઉં, કયા સુનાઉં, કલ ન પાઉં, જીસે જાઉં,
એ કીસકો દીખલાઉં.—આગ.
હાય ગઈ મય હાર, પાસ નહિ વો યાર, દાતા કયસે રહું મન માર
કંથ બીના મંય કામની રોઉં કયસી કરૂં કરતાર,
આ જા જલદી ઓ પ્યારે, ઓ ન્યારે, જરી સુખ પાઉં,
મંય તુજપે બલ જાઉં.—આગ.
(તબદીલે કીસ્મત.)

ગાયણ ૬૧૧.—ભૈરવી-ઠુમરી.

તીખે નૈનાં ચીત્રવત કાહે મારત તાણ;
બારા જોરી કાણ કારે કારે
ઉઠીરે ભવર ધનુષ્ય પ્રાણ.—તીખે.
"ચાંદ" કહે તો વ્હો મોહની મુરત;
ઝમક દીખા જા હરસો પ્રાણ.—તીખે.

ગાયણ ૬૧૨.

જાણુ, જાણુ! માન, માન!
જશે તું તાંણુથી-માનથી, જાનથી-જાણુ જાણુ.
લેવસ તુજનો જાન વેર મુજ લેવા,
દેવસ ન આસાન દાવ જતો દેવા.
અગર, નીહુતર, વગર, કસર, તું કર, હું પર નજર મીઠી,
હીત જાણી રે દીવાની ખચ્ચીત તો થશે હેરાંન-તું નાદાન.
(ગામરેની ગોરી.)

ગાયણ ૬૧૩.

નહીં મુઝસે કરે તું જો યારી, હોગી તેરી બહોત હી ખ્વારી,
મુઝ એ બુત જાન પુજારી-દુર અરે ઓ દુર.-નહીં.
તું હય શમ્આ તો મય પરવાના, તું હય પરી તો મય હું દીવાના,
તુઝે કબ તક જાં સમઝાના રે.—નહીં.
ન મય શમ્આ ન તું પરવાના, મય પરી ન હય તું દીવાનાં,
દમ દેકે ન દાંમમે લાના રે, વોહ કરેગા તેરી ખ્વારી,
મએં જીસકી હું રે પ્યારી, મેરા ગીલમાનરૂ હય પુજારી,
દુર અરે ઓ દુર.—વોહ.
મેરા દરજા ઉસ્સે હુએ બેહેતર, જો કહાતા હુએ તેરા દીલબર,
હય ઉસકેસે મેરે નૌકર રે.—નહીં.
વોહ હય હાથી, તું હય મચ્છર, તું ગદા હય વોહ હય તવંગર,
તું ગુલામ હય વોહ અફસર રે.—વોહ.
દીલસે મુઝકો હય તેરી ઉલફત, કરૂં તુઝપે સદકે દૌલત,
તેરી બહુડ જાએગી હશમત રે.—નહીં.
સબ જગકી હો દૌલતો હશમત, ઉસ્પે કરતી હું મંય લઆનત,
રખે દામન ખુદા સલામત રે.—વોહ.
(સએકુસ સુલેમાન.)

ગાયણ ૬૧૪.

પ્યારા તું હુએગા, મેરા.
હો ખુશી દીલસે તું અએ પ્યારે.
પ્રીત નીભે અબ મેરી તેરી દાયમ.—પ્યારા તું.

હોવે જો કુચ્છ હાલ તુમહારા, વોહી હોવેગા હાલ હમારા,
નાજો અદાકે ફુલકકા પ્યારા, તું હુએગા મેરા.—પ્યારા.
તન મન ધન સબ તુજપર વારૂં
નીસદીન પલછીન તુજપર વારૂં.—પ્યારા તું હુએગા,

(હામાન.)

ગાયણ ૬૧૫.

સુંદરી શોભે ન સ્વામી વિનાની, સુંદરતા શશીરૂપ સમાણી.–ટેક.
હોય પિતા ધનવાન જગતનો, તો પણ રંક પતી ઘર રાણી.–સુંદરી.
હોય સતી છતાં પિયર રહેજો, તો જગમાં જણ સુખ હીણાણી.–સુંદરી.
સ્વર્ગ તણું સુખ સ્વામી તણું છે, સ્નેહ સુકાન પતી લહું માની.–સુંદરી.

(મદન વસંત.)

ગાયણ ૬૧૬.

જવાં દુલેપે હું મય નીસાર, સુવે ખુસટપે હું મય નીસાર,
તેરી મેરી જોડી બની મઝેહદાર, અંધીકાની જોડી બની મઝેહદાર–જ.
દુલાહ બનુંગા, ઘોડે ચહડુંગા, ફીર ના કરૂં તકરાર;
મુજે બાલી બના દે, બુંદે મંગા દે, સાડી દીલા દે તું ચોલી કે સાથ.
તુજે બાલી મંગાદું, બુંદેભી લાદું, જુતા ગઠા દું મય મોચીકે હાથ,
અભી લાઉં, અભી લાઉં અભી લાઉં જાન,
શાદીકા કરો ચકરાર.—જવાં.

(અસીરે હીર્સ.)

ગાયણ ૬૧૭—કાફી હોરી.

હોરીકી ભીનક મોહે કાન પરી રે,
દેખો લાલા મોરી સાસ બુરી રે.—હોરીકી.
અપનેરી અપને મંદીરસે નીકરી,
એક ગોરી દુજી લાલ પરી રે.—દેખો લાલા.

ગાયણ ૬૧૮.

આજ મોરે મન નઈ મનસા આઇ,
આજ મોરે મન નઈરી, મનસા આઇ,
ગુલબુન છત્ર દુલહનપર રાખું,
સરસ સરસ ગુલહાર હાર, પાત પાત ફુલવા ડોલે,
સદકે કરે હમ પીઆ કંથ.—આઇ.

સબ સખીયન દીખલાવે સીંગાર, બાલ બાલ.
દુર સર ઉપર નુરી રેખા હારે હુસ ગુલ સારે; ચમન ચમન
સનનનનનનનન હુવા દીખાત અરમાન તંથ.-આઇ. (ખુદાદાદ.)

ગાયણ ૬૧૯.

ઓ કીના કીના કીના જલદી હો બેદાર,
આજ બેશક સીના કરૂં ઉસકા મય પ્રીગાર,
તેગે આબદાર, હોજા હોંશીયાર,
કરદે અલીબાબાકો એક દમમે તું પ્રીન્નાર.—ઓ કીના.
બીજલીસી તું ચમકે, ચમ ચમ ઓ તલવાર,
ખુન પીના ઇનસાનોંકા, હયગા તેરા કાર,
ખંજર તુંભી વાર, કરના હો ખુંખાર,
ખુન ખુન ખુન કરનેપે હો જા તૈયાર.—ઓ કીના.
(અલીબાબા આ. ના. મં.)

ગાયણ ૬૨૦.

ફુલકકા પરદા, મલક ઉઠા દો, ઝલક દીખા દો યાર,
ઝટકકે દામન, મટકકે ઉઠું, અટકકે કયું હું ખ્વાર.—ફુલકકા.
જો બાત પાવું, તો કાટ આવું, દીખા દો કોઇ ઘાટ,
છુટેંગે તુમસે, લુટેંગે ગુમસે, ઉઠેંગે કુમસે યાર.—ફુલકકા.
તું મસ્તે મસ્તી, તું હસ્તે હસ્તી, મય પસ્તે પસ્તી હાએ!
કરમ તેરા હયે, સીતમ મેરા હયે, ઇસીસે હું લાચાર.—ફુલકકા.
તેરી મદદ હય, તો જુલ્મ રદ હયે, યેહી સનદ હયે પાસ,
કે તુ યંહીપર, કહાં કહીં પર, નેહાં પરવાર.—ફુલકકા,
ઓ જેબે આલમ, શકેબે આલમ, હું મએં નશેબે ખાક,
યહાં હએ "રૌનક" વહાં હયે "રૌનક", કહાં હયે
"રૌનક"દાર—ફુલકકા.
(ખ્વાબે મહોબ્બત.)

ગાયણ ૬૨૧.—કાફી હોરી.

ઐસી હોરી ખીલાઇ, શામ મોરે ચોરી રંગાઇ;—ઐસી.
ખેલત ગેંડ ગઇ જમુનાપે, કીને મોરી ગેંડ ચોરાઇ;
હાથ દાર અંગીયાં બીચ દેખું;
એક ગઇ દો પાઇ.—શામ.

ગાયણ ૬૨૨.

સૈયાં મુઝે હાથીકે કંગન બના દે,
કંગન બના દે, તું પોહોંચી બનાં દે.—સૈયાં.
જો તું કહેગી વોહી સુનુંગા, લાઉંગા વોહી મેરી જાંન,
(ચલો) તેરી કસમ, લાઉંગા વોહી મેરી જાંન,
(દેખા જાઓ જાઓ) લાઉંગા વોહી મેરી જાંન.—સૈયાં.
તઓબા તઓબા તઓબા દેખો છોડો ટુટા મેરા હાથ,
(ઉઇ મર ગઇ હાએ, અરે બાપ રે.)
બાલીભી બનવા દું તુઝે, બુન્દેભી બનવા દું તુઝે,
હંસલીભી બનવા દું તુઝે, કડે છડે દોનો તહુરેદાર,
(હાં) અએસે ચલું, અએસે ફીરૂં, ફીર ન કરૂંગી તકરાર,
(સચ) સબ કુચ્છ હય તયાર એક બોસા દીલા દે.–સૈયાં.
(જુલ્મે વેહેશી.)

ગાયણ ૬૨૩.

ગોરે ગોરે ગાલોંવાલી,—,—,—,
કાલે કાલે બાલોંવાલી,—,—,—,
નારી સુન્દર પીયારી સુન લે, પ્યારી દિલબર નારી સુન લે,
બાંકી તિર્છી ચાલોંવાલી.—,—,—ગોરે.
(અલીબાબા.)

ગાયણ ૬૨૪.

થોડા દમની સમજે જિન્દગી–ઇનસાન બને બદ તોય,
કબુ તે ન કરે રબની બન્દગી, નિતનું જિવતર જો હોય;
બસ નહિ તે ડરે, ધર પકડ કરે, કપટી કામમાં દિન રાત,
મારે ફાડે નહિ જોય તે ખરે, ભાઇ બ્હેન ન જાત જમાત.—
(કોરસ)—છે સહુ મતલબ વાત, મારે લાત,
જોય ન દિવસ ન રાત;
પટકે, ઝટકે, અટકે ન કબુ; બદી કરતાં બદજાત.–થોડા.
મેં તો તકસીર કિધી નહિ કશી, વિન વાંક થયો હું કેદ,
બદનાં કરતૂક બુરાંથી ફસી, નહિ ગાફિલ સમજું ભેદ;
વિન મ્હોત મરૂં, ગમ જિગર ધરૂં, સમજો જાલીમો બદજાત,
મારે ફાડે નહિ જોય ખરે, ભાઇ બ્હેન ન જાત જમાત.

(કોરસ.)

દેખી સરદાર ઇરાંની ભલો, સુલતાન મ્હને બહુ ચ્હાય,
તલપી નિત જોઇ તુરાંની જળો, મનમાં ચટપટ જો થાય;
નહિ વળિયું સિધું, બસ કપટ કિધું, કરવા તાલથી મુજ ઘાટ,
મારે ફાડે નહિ જોય ખરે, ભાઇ બ્હેન ન જાત જમાત.-છે સહુ.

(નેક ખસલત તેહેમીના.)

ગાયણ ૬૨૫.

ઓહો મન મોહેના તોરી છુમ છુમ ચાલ.-ઓહો.
હાથોમે હુએ પએમાના, મતવારી તોરી ચાલ,
મદુઆ ભરકે દે ગઇ બજાતી ચલી તાલ.-ઓહો.
મતવારે તોરે નયના, અઓર ગોરે ગોરે ગાલ,
તોરા બાલા જોબના, ઉમરીઆં ચઓદા સાલ.-ઓહો.
મોરે દબરીખાંન તોરી તઓંદ હુએ પખાલ,
આહા મેરે તોંદીલે, ઇસ કુપ્પેકો સંભાલ,
અપની સુરત ભુલ ગએ રંડીપે ગીરી રાલ.—ઓહો.

(ખુશરૂ હસીના.)

ગાયણ ૬૨૬.

વ્હીલાં વ્હીલાં ચાલ્યાં આહા,
ભાભી મદારીનાં લાડી,
ખુટ બોલે, માથું ડોલે,
આંખ થાય વ્હીકણુસીની બાડી.—વ્હાલાં.
ધીરે ધીરે બાપુડી પઢાવો,
જરા ધીમે ધીમેથી કુદાવો,
બાપુ હળવે, બાપુ હળવે,
ભાભી લાઉં એકાદી હું ગાડી.--વ્હીલાં.

(બારીસ્ટર.)

ગાયણ ૬૨૭.--કાફી હોરી.

શાંમ મોસે ખેલો ન હોરી, પા લાગું કરજોરી.-શાંમ.
ગઉવે ચરાવન મયે નીકસી હું, સાસ નનન્દકી ચોરી,
સગરી ચુંદરીયાં ન રંગમે ભીંગાવો, ઇતની સુનો બાત મોરી.-શાંમ.

ફગયા ખેલે મોહન તુંને, કૈસી ગત કીનો મોરી,
સગરી ચીર રંગમે ના ભીંગો, ઇતની સુનો અરજ મોરી.-શાંમ.

છીન ઝપટ મોરી હાતસે ગાગર, જોરસે ઐયાં મરોરી,
દીલ ધડકત હયે, સાંસ ચ'ડત હયે, દેહ કાંપત ગોરી ગોરી.-શાંમ.

ગાયણ ૬૨૮.

સબ કામ બનાના આતા હય, હર રંગ જમાના આતા હય-સબ.
સંદૂક રાતકો તોડૂં, બંદૂક બાતકી છોડૂં, આંખ એક લાતમેં ફોડૂં,
કોઇ મરતા ગીરતા આવે, ઉસ્કો બન્દા કચ્ચા ખાવે,
દુબલે પતલેકો દે મારે કુત્તે બિલ્લીકો દુતકારે,
કુછ મારભી ખાના આતા હય.—સબ.

કુછ જેબ કાટકે લે લૂં, સૌ હાથ દાવકા ખેલૂં,
સૌ ઢંગકે પાપડ બેલૂં,
અંધે બહરેકો લલકારૂં, મુરગી કાટૂં કવ્વા મારૂં,
સોતા દેખૂં ગોતા દે દૂં, લડકા હો તો લડકે ખે દૂં,
હર ફનકા બહાના આતા હય.—સબ.

(દીલેર દિલશેર.)

ગાયણ ૬૨૯.

પૈસા તમામ જગમાં છે વિપત્તીની જડ મૂળ,
લોક જરદાર લોભ કરતાં કરશે લાભની ધૂળ.—પૈસા.

દ્રવ્ય ધન ને માલ ખજાના રહ્યાં કોનાં કયાં ?
પૈસાની ઇજત ગઇ પૈસે થઇ જો એક ભૂલ.—પૈસા.

કેળવણી, ઉદ્યોગ, નેકી, નીતિ, ધર્મ શુભ,
એજ શોભા, લાજ, આબરૂ, એ દિપાવે કૂલ.—પૈસા.

(ભોલી જાન.)

ગાયણ ૬૩૦.

અએ જગધર, ગીરધર, સીરધર, નીરધર, હોવે મુબારીક બ્યાહ,
અએ સુબ્હાંન, હુએ કુરબાન, બ દીલજાંન,-(ખુશ રખખે ખુદાયા).
નેક મીલા પ્યારા, જગસે હુએ જો ન્યારા, ઉસને હુએ મીલવાયા,
સહેરા હુએ બંધવાયા, ગુન્ચા હુએ ખીલવાયા, હોએ નીબ્હા.-અએ.

પાકકી શાંનકો આન મીલા, જીયા ગમ હુએ બદુરાકા
દુર કીઆ, એ હુએ શુક્રે ખુદા,
ઉધર-ઇધર-જીગર-દીગર-જીધર-તીધર
સાંની નહી જીસ્કા, હાંમી નહી કીસકા, શાફી હુએ
જીસ તીસકા, રખ તું નીઘાહ.—અએ.

(કમર-અલ-ઝમાન.)

ગાયણ ૬૩૧.—આશાવરી હોરી.

બાંકે મીરજાંને ધુમ મચાઇ, ઢાલ તલવારોસે ખેલી હોરી-બાંકે.
ગોકુલ જાવું તો રંગ પડત હે, મથુરા જાઉં પીચકારી,
કાશી જાઉં તો ખીંચ પડત હે, અએસી કીની બરજોરી.-બાંકે.

ગાયણ ૬૩૨.

અરે નાહિ મોહોકો છોર જારે!—અરે.
હાય! છોર જાવૂં કયસે?
ચયન કયસે પાવૂં મયે,
ઓ હમારે બાપ પ્યારે!—અરે!

દોહરા.

પુત્ર કલેજા કઠિન કર, છોરો માયા મોહ,
લિખા ભાગમેં હય યહી, હો સંજોગ બિછોહ.—હાય!

(હરીશ્ચંદ્ર. વિ. ના. મં.)

ગાયણ ૬૩૩.

લાદે વો કોઇ યારો ગરમ ચાહકા પ્યાલા,
ફીર બએઠેંગે પી મીલકે બહમ ચાહકા પ્યાલા.—લા દે.
દોસ્તી ઔર મહોબ્બતકી નીશાંની યે ચાહા હય,
જરસે જીયાદા સમઝેંગે હમ ચાહકા પ્યાલા.—લા દે.
આરામ અગર ચાહો તો લો ચાહકો યારો,
નાતવાન તનમે લાવેગા દમ ચાહાકા પ્યાલા.—લા દે.

(મેલાની મજાહ પા. ના. મં.)

ગાયણ ૬૩૪.

ઝડકા ઝટકા મુજકો પટકા
લુંગા મય અબ ઉસકા બદલા

કયા વો સમજા અયસા વયસા
વો મુજી હટ કંડા.
જાલ બીછાવું કર મક્રોફન
શાહસે કહે હું જાકે બન ઠન
દીલકા ખટકા ધડકા ટાલું
કરૂં મય જા ફંદા.

(જુલ્મે નારવા.)

ગાયણ ૬૩૫.

હું મય તો પાગલખાં દાના રે, હું મય તો પાગલખાં દાના,
આકીલ હું, સબ દીવાને મુઝે કહેતે હય દીવાના.—હું.
અએ બહાદુર પાગલ સાદીકને ફરમાયા,
તુને ગીલમાનરૂકા કાટકે સર જો લાયા,
ફિર તો લાખોંકા માલો જર મેરેસે પાયા.
કામ હુએ ઇત્નાં બજા લાના રે, કામ હય ઇત્ના બજા લાના,
આકીલ હું, સબ દીવાને મુઝે કહેતે હય દીવાનાં.-હું.

(સયફુસ સુલેમાન.)

ગાયણ ૬૩૬.

દુર, દુર? દુર દુર?
પાપી રે, મુજી રે, પાજી રે, લાજી રે થા.-દુર દુર.
કંઇ રે તુંજનો દૌર અહીં નહીં ચાલે,
નહીં હવે તુંજ તૌર ચાલે કોઇ કાલે.
ચલ ચલ, નીશફલ! નીર્બલ! નિકલ આ પલ સિકલ આગલ મુજથી,
કર તું કારૂં, નીચ તારૂં, થુંકું ન તુજનાં નામપર, હું જરૂર.-દુર દુર!

(ગામરેની ગોરી.)

ગાયણ ૬૩૭.—દેશ દાદરો.

એજી કાહાના બાંસરી બજાએ ઠારો ધીરે ધીરે
ધીરે ધીરે, ધીરે ધીરે, ધીરે ધીરે, ધીરે ધીરે.-એજી.
હર રંગ મોરલી મધુર ધુન બાજે,
જમુનાકે નીરે તીરે, નીરે તીરે, નીરે તીરે.—એજી.

ગાયણ ૬૩૮.

કાહે કલપાવે જલાવે, પ્યારી જાન તોરી જાએ, હુમ સબ વારી રે.-કાહે.
એકલ હય કયું કલસે કલકલ હય કલ પરસું સાજનકે આવનકી આસ
ગુલશનમે ફુલનકે જોબનકો દેખન ચલ, મત કર તું મનકો ઉદાસ.-કાહે.
ચાહુતમે રાહુત હય, આફ્ત મુસીબત હય, ફુરકતમે હીમ્મત ન હાર,
દો દીનમેં કયું વીનકે ચુન ચુનકે સરધુનકે, તનમનકો કરતી હય ખાર.

(અલાઉદીન આ. ના. મં.)

ગાયણ ૬૩૯.

શાહીસે કામ હુએ ન હુએ સુલતાનસે ગરજ,
હુએ રોઝો સબ મુઝે તો મેરી જાનસે ગરજ.—શાહીસે.
કાફીર સનમ મીલે તો હુમે કુફ્ર હુએ કુબુલ,
મજહુબસે હુએ ગરજ ન તો ઇમાનસે ગરજ.—શાહીસે.
જો મુઝકો ચાહુતા હુએ, મએ ઉસકા હું ગુલામ,
હીંદુસે હુએ ગરજ ન મુસલમાંસે ગરજ.—શાહીસે.
દો તુમ રજા તો જાકે મીલું અપને યારસે,
ઉસ્સે હુએ પહેલે સાહેબે ફરમાનસે ગરજ.—શાહીસે.

(ખ્વાબે મહોબ્બત.)

ગાયણ ૬૪૦.

સીરપે બોજા યેહુ અપને ઉઠાઓ, યહાં;
મુઝકો અયસા ન સાહેબ સતાઓ, યહા;
છોડો પીછા મેરા યહાંસે જાઓ, જાઓ;
સરકો યેહુ મેરે ન નાહુક પકાઓ;
જાઇયે જાઇયે યહાંસે અબ આપ,
પાઉંમે મેરે નહીં અબ તાબ;
કીજે ન સરપર યેહ મેરે અજાબ.

(અખ્તરે હીન્દ.)

ગાયણ ૬૪૧.—કારી હોરી.

મોરે પીયાકે જીયામે પડી રે ગાંઠરી મેં કોણુ જતન કર ખોલું.-મોરે.
બ્રીજકે સખી સબ બનઠન આઇ-મેં બેઠી બીસ ઘોલું;
આપકે કારણુ પીયા ભયે હુયે બેરાગી;
નગર નગર કર ડોલું.—મોરે.

ગાયણ ૬૪૨.

નચે નચે ચલકે, કલબલ છલકે, બાન ચલાવું સન, સન સન,
ધર્મ પરેખું, સતપન દેખું, ખુબ લરાવું મયે તન મન.—નચે.
ખેતી બારી નાશ કરાવૂં, ફીર જા કર મયે માગૂં ધન,
ચક બેસ્યાકે ભેજૂં હુર લે જા કર ઉસ્કે સબ સતપન.–નચે.
ફિરેં દુખિયારે દુખકે મારે, બને બેચારે બન, બન બન,
દુઃખ ભર કર જો સત્ય રખે તો, જગ ઉસ્કે કુહે ધન ધન ધન.–નચે.
(હરીશ્ચંદ્ર વિ. ના. મં.)

ગાયણ ૬૪૩.

ઓ ફકીરી વો અમીરી હુએસલા જાતા રહા,
કયું કે તું બાકી રહી સબ દબદબા જાતા રહા.—ઓ ફકીરી.
અએશ દો દીન અઓર ગરીબી તીસ દીન મશહુર હુએ,
આગે ગમકે હુર ખુશીકા વલવલા જાતા રહા.—ઓ ફકીરી.
બાવફા માશુક કુલફત સાથ હુએ જબસે મેરે,
દીલસે શએકે અએશો આરામ અએ ખુદા જાતા રહા.–ઓ ફકીરી.
(આજમશાહા.)

ગાયણ ૬૪૪.

કરે મુજસે અગર જિદ પ્યારી—ભરે દિન તું સિતમકે ભારી!
મેરી જાનસે કર દિલદારી!—માન અરે નાદાન.
તું જો ગુલ ચકતાએ જમાના, તો મયે બુલ બુલે મસ્તાના
તેરે ગમમેં બના દિવાના મયે.—કરે.
દરિયાખાં ના મુજપર મર,-માની લે મુજને પથ્થર,
હું ગુલાબ છું ને થુવર તૂં,
ના કર દિલદારી માણી,–તું દુખિયાનું દુઃખ જાણી,
નહીંતર થાશે તુજ હાણી,—માન અરે તું માન.
મેરે પાસ નહીં કમ દૌલત,–મેરી સબસે સિવા હય ઇજ્જત,
તુઝે દુંગા નિહાયત અશરત મયે.—કરે.
ધિકકાર અરે તુંજ ધનપર,–ફિટકાર અરે તુંજ મનપર
શરમા ઓ પાપી તનપર તું.—ના કર.
(ગુણસુંદરી.)

ગાયણ ૬૪૫.

મેરી રજા સિવા ન તુમ આગે કદમ બડાવ,
તકરીરે ઇશ્ક અપની બહુમ, તુમ અએ સનમ,
પુર સિતમ બડાવ.—મેરી.
હુમસે ન બેવફાઇ કરો મસ્તેનાજ તુમ,
અગિયારોંસે અએ રશ્કે ચમન, ગુન્ચા દહન,
ચાહ કમ બડાવ.—મેરી.
મએં જાનતી નહીં કે વફા કહેતે હુએં કિસે,
મતલબ તુમારા બોલો ઝબાં ખોલો, નહીં તો કદમ બડાવ.-મેરી.
(આશકકા ખુન.)

ગાયણ ૬૪૬.

આતીશે ઇશ્ક વો હય, જીસમે સમન્દર જલ જાએ,
એક શરર જાએ જો પત્થરમેં તો પત્થર જલ જાએ.-આતીશે.
પરે પરવાના હુયે કયા શમે રૂખે જાનાપર,
ગર ફ્રીશ્તાભી કોઇ આએ તો શેહુપર જલ જાએ.-આતીશે.
તન બદન ફુંક દીયા હુએ તપે ફુરકતને મેરા,
કયા અજબ હય જો મેરે જીસ્મસે બીસ્તર જલ જાએ.-આતીશો
(ચતરા બકાવલી.)

ગાયણ ૬૪૭.—પીલુ લાવણી.

સબ મીલકે બ્રીજ નારી, લેંકે બેંદ હાથમે સારી,
ખેલે જોબન મતવારી, આવો મોરે હરી,
જમના મેં ફેંકે મરોરી, લા દોજી ગેંદ હુમારી.—સબ.
કરકે મનસુબા સબ નારી, દોડી મારે કકીલ કારી,
પકડો કાહાનાકો મીલ સારી, રે'વે ગીરધારી;
જગનાંમે કુદો વારી, લા દોજી ગેંદ હુમારી.—સબ.
દોડા દોડો સખીઆં સારી, જાને પાવે ન મોરા હરી,
રખીયો ખુબસી હુશીયારી, કર મીલે સારી;
જમનામે ફેંકે મરોરી,-લા દોજી ગેંદ હુમારી.—અબ,
અબ ના છોડુંગી મએ કાહાના, જો તુમ લાખ કરોંગે બાહાના,
દેખો આખરકો પચતાના, માંનો મોરે હરી;
ક્યું બાજી હુમારી બીગારી, તુમ કાહાના હોકે અનારી.—સબ.

'રસીયા' કહેતા હુએ ગુનકારી, રાની સાહેબકે ઉપકારી,
અબ તો હમપે હુએ દુઃખ ભારી, કરો મેહેરબાની;
રાજા ભોજ સીયાજી કે વારી, લા દોજી ગેંદ હમારી.--સબ.

ગાયણ ૬૪૮.

સત્ય સદન ચરન જગત નાથ, પાપ હરન.—સત્ય.
રંક રાય, કાલ ખાય, પુત્ર નાર, ધન અપાર,
જાય નહીં સાથ, આય નહીં હાથ.—સત્ય.

(હરીશ્ચંદ્ર વિ. ના. મં.)

ગાયણ ૬૪૯.

દીલ બાતીનમે તો રાજી હય, પર ઝાહીર હીલાસાજી હય,
ગુન અપને હમપર કયું ડાલે વોહ કીસકે આશક મતવાલે.-દીલ.
ગુલકા બુલબુલ શયદાહી હય, કાંટોપર તહોમત આઇ હય,
ખુદ છુપ કર આંખ લડાતી હો, હમપર ઇલજામ લગાતી હો.-દીલ.

(ખુરશીદે જરનીગાર.)

ગાયણ ૬૫૦.

તૂં નાઝનીં મહુઝબીં યા હુર્સી હય,
કૌન ખુશનુમા દિલરૂબા યહાં નહીં હય ?—તૂં.
મય બ્હો સઇસ, હૂં રઇસ ભી મેરેસા,
આજ કલ જહાંનમે કોઇ નહીં કહીં હય.—તૂં.

(સંગીન બકાવલી.)

ગાયણ ૬૫૧—કાફી હોરી.

સાંવરા મત મારો પીચકારી, બાવરા મત મારો પીચકારી.-સાંવરા.
મત મારો મરજાદસે રહો, મેં હું કનીયા કુંવારી,
તુમ હો નીરલજ, મેં નહીં અયસી, મુખસે દુંગી ગારી,
ફજેતી હોગી તેહારી.—સાંવરા.
પરનારીકો પલવ પકરીયો, મોહન મનમેં વીચારી,
માત પીતા તેરા વૃદ્ધ ભયે હુયે, રાજ કંનસકો ભારી,
કહું એહ સબ વીસતારી.—સાંવરા.
એસી હોંસ હોવે જો મનમે, પરણો નવતીર નારી,
જાકે પઠાવો જસોદા ઘરકું, લોજી હું મેં બાલ કુમારી,
ઢુંડત વર માત હમારી.—સાંવરા.

ખીંચ લીઇ મોરી નવલ ચુંદરીયાં, જીવનને રસ ભારી,
"સુરદાસ" પ્રભુ અબ કહાં જાઇયે, આન મીલી બ્રીજ નારી,
પીતાંબર લીનો ઉતારી.—સાંવરા.

ગાયણ ૬૫૨.

તોરે સુખકી ઘડી પલ આએ રે,
દરશન દે શાહ ખાવરીઆં.—તોરે.
એહી થા મન અન્દર, બહા હુએ સમન્દર
તનકો અગન લગાએ રે.—દરશન દે.
એહી હુમે મુનવ્વર, શાહે ચીંકા ગઓહર,
મનકી બહુન કહાએ રે.—દરશન દે.

(કમર-અલ-ઝમાન.)

ગાયણ ૬૫૩.

ચોર લોકને ચોરી કરવામાં પડતી શી હશે મઝા!
પરનું લૂંટી લઇને ખાવા પીવામાં શી હશે મઝા!
જાણી જોઇને ઝેર હળાહળ પીવામાં શી હશે મઝા!
સ્વર્ગ છોડી દઇ નરકમાં જાવામાં શી હશે મઝા!
નીતી મહીં કયું ઝેર વસે છે અનીતીમાં શી હશે મઝા!
આબરૂ છોડી નકટા થઇ ફરવામાં શી હશે મઝા!
ઝેરના કીડા મરે છે ઝેરમાં આનંદથી,
જેલના જીવો ફરે છે જેલમાં આનંદથી,
ખર મીઠી સાકર નહી ખાશે કદી આનંદથી,
નર અનીતી ભર નહિ ચ્હાશે નિતી આનંદથી,
જાણે એક કુંભાર ગધાની સ્વારીમાં શી હશે મઝા?

(રસિક મણી.)

ગાયણ ૬૫૪.

હિફાજતમેં રખખે જો દાદાર હમકો,
તો દુશ્મનસે કયા હોવે આજાર હમકો.—હિફાજતમેં.
હય સાથ અપને કાફી, વ્હો એક દોસ્ત અપનાં,
ચહાતા હય દિલસે જો હરબાર હમકો.—હિફાજતમેં.

તું ઇસ "રૈનકે" શાહિકો લેકે ઘર જા,
અકેલાહિ જાને દે ગમખ્વાર હુમકો.—હિફાજતમેં.
(મહામુદશાહ.)

ગાયણ ૬૫૫.

Ladies આલ ઓન જાટલીમેન give પીલિસ લિટલી એટનશોંન
Kaitan બોટલર દેતા હુય આજ ગાણા તુમકો નોંમ્બર વોન,
ફારસી લોક બોત naughty હુય કુચ નહિ માલુમ how give
રિસ્પેક્ટસ
Bumper dose બરાંડી drink ઓન eat like devil
pie ઓન Cakes
(કોરસ)
પ્રાપર English no માલુમ ધેરફર I ask to give એસક્યૂસ
બોબરદાર અબ કોઇ હુસા તબ ઉસ્કુ કહેગા Nasty goose.
આપણા લંડન ગોવેંસે એઇલો then વાઇટ સાબ સિરવિસ ટેક,
વો તર ખાંણું બોરાબ નિકલા પ્લાંટી give kick on my બૅક.
Then I come to ફાસી માસ્તર ઉસ્કા મોડમ બૅારા બોરાબ
મરી ગયા મુવા બડબડતા લિટલી late I give જવાબ.
કોરસ)
અચ્છા સેટ અફ કોર્સ કોઇ ઇસપિક how you do સીંયોર કૈતાન
I say જસ ધી same as you do then get ગુસ્સા Call સૈતાન
એચ્ચે they come cut my throat see લિટલી dirty knife
ઓન fork
Throw vineger on my eyes if soon not open
bottle cork.
(કોરસ)
I clean close ઓન empty પાકિટ go to ask કિસમિસ બખસીસ
મોડમ three empty ઓલ બોકશીસ master ટોંડાન give
બોકસીસ
Then આઉં ગડબોડ કર સાંગીતલેં સિરવીસ માકા જાયન સેટ
Two bottle brandy they give જબ I said I go
Magistrate

(કોરસ)

દુસરા બાત I રિકે (ટેકા ક્રિટેં મહુણતે) લકલેકત their
name is આલ સબ same ઓન why?
કયા સોબ મોરદ હૈ જી જી જી આલ the ઓરત name is બાઇ
ફાલ્યાં આંઉ ઓઇ તોલો ફતમાર boat is ready come
To wish you good-night I go ઓન drink ચોર હેલ્ઠ
in glass આફ rum

(કોરસ)

(કાળાં-મેંઢાં.)

ગાયણ ૬૫૬.

મજેદારી ગીલોરી ભરી લાલીયાં, મજેદારી ગીલોરી ભરી લાલીયાં,
ચાતુર હું નાર, કરૂં ન્યારા બયપાર, મોરે પાનોમેં યાર,
ફસે શેઠ સાહુકાર,
અયસો જાદુ ડાલીયાં.—મજેદારી ગીલોરી ભરી લાલીયાં.
ખાઉં ખીલાઉં મય બીડા બનાઉં, બીડામે છપ્પન મસાલે મીલાઉં,
લઓંગ ઇલાયચી ઓર છાલીયાં.—મજેદારી ગીલોરી ભરી લાલીયાં.
શહર બીચ આઇ હમ પાન બીડા લાઇ,
પક્કી પક્કી કલીયાં ગીલોરીયાં બનાઇ,
બડી મજે પાઇ જો રંગીલે કભુ ખાઇ,
માનકો પાન હય જાનકો જાન હય,
લે લો લે લો આઓ આઓ, ગીલોરી યેહ ખાઓ ખાઓ
હાં હાં, રંગ વાલીયાં—મજેદારી ગીલોરી ભરી લાલીયાં.

(લયલા.)

ગાયણ ૬૫૭—સોહેની હોરી.

અરી જસોદા મેં તુંસે લરૂંગી લરાઇ
તેરે કુવરને ધુમ મચાઇ.—અરી જસોદા.
કાઉ કેસરસે મટકીયાં દુધકી છીની
કાઉ કેસરસે મટકીયાં ઢડકાઇ,
બાટ ચલત મોહે છેડત શાંમરો
ચાંદ હસે ઓર બીજકી લુગાઇ.—અરી.

ગાયણ ૬૫૮.

જાવોજી જાવો કિસ નાદાનકો ફુસલાને આયે,
કિસકો બહકાને આયે, કિસકો બહલાને આયે,
બાતોંમે લાને આયે, ઘાતોંમેં પાને આયે,
પૂરે નાદાન અપની નાદાની દિખલાને આયે !—જાવોજી.
આગે ઉસ્તાદકે ઉસ્તાદી કરને આના કયસા?
દરિયામેં ડાલને દો જામ પાની જાના કયસા ?
ફિરતે હો ઘેરે ઘેરે, કરતે હો હેરે ફેરે,
આતેં હો મેરે ડેરે, જાતે હો બનકે ચેરે,
જા અય બન્દે, અયસે ફન્દે, ગોરખ ધન્ધે, દેખે ચન્દે,
કયા હમકો સિખલાને આયે !—જાવોજી.

(ગોપીચંદ.)

ગાયણ ૬૫૯.

ઘટ છોડો સાવરીયાં ભરૂં ગગરી
ગઇ થી બજરોયાં મય લે આઇ હલદી,
મોરે બાલે જોબનવાપે છાઇ જરદી
ગઇ થી મય પનીયાં બીસારી ડગરી
મુએ ચાતુર તુરકવાને ફોડી ગગરી.—ઘટ.

(ભૂલ ભૂલઇયાં.)

ગાયણ ૬૬૦.

જાલીમોં બદકાર કઓન આયા હુએ ગંવાર
મારો ઇસ્કો બાર બાર પીટો મુઇ મુઇ રે
ઘરસે બાહાર નીકાલો ઇસ્કો સડકમેં ડાલો—
ખુબ અચ્છી તરેહ મારો કરો રૂઇ રૂઇ રે.—જાલીમોં.
નીકલ દઇજાર નહીં મારૂંગી પએજાર
એ હુએ અઓર લાચાર ઇસે કરતા હુએ કયું ખ્વાર
કઓન મએં તો હું સરકાર એ હુએ નઓકર અઇયાર
નહીં માતા એ મેરી કરતાં હુએ ખ્વારી મએં હું ગમકી
મારી, ખીચોં ખીચો ઇસ્કે કાંન જુઠા બકતા હુએ
શએતાન પીં ટીં કીં તુરરર.—જાલીમોં.

(નળ-દમન.)

ગાયણ ૬૬૧.—પહાડી ઝીંઝોટી-કહારવા.

તારી એ છયલા બામનવાં;
મેં તોરી સુકી પરદેશ ન જાના.—તારી.
ઇબલી દેખ રાધે પાણી લેનો જાં દીયા;
કાં ન મીલદા—શાદી જોડીદાર—તારી.

ગાયણ ૬૬૨.

ચુન ચુન કલીયાં, ઘડીયાં ટલીયાં,—સૈયાં ન આએ મએ તલમલીયાં.—ચુન.
ઘરમાં નહીં, લાગે જીયરા,—શએરે ચમનકો હમ ચલીયાં,
ફુલોંમેભી વાકી બાસ ન આઇ,—હાત બહોતભી હમ મલીયાં.—ચુન.
સગરે બગીચેમે સખીયન મીલકે,—કરતી હુએં અબ રંગ રલીયાં,
સબસે અકેલી કયું ન વો હોવે,—બીરહ અગનસે જો જલીયાં.—ચુન.
(હીર-રાંઝાં.)

ગાયણ ૬૬૩.

અય જારે જારે પપીયરારે,
સઇયાં હમારેસે યું જા કહીયો,
સોગનકી સુધ નાહીં બલમાં રે.—જારે જારે.
તડપ તડપ વારી જીસે મએં જાઉં રે,
જીસે મએં જાઉં જોડા ચોલા જલાઉં
મનમે ફડક રહે જાઉં, બલમારે.—જારે જારે.
(કમર-અલ-ઝમાન.)

ગાયણ ૬૬૪.

અય દાદરસ પીદર મેરી ફરીયાદ આપસે,
હોતે કીસી પ દેખી ન બેદાદ આપસે.—અય.
અએ બાગબાંને અદલ વો કયું બે મીલે રહે,
આએ જો કુમરીકે લીયે શમશાદ આપસે?—અય.
અકદ ઇસ્સે મેરા કર દો સુલએમાં વીકાર તુમ,
આઇ યે મુઝસે મીલને પરીજાદ આપસે.—અય.
શાદી ન મેરી હોગી જો ઇસ શાહ સ્વારસે,
તો મીટ્ટી મેરી હોવેગી બરબાદ આપસે.—અય.
(જુલ્મે અજલમ.)

ગાયણ ૬૬૫.

હજાર શુક્ર હયે ખુદાએ દો જહાનકા,
જમાનએ સીરેસે રંગ બોસતાનકા.
આખીર બદ હુવા નતીજા બે ઇમાનકા,
ખુલા નસીબ એક નેક નઓ જવાનકા.

જો કરતા હય બદકારી,–યું પાતા હય વોહ ખ્વારી,
હાલ ગુઝરા જો કુચ્છ સારા હામાનકા.
હુએ શાહા મુજફ્ફર દાના–અબ રખો તાજ શાહાના,
સાયા ઇસપે હોવે સુબહાંનકા.—હજાર શુક્ર.

(હામાન.)

ગાયણ ૬૬૬.

સખી મનાવો રંગ રલીયાં, રંગ રલીયાં–રંગ રલીયાં :—સખી.
ફજલે ખુદાસે, શહેકી અતાસે,
હુએ શાદ માની, બાગોંમેં જાની, ખીલી હય કલીયાં, રંગ રલીયાં.–સખી.

ફૂલસે બહારી, છાઇ હુએ સારી;
ખેલેં સહેલીયાં, સંગમે ચલીયાં, નાજો પલીયાં, રંગ રલીયાં.–સખી.

(કરણુ ઘેલો.)

ગાયણ ૬૬૭.—પીલુ–હોરી.

મન પરદેશી લો, રાજા મોરા મન પરદેશી લો,
કે રાજા મોરા મન પરદેશી લો.
તેજી છુટા બાગસે, કબસે પડી પુકાર
સબ દરવાજે બંધ થે, નીકલ ચલે સવાર
મારાબી જાએગા, પરદેશી છોરા મારાબી જાએગારે,
પંજાબી છોરા મારાબી જાએગા રે.—મન,

કૌન ખડી હય કામની, કયા હયે તેરા નામ,
નવટકી કયું પુછે, શાહઝાદા મેરા નામ,
ખોલ ખડકીયાં, કે સેજા પ્યારી ખોલ ખડકીયાં રે
કે સેજા પ્યારી ખોલ ખડકીયાં રે.—મન.

ગાયણ ૬૬૮.

પાપી ભારી માર દીઓ રે, તોરે જીકા બએરી જાન,
મએંને માર દીઓ રે-માર દીઓ રે.
બએરી કરે કયા પ્યારી પ્યારા જો ન ભુલે તોકોજી,
તોરે ભોલે જીકા જાલીમ માર દીઓ રે—માર દીઓ રે.

(ખુદાદાદ.)

ગાયણ ૬૬૯.

માનો માનો રાજાજી! કરો ઇતની ભલાઇ,
મયે તો દેતી હું કબસે દુહાઇ,
અગર પ્યારેકા મુઝકો મિલે સીસ,
કરૂં દિલસે મયે તુમકો અસીસ.-માનો.

દોહરા.

કયા મતલબ અબ તાજસે, કામ આયે કયા રાજ.
સરકી કયા દરકાર હય, જબ છૂટા સર તાજ.
જાવૂં જાવૂં મયે લાનેકો સીસ, નહીં દુનિયામેં જીસકા હય રીસ,
પાવૂં પાવૂં મયે ગોયા જગદીશ.—માનો.

(રામ લીલા.)

ગાયણ ૬૭૦.

ગુલે ગુલજાર નાજો રાંનાઇ કયા બાત એ દીલમે આઇ.-ગુલે.
મેરે ચમનસે ચુરાકે ગુલ તું કર ગયા ગુલશન કુલ વીરાન,
સોનેકી મેરી બારા દરીમે જાગે તેરે અએસાન;
મીલાકર હાથ અંગુઠી સરકાઇ.—કયા બાત.
તેરી ખાતેર જંગલ જંગલ બન બન ફીરી મએં સરગરદાન,
બનકે નજુમી તુજસે મીલાયા બાપ તેરા સુલતાંન;
સરાસર દેખ મેરી ચતરાઇ.—કયા બાત.
ચાહા થા એક સીરેસે તેરા ઘરદર કરૂં મએ સબ વીરાન,
માન મેરા એહેસાંન પીઆરે બચ ગઇ તેરી જાન,
સમજ લે ખુબ ગર હુએ દાનાઇ.—કયા બાત.
દીલબર સમજ ન મુજકો જીસકા જીત લીઆ તુને મએહાંન,
ભાઇઓકોભી દાગ દીલા કર કીઆ બહોત હુએરાંન,
કહો કયા શાંન ઇસમે દીખલાઇ.—કયા બાત.

હુમ્માલા તેરી સારી હુએ આતી પાસ તેરે સુન અએ જીશાંન,
થોડા લીઆ બહોત સમજ તું જલદી આ ઇસઆંન,
વગર ન જાન અપની રૂસવાઇ.—કયા બાત.

(ગુલે બકાવલી.)

ગાયણ ૬૭૧—સારંગ કહારવો.

પીલી પર ગઇ રસીયાકે બોલોસે પીલી પર ગઇ.—પીલી.
આવત જાવત રાર કરત હુય
રસીયા મારે બોલનસે.—પીલી પર ગઇ.

દુહો.

જાહીદ શરાબ પીનેસે કાફીર હુવા મેં કયું
કયા દેર ચીલ્લુ પાનીસે ઇમાન બેર ગયા.
જાહેદકો શરાબ પીને દે મસજીદમેં બેઠ કર
યારો ઓ જગે બતા દે જહાં ખુદા નહીં હુય.
ગર યાર મયે પીલાયે, તો ફીર કયું ન પીજીયે
જાહીદ નહીં મયે શેખ નહીં કુચ્છ વાલીદે ખુદા નહીં.

ગાયણ ૬૭૨.

મય તો ફંસ ગઇ હું મીયાં કહો કીસ તરેહસે આઉં,
બુહડે મીયાં લાયે યહાં શાદી કરને મુઝકો,
કુલુક દીયા હુય દરવાજેકો કયું મીલુંગી તુઝકો.—મય તો.
કી હુય ઉસને શર્ત એક યેહ વાલીદસે હમારે,
એક મહીના યહાં રહું સુન અય મેરે પ્યારે.—મય તો.
ગરચે ઉતની મુદદત મ્યાને પસંદ કરે વોહ ખોખડ,
ઔરત મુઝકો અપની કર કર, મર્દ બનેગા લક્કડ.—મય તો.
પર અગર વોહ બુહડા મુઝકો કુબુલ કરે નહીં જાના,
અશરફીયાં બીસ હજારકા, વોહ દેવેંગા જુરમાના.—મય તો.
કોલ દીયા હુય તુજકો ઉસકો, કીસ તરેહ મય બેહાઉં,
કોલસે અપને મરજાઉં, પર ન મય ફીર જાઉં.—મય તો.
જાઓ જાઓ પ્યારે ભાગો, આવેગા યહાં કોઇ.
ફસ જાએયા ગર તું પ્યારે, મયભી ફેર તો મુઇ.—મય તો.

(બામારે બુલબુલ.)

ગાયણ ૬૭૩.

દેખીએ ઘરબાર મીલા ગંજ બેશુમાર મીલા,
ખોયા બેહબારકા બાજારકા જો ખાર મીલા.—દેખીએ.
વહેશતુન-દઓલા હુઆ વહશીસે અબ મએં દેખો,
કએસા જરદાર હુઆ માલકા અંમ્બાર મીલા—
મુઝસે જરમે કબ કોઇ, કર શકે બરાબરી,
માલસે સરદાર હુઆ, માલસે સરદાર,
ખો ગયા અલમ, પા ગયા દીરમ, સએંકડો દીનાર મીલા.—
(જુલ્મે વેહેશી.)

ગાયણ ૬૭૪.

પરમ બ્રહ્મ પરમેશ્વર પુરશોતમ પરમાનંદ,
નંદ નંદન યસોદા નંદન શ્રી ગોવીંદ શ્રી ગોવીંદ.—પરમ.
દીનાનાથ દુઃખભંજન ભક્ત વત્સલ જગ્ત બદન,
જગજીવન જગ્તનાથ કહો દુઃખ નંદ નંદ.—પરમ.
મધૂ સુદન મદન મોહન મોરલીધર સદા સોહન,
મેઘ શ્યામ મુરતમંન ભાવન્ન માધુ મુકુન્દ.—પરમ.
(રાજા શ્રિયાળ.)

ગાયણ ૬૭૫.

તુમ સબ જહેરી મએં જહેરા મચલ ન બહેરી મએં બહેરા
ચલચલ મનચલ છલબલ મત ચલ રહો તુંહી બહેરા મુએ સદા,
ગડબડ ખડબડ મત કર મીલ કર મએં હું બક બક કબ સુનતા,
એક ન માનું બનો મત પાગલ ચાહુત ખેલ નહીં અચ્છા
ચલ હટ મુએ બકતા કયા હુએ પાગલ આપ બને તું જા.-તુમ.
ઇધર ઉધર ગુજર બસર નીડર મઓજી હું બાંકા જવાં
વાહારે નીયારે તું ધોબીકે કુતે ન ઘાટ ન ઘરકા અબ આયા
માહા સુનો.
પાઇ ન દમડી ઘરસે, કુચ્છ સીકે જબ મીલતે, તબ ખંજરી લેકર
હીલતે, બાજા સદા મીલે જરસે, કીસકી ખંજરી તુ કયા સમઝા,
શાદી કરૂં ન ડરસે, અલબત દુંગા નીત પહેરા.—તુમ.
(ગુલરૂખસાર.)

ગાયણ ૬૭૬.

મન મયલ મિટે, તન તેજ બડે, દે રંગ ભંગકા લોટા.
સૌ રોગ ટલે, સૌ સોગ જલે, કરે ભંગ અંગકો મોટા.
જબ તાર જમે, આજાર રમે, નવ હાથ બડેજી છોટા.
તન સાફ, મન સાફ, હો સાફ આદમી ખોટા.—મન.
લે કંદ દૂધમે ધોલા, તો ભાંગ બના અનમોલા,
કર પાર ભંગકા ગોલા, હરબાર બોલ બમબોલા.
ઉઠ ભોર નહાકે ગંગ, ચડા લે ભંગ, જમા લે રંગ,
નિરાલે ઢંગ, દિખા દે જંગી કુડી સોટા.—મન.

(હરીશ્ચંદ્ર વિ. ના. મં)

ગાયણ ૬૭૭.—કાફી હોરી.

મઝા પાદશાહુને ન પાયા, કેસર બાગ બનાયા.—મઝા.
હીંદકા તખ્તા ગુલશન બનાયા, કેસર જૈસી કયારી,
ઉજલ ગઇ સબ ફૂલ ફુલ વારી, કાંહુ ગઇ બાદ બ્હારી.—મઝા.

ગાયણ ૬૭૮.

ફાલકા હમપર, હાલ મુકરર, જાહેર સબ કરના,
લેકીન ગડબડ સડબડ હરગીજ હ્યાં મત કરના,
કયા તુમ ડર કર મરતે હો,
કયું તુમ શરફીર કરતે હો,
નાહક યેહુ ઉઠ કર બદ અખતર
ફેર શોર કરે બરપા, દીવાને-કોના-છેડો.—ફાલકા.

(અલાઉદ્દીન આ. ના. મં.)

ગાયણ ૬૭૯.

ગમ કમ કર તું !
મારો, બાપ વહાલો, મનનો કઠણુ એમ થયો !
મન જલે, દેહ બલે, ન તો કાંઇ દુઃખ ટલે,
બાપ મલે, દાદ ન લે-હાએ, ન ખમાએ !—ગમ કમ.
લેખ લખેલા કેમ ફીટાએ ?
હરજતની ગત થાએ ! બાપ તારો છે નઠારો—
તોબી મારો બાપ પ્યારો !—ગમ કમ.

(દોરંગી દુનિયા.)

ગાયણ ૬૮૦.

જે કે લાગે નએના, પડે નાહીં ચએના, જાની બીના મન મોહેના
મન મોહેના, લાગે ક્યા શોહેના.—જે કે લાગે.

ભઓંકી કટરીઓંસે, તીરછી નજરીઓંસે, દાતા બચાવે રે,
જીઆ જનીઆં, મચારી કટારી હએ ભારી જો જારી હો આરી
વો યારી કરે મોહેના પ્યારી મોહેના-પ્યારી મોહેના.—જેકે લાગે.

ચાહાતકી આતીશ જો હોવે ન જગમે, તો ડોલે ન જગકી આગગાડી,
જલાવે-બુઝાવે-ડુબાવે-તીરાવે-મીટાવે-બનાવે-એહી મોહેના,
પ્યારી મોહેના પ્યારી મોહેના.—જેકે લાગે.

જાં હુએ જબલગ દેહમે, ચલે અઓર ફીરે ઇન્સાન.
જો જાંનીસે દુર હો, જીએ વોહ કયા બેજાન.—જેકે લાગે.

તાજકી શોભા રાજ હુએ, ઔર રાજકી શોભા દામ
મનકી શોભા ચાહા હુએ, મગર કઠીણ હુએ કામ.—જેકે લાગે.

(આજમશાહા.)

ગાયણ ૬૮૧.—કાફી-ઠુમરી.

પ્રીત કરી પરદેસીસે મેંને પરદેસીસે મેંને, પરદેસીસે.—૧.
ના નીંદ નૈના, ના અંગ ચેના;
ના આપહી આવે, ના ભેજે પતીયાં;
સખી પીયાકો જો મયે ન કેવું;
તો કયસે કટું અંધેરી રતીયાં.—પ્રીત.

ગાયણ ૬૮૨.

સરા તુમારી, ઘર હુએ તુમારા, હુમ અએ તુમારે, પૈસા લાવો,
પૈસા નહીં તો દુશમન હુએં હુમ વર્ન પ્યારે પૈસા લાવો-સરા.

પૈસા ભાઇ, પૈસા પીદર હુએ, પૈસા માદર, પૈસા બહેન,
પૈસેકે હુએં ઇસ દુન્યાંમે રીશતે સારે, પૈસા લાવો.—સરા.

પૈસા નહીં તો ગોલામસેભી બદતર હો તુમ આગે મેરે,
પૈસા હો તો સાહેબ હો, આકા હો હુમારે, પૈસા લાવો.—સરા.

(હીર-રાંઝાં.)

ગાયણ ૬૮૩.

મોહે ચકતાઇ હુસ્કી ધ્યાનમે પડી.—મોહે.
વો મઓલા મઓલા આલા અઓલા બાલા બાલા શાનોવાલા
વો પ્યાર દાતા.—મોહે.

માલી બીન ચમન, ચમન બીન માલી, કયા માલી કયા ચમન રહે,
જાં બીન તન, બદન બીન જાં, કયા જાંન રહે કયા
બદન રહે.—મોહે.

જોબન બીન ફુબન, ફુબન બીન જોબન, કયા જોબન કયા ફુબન રહે,
દુલાહ બીન દુલહન, દુલહન બીન દુલાહ, કયા દુલહા
કયા દુલહન રહે.—મોહે.
(ચતરા બકાવલી.)

ગાયણ ૬૮૪.

ઘરસે સાધારી દરસે સીધારી,
સીયાના શીકારી ચાતુર ખીલારી મનકી દુલારી લે ગયા બીદારી,
હમકો બીસારી બન ગઇ પ્યારી, દસેરેકી બારી નીલકંઠ નારી,
અયસી ગઇ રીંગ, જયસે ખરકે સરસે સીંગ, ખડે રોએ મીંયા ઢીંગ,
ખા ગઇ નીજારી હયજેકી બીમારી, કયા હુઇ વોહ નારી હયરાની
હય બારી.—ઘરસે સીધારી.
(લયલા.)

ગાયણ ૬૮૫.

મિયાં સુનો સાચી બાત, દુનિયા મકકારી રંગ ઢંગકી,
દુનિયા બદકારી, ઐયારી મક્કારી રંગ ઢંગકી.—મિયાં.
જગમેં દગાઇ. જફાકી, હય ધોકેકી બાજી,
ફૂલે ફૂલે કરે ઘાત, દુનિયા મકકારી રંગ ઢંગકી.—દુનિયા.
દુનિયા હય પાપી, સંતાપી, ઉથાપી વ તાપી,
નહીં દેતિ સતકા સાત, દુનિયા મકકારી રંગ ઢંગકી.—દુનિયા.
યારો? વફાસે, હયાસે યેહે ગાડી નહીં ચલતી,
યહાં સચ્ચા ખાય માત! દુનિયા મકકારી રંગ ઢંગકી.—દુનિયા.
(નાજાં.)

ગાયણ ૬૮૬.

મેરી છબ દેખો સોહન અઠલાનાં, સોહન અઠલાનાં
મોહન અઠલાનાં.—મેરી.
મારે પડ હુએ સઓ સઓ મેરે, છલ વો જાનું દાનાં હોવે
દીવાનાં.—મેરી.
આવે ધની જો ડેરે મેરે, કુચ્છ ન દેખું મએં તો લે લું ખજાનાં.—મેરી.
(જુલ્મે વેહેશી.)

ગાયણ ૬૮૭.—માલકોશ ખ્યાલ.

ધુન અપની અપની ગાતેં હય
રામ નામકે સુમરનકી—ધુન.
પાપી જગતમે કામ ક્રોધ મય, છેલ કપટ છલકા બીસરાંમ
કુછ ન મીલા જબ દામ નામ, તબ આખરકો પચતાતેં હય.-ધુન.
જનમ કરમકી ભુલ ભુલ ગત, ઘાત બદીકે કરતે કામ
સુજ સંપજકા હર કોઇ સાથી, દુઃખમે કામ ન આતે હય.-ધુન.

ગાયણ ૬૮૮.

દેખી દેખી તુમ્હારી ચતરાઇયાં તુમ્હે કલકી ખબર નાહીં,
(હાં) તુમ્હે પલકી ખબર નાંહી (વાહ) બાબરીયાં.-દેખી દેખી.
બંસરી બજાએં આજ તુમ્હેહી રીઝાએં
પીઆ નીત ન બનો મત બાવરીયાં,
આઓ આઓ હમારે સંગ ખેલો પીઆ,
કયા મુઝે હો બુલાતી મેરા ચાહા જીઆ,
આઓ આઓજી જલદી નાચો પીઆ,
જરા લટકા મટકા ચટકેસે,
દેખો દેખો ઇંગ્રેજી નાંચ ચું કરતે (હાં કએસે ?)
સાસા ગગ સાસા ગગ મગગ મગરે સાંની ધપ
પપ સાસા પપ સાસા સાસા નીની ધપ ધપ
હોકે બાદશાહ નાંચતે હો કયા (અરે રે રે રે રે રે મએ
ભુલા તું ગા)—દેખી દેખી.
(તબદીલે કીસમત.)

ગાયણ ૬૮૯.

જો તુઝકો કરના હો સો કર, લેકિન રખલે પલ્લે જર,
મરતે જીતે ઘર બાહીર, બેજર બંદા બેવકર.
લો કોઇ ઢબસે પયસા ભર, હો આપી ફિરતો સર સબપર,
જો ઘરમેં જર હો જોર આવર, તો ગાવો બયઠે બેખતર.
તાનાના તૂમ તનૂમ, તાનાના તૂમ તનૂમ,
તાનાના તૂમ તનૂમ, તાનાના તૂમ તનૂમ;
તાનાના તૂમ નનૂમ, તાનાના તૂમ તનૂમ,
તાનાના તૂમ તનૂમ, તાનાના તૂમ તનૂમ.—જો તુઝકો.
(અલીબાબા વિ. ના. મં.)

ગાયણ ૬૯૦.

જાલીમખાંજી એ બન સારા હુએ ન્યારા, મન ખાતીર
પ્યારા કયા ગુલકારી નાદીર બાડી બોતા હુએ,
ખુદ કાદીર પ્યારા.—જાલીમખાંજી.
દાવર મોરા હુએ ગુન તોરા કયા ભાયા,
તન બાનીન મોરા કયા હરીઆલા ભેદોવાલા,
હુએ સારા બન નાદીર પ્યારા.—જાલીમખાંજી. (ખુદાદાદ.)

ગાયણ ૬૯૧.—માંડ-દાદરા.

સૈયાં ઉઠો જાગો રે અકેલી ડર લાગે.—સૈયાં.
રએન અંધેરી પપૈયા બોલે રે, બનમે બોલે મોર રે.—અકેલી.
આધી રયનકો પીયા ઘરે આવે રે, ઇતનેમે હો ગઇ ભોર રે.-અકેલી.

ગાયણ ૬૯૨.

લડ કર મરના, મહેશર કરના, ખંજર ધરના, ગરદન પર,
જંગ મચાના, ખુન બહાના, જાન ગંવાના, અનધન પર
હીકમત કરના, પ્રીતરત કરના, આફત કરના દુશમન પર,
યા મર જાના, યા જર પાના, કયું કર જાના આસન પર.
લાયા હય બદ અખતર, ચેહ લુટ મેરા સબ ઘર,
કીના લું અબ ઉસપર, યા ખુદ મય જાઉં મર
કબ્રકો પાટું, કાંટા છાટું, કાટું ઉસકા સર,
વોહ બદ ગૌહર, જાવે ગર મર, લુટું લુટું ઉસકા ઘર મય.
(અલીબાબા આ. ના. મં.)

ગાયણ ૬૯૩.

ભલા નહીં નિર્દોષકો પહુંચાના નુકશાન,
પર જો સચ્ચા હય ઉસે સંકટસે કયા હાન ?
ઉત્તમકી ઘટતી નહીં સખ્તીસેભી તાબ,
હીરા ચડકે ચર્ખપર દિખલાતા હય આબ !
કયસે કોઈકો સાચ જાને,
બે ભરોસે બે ઠિકાને, કયૂં સુની હુઇ બાત માને ?—કયસે.
બીચ જગતકે અનેક જન હય, કોઇ બુરે કોઇ નેક ચલન હય,
એકુસે સબકે જાન બદન હય, બે પરેખે કયા પિછાને ?–કયસે.
(હરીશ્ચંદ્ર વિ. ના. મં.)

ગાયણ ૬૯૪.

ભરકે પીલા દે શરાબ યાર સાકીયાં,
કોડે ફટકાર હું, તોડે બરદાર હું, ઘોડે સવાર હું.
અયસી રંગીલી બેજ હો દીલ જીસ્સે સબકા તેજ હો,
જાદુ ભરા હો ચશ્મમે ઔર દીલમે યું આમેજ હો,
થોડીસી ઔર હય શીશેમે બાકીયાં.—ભરકે.
મઝે હોવે કુનજે બાગ હો સાકી હો માહવશ,
કોઇ વહાં મુખીલ ન હો બાઇસ હીજાબકા,
ગરદનમે હાથ ડાલકે વોહ શોખ બેહીજાબ,
લબસે લગા દે મેરે-પીયાલા શરાબકા,
શરાબ હો-કબાબ હો-યેહ શેઅર હો-પીરા કીયા.—ભરકે.
(લયલા.)

ગાયણ ૬૯૫.

સોહાવે સખી આજ વલી સરતાજ,
સુનાવે કોઇ આજ વલી ભયો રાજ.—સોહાવે.
ગોકુલવાલા પ્યારા રે, ઇંદ્રાસનવાલા રે,
તીજે ભયે માહારાજ.—સોહાવે. (હામાન.)

ગાયણ ૬૯૬.

આઇ રાહત કુછ રોજ રહી, ફિર રંજ આયા કુછ આન રહા
શબકો ચાંદો તારે આયે ચડકે બાદલ કારે આયે,
દિનકો સૂરજ આકે મિહમાન રહા.

કાયમ દાયમ કબ આલમમેં કોઇ હરદમ જીશાન રહા?
આલા અદના અફસર કમતર, ઇસ દુનિયાસે ગુજરે આકર,
રહનેવાલા લેકિન રહમાન રહા.
સચ્ચા દોસ્ત ખુદા સબકા હય ઉસપર જો કુરબાન રહા,
આલમકે વહ ગમસે છુટા, હયરતકે આલમસે છુટા,
હર હાલતમેં ખુશ વ્હો ઇન્સાન રહા.—આઇ. (ગોપીચંદ.)

ગાયણ ૬૯૭.—જીંજોટી-હોરી.

ના ખેલું ના ખેલું ના ખેલું રે, હોરી પીયા સંગ ના ખેલું.—ના ખેલું.
બાળપણમે ખેલ ગુમાયો, નાદાન કર રહી સોર,
ચોંક પરી જબ લગી રે સોસને બેઠી જોબન ખો.—ના ખેલું.

ગાયણ ૬૯૮.

અયસે ધોકા દેનેવાલે, મયને લાખો દેખે ભાલે.—અયસે.
અયસે ચાલાકીસે આનેવાલે, બેબાકી દીખલાનેવાલે,
ચાલોંસે કુસલાનેવાલે, જાલોંમે ઉલઝાનેવાલે.—ધોકા.
અયસે અપને જીકે બહેલાનેકો પહેછાને તું પહેછાને તું,
મેરે જીપે બીતી હય વોહ કયા જાને તું કયા જાને તું-
છોડો છોડો અયસી બાતેં, કરતી હુએ તું કયસી બાતેં,
સમઝા અયસી તયસી બાતેં, જએસી તું હુએ વએસી બાતેં.—ધોકા.
અયસે રાજાજીકી આબાદીકો ગએરત નગરી પહેચ્છાને થા,
અયસે ઉસમે જઓહર નીકલે કયા જાને થા કયા જાને થા,
તઓબા તઓબા બારી તઓબા, કુએસી હય યે ખ્વારી તઓબા,
કુએસી ય્હે બીમારી તઓબા, કરતા હું સઓ બારી તઓબા,
દેને અયસે દમ,
તેરે દાઓ સમઝે હમ, મુઝેહ દે શકે ન ગમ, તુઝેહ જાનતા હું કમ, અજી
જાઓ જાઓ દેખો ભાલો મુહમે પાની ભરનેવાલે.—અયસે ધોકા.
(ચતરા બકાવલી.)

ગાયણ ૬૯૯.

કાબુલમ, કાબુલમ
મી મીરમ, હમાન દિલમ,
અજ માદરમ, જાબુલમ,
બે આયમ, કાબુલમ,
તાજબ તાજ નો બનો—(બે વાર)—કાબુલમ.

દીલ બરમ, ગુનચા દેહન,
બેહુલમ, હુમાન હિલમ,
બોઇ હિલમ, સુજદ હિલમ,
પિસ્તાં બાદામ, મીફ્રૂશમ,
તાજ બતાજ નો બનો—(બે વાર)—કાબુલમ.
(રાજા શ્રીયાલ.)

ગાયન ૭૭૦.

નાર ગોરી ગોરી હોતી હય કિસ કામકી,
નાહિં પુછું જો પાવૂં મયે બે દામકી.—નાર.
ગોરે તનકા આદમી હય બસ હલ્દીકા રંગ,
સરસ સલોના હય વહીકે જિસ્કા કાલા અંગ,
નાર ગોરી તો દુન્યામેં હય નામકી.—નાર.
પીલા પીલા મુંહ બને જો એક દિન આવે તાપ,
ગોરી સૂરત આપકી ઘર રખિયે અપને આપ,
મુઝે દરકાર હય તો સિયહ ફામકી.—નાર.
(સંગીન બકાવલી.)

ગાયન ૭૭૧.—માંડ-કહારવા.

કાનુડાસે લાગી મારી પ્રીત બાલ કુમારી વંદા.-કાનુડા.
નીર ભરન ગોરી ઘરસે નીકસી;
પ્યાલા ભરાદો મારા શામ;
ચાલો સનન નન નનનન.—કાનુડા.
જલ જમુનાપે હું તો ભરવાને ગઇતી.
કાનુડે ઉડાડયાં આછાં નીર, ઉડયાં ફરરર
જમુનાને કાંઠે વાહલા રાસ રમ્યો છે
સોલસે ગોપીનાં ઝાલ્યાં ચીર, ફાટયાં ચરરર.

ગાયન ૭૭૨.

સૈયાં બેગાના હુવા હાય કાસે કહું દો દો બતીયાં,
કાસે કહું દો દો બતીયાં, કાસે કહું દો દો બતીયાં,
ધડક રહી છતીયાં, ફડક રહી અંખીયાં.—સૈયાં.

તુમરી ચાહ સૈયાં આવત જાવત કયસે કાટું બયરી રતીયાં,
એ જાના, જમાના બેગાના હુવા, ગમખાના હુય મરજાના હુય,
છુટ જાના, મૌત આનેકા જાના બહાના બના,
ન શાન બયાનને કામ દીયા ના કામ કીયા, છુટી સખીયાં.

(લયલા.)

ગાયણુ ૭૭૩.

જિયરા રે કલ નહીં પાયો સગરી રતીયાંરી.—જિયરા.
કહીં નહીં ભાવે, કછુ ન સુહાવે,
હિયા ડર પાવે, બિહુરત છતીયાંરી.—જીયરા.
ધડકત આંસ, ચડ રહી સાંસ, જબ સુધ આતી,
ભર આતી છાતી, બિસરત બતીયાંરી.—જિયરા.

(હરીશ્ચંદ્ર.)

ગાયણુ ૭૭૪—કાફી હોરી.

મેં અબ કેસે નીકસન હોરે દઇયાં, હોરી ખેલે કાનૈયાં.—મેં.
સાસરે જાઉં તો સાસ લરે છે, પીયેર જાઉં તો મૈયાં,
ઇત ડર ઉત ડર ભુલ ગઇ, સંગ મોહન નાચે તા થઇયાં.—મેં.
સારીબી ભીગી ને ચોલીબી ભીગી, ઔર ભીંગી મોરી ઓઢનીયાં,
રસીક પીતમ પીયા કેસે ભીંજાઉં, ઔર લઇ કારી કામરીયાં.—મેં.

ગાયણુ ૭૭૫.

વોહ સમઝે સીકંદર હમ કહેં બંદર હુયે હમસે કમજોર,
તન તોડ, મન તોડ, કર શોર, સર ફોડ.—વોહ.
ચતર નહીં, જબર નહીં, ફીકર નહીં, અઓર,
ખતર નહીં, સીપર નહીં, જીગર નહીં, દઓડ,
ખોએં જાનસે, પટકી ખીલાકે, દેંસાઇ ટંગડીઆં તોડ
અઓર, દઓડ, જોર, શોર, ખોડ, તોડ, ફોડ,—

(કમર-અલ-જમાન.)

ગાયણુ ૭૭૬.

આલમમે હુય ખુબી સારી પયસેકી,
બાબામાઇ બેટા જોરૂ પ્યારી પયસેકી,
જીલ્લતખારી, ઇજ્જતદારી પયસેકી,
જહાં દેખો વહાં મારામારી પયસેકી.

પયસે લાના-જયસે પાના-દુઃખ ઉઠાના-સુખ ઉઠાના
સર કટાના-જીસે જાના-તબહો આના પયસેકા,
કયસી ખ્વારી-ઓ લાચારી-ખીદમતગારી-તાબેદારી
સઓ મકકારીસે—કમાના પયસેકા,
અદના આલા, બનીઆ લાલા, ગોરા કાલા, બચ્ચા બાલા,
દેખાભાલા, અબકોવાલા ઓ દીવાના પયસેકા.
છોટા મોટા, સચ્ચા ખોટા, સાલુ ગોટા, થાલી લોટા,
કુંડી સોટા, પીના-ખાના-પયસેકા.—આલમમે.
(ખુરશીદે જરનીગાર.)

ગાયણુ ૭૦૭—પરજ-કાલીંગડો-લાવણી.

તન માટી મીલ જાયગા, રે બાબા,
તમબી જાયગા મનબી જાયગા
જાયગા મલમલ ખાશા રે બાબા.—તન.
ચુન ચુન કંકર મહેલ બનાયા, લોક કહે ઘર મેરા
ના ઘર તેરા ના ઘર મેરા, ચીડીયાં રયન બસેરા રે બાબા.-તન.
જબ તુમ જગતમે આયે, લોક હસે તુમ રોએ,
કરણી અયસી કર ચલો કે, પીછે હાંસી ન હોવે રે બાબા.-તન.
દૌલત દુનિયા માલ ખજાના, સબી પડા રહે જાવેગા
મુઠી બાંધે આયા હય તું, હાથ પસારે જાયગા રે બાબા.-તન.
ગઠરી બાંધી ધુલકી, ગઇ પવનસે કુલ
ગાંઠ જતનકી ખુલ ગઇ તો, અંતે ધુલકી ધુલ રે બાબા.-તન.

ગાયણુ ૭૦૮.

લડે યારોંસે બદ હય એ કામ, રહો રાંમ લડો આમ,
કરો નામ, કામ, ધાંમ, લાંમ, ઠાંમ રે.—લડે.
તેગો તબરકા તીરો સપરકા, મંય નાં બીનાં કરૂં કામ,
લડો તો ચલ કર ફીરો ગો મર કર,
મત છોડો હીમ્મતેં ન હો બદનામ.—લડે. (આજમશાહા.)

ગાયણુ ૭૦૯.

નાહી મોરે પુત પર સીતમ કરો, સીતમગરો.—નાહી.
નાજુક મરોડત હો કાહે બહીયાં,
હુએ યે નોજવાંન ટુક કરમ કરો; સીતમગરો.—નાહી.

નીરદોસ પર બેસવાકા હુએ બોહતાન,
જો જુટ બાત હો તો સર કલમ કરો, સીતમગરો.—નાહીં.
(પુરન ભગત.)

ગાયણ ૭૧૦.

આમદકી બડી હુએ ધુંમ આએ શાહોંકે શાહ.
જાંહાંમે ધુંમ ધાંમ હુએ આજ સારી દુન્યાં શાદમાન હુએ.
આજ સભી કરેનાં; કરેં તાજીમ, આએ સુલતાન, આએ
સુલતાંન, જાંનના ધુંમ, ધુંમ મચી હુએ ખુશી કરોનાં,
બીછાઓ આંખેં; લુટાઓ અપની જાંને.—આમદકી.
આએ આએ આએ સરવર સારી દુનીઆંકે,
સલાંમી ગાવે, સલામી ગાવે, સદા ઇશરત જુમ
જાંનના ધુમ; ધુંમ મચી હુએ ખુશી કરોનાં.—બીછાઓ.
(ખુશરૂ હસીના.)

ગાયણ ૭૧૧—છોટી રંગીત લાવણી.

જુલ દાદરો.

થી સતવંતી રાણી રાજા ભરથરકો લીનો ગલે લગાવ
સુન પતી પ્યારે, શીકાર ખેલને દીશા ઉત્તર મત જાવ,
છત્રપતી માહારાજ સ્રી આકે કહેને લગી અયસા બીચાર
બીલમ ન લાગે, હુકુમકે સાથ કીએ ઘોડે તૈયાર.
જીન સોનેરી થા ઘોડેપર, ઔર ગેના થા જર કશી નાર
સવાર હોકે ચલે જંગલકી તરફ ખેલને શીકાર.

જુલ.

ચરતે હીરન બીઆબાનમેં રાજાકે જબ આએ નજર,
એક થા મીર્ગ કાલા લી શમશીર જા પોંહુચે ખીંચ કર;
જબ હીરની મીલ રાજાસે યું લગી સમજાયે કર,
મારો મીર્ગ દસ પાંચ, કાલે મીર્ગપર ઘાવ મત કર.

ગઝલ.

સબ હીરની મીલ રાજાસે યું અર્જ ગુઝારી,
વોહ સરદાર હમારા હમી સબ હયે ઉનકી નારી;
ન ફરીયાદ સુની રાજાને ના માની લાચારી,
શમશીર ખીંચ રાજાને ઉસ મીર્ગકો મારી.

લાવણી.

જીસ વખ્ત મીર્ગને તનસે પ્રાણ ગુમાયા,
સબ મીર્ગ નારીને રો રોકે શોર મચાયા;
હુઇ કયામત ઉનપે ઔર ગમકા છાયા,
એ દરદી રાજા તુજે તરસ નહીં આયા.

છોટી રંગન.

શ્રાપ દીયા રાજા ભરથરકુ તેરી નારી વીધવા હો જાવ,
સુન પતી પ્યારે, શીકાર ખેલને દીશા ઉત્તર મત જાવ,
માર મીર્ગ લે ચલે રાજાજી, આએ ગુરૂ ગોરખકે તીર,
દેખ મીર્ગકો, નાથજી ભ્હોત હુવે દીલમે દીલગીર;
સજીવન કરલો નાથજી મીર્ગકો, માફ કરો મેરી તકસીર
ચેલા કરલો, છોડકે રાજપાટ મય બનું ફકીર.

ગાયન ૭૧૨.

વાટ નાન્સન્સ કેવું હમબગ—જોતો નહિ રીઝન વ્હાય,
દે રાઇટ એન્ડ લેફ્ટ એબ્યૂઝો—દારૂને લોકો કાંય;
ખાનાં પીનાં ને મોજે—બસ ખરચો એવરી પાઇ,
આફ્ટર ડેથ નન વિલ ટેલ યૂ કે—જરા તો પી લેની ભાઇ.
(કોરસ) ટાંસો બસ શેમ્પેન-ટાંસો બસ શેમ્પેન,
બ્રાન્ડી શેરી ને મોજેલ—સોડા આઇસ એન્ડ જિન્જર એલ;
ટાંસો બસ શેમ્પેન—ટાંસો બસ શેમ્પેન,
બ્રેન્ડી શેરી ને મોજેલ—કયૂર્સ ઇચ ઍન્ડ ઍવરી પેન.
વેર આલવેઝ ઉંચા ડ્રેસીસ—સુન્નાનું વાચ એન્ડ ચેન,
ઓલ માઇઝર્સને બળતાંથી—લેટ ઢેમ મરમર ઇન વેન;
દુનિયાની એવરી પ્લેઝર—ચાખીને થાવો તૈયાર,
ઑલમાઇટીને ત્યાં નહિ તો શું જવાબો દેશો યાર?
(કોરસ.) (હોમલો-હાઉ.)

ગાયન ૭૧૩.

દીલસે દુર કર દે ખ્યાલ, પુરા ન હોગા અરમાન,
હય જાનો મન તેરા, હય માલો ધન તેરા,
સર તેરા, તન તેરા, એ ગુમાન.—પુરા.

દુર હો રીઝાલે એ બદકાર, સુરત કાલી કર ચમાર,
ખબરદાર સીતમગાર, લાગોજી ગરવા, આજ સુન્દરવા, જાન જીગરવા,
તું પ્યારી, હુય ન્યારી, મય વારી બલહારી,
કર યારી, દીલદારી મેરી જાન.—પુરા.
પાક દામન જો હો નાપાકસે હુમ તાબ ન હો,
નીચકે હાતમે ગૌહર કભી નાયાબ ન હો.—હુય જાનો.
(ખુને નાહક.)

ગાયણ ૭૧૪.

દાગે જુનુને ફીર કીયે, સામાં નએ નએ,
કુરકતમે ઉસકે છાને બીયાબાં નએ નએ.—દાગે.
સૌદા એ ઝુલફ જબસે હુવા હુએ સનમ મુજે,
મય દેખતા હું ખ્વાબે પરેશાં નએ નએ.—દાગે.
અબ તો જુનુકા હાલ યે પહોંચા હુએ ના સહા,
હોતે હુય રોઝ ચાક ગીરેબાં નએ નએ.—દાગે.
બનતી નહીં હુએ કોઇભી તદબીર વસ્લે યાર,
હર ચંદ રોઝ કરતા હું સામાં નએ નએ.—દાગે.
દરતક તુમારે આનેં નહીં દેતે હુએં મુજે,
બીઠલાએ ખુબ આપને દરબાં નએ નએં.—દાગે.
ઉલફતમે તેરે હુમકો યે હાસીલ હુવા સનમ,
પએદા હુવે હુએં જાનકે ખ્વાહાં નએ નએ.-દાગે.
(ખ્વાબગાહે ઇશ્ક.)

ગાયણ ૭૧૫.

બદીમે પાયા ગમ અરે આદમ,
બેદાર રહો હોશયાર રહો તુમ નેકીમે હરદમ.-બદીમેં.
ઇસ દીનકો લો પએછાંન, કરો સામાન,
કરો ધ્યાન જરા સુલતાન બના ફીર કાહાં રહા હામાન,
કરો હરદમ રબકી યાદ, રહો દીલ શાદ,
બદી કરનેવાલોંકી હોતી હુયે મીટ્ટી યું બરબાદ.
જો દઓલત તાઅત પાએ,
ઇસ જહાંમે અશરત પાએ.
મર જાએ તો જન્નત જાએ,
ન હો યાદ કરીમકી કમ, અરે આદમ.—બદીમે. (હામાન.)

ગાયણ ૭૧૬.

યેહે તો તોરા સજન હુએ, અરી દીવાંની,
કાંપને તેરા કયું લગા મન હુએ.—યેહે તો.

ખન્નાસકે જાદુસે રીંચ યેહે બનકર,
સહેતા રંજો મોહુન હુએ, અરી દીવાંની.—યેહે તો.

ગીલમાનરૂ અસ્લી શકલમે આકર,
મીલતા અએ સીમતન હુએ, અરી દીવાની.—યેહે તો.

દેખ કરામતસે મેરી યેહે જંગલ,
અભી હોતા ચમન હુએ, અરી દીવાની.—યેહે તો.

(સએફુસ સુલેમાન.)

ગાયણ ૭૧૭.—ગઝલ.

સુખ સંસારમાં નારી સમાન, બીજું નથી ખરે, રૂડી સ્ત્રી જેને જડે
મોજ જગની આરામ માન, સર્વે મેળવી ફરે, રૂડી સ્ત્રી જેને જડે.–સુ.
મીત્ર સગાં સુખના સહુ, તજસે આફત જોઇ, કરશે તમ બદગોઇ
સત્ય વળગી રહેશે બહુ, નારી દુ:ખ સાગરે, તે તમ જાણજો ખરે.–સુ.

પતી સુખી તેજ ખરો–મલે પાક જાદ નાર,
પવીત્ર કોળ ધર્મનો–પાલી રહે વફાદાર–બીજું નથી.

નર તે કમનસીબ ખરો, જેને સ્ત્રી મલે બુરી, છે વ્યર્થ જીંદગી ખરી
વેહે દીલે ગમનો ઝરો, તે સદા દુખી કરે, આખર ઝુરી મરે.–સુખ.

નાર ખરી તેજ ગણાય–દયાનત રાખે પાક
બદકર્મોથી ડરી હંમેશ–રાખે ધણીનો ધાક.—બીજું.

ખરો સુખી તેજ છે જવાન, જે પામે રૂડી નાર,
સુખે દુખે ભોગવે પ્યાર
કહે "નાશેર" જગ દરમ્યાંન, સ્ત્રી છે શ્રેષ્ટ ખરે,
રૂડી સ્ત્રી જેને જડે.–સુખ.

ગાયણ ૭૧૮.

બુહડે મીયાં ઠુમક ઠુમક કરકે ચલે_બાંકે–અકડાકે,
ચરર ચરર જુતી બજાવત તંગ કમર બંધાકે મીયાં.

સુધ ગવાઇયાં, બુધ ઉડાઇયાં, ઉમર ભુલે બીચારે,
જવાન ઔરતકી ભોલી સુરત દેખકે મન લુભાયે મીયાં.
દેખો ભટાઇયાં બાતેં બનાઇયાં ભાયો જો મન માંહી વોહ,
બીમારે બુલબુલ કુચ્છ નાહીજી ભોલી ફરહાદસે બચઠેગી જાકે મીયાં.
(બીમારે બુલબુલ.)

ગાયણ ૭૧૯.

નાદર દે દાની દી દીમ દીમ દીમ તુમ તુમ તુમ તનનનનનન
રૂમ ઝુમ ઝુમ ગાઓ નાચો છુમ છુમ છુમ છનનનનનન
ધર્મ ધુરંધર ઇંદર જાણે, ચંદ્રવંશી સુંદર ગુણ ગાને
મંદીર નૃત્ય કળાદિ અંદર પ્રજા સહુ રંજન સુખ દાને
તનન તુમ થનન થુમ ઝનન ઝુમ છનન છુમ
હો સુખકર નૃપવર નટવર સરવર બરતર તમપર
સહાય રહોની, ઝુમ ઝુમ ઝુમ સનનનનનન.—નાદર છે.
(કળાવતી.)

ગાયણ ૭૨૦.

ખટપટ છાંડો સુંદરીયાં જાન, ઝટપટ ચાલો મન્દરીયાં જાન,
તક તક મારે નજરીયાં જાન, કારી કારી નયનનપે જીયા લલચાયે—
કયસા જાદુ ડારા પુતરીયા જાન,—
એક તો સોહે તોરી બારી ઉમરીયાં દુજે પતરી કમરીયાં જાન
તીજે સોહે તોરી જુલફન ઘુંગરીયાં, બાંકી અદાકી ગુજરીયાં જાન,
એક તો રંગીલી છબીલી જુગનીયાં દુજે બજાવે બંસરીયાં જાન,
તીજે માથેપર સોહત હય ઇન્ડવા, કાનનમે સોહે મુન્દરીયાં જાન.
ગુનકી ધુન સુન તોરી મોહનીયાં, ભુલે બાટુહી ડગરીયાં જાન.
બેદ પુરાન સબ ભુલે તપેસરી, મનકી નાહીં ખબરીયાં જાન.
તેલા લગાઉં ફુલેલા લગાઉં ચોટી ગુનદાઉં સુન્દરીયાં જાન.
માથે ઝલાઝલકી ટુપીયાં પહેનાઉં; બનાઉં નાગર બ્રામનીયાં જાન.
(સુલતાં ફરીદ.)

ગાયણ ૭૨૧.—કબીર પદ.

હરીકા ભજન કરૂંગા ગે, જમસે ખુબ લડુંગા બે.—હરી.
અહંતા મારૂં, મમતા મારૂં ખાનજાદ કહેલાઉં,
મન મેરા ચોકસ કર રખું, ચીત ચેતનમે મીલાઉં.—હરી.

રામ નામકા ઘોડા મેરા, શીલ લગામ ચઢાઉં,
ભજન પરતાપ હાથમે બરછી, સનમુખ લેકર દોડું.—હરી.
ઔર લોક કસબકે ચાકર, મેં હજુરકા કાજી,
કામ ક્રોધકી ગરદન મારૂં, સાહેબ રાખું રાજી.—હરી.
મેં સાહેબકા સચા ચાકર, મેરા નામ "કબીરા"
સબ સંતનકું શીશ નમાઉં, જોહરી પરખે હીરા.—હરી.

ગાયણ ૭૨૨.

સાચૂં એક બ્રહ્મ નામ, અવર સહૂ કાચૂં,
ગૂણ ગાવા ભક્તિ સજી, નિરખે થઇ નાચૂં.—સાચૂં.
કોઇ કોઇનૂં નથીજ, સાનૂં સગૂં સાચૂં;
અટપટિ ખટપટ દેખિ, કેમે કરી રાચૂં.—સાચૂં.
ઠામ ઠામ છે બિગાડ, વિષયી રસ કાલૂં;
જૂઠાણું કપટ ભાળી, કેમ મનડું વાળૂં.—સાચૂં.
(હરીશ્ચંદ્ર ના. ઉ. મં.)

ગાયણ ૭૨૩.

ઉંચા હો દરજા, નીચી હો પરજા, બનું જો બાદશાહ મંચ અયે યાર
સચેદુકો માર માર, કચેદુકો માર માર, દોનોંકુ કરૂ મયેં યાહાંસે
ફરાર.-ઉંચા.
સુલતાન બનું જો મયેં યાહાંકા, રહે સચેદુ કચેદુ ન બાંકા,
ફીર ખઓફ બતાઉં ઉન્હે જાંકા, ગર શાહ બનું જો મએં બાંકા,
પુરી પુરી હો મેરી મુરાદ, સબકી દું દાદ, રાજી રહે પરજા.-ઉંચા.
(તબદીલે કીસમત.)

ગાયણ ૭૨૪.

અહહા! ઘોડા મેરા ચલતા કયસા ઝમ ઝમ થમ થમકે,
ધીમી તુર્કી, સરપટ દુલકી, ચમચમ બિજલીસા ચમકે.
હાંકૂં ઘોડા જડકે કોડા—હો હો—હો,
જીન ઉતારૂં તો ચુમકારૂં—હો હો—હો,
નહીં કોઇ મુઝસા ઘોડેવાલા, જુઠા હું તો મુહ કાલા,
ટિક ટિક કરકે ઘોડેવાલા લે અપના ખુરપી જાલા,
ચલો ચલો તુમ, હટો હટો તુમ, બચો બચો તુમ.—અહહા!
(સંગીન બકાવલી.)

ગાયણ ૭૨૫—તીલક કામોદ.

અંગરી મોરી મરોરી રે કાંહનાં,
ચુરીયાં મોરી તોરી રે.—અંગરી.
લપક ઝપક મોસે કરત નટવર,
"ચાંદ" લખો બારા જોરી રે કાહાંના.—અંગરી.

ગાયણ ૭૨૬.

જા દેખ ચમન હો દીલજાની, જાજાની જાજાની,
તું હુયે લાસાની લાસાની, મચલી લલચાની
લલચાની, ચુપરી દીવાની દીવાની,
જાએ લહેર દેખું અઓર પાની.—ઓ દીલજાની.

(ખુદાદાદ.)

ગાયણ ૭૨૭—ગઝલ.

દીલ મેરા ઝુલ્ફે સીયા દસ ગઇ નાગન બન કર
બે ગુનાહ દોસ્તને મારા મુઝે દુશ્મન બન કર.—દીલ.
મર મીટા જાન ગઇ હીજરે અસીરીકી સહી,
પાએ બુલબુલને યે ફુલ આશકે ગુલશન બન કર.—દીલ.
ઉસ પરીને લબે ગુલરંગપે મીસી જો મલી.
ઓર સીમટા વો દહન ગુન્ચએ સોસન બન કર;—દીલ.
હાથ ઉઠાએંગે જો બે જુર્મ મેરે કત્લકુ તુમ
તેગ બાજુસે લીપટ જાએગી જોશન બનકર;—દીલ.
બાલ ઉસને જો જનાઝેપે મેરે ખોલ દીયે,
સબને જાના કે પરી આઇ હુયે જોગન બનકર;—દીલ.
આજ ઉસ ગુલકા અજબ રંગ હુવા પીકે શરાબ,
ચમ્પઇ ગાલ દમકને લગે કુન્દન બનકર;—દીલ.
દોસ્ત જબ તક સચે ખુદા કુચ નહીં પરવા મુનીસ,
કયા કરેગા કોઇ હાસેલ મેરા દુશ્મન બનકર.—દીલ.

ગાયણ ૭૨૮.

રંગીલા રંગ ભીના માટે લાવું હું ગુલાબ! લાવું રે ફુલદાની સાબ.
મધુરો હું વાયુ ઢોળું, રહમાં જબોળું, પીવરાવું પિત્રે શીત આબ.—રંગી.
ઉંઘ હું અપાવું લાવું, ગીતડાં હું ગાવું, અંગ કરૂં, હુદેથ વળી રાબ.—રંગી.

(મદન વસંત.)

ગાયણ ૭૨૯.

ડર માં તું દિલ સાથ છોકરા, ડર માં તું દિલ સાથ;
તુંને કોઇ ન મારે લાત, છોકરા.—ડર માં.
તુંને સંભાળું પ્રીતીથી પાળું, ચાલ તુંને મારા મહેલ દેખાડું,
ઘરેણાં વસ્ત્ર સારાં સારાં કહાડું, ચાલ તું જો મારા મહેલનાં ચિત્રો,
રમકડાં રૂડાં ન્યારાં વિચિત્રો, (ચાલ્યો, આવ, બી માં, ચાલ હું ભેળી છું,) મારે કેવાં છે કંકણુ હાથ,
જોજે મારે કેવાં છે કંકણુ હાથ.—છોકરા.
તમો માયાળુ દિલ દયાળુ, સૌના કહ્યા વિના હું નહીં આવું;
માત પિતા તમ ભ્રાત કોપાવું, વિષ્યાજી એ હું સત્ય કહાવું.
(ના ના નહીં હું તો ત્યાં નહીં આવું, મને ના વળગો;
તમારે મારૂં શું કામ છે,) તમે મૂકો મારો હાથ, કહું—છોકરા.
(ચંદ્રહાસ.)

ગાયણ ૭૩૦.

મયે બન ચલી હું માલનીયાં—કે—
લે હાતમે છબરી લટક મટક જ્યું ચલે હયે કામનીયાં.
મયે ગુલચીં બનકે આઇ ચમનકે અંદર
તોડું ગુલાબ સેવટી ચંપા ચંબેલી ખુશતર,
ઓર જાઇ જુઇ નરગીસ હજરાં દીગર,
ગુલસે શાખે જુહુમ પડીયાં.—લે હાતમે.
હર એક ગુલસે એક એક ગુલ હય આલા,
પર ખુશનુમા હયે સબમે અજબ ગુલલાલા,
ફેર બોલ સરીકી ખુશઓ હયે સબપે બાલા,
કહું કયા સનઅતકી બતીયાં.—લે હાતમે.
(આબે ઇબલીસ.)

ગાયણ ૭૩૧.—ગઝલ.

ઝુલ્ફે પુર પેચમેં દીલ અયસા ગીરફતાર હુવા—છુટના દુશવાર હુવા,
બયેઠે બીઠલાએ નયા ઇશકકા આઝાર હુવા—મુફ્ત બીમાર હુવા.
ખાક સહેરાંકી તેરે હીજ્રમે છાની અયસી—હુએસીયત તક ન રહી.
પાર તલવોંકે મેરે દસ્તકા હરખાર હુવા—ચલના દુશવાર હુવા.

આપને હમસે કહાથા કે કલ આએંગે ઝરૂર—અબ તક આએ ન હુઝુર
પુરા વાઅદા ન કભી આપકા અયે યાર હુવા—રોઝ ઇકરાર હુવા.
હમસે છુપ છુપકે જો રાતોંકો ચલે જાતે હો—ઇસકા બાઇસ તો કહો,
દોસતી કીસ્સે હુઇ કીસ્કા નયા પ્યાર હુવા—કૌન દીલદાર હુવા.
મેરે બાઇસમે જહાંમે હુવા શોહરા તેરા—માન અહેસાન મેરા,
મીસ્લે યુસુફ તેરા હરએક ખરીદાર હુવા—ગર્મ બાઝાર હુવા.—ઝુલ્ફે.

ગાયણુ ૭૩૨.

ગમ વ સિતમનો હોહોકાર !
જ્યાં જોશો ત્યાં તર દીદાર !
શું અહના આલા ગમખ્વાર !—કુલ કરે પુકાર !
હાય બચુબાઇ સાચ્ચ સતી !
હાય ! પિરોજબાઇ રત્ન રતી
કાંય કિધાં ગમગીન પતી ?—કુલ કરે પુકાર !
કુલ કરે પુકાર ! કુલ કરે પુકાર !
સત્ય થકી થઇ ભોગ નાચાર !—કુલ કરે પુકાર !
ટાવર પર યમ થઇ તૈયાર !
ગફલત આપી કીધાં ઠાર !
રૂહ ગયૂં તમ હરને દ્વાર !—કુલ કરે પુકાર !
આણુ સતીની જગમાં ફરી !
નામ શિયળમાં "રૌશન" કરી !
હાય દગો દઇ ગઇ—ન ફરી !—કુલ કરે પુકાર !
કુલે કરે પુકાર ! કુલ કરે પુકાર !
પાપીનો દોજખમાં ઠાર !!!—કુલ કરે પુકાર !

(અસલાજી.)

ગાયણુ ૭૩૩.

ચલી નાવ મજધાર લગા દે પાર, પીલા દે યાર, બને સર શાર,
હરેક મય ખાર,
તુંજપે જાય કુરબાન યેહ સાકીયા દુની હોગી તેરી શાન,
ઉંચી હે તેરી દુકાન.
સાકીયા આના, સાગર લાના, ભરકે પીલાના, પયમાના રંગ ઉડાના;
સંગ ગાના,

કોઇ તરાના એજી ગાકે સુનાના હાં અય યારે શોખો સંગ
છેડ ચંગ ગા સારંગ જામકા જમાદે રંગ
સાકીયા તરસા ન તું એક બુંદ પાનીકે લીયે,
દીલ તડપતા હય શરાબે અર્ગવાનીકે લીયે,
ફીર કહાં યેહ દોસ્ત હોંગે ઓર કહાં યેહ બઝમે જંગ,
આ ગઇ પીરી તો રોયેંગે જવાની કે લીયે.—જામકા જમા દે રંગ.
(અસીરે હીર્સ.)

ગાયણ ૭૩૪.

સુન સુન તો જોગી ગુરૂ માહારાજા મેરી શરમ તેરે હાથ,
અંધીરે દુન્યાં અરે બાઓલી રે સારી ભટકતી હુએ દીન રાતરે.
તેરી પુજનસે સત મીલે રે જોગી, મએંહીં તેરે હું નીસાર
ભજન એ ગાયા ઇસ લીએ, કે મગન ગુરૂજી હોએ
જપના અએસે મીનત્રકો જો ચોર દુઃખી ના હોએ
ગુરૂજી આયે જોગીકે, બહ્ડો લે લો ચરન પહેલે
અલંકાર તું, નીરંકાલ, જોતીષરૂપ, મોતીશ રૂપ
તું બ્રીમ્મ ભાન, તું ચંદ્ર માંન, અએ કદ્રદાન તું દે અમાન.—સુન.
(કમર-અલ-જમાન.)

ગાયણ ૭૩૫.

નાચ નાચો નાચ નાચો નાચો બદકાર,
હુયે યે અયે ખાસો આમ દોનો જીનાકાર,
થુકો મુહપે યાર, ઇનકે હુનબાર,
આલમકી હુયે લયાનતકે યે દોનુ સજાવાર.—નાચ.
(જુલ્મે અજલમ.)

ગાયણ ૭૩૬.

મરતા હું તેરે હીજમે અએ યાર ખબર લે,
અબ જાનસે જાતા હુયે યે બીમાર ખબર લે.—મરતા હું.
બાજારે વફા ગર્મ હુએ અએ યુસુફે સાની,
દીલ બેચતા હુએ તેરા ખરીદાર ખબર લે.—મરતા હું.
આંખે હુએં લગી દરસે, દીખા શકલ ખુદારા,
સર ફોડ રહા હું પસે દીવાર ખબર લે.—મરતા હું.
(ઇંદ્ર સભા.)

ગાયણુ ૭૩૭.—ગઝલ,

દીલમેં વહુશતકા તકાઝા હુએ મચલ જાને દો
ઝબ્ત કહેતા હુયે કે ટલ જાએ તો ટલ જાને દો.–દીલમેં.
મએકુશી ખુબ કરો તોબાકી જલદી કયા હુએ
હુસરતે દીલકી મેરી જાન નીકલ જાને દો.–દીલમેં.
હુઝરતે દીલ ન કરો કત્લમેં જલદી ઇતની
ઠયેરો ઠયેરો ઝરા કાતીલકો સંભલ જાને દો.–દીલમેં.
હુસરતો યાસ તમન્ના તુમ્હે વહુશતકી કસમ.
ભીડ છોડો મુજે જંગલકો નીકલ જાને દો.–દીલમેં.
વસ્લકી રાત હુએ અરમાન હુયે દીલમે લાખોં
હોસમે દીલકે મેરી જાન નીકલ જાને દો.–દીલમે.

ગાયણુ ૭૩૮.

ગોરી મેરા બાલા સંવરયા બંસરીયા બજાયે ગયો રે,
ચાતુર શ્યામ અનોખો લોભી કુકત બોલ ભરે જાદુ,
ભરે જાદુ રે ભરે જાદુ, ભરે જાદુ રે ભરે જાદુ,
ભરે જાદુ રે ભરે જાદુ, મોહે રહયો રે.—ગોરી.
બંસરી બજાઇ મન ભાઇ રે કનાઇ બીરમાઇ લલચાઇ
ધાઇ ધાઇ ગોપી આઇ આઇ,
ભોલી ભોલી બારી બારી, ગોરી ગોરી ન્યારી ન્યારી,
નારી પ્યારી, ન્યારી પ્યારી,
તારા ન્યારા પ્યારા, વારી વારી વારી,
ગોપી તેરી શ્યામ, હુય ચેરી બેદામ, આજા મેરે ઠામ.

(લયલા.)

ગાયણુ ૭૩૯.

આદમજાદ ! આદમજાદ ! બદ બલા હુયે આદમજાદ !
ઇસકે ફન શએતાંકો હોવેંગે કુબ યાદ,
મુજીદ હુયે સબકા યેહે, ખુદકી જાને નહિ ઇજાદ,
અએબચીં, ગએબચીં, સબમે હુય ઉસ્તાદ.
મૂજી હોકે યેહે સબકા, આરિફ બનતા હુએ રબકા,
પુતલા હુએ કયા મતલબકા, દેખો આદમજાદ !

મખલુકાતે હુએવાની, સબમે આલિબ ઇનસાની,
ગે નહિં જોરે જિસમાની, જુર તો હુએ યાદ.
ઇનસાં ઓ મકકાર! ઇનસાં ઓ મકકાર!
બસ, ચલે તો ખાલિકકોભી ઠગકે હો તું શાદ.

(આશકકા ખુન.)

ગાયણ ૭૪૦.

મુખ નહીં બોલે બાળા તમારી પ્રેમ તણો જે પંથ,
બાના સુખને જો ઇચ્છો તો, અરપો યોગ્યજ કંથ.–બાના.
દ્રવ્ય ન જોશો, મેહુલે ન મોશો, જોશો ન કુળ અભિમાન,
વિદ્યા રે જોજો વયને જોજો, રૂપ શૂર ગુણ ખંત.—બાના.
કરી પરીક્ષા પછી સોંપજો, નિજ દુહીતાનો હાથ,
ના લાયક નરને દેશો તો, દુઃખે આવશે અંત.—બાના.

(ત્રિવીક્રમ.)

ગાયણ ૭૪૧.

ઝુક આઇ બાદરીયાં સાવનકી
સાવનકી મન ભાવનકી.—ઝુક.
સાવનમેં ઉમંગે જોબનવા
છાંડ ચલે પરદેશ પીયરવા
શુધ ન રહી ઘર આવનકી.—આઇ.

ગાયણ ૭૪૨.

અરે જારે, મન, દુશ્મન થઇ કેમ દીલડું દુખાવે!
નવ કર મુજપર જુલમ સીતમગર-કાંએ સતાવે.—અરે જારે.
હુસીન સુરત તુંજ, મનના મોહન મુજ–મન મજનું લોભાવે,
તન મન ધન સઉ કરૂં અરપણ પણ જો મન દર્દ મીટાવે,
દુઃખ જાવે સુખ આવે—અરે જારે.
દીલદારીમાં દીલ લઇ, દીલડું ધુજાવે,
દીલ અધીરાં ધીરે ધીરે, દુઃખ તો ભુલાવે!–નવ કર.

(બાગે બેહેશ્ત.)

ગાયણ ૭૪૩.

આવો મુજ લાલ લટકાળા પાઓ પીઓ પ્રેમના પ્યાલા,
છોડાવો છેલ છોગાળા, ધીખવતું તન મદન જવાળા.—આવો.

રમો રજની રસિક રંગે, અખંડન રંગ જોબનનો,
ખીલી કુળી શું ભ્રમર ભટકો, લઇ લ્હાવો લીઓ મનનો.—આવો.
ખીલ્યું જેમ ફુલ કરમાશે, જોબનીયું આ ઉડી જાશે,
ગફલતી મૂઢ પસ્તાશે, સમજુ સંસાર સફળ થાશે.—આવો.

(કરણ ઘેલો.)

ગાયણ ૭૪૪.

ઓહો ઓહો રે પાગલ વહેશી મીઆં, જાને મોતીઓંકો
ગઓહરી લાલકો જઓહરી.—ઓહો.
આલા ન બતલા નીંચકોરે, કાગ ન બગલા હોએ
શાંનમે હુએ જયેસી બહડકે પીઆરી, હુરોંમે હોવે ન કોએ,
નીંચકી છોકરી, કીંચકી ટોકરી.—ઓહો.

(જુલ્મે વેહશી.)

ગાયણ ૭૪૫.

આદમ કયું શએતાનકો દેતે હયેં ઇલજામ,
કયા કુચ્છ ઉસને જોરસે ઇસે પીલાયા જાંમ.
આયા બશર વબાલમે, ભુલા સો ભુલા હો સો હો,
આયા બદીકે જાલમે, ભુલા સો ભુલા હો સો હો.—આયા બશર.
જીસકો કે લત ખરાબ હય, જીન્દગીમે અજાબ હય,
નશએ ગંજો માલમે, ભુલા સો ભુલા હો સો હો.—આયા બશર.
નેક ખીયાલમે રહો, નેકોંકે હાલમે રહો,
આદમી બદ ખીયાલમે, ભુલા સો ભુલા હો સો હો.—આયા બશર.

(હામાન.)

ગાયણ ૭૪૬.

હું શીકારમેં હુશિયાર કર દું પાર ચલ્લીકો.
નહિ પાયા કોઇ શીકાર મારૂં ઠાર બિલ્લીકો,
ઉંદર ઓર છછુંદર હમ ઢુંઢે ફિરતે હય હરદમ,
મુગી મખખી ચાહે મન પકડે હમ હય નહિ કુછ કમ
હમ શીકાર અયસે કરતે, ઓર પેટ મઝેસે ભરતે,
ફિરતે ફિરતે ના ડરતે કીસે હો જો બડા આદમ હુશિયાર.

(રાજ બીજ.)

ગાયણ ૭૪૭—ગઝલે ઝામીન.

દીખલા દે જમાલ અપના તલબગાર હું તેરા,
મુસાફી તરેહ તાલીબે દીદાર હું તેરા.—દીખલા.
કુછ હુરકી ખ્વાહીશ હુએ ન જન્નતકી તલબ હુએ,
મુદ્દતસે મેરી જાન ગીરફતાર હું તેરા.—દીખલા.
દુનીયામે ઝુલીખાંકી સીફત અએ મેરે યુસુફ,
બાઝારે મોહબ્બતમેં ખરીદાર હું તેરા.—દીખલા.
બેહોશ કીયા હુએ મુજેહ જલ્વેને તુમ્હારે,
ઇત્ની તો ખબર હુએ કે ખબરદાર હું તેરા.—દીખલા.
બુલબુલકી તરેહ શોરો ફુગા કરતે હુએ બદખ્વાહ,
મએં ખાર નહીં યાર મએં ગુલઝાર હું તેરા.—દીખલા.
મએં બાદએ પએમા ગમે વહેદતકા હું સાકી,
દે જામે મોહબ્બત મુજેહ મએખ્વાર હું તેરા.—દીખલા.
અએ સાહેબ ગએરત મેરી જલ્દીસે ખબર લે,
બદનામ હુવા મએ સરે બાઝાર હું તેરા.—દીખલા.
કાંટાસા ખટકતા હું રકીબોંકે જીગરસે,
ગલ હું મએ તેરા બાગકા યા ખાર હું તેરા.—દીખલા.
"ઝામીન" કો તેરી ફુરકતસે લબે જાન હુએ પ્યારે,
આ મીલ મેરે ઇસા કે મંએ બીમાર હું તેરા.—દીખલા.

ગાયણ ૭૪૮.

હમેં દેખ લે ઓ પિયારી મોહનિયાં,
પિયારી મોહનિયાં, હમારી મોહનિયાં.—હમેં
યેહ પાપી જગતસે બિદાગી હય હમરી,
બિદા તુંભિ કર મતવારી મોહનિયાં.—હમે.
મુખડે કો મોડે, લો બસ હમને છોડે,
પ્રીત તુમારી હમારી મોહનિયાં.—હમેં. (મહામુદશાહા.)

ગાયણ ૭૪૯.

દીલાનાં કીયા માલ યા જાદુ ડાલા
દીલાના કીઆજી ઠીકાંને કીઆ માલ યા જાદુ ડાલા—દીલાનાં.
મનસા જવાંનીકી નીકાલી રે મઇયાં
પએસા હતેલીમે લાનાં માઇ માઇ કયા જાદુ ડાલા—દીલાનાં.
(ખુદાદાદ.)

ગાયણ ૭૫૦.

કરે તોપે દયા રઘુબીર, મહારાની ધીર ધરો.—કરે.
શોક અગિનમાં દેહ ન બાલો, ચિન્તા જવાલ શરીર.—મહા.

(હરીશ્ચંદ્ર વિ. ના. મં.)

ગાયણુ ૭૫૧—ગરબી.

મારારે સ્વામી બોલોની વાહાલા (બે વાર.)
ઘેલી રે થઈને ગોકુલમાં ભમતી
બીજા રે કોઇની વાતો નથી ગમતી.—મારા રે.

વાહાલા રે તારી વાતલડી જોતી
આંસુડાં ભરી ભરીને રોતી.—મારા રે.

દરદી રે હું તો દીવાની થઇ છું
લાલન તારે લટકે લોભાઇ રહી છું.—મારા રે.

પગચંપી ચાકરીઓ કરશું
મોહન તારી મરજીમાં રહીશું.—મારા રે.

કપટી રે લોકે ભરમાવ્યા તમને
તેથી રે પ્યારા મેલી ચાલ્યા અમને.—મારા રે.

રસ્તે તમને કોણ મળી દુતી
જેણે રે તારૂં મનડું લીધું લુંટી.—મારા રે.

ગાયણુ ૭૫૨.

સબદ સુનરે, ફુલ પાઓ જગ અન્દર પ્યારે,
રખો માલીક સુખ ભાઇ; એ આશીશ હમને સુનાઇ,
ભજન કહો રબકે—ફુલ.

ફીક્રો બચનમે ધ્યાંન કર હર્ફ ચઓરેશ જાંન
ઇન્કે સુભાએપર રહેનેસે પુરી ફકીરી માંન
કબ ધ્યાંન ધરે જો તું ભાઇ, કે નીપટ સુખ તન પાઇ.
અમલકર તબરે-ફુલ.

અમલ હર્ફ મએં સીખકર, બનાં ખુબ હુશીયાર
સચ્ચા માલક સંભુ સદાશીવ રખ ઉસપર આધાર.—સબદ.

(કમરઅલ જમાન.)

ગાયણ ૭૫૩.

કામમે હો ઝમક ચમક, રૂપ રહે ચમક ઢમક,
સજ સજાવ ચલક ઝલક, સાજ બાજ ઠટક મટક;
ઠીક ઠાક ચટક મટક; ચાલ ચપટ લટક મટક.—કામમેં.
નીમા જામા, ડગલા ટોપી, ચપકન અચકન, લહેંગા સારી,
કુર્તી કુર્તા, અંગિયા ચોલી, સદરા સદરી, ઝોલા ઝોલી;
નેફા બખિયા, દામન ખોલી, મોજા થયલા, પરદા લુંગી,
સિલવા લો જો દિલકી મરજી, હર છબકા કપરા નવ તરજી,
મયે હું સબસે પક્કા દરજી, લેકીન દૌલતકા હૂં ગરજી,
કપરે સીના, તારી પીના, જબ તક જીના, તબ તક સીના,
પોશાક સોનેકે મોલ, પોશાક હીરેકે મોલ,
ઠટક મટક, મટક લટક, ભભક ઝપક, ઝલક ઝમક.-કામમેં.
(અલીબાબા વિ. ના. મં.)

ગાયણ ૭૫૪.

કયસા અંધેરા હય, ઘેરા, ય્હાંપે ફેરા જલનદર ગુરૂકા,
આસ મનકી, ખાસ ધનકી, દાસ પનકી, હો પુરી સભી.—કયસા.
ભુંતોકા ડેરા, બસેરા, સનનન બોલે હય જીંગા પતંગા,
ડુબા ચંદા, હેકે મંદા, ડારૂં ફંદા, જીનોપર અભી.-કયસા.
(અલાઉદ્દીન આ. ના. મં.)

ગાયણ ૭૫૫.

ચંચલ ચિતવનકી બરછી હુયે જો ખાયે હુવે,
બનકે દીવાને ફીરતે હુયે ઘબરાયે હુવે,
કાલે કાકુલ બ્હ નાગિનસે બલ ખાયે હુવે,
કારે મતવારે દો નયના શરમાયે હુવે.
ગોરેસે ગાલોંપર ગેસૂ લહરાયે હુવે,
ચંદ્રાપર ગોયા કે બાદલ હુયે છાયે હુવે.
યા રબ કિસ જાલિમકે હુયે વ્હો બહેકાયે હુવે,
રખતે હુયે હમસે દામનકો ઝટકાર!
નાચારી, નાકારી હય ભારી દુશવારી બેજારી હરબાર.-ચંચલ.
(ગોપીચંદ.)

ગાયણ ૭૫૬.

ધનકે પુજારી ભારી સભી સંસારી સતપન હો કયા ન્યારા
ખોટી એઢી ટાઇ ગાઇ ગાઇ જો બુરાઇ સતપાઇ ખાઇ સંસારા,
ખટપટ ઘટકી કપટ હટ રટ રટ ખોલત દેખન હારા.–ધન.
ઠીક ઠીક ઠીક, ઠીક ઠીક કયા ઠીક સભી જગમે નહીં આરા
માન માન માનીએ કીસે ઝુટ જાનીએ દોનો હો જએસે તારા,
કભી જગ નહીં બીન ધન ગુનીભી હુયે કીતનન ધરે રૂપ દરપનકા,
નહીં પાલે કોઇ સતપન હીરો ફીરો બન બન મીલે ભેદ હરજનકા.–ધન.

(હરીશ્ચંદ્ર પા. ના. મં.)

ગાયણ ૭૫૭.—ગઝલે નાસેહ.

વોહ કોન હુએ જો દીલસે તેરા મુબતેલા નહી.
કીસીકી ઝબાંપે યાર તેરા તઝકેરા નહીં;—વોહ.
આવો ન આવો પાસ ન બયેઠો ન બયેઠીએ.
હોના ન મુજ ગરીબપે દીલસે ખફા નહીં.—વોહ.
આદમકુ ખુદા મત કહો આદમ ખુદા નહીં,
લેકીન ખુદાકે નુરસે આદમ જુદા નહીં.—વોહ.
હમ જાનતે હુયે હુસ્નકા તુમકુ ગુરૂર હુયે,
તુમ જાનતે હો મુજસા કોઇ દુસરા નહીં.—વોહ.
કહેતા હુયે કીસ ઘુમંડપે તું હમકો દોઝખી,
ઝાહેદ તેરા ખુદા હુયે કયા મેરા ખુદા નહીં.—વોહ.
બીમારી મેરી દેખકે કહેને લગે તબીબ,
આઝારે ઇશ્કકો કભી હોતી શફા નહીં.—વોહ.
તનહા અઝીઝ છોડ ગયે મુજકો કબ્રમે,
બાદે ફના કીસકા કોઇ આશના નહીં.—વોહ.
જોરો જફા લીખા થા હમારે નસીબમે,
તકદીરસે ગીલા હુયે બુતોંસે ગીલા નહીં.—વોહ.
કુચેમે ઉસ્કે જાનેકુ "નાસેહ" મના ન કર
કયા જાને તું કીસીસે તેરા દીલ લગા નહીં.—વોહ.

ગાયણ ૭૫૮.

બસ ઝક ઝક ચક ચક બનકે હમ, ચલે ઝોંક અકડસે મેલેકો,
કયા કયા વાહાં મજે ઉડાયેંગે, ખુબ પીવેંગે ઔર ખાયેંગે,
ઔર ખીસે ખાલી લાયેંગે.—ચલે.
ખુબ ટનચન ટનચન પએસે લે, ચલે ઝોંક અકડસે મેલેકો,
કરે રાતો દીન વાહાં રાગો રંગ, બેવડા બીરાન્ડી તાડી ભંગ,
ઢોલ નકકારે તાસે ચંગ.—ચલે.
સબ ફીક્રો ગમકો ભુલકે બસ, ચલે ઝોંક અકડસે મેલેકો,
હર સાલ મઝેહ યું કરતે હુએં, કભુ ઠોકર ખાકે પડતે હુએ,
પર હમ કયા ઉસ્સે ડરતે હુએ.-ચલે.
મત બીચમે ગડબડ કરના કોઇ, ચલે ઝોંક અકડસે મેલેકો,
ગર આના હો તો આ જાઓ, સબ જાતે હુએં મેલેમેં અબ,
ન આઓ અભી તો આઓગે કબ.—ચલે.

(મેલાની મજાહ પા. ના. મં.)

ગાયણ ૭૫૯.

સવરીયાપે જીયા ઓ વારૂં, વારૂં નીસારૂં શરીર,
વોહ મોરા પ્યારા હય મહેપારા આંખો તારા,
ન્યારા ન્યારા ઓ પ્યારા અમીર.—સંવરીયાંપે,
જાઉં લાઉં લયલાકો, મોરે આંગન મોરે આંગન,
સાજન તેહારે કારન, રાજન તેહારે કારન,
જાઉં ફસાઉં તોરે મનવાકી ટારૂં પીર,
તું ધર ધીર તું ધર ધીર.—સંવરીયાપે.
ભંવરા લોભી ફુલકા કલી કલી ડોલે,
મરહા મારી પ્રેમકી રે સજન સજન બોલે,
કરૂં તદબીર ન હો દીલગીર મેરે રનધીર.
લયલાકે કારન સજન બચન સુનન ભરન નયનન નીર. (લયલા.)

ગાયણ ૭૬૦.

નીલા પીલા પાયા સદા, આંખોંમે ડોરા પડા.
હોટ મોટે બાલ છોટે, કભી કાજલ ન ઉસને લગાયા
વો ચોટી હુએ દુમસેભી હેટી, ગાલ પીચકે હુંએ
પેટ પેટી, બાત ગાલી, ઘાતવાલી, અએસી ભોંડીસે
દીલ કયા મીલાયા.—નીલા.

હાથી જએસી કમર, બેશરમ બડી, દાંત કઓડી
નાંક ચઓડી, ગાયા બજાયા રીઝાયા તો કયા,
પાઉં દોનો બાંકુ ગઠીઅલ, દેખા દીખાયા સુનાયા.

(જુલ્મે વેહેશી.)

ગાયણ ૭૬૧.—પદ.

તુજ વીન મોરી કૌન ખબર લે, ગોવરધન ગીરધારી રે.
મોર મુકુત પીતાંબર સોહત, કુંડલકી છબ ન્યારી રે—
ભરી સભામે ધ્રુપદી ઠારી, રાખી લાજ હમારી રે—
"મીરા" કે પ્રભુ ગીરધર નાગર, ચરન કમલ બલહારી રે—

ગાયણ ૭૬૨.

ઝુલ ઝુલ ભમે સુગુણુ ફુલ ડાલી,
નવ રંગ, ઢંગ ઢંગ, સંગ સંગ, સંગ સંગ,
ગુલજારમાં, ચકચારમાં, ફુલ બ્હારમાં!—ભમે.
ખીલી ગુલાબી કલી, નવ રંગ સાથે મલી, ખુશબો બહેકે ભલી,
ખુબ ડોલે–ખુશ બોલે–મુખ ખોલે,
બસ શિરીન જબાને સહી–સુખન કંઇ કહી,
રમતમાં રહી-રિઝાવે માલી!—ઝુલ ઝુલ.

(ભોલી ગુલ.)

ગાયણ ૭૬૩.

અચ્છી હુઇ સએર તેરી આઇ કમબખ્તી રે મુરાદ,
દેખોજી હુઇ સએર તેરી આઇ કમબખ્તી રે મુરાદ—
આજ પીટોગે લલ્લાજી હાં, ખાવોગે તુમ માર,
ડંડે લકડી જુતીઓંકી અબ હોગી બઓછાર.—તેરી.
આજ જરા તો બાંધે જાઓ, રસ્સીસે તુમ યાર,
લટકો પીપલ પેડમે પડતી જાએ માર.—તેરી.

(ખુશરૂ હસીના.)

ગાયણ ૭૬૪.

દેખો, દેખો, ખીંચે ન જાવો,
આવ, આવ, આવ,
ધીમી ધીમી ચાલે ચલાવો, દૌરો ન ધાવો,
સીટ, સીટ, સીટ!

નહીં નહીં જલ્દી મચાવો,
વાહ ! વાહ ! વાહ ! નહીં નહીં જલ્દી મચાવોજી.
સંભલ ! સંભલ કદમ ઉઠા દેખ ભાલકે,
નિડર, ન કર મુઝે હલાક કુવેમેં ડાલકે.
ધીરે ધીરે રસ્તા દિખાવો,
ઠીક, ઠીક, ઠીક !
કાહે અયસી જલ્દી મચાવો,
વાહ ! વાહ ! વાહ !
ન કર ખતર, બશર જરર નહીં સાથ હૂં
ચલ આ તું હાથમેં મયે દિયે હાથ હૂં.—દેખો.

(અલીબાબા વિ. ના. મં.)

ગાયણ ૭૬૫.

દૂર દૂર ઓ મુંહજોર,
કિસે અય બેહયા બુરા ભલા સમઝાવે ?—દૂર.
સદકે કરૂં યેડી ચોટીપર,
તુઝે મુવે કરૂં દરગોર.—કિસે.

(સંગીન બકાવલી.)

ગાયણ ૭૬૬.—ગઝલ.

અગર હમ બાગબાં હોતે, તો ગુલશનકો લુટા દેતે,
પકડ કર દસ્ત બુલબુલકા, ચમનસે હમ ઉઠા દેતે.—અગર.
ખુશીસે બોલ લે બુલબુલ, કે ફીર યેહ દીન કહાં હોગા,
ગનીમત જાન ઇસ દીનકો, કે હમ તુજકો દોવા દેતે.—અગર.
અગર એ દીલ પતંગ હોતા, ઉડાતે ગમકી દોરીસે,
મુકાબીલ આનકર પેચોંમેં હમ ઉસકો કટા દેતે.—અગર.
અગર ફરીયાદ લાયા ફીર, કોઇ જો હમ ગરીબોંકી,
કસમ ગુનચેકીભી ખાકર ફીર ઉસકો હમ છુડા દેતે.—અગર.
કદર બુલબુલકે રોનેકી, અરે સઇયાદ કયા જાને,
જો આશીક હો વહી જાને, ફીર ઉસકો હમ બીઠા દેતે.-અગર.

ગાયણ ૭૬૭.

ક્યા હુએશંની હુએ વાહ ચાહેગા જો હુએગા
કાએદા યાંહાંકા ગાએબ રહેનેકા હુએ
કરાંમાતી હુએગા ધરેગા જો પએસા
રખેંગે ખાંના આગે લા લા લા.—ક્યા.
અપને જલવેકા તમાશા એ દીખાઓ
લા લા લાકે આગે રખ્ખો સામાં
કયા કયા કયા વ્હો ચીજેં હુએજી કયારે
નેક બંદે પએસે નહીં લેતે,
પએસેકા હુએ અરે સામાં જા જા જા
ન સરખા મુફ્ત નહીં મીલના હુએ—કયા. (કમરઅલ ઝમાન.)

ગાયણ ૭૬૮.

અરે નાદાન, અરે બે ધ્યાન, જરા તો માન! જરા તો માન!
ન ખો તૂં જાન, ન હો હયરાન, જરા તો માન! જરા તો માન!
કયસી રાની, કયસી બાની, કયસે લાલાજીકે લાલ,
બાતેં તેરી લમ્બી ચોરી, બાકી સૂખા જય ગોપાલ!—અરે.
રિષીકા માન, જો તું ફરમાન, તો હો ઇસઆન, તેરા કલ્યાન,
અરે અગ્યાન, ન કર હયરાન, જરા તો માન! જરા તો માન!–કયસી.
(હરીશ્ચંદ્ર વિ. ના. મં.)

ગાયણ ૭૬૯.

હાય મુજે દર્દે જીગરને સતાયા, મેરા પ્યારા નહિ દીલ યારા નહીં
કોઇ ચારા નહિ હય ખુદાયા—
કુગાંમે આહમે ફરીયાદમે, શેવનમે નાલેમે,
સુનાઉં દરદે દીલ તાકત અગર હો સુન્નેવાલે મે,
કબાબે સીખ હય હમ, કરવટેં હરસુ બદલતે હુંય,
જો જલ ઉઠતા હય યેહ પહેલુ, તો વોહ પહેલુ બદલતે હુંય,
અહેલે બેદાદ મીલા, દીલકા ઉસ્તાદ મીલા, પૂરા સૈયાદ મીલા,
સખ્ત જલ્લાદ મીલા, સાંસ દેખી તને બીસમીલમે જો આતે જાતે,
ઔર ચરકા દીયા જલ્લાદને જાતે જાતે-
હાય જાલીમને રહમ ન ખાયા.—હાય.
(અસીરે હીર્સ.)

ગાયણ ૭૭૦.—લાવણી.

તેરી ઉલ્ફતમે હુવે બદનામ, ન નીકલા તુમસે હમારા કામ,
ખફા કયું હમસે હુવે જાની–જુદાઇ કયું દીલપર ઠાની,
જીગર ગુલ ગુલકે હુવે પાની, ઉઠાઇ લાખો પરેશાની.
ચંચલ ચપલા ચલી રસ્તેસે હમપે ચલાવે તીર
તુજકો ખુદાકી કસમ હુએ જાલીમ બતા મેરી તકસીર,
ખોયા હુએ ગાંઠકા અપને દામ–ન નીકલા તુમસે હમારા કામ.–તેરી.
દીલમે લઓ લગી હુએ દરશનકી–ગાંઠ તુમ ખોલો તન મનકી
હુવા એ મીસાલ ગુલશનકી, જાએગી બહાર જોબનકી,
કલસે દીલ બેકલ હુએ મેરી જાં સુનકે તેરી તકરીર,
હાલપે મેરે લુત્ફ કરમ કર બેહેરે ખુદા બે પીર,
ગુઝારા રો રો સુબ્હ વ શામ–ન નીકલા તુમસે હમારા કામ.–તેરી.
દીખાકે ઝુલ્ફ બુતે બેપીર ગલેમે દાલી તઓક ઝન્જીર,
નીગાહ બરછી અબરૂ શમશીર દીલે આશકકો દાલે ચીર,
શકલ પીઆરી તેરી મેરી આંખોમે હુએ દીન રએન,
યાદમે તેરી આઠ પહર રહેતા હું બે ચએન,
નહીં એક પલ દીલકો આરામ–ન નીકલા તુમસે હમારા કામ.–તેરી.
અભી મીલના હોતો આ મીલ, વગર ન કત્લહી કર કાતીલ
ન જાના છોડ મુજેહ બીસ્મીલ કે આસાં હો મેરી મુશકીલ,
ખીઆલ નીઆરે ઇસાજીકે ઓર નએ હુયે છંદ,
સુનકે સભાકે બીચ ઝબાં દુશ્મનકી હો ગઇ બંદ
"શાહઅલી ફકીર" કે હુયે કલામ.—ન નીકલા.

ગાયણ ૭૭૧.

કલકત્તા ધાકા દિલ્લી લખનો આગરા તમામ,
સિંગાપુર પિનુંગ રંગુન બરમા માંડલા મુકામ,
મદરાસો લંકા બમ્બઇ સૂરત કિશ્વરે નિજામ,
પેશાવર અલ્લી મસજીદ પિન્ડી સિંધ લાકલામ,
ધૂમે ચયનસે દવામ, બયઠે છાનકે તમામ,
ચાંદી સોના મોતી હીરા પાયા ખુબસા મુદામ.
ખાતિરદારી શૌકસે કરતે ખાસો આમ,
હાજિર સારી નઅમતેં મુફ્તમે મુદામ,

ખાના પીના ધૂમના રંજ ગમ હરામ,
ઇજ્જત દૌલત તમકનત ચયન ધૂમધામ.—કલકત્તા.
અમરીતસર સક્કર બક્કર ચક્કર માર બે ક્રિયાસ,
કાશીજી લાહોર ઔર ઇલાહાબાદ કરાંચી ખાસ,
યૂરપમે લંડન પેરિસ દેખા ખૂબ બેહિરાસ,
રજવાડા જયપુર દઅવત જિસમેં સાલમેં પચાસ,
દઅવત સાલમેં પચાસ, નઅમત થાલમેં પચાસ,
નિત બિસ્થાની બાકરખાંની બોતલ સામને ગિલાસ.
દેખો મેરી જાહ માન, દેખો મેરી શાન,
મિલતા જો વહ જાન્તા મુઝકો અપની જાન,
આંખોપર ફરમાન સબ, રખતે થે ઇન્સાન,
અચ્છી કિસ્મતે માન્તે, હોતા ગર મિહમાન.-ફલકત્તા.

(દીલેર દીલશેર.)

ગાયણ ૭૭૨.

ઘડીમે જીસદમ ન હો કમાની, ચલે ન ચક્કરકી જાંફીસાંની,
જો ગુમ હો ચક્કરકી કુચ્છ નીશાંની, તો ફીર નીકમ્મી રહે કમાની
ઇસી તરેહ એ ઘડી જાહાંની, હુએ અઓરતો મર્દસે ચલાની,
ન હોજો દોનોમે એક જાની, તો ફીર નીકમ્મી રહા વો સાની.-ઘડીમે.

(ચતરા બકાવલી.)

ગાયણ ૭૭૩.

ખુંધી, લંગડી, ખોડી, બોડી, બોખી, બાડી, પ્રિય વ્હાલી
ન જાડી ન પતલી, ન લાંબી, ન ટુકી, ન ભારી, ન ગોરી નવ કાલી,
(ગાઇને) ખુંધીનો ખપ શું?
(ગાઇને) તકિયા છિવાડવા ખરચ ખાલી લાગે નહીં.
(ગાઇને) લંગડી હોય તો?
(ગાઇને) ઊંબર બાહેર પગલું કહાડવા માગે નહીં,
(ગાઇને) બોખી બૈરીનો લાભ બતાવ—
(ગાઇને) તે ખાવા બટાકો સાખે નહીં,
કાંજી સેરવો છેવવા છિવા ખટાઇ કે મીઠાઇ સાખે નહીં

ઝુલ.

પગ નહીં એટલે નાચે નહીં,
જીભ નહીં એટલે વાસે નહીં,
દાંત વના તે ખાસે નહીં,
નાક વના તે હાંસે નહીં,
દારૂ તાડી ટાંચે નહીં,
ચાંદરાત છિવા હાંછે નહીં.

(ગાઇને) વાહ તુંજ કોહું જેમ તું તેમ ઓહું તારૂં,
એવું પૃથ્વિમાં કોઇ પાસે નહીં.
(ગાઇને) હું સુખી, તે સુખી, ઘેર સુખી, ગામ સુખી,
હું જેવા સુખી કોઇ થાછે નહીં.
ખુંધી, લંગડી, ખોડી, બોડી.
(ગાઇને) બોડે માથે છેતાન મારે
એમ કહી પટ પટ કરે નહીં,
(ગાઇને) બાડી આંખે બએ દેખાય,
નજર કો એકપર ઠરે નહીં.
(ગાઇને) ખાછી જોડી, અપંગ ખોડી
જગમાં શોધી, જડે નહીં,
(ગાઇને) કુકડે કુકડું, લાકડે માકડું,
ઠીકડે ડીકડું બગડે નહીં,

ઝુલ.

આંખ મિંસે પણ ઊંઘે નહીં,
નાક મુકે પણ સુંઘે નહીં,
ભાગળ ઘાંટી ભુકે નહીં,
પોંક જમાડવા ચુકે નહીં,
તું ભામટાપર તો થુકે નહીં.

(ગાઇને) ભામટો ભમતો છું મુજ ઘેરનો,
પરઘર ભારી પડતો નહીં,
(ગાઇને) ભારી નહીં હલકો, પથરો, પાનકો,
છાલકો કુતરો કડતો નહીં.—ખુંધી લંગડી.
(સુડી વચ્ચે સોપારી.)

ગાયન ૭૭૪.

મ્હેરી ચોળી, લટકાં મટકાં કરતાં આવ્યાં,
રંગે બોલી, સાડી ઓઢી મન લોભાવ્યાં,
ઝાંઝરના રે ઝણુકારે, કર કંકણુના ખખડાટે,
કાજળથી નેત્ર દિપાવ્યાં.—મ્હેરી.
હવે શરમાવો ઠાલા,
શાને દીયરજી મારા,
બોલો–બોલોજી બોલો, બોલો,
મેં કેવા તમારાં નખરાં તો જણાવ્યાં.—મ્હેરી.
(સૌભાગ્ય સુંદરી.)

ગાયન ૭૭૫.

ઇશ્કમે બેકલ હું મન હરવા જરા લાગો અય પ્યારી એહ ગરવા.
ખયરાતે હુસ્ન દે ડાલો, દીલ શાદ હોવે મતવાલો.
તોરી શાન, બહુડે જાન, અલ્લાહુ કામ બનાવે મનશા મનકી પાવે.–
ચંદ્ર બદનીયાં, ગોરી મોહનીયાં, મીર્ગ નયનીયાં ગુલ લાલા,
બને નૂરમે મેહુરે બાલા, જીકો આજ નહીં જલા,
આવો–આવો–લુભાવો–રીઝાઓ જાના,
મીલે સવાબ દીલકો ઘર કરવા.—ઇશ્કમે.
(ખુને નાહક.)

ગાયન ૭૭૬.—ગઝલે ઉલફત.

બે વજહ કયું ખફા હો હમારી ખતા નહીં.
કોઇ કુસુર હમસે તો અબ તક હુવા નહીં.—બે વજહ.
છીલ્લે મુરાદે મીનતે માની દોઆંએકી
હમને તુમારે વાસ્તે કયા કયા કીયા નહીં.—બે વજહ.
તુમ છોડ દો તો મઓતભી આયેગી યા નહીં,
લેકીન હમારી ગોર તો હમસે ખફા નહીં.—બે વજહ.
તુમ ચાહતે હો જીસ્કો ઉસીકી તુમહે કસમ,
કહે દો હમારી લાશપે આવોગે યા નહીં.—બે વજહ.
લાખોં હઝારોં સંએકડો મરતે આજ કલ,
હમ અયસે સખત જાં હુએ હમારી કઝા નહીં.—બે વજહ.

નાહક હમે સતાતે હો તુમ લેકે માલો ઝર,
સચ હએ કે મુફલીસોંકા કોઇ આશના નહીં.—એ વજહ.
"ઉલફતકા" જબ મઝા હયકે દોનોકા દીલ હો સાફ
જબ દીલમે રંજ આ ગયા ફીર કુછ મઝાહ નહીં.—એ વજહ.

ગાયણ ૭૭૭.

અરી ચલ ચલ પરી તું હએ તો મએં હું પરા
પરી તું હએ તો મએં હું પરા મેરા ઘર હએ ભરા
તેરા સર હએ બુરા, કટે તેરા ગલા.—અરી.
લો બીબી જાના તો નીકલા દીવાના
સીડી ઇન્સાન, પાગલ શએતાન, કાલા મસાન
ચુપ રહો નાદાન.—અરી.

(ગુલ સનોબર.)

ગાયણ ૭૭૮.

રાજન સુજાની જીસકી બેટી હએ વો જાંની મેરે દ્વારે વો
લાસાની, આયા દરીયાસે ચલ, થા-ફીર ઘરકો જાનાં,
નીત મુશકીલ પએછાના સંગ લે જાના ઉપજી કોપલ.—રાજન.
દો દીનકી આબાન હોગી નીપટ નાદાન,
જાના પાનીમે તુફાંન હમકો સોંપી, વો લડકી જી શાંન
લઓટા ઘરકો વો સુલતાંન કયા કીજે અબ
ગુમાન અએ દીલજાની.—રાજન.

(ખુદાદાદ.)

ગાયણ ૭૭૯.

અબરૂસે કરકે કતલ વો કાતીલ ચલા ગયા,
યે મુર્ગ મેરે કર બીસમીલ ચલા ગયા.—અબરૂ.
મુતલક નહીં હએ રહમકા ઉસ શોખમે અસર,
મુજકો તડપતા વો સરે મહફીલ ચલા ગયા.—અબરૂ.
તેગે જુદાઇ રખ ગયા સીનેપે મેરેપર,
ખંજરસે કરકે કયું ન વો બીસમીલ ચલા ગયા.—અબરૂ.
અબ જાકે લઉંગી ઉસસેહી મેં મરહમે વીસાલ,
એક નજરસે જો કર મુજે ઘાહીલ ચલા ગયા.—અબરૂ.

(ખ્વાબ ગાહે ઇશ્ક.)

ગાયણ ૭૮૦.—પીલુ-ઠુમરી.

જોબનવા ગોરી દો દીનકી મીજમાન;
મત કર માન ગુમાન—જોબન.
આન મીલેકા-મેલા સખીરી,
રખીયે ઇતના ધ્યાન.—જોબન.

ગાયણ ૭૮૧.

સંગે ગુરૂરને મુઝે બીસમાર કર દીયા,
જઓહુરકો અકલો હોશકે બેકાર કર દીયા.—સંગે.
જડ અપની અપને હાથસે કાટી હુજાર હુએફ,
તેજીએ તબાહુને મુઝે તલવાર કર દીયા.—સંગે.
અએ ચર્ખ તેરે જુલ્મકી આતશને સરબસર,
દીલકો જલાકે ખાક કીયા ખ્વાર કર દીયા.—સંગે.

(આજમશાહા.)

ગાયણ ૭૮૨.

મય ચંચલ આફ્ત હું પ્રીત્ના, બડા શ્યાના, બડા દાના,
મય સીધા સાદા હું જીતના હું નટખટ ફ્રર જાના.
બડા જંગી હું, બડા સંગી હું, વાહવા વોહ, લટપટ રંગી હું,
મય ચાહું જીસે, બહેકાઉં કહીં, સમઝાઉં મય.
અંતર મંતર જંતર તંતર સારી ભરી બાતે મેરી વાહ વાહ વાહ.—મંય.

(લયલા.)

ગાયણ ૭૮૩.

ડર હુએ તુઝે કીસકા બોલ, ચલ આ જા,
ઘુંઘટ હટાકા મુખડેસે તું ખોલ.—ડર.
ગાડીભી હુએ મેરી, બાડીભી હુએ ફ્રેર,
કયા તેરે જોબનકા મોલ.—ચલ.
બનુ મએં અમીર, ઔર અમીરન બને તું,
કીસ્સે હો ફ્રેર તેરા તોલ—ચલ.
મીઠી મોહનીયાં, મોરી સોહનીયાં,
રતન તેરે હોટ અમોલ.—ચલ.

(જુલ્મે અજલમ.)

ગાયણ ૭૮૪.

તોરી ખુબીઓંકે રંગ અનોખેસે મોહુકો દીખાઓરે,
આવન જાવન સફર તલક, મન લુભાઓ રે.—તોરી.
ઢલકત પાંની નએન પાઇ, સંગ સીવા મોહે ચએન નાહી
સુઝત ખુઝત મોહે નાહીં, બનકો જાઓ રે,—તોરી.
દેસસે જાનેકી ફીક્ર મએ કરૂં, શોખીઆં મએ તોરી સહું
જઇઓ જઇઓ મોરે સાહેબ જમાલ, કર અએ વજીર
તોહે જો મએં કહું, શેવનકી દીખાત શાંન,
સાંમાને સફર નીપટ માંન, દઓલત બેહદ સાથમે
રખનાં, લેઓ ઉઠાઓ રે—તોરી.

(કમરઅલ ઝમાન.)

ગાયણ ૭૮૫.

અરે ઝુટી દુનિયા હાલ તેરા કયા! કયસી તેરી ચાલ!—અરે.
કોઇ રોતા, કોઇ હસતા, કોઇ ખોતા માલ,
કોઇ અફસર, કોઇ નોકર, કોઇ બેપર બાલ;
ઇમાનિકો હયરાની હો, જિન્દાનીસા હાલ,
કિસમત ફૂટી તો જુતી ટુટી, રોટીકાભી કાલ;
જો જઅલ દગાસે માલ લિયા સો, ઓડે ફિરતા શાલ.—અરે.
જિસકો કિસમત, ઉસકો દૌલત, બે જહમત હો શાદ,
જિસકો મિહનત, ઉસકો દિકકત, શિક્રતસે બરબાદ;
જો હય બેકસ, વ્હો હય બે બસ, ઉસપર દસ બેદાદ,
જિસકી હાંસિલ, સરવત કામિલ, વ્હો કાતિલ જલ્લાદ,
જો બેજર, બેપર, નહીં મયસ્સર ઉસકો આટા દાલ—અરે.

(અલીબાબા વી. ના. મં.)

ગાયણ ૭૮૬—ગઝલ.

બએતુસ સનમકો છોડકે કયા કાબે જાયેંગે,
વ્હાંભી વહી સનમ હય તો કયા મુહ દીખાયેંગે.—બએતુસ.
જોશે જુનુમેં અપને કભી હમ જો આયેંગે,
મજનુ બનેંગે હમ તુમેહ લયલા બનાયેંગે.—બએતુસ.
ઉસ સંગ દીલકે ઇશ્કમે જો દાગ ખાયેંગે,
જોરો જફા સહેંગે વોહ સાબેર કહાયેંગે.—બએતુસ.

આશકકો કયા ઝરૂર હય કાબેકો જાનેકી,
હમ અપના કુએ યારમે કાબા બનાયેંગે.—બએતુસ.
રસ્કે મસીહા બાગમે તશરીફ લાયેંગે,
બુલબુલ કરેંગે શોર તો ગુલ ખાર ખાયેંગે.—બએતુસ.
યારો કફન હમારે લીયે કયા ઝરૂર હયે,
ઉરીયાં જહાંમે આયે હયે ઉરીયાંહી જાયેંગે.—બએતુસ.
દુનીયામે આકે હમને કોઇ કામ ન કીએ,
નેકી કહાં હય સાથ જો હમ લેકે જાયેંગે.—બએતુસ.
ઝાહેદ ઉમીદ હયે હમે દોઝખકી આગસે,
મહશરકે રોઝ હઝરતે મવલા બચાયેંગે.—બએતુસ.
કુદરત વસીલા હયે તુમ્હેં માઅબુદ પાકકા,
સાબેર કે દરકો છોડકે હરગીઝ ન જાયેંગે.—બએતુસ.

ગાયણ ૭૮૭.

નહીં આગાહ જો મુજસે, વોહ મેરી શાંન કયા જાંને,
દીલે દાનાંકે ભેદોંકો કોઇ નાદાંન કયા જાને.—નહીં આગાહ.
બદનમે જાનકી સુરત હયે મેરા રાજ પોશીદા,
ભલા ફીર જાંનકી પએછાંન કો અનજાંન કયા જાને.—નહીં આગાહ.
જો કોઇ અહેલે બાતીન હો, વોહ મુજકો જાન સકતા હુએ.
જો જાહેર દેખતા હો વોહ, મેરી પએછાન કયા જાંને.—નહીં આગાહ.

(હામાન.)

ગાયણ ૭૮૮.

છાંડો એહ તકરાર રે છાંડો એહ તકરાર,
મય મહારાજા બાંકા હું તુમ તો ભૈયા મુરદાર રે.
બાંકા આવા કહાંકા તોરી સુરતપર પયજાર રે.
ચંદરસી મુરતપર મોરી પરીયાં હો બલહાર રે,
ખુબસુરતકી મુરત દયાખો આ જાવે બુખાર રે,
તુમ ધધોં પર બયઠન હારે હમ ઘોડે અસવાર રે.
મંગલ મુરત તોરી કારી, હારે હમ ચન્દા ઉજીયાર રે,
પંડતકે ઘર જાઇ ભઇયા હીલ મીલકર હમ યાર રે.
જાપે હો પરસન વાહી યા નારકા ભરથાર રે.—છાંડો.

(સુલતાં ફરીદ.)

ગાયણ ૭૮૯.

ઝટપટ કયેસે મીલું દીલજાંનીસે, દીલજાંની લાસાંની—
મએ કુશી હો દીલ લગી હો જાન હો આઝાદગી હો,
દીલમીલ જાવે દીલકો લુભાવે, પાન બીડા ખાવે,
સુંદર શાંન, તનમન જાંન સબ કુરબાંન.—ઝટપટ.

(જુલ્મે વેહેશી.)

ગાયણ ૭૯૦—ગઝલે દાગ.

તદબીરસે કીસમતકી બુરાઇ નહીં જાતી,
બીગડી હુઇ તકદીર બનાઇ નહીં જાતી.—તદબીરસે.
મય પીતો સહી તઓબાભી હો જાયેગી ઝાહીદ
કમબખ્ત કયામત અભી આઇ નહીં જાતી.—તદબીરસે.
આંસુ ન પીયે જાએંગે અય નાસહે નાદાં
હીરેકી કની જાનકે ખાઇ નહીં જાતી.—તદબીરસે.
પીસા હય યહાં તક તેરી રફતારને ઝાલીમ
આંધીસે મેરી ખાક ઉડાઇ નહીં જાતી.—તદબીરસે.
અય 'દાગ' કહા હાલે દીલ ઉસ દુશમને જાંસે
નાદાન તેરે દીલકી સફાઇ નહીં જાતી.—તદબીરસે.

ગાયણ ૭૯૧.

યૌવન મદમાં લચકેલી છેલી સાહેલી!
થઇ ઘેલી—પ્રીય વેલી—રસ રેલી—મન ઠેલી,
રહી રસીક-રંગમાં મુગ્ધ સખી અલબેલી.—યૌવન.
રસ ચાખો!—હાં! હાં! ભાખો!—સુખ સાખો!—રીત રાખો!
લહે મધુર પ્રેમ રંગીલી મદ હડસેલી!—યૌવન.

(મદન વસંત.)

ગાયણ ૭૯૨.

સાત લાયા થા કિસે, જો લેકે જાવું સંગ મંય?
જામિન હો મેરા કોઇ, ન પાતા હું યેહે રંગ મય.—સાત.
આયા થા તનહા જેહામેં જાવુંગા તનહા હિ મય,
કોઇ કિસકા હો, ન પાતા હૂં યેહે જગમેં ઢંગ મયં.—સાત.

એક મુરંબ્બી હય મેરા ઇમ્રાન ઇસ નાચારીમેં,
દુશમનીકિ દેખતા હું ઉસ્સેભી તો જંગ મયં.—સાત.
હો તો હો જામિન મેરા વોહી અય સાહિબ ચલિયેગા;
વર્ના જીન્હાંમેં તુમારેહી રહૂંગા તંગ મયં.—સાત.

(મહાસુદશાહા.)

ગાયણ ૭૯૩.

અબ તો દુન્યાકી ઘડી મુઝકો ચલાંની ચાહીએ,
દીલકે ચક્કર કે લીએ કોઇ કમાંની ચાહીએ.—અબ તો.
બીન ઘડી ચલનેકે સબ પુર્જોપે જંગ આ જાએગી,
જબ નીકુમ્મી હો ગઇ દુન્યાકે કયા કામ આએગી.—અબ તો.
ખુબ તેરી બાત અબ મેરી સમઝને પાઇ હુએ
તું કમાનીકે લીએ ચક્કરસી જો ચકરાઇ હુએ;
દેર કારે નેકમે ફીર કીસ લીએ ઠએરાઇ હુએ
ખુદ બ ખુદ તેરે લીએ ઘર બએઠે ન્યામત આઇ હુએ.—ખુબ.

(ચતરા બકાવલી.)

ગાયણ ૭૯૪.

તોરી મનકી કછુ ન પુરી હો આસ, કાહે સતાએ રે.
મુજપે સીતમ કાહે કરે, જીઅરામે સોચ અરે,
પાએ પાએ નાહીં જીયાકી આસ, છલકી ચલે ના તોરી બતીયાં
દામનકી ખરાબ આબ, જીન કીયા દીયા ચમક તાબ,
બીજલી છતીઆં તલમલાએ, જાનકો જલાએ રે.—તોરે.

(ખુને નાહક.)

ગાયણ ૭૯૫.

માનો માનો રે ભારી દુખીયારી
વિનંતી જે મારી, કરૂં હું કરી જારી !—માનો.
નારી બેચારી, નાકારી આજારી,
અરે બેમારી બેજારી ! આ–આ–આ–જરી !—માનો,
કરમ ધરમ કરો રે કોઇ, દયાથી મ્હારી તરફ જોઇ,
કાંપે જીઅરા ! એટલી ખતા જે, મજનો ગુન્હા એ,
માંગુ રે માંગુ રે, પા તમ લાગું રે, દો બસ વીસારી. !—માનો.

(દોરંગી દુનિયા.)

ગાયણ ૭૯૬.—ગઝલ.

દફન કરના મુજકો કુએ યારમે,
કબ્ર બુલબુલકી બને ગુલઝારમેં.—દફન.
અપને ચુસુફકા અઝીઝોં હું ગુલામ,
ચાહે મુજકો બેચલે બાઝારમે.—દફન.
સર મેરા લટકાકે કાતીલને કહા
ફુલ લગા હુએ આજ નખલે દારમેં.—દફન.
સરકે કટનેકા મુજે કુછ ગમ નહીં,
ખમ ન આ જાએ તેરી તલવારમે.—દફન.
લાશ મેરી કયું પડી હુએ બે કફન,
કયા કફન મીલતા નહીં બાઝારમેં.—દફન
કબ્રમે રોઝન મેરી રખના ઝરૂર,
મર ગયા હું ઇનતેઝારે યારમેં.—દફન.
બાદે મુરદન મેરે લાશેકો દબીર
જાકે રખના કુચએ દીલદારમે.—દફન.

ગાયણ ૭૯૭.

દીલજાની મેરે મેરી તુને કદરભી ના જાની
અબ આવો સૈયાં, ન સતાવો સૈયાં
નજર આવો સૈયાં, નજરાવો સૈયાં—જાની દીલબર.—જાની.
જો ચમનસે ગુજરે તું અય સબા,
યો યેહ કહેના બુલબુલે જારસે,
કે ખીજાંકા દીનભી હય સામને,
ન લગાના દીલકો બહારસે.—જાની.

(દીલફરોશ.)

ગાયણ ૭૯૮.

ઓ મેરી જાંન દુલહન તઇયાર, તઇયાર કુલ ઘરમે
તોરે મન છોરા પરખ નહીં રે.—દુલહન.
હો મેરી જાન લગન જબ લગી, જબ લગી
બાલપનકી કે જીસ દીન હોશ ન થા તુઝકો;
બરસ દોકી થી ઉમર તેરી.—કે જીસ દીન.

(ખુદાદાદ.)

ગાયણ ૭૯૯.

ઝુટી તઆરીફ હુએ કબ કીસને પરસ્તાં દેખા,
હમને ગુજરાતમેં કુલ અએશકા સામાં દેખા;
હુસ્નો ખુબીમેં નજાકતમેં કદો કામતમે,
અખુદા રશકે પરીજાદ હર ઇનસાં દેખા.

(કીત્અ)

સફ્હા સોનેકા દવાત અઓર કલમ સોનેકા,
ખુબી ગુજરાતકી લીખ્ખું જો હો યમ સોનેકા;
રંગતે કુટકે ભર દી હય જહાં કી સારી,
દસતે કુદરતને બનાયા હુએ ઇરમ સોનેકા.
કોહો બન બાગો ચમન, માલો ખજાના રઓશન,
અએસા દીલ શાદ ઇન આંખોંને ગુલીસ્તાં દેખા.—ઝુટી.

(કરણ ઘેલો.)

ગાયણ ૮૦૦.—મુલતાની ખ્યાલ ત્રીતાલ.

ગુરૂજી આવનકે બલીહારી;
કીરપાં નીધાન કરો;
કીરપા મોપે મયે તુમરે બલહારી.—ગુરૂજી.
પાઉં પદમ સોહે-માંથે ચંદ્રમાં,
એહ હય છબ જીતી હારી.—ગુરૂજી.

ગાયણ ૮૦૧.

તુઝે મન કએસે ધરૂં મએં ધીર, નએનન ભર ભર આવે નીર—
દુખકી બતીયાં, કીસે સુનાઉં, પલ પલ ઘટે શરીર,
ઘરદર છોડકે બએઠી હું પર ઘર, બેજર હું દીલગીર,
હાએ નુસરત કરેગા ફજીયત કઓન હરે મોરી પીર,
નએનન ભર ભર આવે નીર.—તુઝે.

(જુલ્મે વેહેશી.)

ગાયણ ૮૦૨.

મેરે ગુલશનકા અગર કોઇ સમર કામ આયે,
ઇસ્સે કયા બડકે હય, જો આપકે ગર કામ આયે.—મેરે.
આજ હય કલ નહીં! એહે દૌલતે દુનિયા કયા હય?
યહી બિહતર હય કે સબકો મેરા જર કામ આયે.—મેરે.

ખાલ ઔર માંસભી કામ આતે હુયે હયવાનોંકે,
હયફ ઇનસાન ન ઇન્સાનકે ગર કામ આયે!—મેરે.
પાંવ ખિદમતસે કભી આપકે હટનેકા નહીં,
કાટ લો શૌકસે મેરા જો યહે સર કામ આયે.—મેરે.

(હરીશ્ચંદ્ર વિ. ના. મં.)

ગાયણ ૮૦૩.

હાય! હાય! હાય! મય બેચારી, દુખકી મારી,
બેટી પ્યારી, હું તેહારી, મેરે વાલી, હાય.—હાય.
અબ્બા જાન, અબ્બા જાન, હો મહેરબાન, હો મહેરબાન,
અજીજ તો હય મેરા ભાઇ, ઉસ્સે કયું શાદી રચાઇ,
યે કયસી બાતેં સુનાઇ, કરતે હો કયું યું બુરાઇ,
ઉમ્ર સારી કાહાં ગવાઇ, હોગી મેરી જગ હસાઇ,
યે હય કયસી આશનાઇ, શાદી બહનસે કરે ભાઇ, હાય.-હાય.

(જુલ્મે નારવા.)

ગાયણ ૮૦૪.

ન આશક મુઝકો જાનો, કે મુહ સમ્ભાલો બાનો,
ખુની તુમ હો માનો, મએં લુંગા ઇન્તેકામ.
મએં ખુદ સુના હું કાનો, વ્હો ખત તુમારે જાનો,
યહે ખુબ દિલમે ઠાનો, કે બદ હુએ અબ અન્જામ.
ખુની તુમકો આમ, જાને તબહી નામ,
રૂખસત મુઝે દીજેગા, મુજરા મેરા લીજેગા,
ખુની તુમકો આમ, જાને તબહી નામ,
અબસે આપ કીજેગા, ખુબ સમ્ભલકે કામ.—ન.

(આશકકા ખુન.)

ગાયણ ૮૦૫—ગઝલ.

કયા કમા અબરૂને એક તીરે નઝારા મારા,
જીસકે લગતેહી જિગર હો ગયા પારા પારા.—કયા.
કયા તુઝે ઔર ન થા હસ્તીકે જંગલમેં શીકાર,
મુર્ગે દીલ તુંને જો સઇયાદ હમારા મારા.—કયા.

હમને ફેંકી થી કલી ઉસકે તરફ લાલાકી,
ઉસને શોખીસે હમે ફુલ હઝારા મારા.—કયા.
ઇશ્કબાઝીકે લીએ હમને બીછાઇ ચઓસર,
પાસા ગીરતેહી ગેયા રંગ હમારા મારા.—કયા.
હીચ દુનિયાકે લીએ કુછ ન સીકંદરને કીયા,
આપ કયા રોઝ જીયા કીસ લીએ દારા મારા.—કયા.

ગાયણ ૮૦૬.

જગાએ કોઇ જાદુ જગાએ જીયરા;
ઉડકે આવે તોતા બન જાવે.-કોઇ
વાંહાં ખાંનાં ખાવે, પાંની ચાંહાં પાવે.
આ દેખે દીલ જાંન—ઉડકે.

(ખુદાદાદ.)

ગાયણ ૮૦૭.

કિસીસે નહીં પ્રીત લગાની ભલી, સબ દિલબર હયે છલી.-કિસીસે.
જબ તક જવાની, તબ તક હય જાની, ફીર જાનીસે આનાકાની,
જબકે જવાની ઢલી.—કિસીસે.
જો ભંવરા કલિયોપર ગુંજે, વહુ આખિરકો બાત ન પુછે,
જબ બેરસ હો કલી—કિસીસે.

(ગોપીચંદ.)

ગાયણ ૮૦૮.

તુઝે મેરી કસમ બોલ, ગુઇયાં સોહાએ કીસે સાંવરી,
હુયે જાઓરી, દીવાની ચલો જાઓરી,
યેહ ગોરા ગોરા ચાંદસા ચેહેરા મોરા,
તારા નીયારા પીયારા હય બાંવરી.—તુઝે.
સુન અનારી, ગોરી ગોરી રંગત સારી,
પર હોં ન્યારી, ઝુલ્ફેં કારી, હો પ્યારી શાંન,
દીવાની હય તું—દેવકી નાની હય તું,
કાલી ભવાની હય તું,
કયા તુમહારી મત મારી ગઇ સારી આજ,
હય નાદાન, હય નાદાન.—તુઝે મેરી કસમ બોલ.

સુફયદી ગાલીબ સીયાહી પર હય બસે ઔર ઝુઠી
હય સબ કહાની,
સલોના પન દેખે સાવરોંકા મુંહમે ગોરોંકે આયે પાની,
હટાઓ ચલો જાઓરી-યેહ રાર ન બહડાઓરી,
લડાઇકો મીટાઓરી.—તુઝે મેરી કસમ બોલ.

(લયલા.)

ગાયણ ૮૦૯.—ગઝલ.

રાઝી હુંય હુમ ઉસીમે જો કુછ દીલરૂબા કરે,
ચાહે જફાઓ ઝોર કરે યા વફા કરે.—રાઝી.
અય દોસતો જહાંમે જીસે મુફલસી રહે,
વોહ અપની બેકસીકો ન રોવે તો કયા કરે.—રાઝી.
દુનયામેં જો હસેંગા હમારી મુરાદપર,
વોહભી મુરાદ અપની ન પાવે ખુદા કરે.—રાઝી.
વીરદે ઝબાં યેહ આફતે મુફલીસકે હુએ મુદામ,
આસા સભોંકી મુશકીલ કુશા કરે.—રાઝી.

ગાયણ ૮૧૦.

હોતી મુઝેથી હરકત જિસે, મંયને ઉસે ફિન્નાર કિયા,
રંવા ગલેપર અપને પિસરકે મયને તો તલવાર કિયા.-હોતી.
ચીર જિગરકો ઉસકે ઉસકી, આંતોકા એક હાર કિયા,
ગલેકા અપની જોરૂકે યેહે મંયને અબ સિન્ગાર કિયા.-હોતી.
વ્હો તો નીંદમે સોઇ હય, મયને હાકિમસે ઇઝહાર કિયા,
બીબીને મેરી મેરે ફરઝન્દકાહી હાય! શિકાર કિયા.-હોતી.
ન્યાજો નજર કરૂં પરસુ, કલ જો શાહને ઉસે સરેદાર કિયા,
રવાં ગલેપર અપને પિસરકે મંયને તો તલવાર કિયા.-હોતી.

(મહામુદશાહા.)

ગાયણ ૮૧૧.

ગુન ભરી ધુન મોરી સુન પ્યારે,
સાગરે શરાબપર નજર ન અએઠી કર.— ગુન ભરી.
જાનકે તું અનજાન બને કયું, જાન અએ જાની કયું હારે,
શરાબ પીના નેક કરીના, સમજે હુંય દાના સારે.-ગુન ભરી.

(હામાન.)

ગાયણ ૮૧૨.

જીસ્સે શાદીકી ઘાતોંકી બાત કરૂં ઉસ્સે બાતોંહી બાતોંમે માત કરૂં
ફેર મંય દુલા બનું, કદમકો યું ધુરૂં,
જબ મય નૌશા બનું, અકડકે યું ચલું,
ચાંદકે નુરસી શાન હો બની,
ચાલસે માલકા માલ ધની,
પ્યારીસે પ્યારા મીલે, ચાંદસે તારા મીલે,
દીલબર દીલારા મીલે,
હમસે વોહ પ્યારા હમારા મીલે.—જીસ્સે. (ભૂલ ભૂલઇયાં.)

ગાયણ ૮૧૩.

ક્યૂંજી આશક જો મરજાતે, તુમપર જીદેને કૌન આતે?-ક્યૂંજી.
કિસ્કે તુમ દિલબર કહલાતે, કિસપર તુમ ઇત્ના ઇતરાતે?
કિસ્કો અપના શયદા કરતે, આશક કયસે પયદા કરતે?
કિસપર નાજો નખરા કરતે, કિસ્સે ઉલ્ટા શિકવા કરતે?
નાજ કિસે દિખલાને જાતે, ઔર કિસે તરસાને જાતે?
પ્યાર કહાં પાતે, ક્યૂંજી? ચાર કહાં પાતે?—ક્યૂંજી.
આશકસેહી મઅશુકોને દુનિયામેં હય ચાહુત પાઇ,
બુલબુલસેહી ફૂલોને હય ગુલજારોમેં રંગત પાઇ,
મહફિલમેં ફાનૂસોંનેભી પરવાનોંસે જીન્નત પાઇ,
જી હૈ ડાલા ભૌંરેને જબ કલિયોંમેં હય લજ્જત પાઇ.
હમસે જબ તુમકો હય જીન્નત, તુમકો હય હમસે ક્યૂં ગયરત?
રખ્ખે જો આશકસે નફરત, જોબનભી ઉસ્કા હો ગારત?
પ્યારસે બેજાર હો, વાહજી દિલદાર વાહ!
યારસે ઇન્કાર હો, વાહજી દિલદાર વાહ!
દો દિનકા હય બાલા જોબન, કબ હય રહનેવાલા જોબન?
પાનીકા હય છાલા જોબન, કયા દેરી હય જાતે?—ક્યૂંજી.
(સંગીન બકાવલી.)

ગાયણ ૮૧૪.

પાઇ પાઇ તોરી યારીકી નજરીયાં.—પાઇ પાઇ.
ધુલન મીલન તુમને રએંસ રએંસ કીઇ,
કીની કએસી મોરી અએસી રે કદરીયાં.—પાઇ પાઇ.

મગન મગન સીગરી ઊમર તલક રહે,
સીર પેંચ તોરી ભારી રે પગરીયાં.—પાઇ પાઇ.

(કમર-અલ-ઝમાન.)

ગાયણ ૮૧૫.—ગઝલ.

ચમને કુચએ જાનાસે સદા આતી હય,
નાઝ કરતી હુવી જો બાદે સબા આતી હય.—ચમને.
દીલમેં આતા હુએ મસીહાસે મએ પુછું જા કર,
મરઝે ઇશકકી કયા તુજકો દવા આતી હય.—ચમને.
કુઓન ભરતા હુંએ દમે સરદ જો રાતોંકો મુદામ,
ઠંડી ઠંડી તેરે કુચેકી હવા આતી હય.—ચમને.
ફુરકતે યારમેં અય આફતે ખસતા મુજકો,
રાત કયા આતી હય એક સરપે બલા આતી હય.—ચમને.

ગાયણ ૮૧૬.

બાત જો દીલમી થી ઠાંની, વોહી કરી ખુદાને હુવા બાદશાહ સુનરી દીવાંની.—બાત જો.

અરી ઓ બહુડીઆ સુન હું મએં ગ્યાંની
મેરા રૂતબા જાંની, મએં તો બના બાદશાહ અએસા,
ભેજવાયા તુઝકો પએસા, તું ઝુટા અએસા તએસા,
હુએ હુંએ બોલી કયા, હુંએ હુંએ બોલી કયા?
બોલી તેરા સીર મુએ બકતા હુએ ઝુટા, ઝુટા કોઇ ગર સુન પાએ મારે તેરે મુંહપે ઝુતા, કાદરમીયાં જાદરમીયાં
દોનોં ચોબદાર આઓ, બુહુડીઆંકો નીકાલો ઇસકો ધક્કે દેકે બાહાર ડાલો હુકુમ હુએ સુલતાંની.—બાત જો.

(તબદીલે કીસમત.)

ગાયણ ૮૧૭.

ગજરા બેચનવાલી નાદાન યેહ તેરા નખરા,
ગાલોકી લાલી હય તેરી નીરાલી, આંખોમે હય કયસી લાલી
કહીં લડ ગઇ, અહીં અડ ગઇ,
ખુબ નીકાલી હય દેખા એહ ભાલી બાતોંમે હય ભોલી ભાલી
કહીં ડર ગઇ કહીં મર ગઇ.—યેહ તેરા.

(તાજે નેકી.)

ગાયણ ૮૧૮.

કુચ્છ અએસા કરૂં ઝઘડા, મુઝે થએલા મીલે જરકા—
મેરે દીલમે હુયે દાનાઇ, આદત દીવાની બનાઇ,
કહો ઇસમે હુયે બુરાઇ મેરી કયા, દેખોજી ઇસમે,
હુએ બુરાઇ મેરી કયા, મીલે લાલો ગઓહુરકી પેટી,
મુઝકો એભી હુએ ફીકા,
મુઆ વહેશી બના હુએ દેખ ચમનકો, ઢુંડ રહા ધનકો,
પીટતા હુએ મુએ અપને ભાગકો, દુર હો નીગોડે હુમારે
હોઆરેસે જા તું અભી ઘરકો.—કુચ્છ.
(જુલ્મે વેહેશી.)

ગાયણ ૮૧૯—કબીર પદ.

કયા દેખે દરપનમે,
મુખડા કયા દેખે દરપનમે, દયા ધરમ નહીં મનમે.—મુખડા.
ઘરકી તીરીયા ઘરમે રાજી, તપસી રાજી બનમે,
અંબવાકી ડાલીપર કોયલ રાજી, મચના રાજી જલમે.—મુખડા.
એક કાગજકી નાવ બનાઇ, ઉતરા ચાહે જલમે,
સત કરમી સો પાર ઉતર ગયે, પાપી ડુબ ગયે જલમે.–મુખડા.
પગીયાં બાંધે પગ અસવારે, લેત જુલાજુલ તનમે,
કહુત "કબીરા" સુન ભાઇ સાધુ, એ કયા લગ રહે મનમે.–મુખડા.

ગાયણ ૮૨૦.

રાત યક સપના મયને બદ અય પ્યારે આજ દેખા.—રાત.
જા પહુંચી મયે એક દેશમેં હાય રાજન !
દૂર હો જાતે ઉસ્કા રાજ દેખા,
જાતે ઉસ્કા તાજ દેખા, લુટ જાતે સબ સાજ દેખા,
સુખ પર પરતે ગાજ દેખા.—સપના.
રાજ તારાજ દેખા, તાજ મુહતાજ દેખા,
રાજકે રાજાકો આફતમે અય સરતાજ દેખા.—જા પહુંચી.
(હરીશ્ચંદ્ર વિ. ના. મં.)

ગાયણ ૮૨૧.

બતા દે હમકો તું હાલ પ્યારે, કે તેરે દીલકો વખાલ કયા હુયે—
યેહ ચેહેરા તેરા જો ચાંદસા હુયે, તો કયું કર ઇસકો ગહન લગા હુયે
બતા તો તેરા પીદર કાહાં હુયે, નીડર નીડર બોલ હાલ કયા હુયે.–બતા.

ખીયાલ કયા હયે મલાલ કયા હુયે, તું સાફ કહે દે સવાલ કયા હુયે,
મુરાદ હાંસીલ હો તેરે દીલકી, નીડર નીડર બોલ હાલ કયા હુયે.–બતા.

(હામાન.)

ગાયણ ૮૨૨.

લલકારો રસીલાં–ગાઓ, ગાઓ, હેતે સજીલાં રંગીલાં,
રંગ રાગ આનંદ કરી;—લલકારો.
ગાયનની ખુબી નહીં પીછાંણે જે,
ખુદાની નહીં ખુદાઇબી જાંણે તે;
લેહેર અજબ ખરી !—લલકારો.
રાત વિના નહીં ચાંદની, ફુલ રત વિન ન થાય,
રાગ વિના તેમ માનવું–માનવ નવ રીઝાયે !—લલકારો.

(દોરંગી દુનિયા.)

ગાયણ ૮૨૩.

રે ભાઇ આવે વખ્તે હું શું કરૂં
કે નાણું સંધું રોકાયું છે આજે ખરૂં;
છે થોડા દહાડામાં હુંડીની આશા મને,
તે આવે ત્યારે કેની ભાઇ આપું તને;

(કોરસ).

તોળી દે એક હજાર–ખાલી ના વાર લગાર;
ઠાળી વાતો છોડી ધે ઓ કોચીના શાહુકાર;
તોળી ધે એક અજાર–ખાલી ના વાર લગાર,
ભોળી વાતો છોડી ધે ઓ કોચીના સાહુકાર.
શું તારે કાજે કોઇની હું ચોરી કરૂં,
કે છતે પૈસે ભિક્ષા માંગી હાથો ધરૂં;
તું તો ડાહ્યો છે ભાઇ શુદ્ધી કયાં રે ગઇ
શું ઘોડે બેસી આવ્યામાં છે લાભો કંઇ ?

(કોરસ) (હોમલો હાઉ.)

ગાયણ ૮૨૪.

ધીરે ધીરે, ધીરે ધીરે, ધીરે ધીરે,
કાહના બાંસરી બજાઇ તુંને ધીરે ધીરે.—ધીરે.

હર રંગ મોરલી, મધુર ધુન બાજી,
જમનાકે નીરે તીરે, નીરે તીરે.—કાહ્નના.

(નિંદાખાનુ)

ગાયણ ૮૨૫—તુલસીદાસનું પદ.

નાહક ચેત લગાયો, ભેદ જો હું નહીં પાયો,
જોગી બનકે સબ જગ ઢુંડો, ઘર ઘર અલખ જગાયો,
ગંગા જમના ઔર ગોમતી ઘાટ ઘાટ સબ નાહ્યો.—ભેદ.

અબલખ નીરંજન અપને રામમેં રામ રામ છાયો,
માયાબી લોભ બસે તન દુતી તોભી નજર નહીં આયો.—ભેદ.

બદરીનાથ દુવારીકા આયો, જગન્નાથ કર આયો,
મેં જાણું કછું પાપ કટેગા, ઉલટો દાગ લગાયો.—ભેદ.

શ્રી ઠાકોરકી સેવા કીની, હાથ લે ઘંટ બજાયો,
"તુલસીદાસ" ધરે મસ્તકપર હાથ, માંથે તીલક ચહડાયો.-ભેદ.

ગાયણ ૮૨૬.

યા કરીમના, યા રહીમના, મોરા નાદીર ગુલબદન, થા જો સંગ,
આજ રંગ, લાયા અંગ, અસલી ઢંગ.—યા કરીમના.

તુમ પ્યારે હમારે યાંહાં આ મીલે આજ સઓતન પ્યારી કે કુલ
ખીલે મોરે નયેના ભયે મુફ્તમે બદનામ કીજો આમ
નેક કામ.-યા કરીમના.

(ચતરા બકાવલી.)

ગાયણ ૮૨૭.

હવે આ તાલ, ખરી બેઠી, જુઓ ખાના ખરાબીમાં,
થયો આબાદ, અરે હું તો, હસદની પુર શરાબીમાં;
(કોરસ) બચ્ચા લવજી, લુચ્ચા લવજી, અંતે મારી બુજસે પ્યાસ,
સુખથી ગબડી, દુખમાં સબડી, અચબુચ બનસે સત્યાનાસ.
જરામાં આગ, હવે સલગી, કપડ ભડકું ભસમ કરશે,
સુખો આરામ, સહુ સાથે, અરે બચ્ચા બળી મરશે.-કોરસ.

(ભોલી ગુલ.)

ગાયણ ૮૨૮.

આદમ ઝીતા બાજી ખેલા ગુનકા પાસા ડાલા,
ગુલશન તેરે નસીબોંકા ગોયા ફુલા ગુલલાલા,
દીપક હય લાસાની જીસકા ચંદરસા ઉજાલા,
લે કર છલ્લા જલદીસે જા કીંમતમે હય બાલા;
ભુલેના, કહેના, વહાંપર જાના ચાલાકીસે,
જા ફતેહ હય તેરી દીપક લા બેબાકીસે,
ચલો રે, યહાંસે, મીલ કર સારે જાતે હુંય લો;
ભુતોંકે, દેવોંકે, અફસર–પ્યારે જાતે હુંય.

(અલાઉદ્દીન આ. ના. મં.)

ગાયણ ૮૨૯.

જરા લેરે ચલ નાંચ મેરે ગબરૂ દેવજી આએ મેરે.—જરા.
નાચ નચાયા, પુજા બનાઇ આંનકે જી બહેલાઓ
મએં હું થકતા, કયું હુએ બકતા, ગીરા ભઇયા દઇઆ
દઇઆ, જરા ઠોકરસે છુંમ છુંમ કર ગબરૂ દેવજી આએ મેરે.–જરા.

(ગુલ સનોબર.)

ગાયણ ૮૩૦.—મલ્હાર ઠુમરી.

બએરન બાદરયા બરસે;
મોરા પીયા બીન જીયરા તરસે;
સોતીથી મેં અપને મહેલમોં
કુયેસે લગાયે રામ જનનન જનનન
કંગના તુટ ગયો કરસે.—બએરન.

ગાયણ ૮૩૧.

દેખ અજલમ તેરી ખુ અચ્છી નહીં?
હમસે તો યે ગુફતેગુ અચ્છી નહીં?—દેખ.
જુલ્મસે તેરે હુએં આવારા વતન,
ચાલ ચલતા અબભી તું અચ્છી નહીં!—દેખ.
આશનાઇકે ન કર મુઝસે કલામ,
બાત યે બેઆબરૂ અચ્છી નહીં.—દેખ.

(જુલ્મે અજલમ.)

ગાયણ ૮૩૨.

જય યોગીરાજ ઇષનું સ્વરૂપ આપ છો;
સદા પ્રતાપી દિવ્ય દેવના અમાપ છો.
અમે કરીએ વિનતી તમારી, ઉર ધારી પ્રિતી ભારી,
કરો નજર દયાની સારી થાય જય જય જય જય જય.
હરો પાપ દુઃખ સુખ આપી આજ;
શુણો વીનતી અમારી હે કૃપાળુ યોગીરાજ.—જય.

(રાજબીજ.)

ગાયણ ૮૩૩.

ખુબ દમ ઔર ખમસે ઉઠાવો કદમ,
હુયે બહુમ બર કદમ હોંશિયાર,
હર બશર, બેખતર, સફ બ સફ હો બહુમ,
હુકમ પર રોજો સબ ઉસ્તવાર.
લો લો લો—સર મારો,—હો હો હો—ઠીક યારો!
લો તેગે દુદમ, ખીંચો પયહમ, હો તેજો સુબુક રફતાર-ખુબ.

(અલીબાબા વિ. ના. મં.)

ગાયણ ૮૩૪.

ખેડકી બસીઆ તીરીઆ હું રસીઆ સુખસે રહું મએ
નગરીઆં—ખેડકી.
અએસી શેહેરકી કુવડ હુએં નારે, લાખન
રૂપઇઆ બીગાડીઆ; હીલકે તો પનીઆ પીવન
નહીં જઇએ, બએઠી પસરકે સેજરીઆં.—ખેડકી.
હમહું દેહાતનકી નારી સુગડીઆ ચુની ભુસીમે,
ગુજરીઆ, પીસુ પકાઉં મએં કુટું રે છાંનુ, ભર ભર
ઓસારૂં ગગરીઆં.—ખેડકી.

(ખુશરૂ હસીના.)

ગાયણ ૮૩૫.—ગઝલે મીરઝાં.

એક ફકત મંય નહીં ચાહનેવાલા તેરા,
જીસને પયદા કીયા વોહભી તો હય શયદા તેરા.—એક.
ઝખ્મ પર મેરે નમક છીંડકા બનાયે પાની,
ફીરભી ઠંડા હુવા ન કાતીલ કલેજા તેરા.—એક.

હલ્કુપે મેરે છુરી ફીરાકે વો યું બોલા,
હમભી દેખેંગે તડપનેકા તમાશા તેરા.—એક.
એ સર તેરા જાન તેરી, આશકે શયદા તેરા,
સબહી તેરા હય તો ફીર કીસ લીયે મેરા તેરા.—એક.
ઉમ્ર ભર સિજદેસે મય સર ના ઉઠાઉંગા કભી
હાથ આ જાએ અગર નકશે કફે પા તેરા.—એક.
હઝરતે મુસાને દેખા નહીં જલ્વા તેરા,
જીસ્કા જીમે રહા દાગે તમન્ના તેરા.—એક.
યેહે હયે ઉમીદ શબો રોઝ "મીરઝાં"કી
કઝાકે વક્ત ઝબાંપર રહે કલમા તેરા.—એક.

ગાયણ ૮૩૬.

હો ન દીલ આરામ તો કયા દિલકો આરામ,
દિલકો આરામ, ન તો જીનેસે કામ.—હો.
આંખોને કાતિલકે બરછી હય મારી,
મયે બનકે મતવારી, હું કાતિલ પર વારી,
હય જીસે બેજારી, લાચારી, લાચારી.—કયા દિલકો.

શેઅર.

જિસ્કો મય રશ્કે સનમ તેરી અદા ભાઇ હય,
ઇસ્કો દૂરીમેં તેરી પાસે કજા ભાઇ હય,
ખાકે હમ ખુને જિગર અશ્ક સદા પીતે હયે,
ઇસ મુહબ્બતમેં હમેં દોહી ગિજા ભાઇ હય.—મય બનકે.
(હરીશ્ચંદ્ર વિ. ના. મં.)

ગાયણ ૮૩૭.

સાડે તીન પૈસે શેર મછલી ના બેચુંગા.—સાડે.
છોટી મેરી મછલીમેસે નીકલી યેહે અંગોઠી,
બાજારમે જા બેચું ઉસ્કી ખરીદ લાવું રોટી.—સાડે.
અંગોઠીકો બેચું ભલા રૂપયે લાવું તીન,
મુરગીયાં ઉસકે લાકે બેચું અંડે બારા દીન.—સાડે.
અંડેકે જો પૈસે આવે ઉસ્સે લેંગે બકરી,
જાલાં ફેંકે હાથમેસે લે ફીરેંગે લકડી.—સાડે.

બકરીકે બચ્ચોંકો બેચું ઔર લઉંગા ગાઇ
ગાઇકા ફેર દુધ બેચેં ભએંસા લેવે ભાઇ.—સાડે.
ફેર લઉંગા મએં હવેલી સૌદાગર કહેલાવું,
દરબારમે મએં બાદશાહોંકી બે ધડક ચલ જાવું.—સાડે.
શાહજાદી બડી કોઇ આશક પડેગી મુઝપે વહારે,
શાદી ઉસ્કે સાથ કરૂંગા તબ ઝુકેંગે સારે.—સાડે.
(શકુંતલા.)

ગાયણ ૮૩૮.

કુચસા પકડ કર, મએંને જકડ કર, લાયા સાહેબ દેખો શીકાર
પાગલખાંન બહાદુરકો દો ઇનઆમ અબ અએ આલી વીકાર.-કુચસા.
કર તું બયાં અએ નાજની હુએ શૌહર કૌન તેરા જીશાન ?
શૌહર હુએ ગીલમાનરૂ મેરા, ઉસપર હુવી હું મએં કુરબાંન.
તુઝસી પરીકે તો વ્હો લડકા લાયક કબ હુએ અએ નાદાંન ?
સચ હુએ સાહેબ, ઉસ્સે તો હુએ બહેતર પાગલ બાંકા જવાન.
ચલ નીકલ જા અંદર બક બક બીચમે મત કર એ મુરદાર,
પાગલખાંન બહાદુરકો દો ઇનઆમ અબ અએ આલી વીકાર.-કુચસા.
(સએકુસ સુલેમાન.)

ગાયણ ૮૩૯—ગારા દાદરા.

દહીમારે તુરકવાને ઘેર ગઇ રે,
ઘેરે ગઇ, ઘેરે ગઇ, ઘેરે ગઇ રે.—દહી.
આપહી જાગે મોહીકો જગાવે,
લાખો રૂપૈયેકી મોરી નીંદ તો ગવાઇ.—દહી.

ગાયણ ૮૪૦.

કુપુત્ર એક શુદ્ધ કુળમાં અંગારો છે;
તમામ આબરૂ ને માન બાળનારો છે.
કીરતી મેળવે મહાન જીંદગી સુધી;
પદુષ્ટ પુત્રળમાં નામ ટાળનારો છે
અસત્ય દંભમાં પૂરો ઠગાઇમાં મ્હાલે;
અધર્મી પાપ માર્ગ ઉપર ચાલનારો છે.
(હરીશ્ચંદ્ર ગુ. ના. મં.)

ગાયણ ૮૪૧.

છોડ દે ડરકી બાત મીયાં મોરે છોડ દે ડરકી બાત,
ખોફ ખતર સબ જાવેંગે તું લે રખ યે છલ્લા હાત.—છોડ.
દો રાસ્તે હુએ સીધી રાહાસે ચેરાગ નજર એક આએ,
ઉસકો બુજાકે લા તું બેટા તાકે જીયા સુખ પાએ.—છોડ દે.

(અલ્લાઉદ્દીન વી. ના. મં.)

ગાયણ ૮૪૨.

કામનીયા કાહે ખડી હો ચલકે કરો ન શીંગાર,
ચલકે કરો ન શીંગાર, બને દીલદાર, પરી રૂખસાર.–કામનીયાં.
ઉમંગકે સંગ અંગ સજાયા ઢંગ બનાયા રંગ જમાયા
વાહ વાહવા, આહ હાહા, રસીલી છબીલી નુકીલી હું નાર,
હીલેં મીલેં ચલે ચલેં સબ ગુલોજાર.—કાહે ખડી.

(લયલા.)

ગાયણ ૮૪૩.

મરતી હું જીસકે ઇશ્કમે ઉસકો ખબર નહીં
કયા આહ બેઅસર હુએ કે મુતલક અસર નહીં.–મરતી.
હુય ચાંદનીભી તાબસે ખુરશીદ કે ઝીઆદ,
પહેલુમે મેરે જબસે વો રશકે કમર નહીં.—મરતી.
મલતી હુએ હાથ હાલપે મેરે તમામ ખલક,
ઉસ પરભી તુમકો રહમકી મુતલક નઝર નહીં.–મરતી.
કયા નાસેહા દરાતા હુએ સખતીએ મર્ગસે,
આશક વહીં હુએં જાનકા જીસકો ખતર નહીં.—મરતી.

(ખ્વાબ ગાહે ઇશ્ક.)

ગાયણ ૮૪૪.

યારો બહાદુરી દિખાકે કર લેં જો દુશ્મનકો ગુલામ,
પાયેંગે મરતબે બ્હો આકે, મનસબદારી, ધન ધામ.
દુશમનકા મિટવા દેગેં નામ, આજ માર મારકે તમામ,
હોંગે પરાજય પાકે, બંદર, ભાલૂં નાકામ.—યારો.
ચલ કર કરો જીના હરામ, નામ પાવ આમમે દમામ,
લંકાપતી જય પાકે જગમેં રહે આઠો જામ.—યારો.

(રામ લીલા.)

ગાયણ ૮૪૫.

ચલે ફેર નજરીયાં ભાઇ—ચલે ફેર નજરીયાં ભાઇ
રો રોકે ફુટતી છતીયાં
અબ કૌન પુછે બતીયાં કૌન લે ખબરીયાં ભાઇ.—ચલે.

(દામે હુસ્ન.)

ગાયણ ૮૪૬.

દિલમેં હવસ જબ આવત હય,
આવત હય, લલચાવત હય,—દિલમેં.
લાલચકી ક્યા છાઇ બાદરિયાં,
સુજ પરત નાહીં શાંત ડગરિયાં,
કરકે હસદ પચતાવત હય.—દિલમેં.

(અલીબાબા વિ. ના. મં.)

ગાયણ ૮૪૭.

તાન શાને કરો છો આવું કુડું કામ?
જેને રાખે શ્રી રામ, કરે સ્હાય ઘનશ્યામ,
તેનું લેઇ શકે કોણ નામ?—તાન.
પ્રલ્હાદને પીડી હીરણ્યકશીપુ,
પીતાજી કમાણો શા દામ,
બુરે મ્હોતે મુવો પાપી અંતે થઇ બદનામ.—તાન.
માહી સતીપર શંભુને બાળવા,
ભસ્માસુરે ભીડી હામ;
બળી ભસ્મ થઇ ગયો જાતે બનીને બેફામ.—તાન.

(સૌભાગ્ય સુંદરી.)

ગાયણ ૮૪૮.

હો, વિદેશી પ્યારા, હજુ ન આવ્યા મારા રે,
કોલ કરીને ગયા શું ફરીને, ટેકી થયા આપ કાન્ત મારા રે.
જીવન જાન મારી, પ્યારમાં ડુબાવી,
પ્યારા આમ શું રહ્યા છો ન્યારા રે—
કંઠ માલ ધારી આમ શું વિસારી,
ઘટે નહિ આમ શ્યામ મારા રે—

(શુરવીર શિવાજી.)

ગાયણ ૮૪૯—ભૈરવી ઠુમરી.

સૈયાં જાવો જાવો મોસે ના બોલો,
દેખી તુમારી એ રીત.—સૈયાં.
બાત ઘાતમેં રોકત હમકુ,
ઔર ઘઘરીયાં તોર.—સૈયાં.

ગાયણ ૮૫૦.

ઇસ પાપી જગમેં, ધન હુય અયસે ધર્મી ઇનસાનકો !
ઇસ ધર્મીકો જિસને દૌલત ધનકો છોરા,
છત્રો સિંહાસનકો છોરા, દુનિયાકે દામનકો છોરા,
સરપર ખેલા, સંકટ ઝેલા, રખ્ખા હુય ઇમાનકો, ઇમાનકો.-ઇસ.
અબ રચકે દિગર ઢબ કોઇ,
ભારી દુઃખ ડાલૂં અબ કોઇ,
નિકલે જિસ્સે મતલબ કોઇ,
મુઝકોભી માને સબ કોઇ,
ઇંદ્રાસનમેં દખ્ખા કરકે, જો આયા સો પૂરા કરકે,
બાજી જીતૂં, કિર્તી પાવૂં, રખ્ખૂં અપને આનકો, મયેં આનકો.-ઇસ.
(હરિશ્ચંદ્ર વિ. ના. મં.)

ગાયણ ૮૫૧.

નારી ગોરી ગોરી લાયે હો કીસ કામકી
મયને દેખી તો પાઇ હુય બે દામકી
તોરી નારીકો નઠારી મયને લી હુય જાન
પહેલે ઇસકો તુમ ન સમઝે બન ગયે નાદાન
બીબી અયસીહી હુયગી વોહ નેક નામકી.
(તાસીરે ખાબ.)

ગાયણ ૮૫૨.

રહે બાકી દૌલત, ન શાહી હુય બાકી
ફકત એક જાતે ઇલાહી હુય બાકી.—રહે.
ગદા યાકે હો શાહા, તવંગર યા મુફલિસ,
હર એકકી આખિર, તબાહી હુય બાકી.—રહે.
(હાતમ.)

ગાયણુ ૮૫૩.

વ્હેલી વ્હેલી, ચાલો સાહેલી, મળીને ભેળી, જળ ભરવા,
ટુટી બંધી, રૂડી આ સંધી, લઇએ સુગંધી, ન શું કરવા?
વાડી ખિલેલી, વૃક્ષની વેલી, ફુલે લચેલી, દુઃખ હરવા,
પાણી વાડીનું અપાર, મધુર ને મીઠું સાર, હલકુંને ગુણકાર,
વળી પાસે ઘરબાર, અભેસિંહ સુકુમાર, બંધીના છે છોડનાર,
જાણે અશ્વિન કુમાર, સમારાજના કુમાર, કર્યો બહુ ઉપકાર,
પ્રજાપર પુર્ણ પ્યાર, આશિષ દે નગ્ર નાર, પુરો આશ કિરતાર.–વ્હેલી.

(માનસિંહ–અભયસિંહ.)

ગાયણુ ૮૫૪.

જો નેક હોકે કોઇ દીલ આજાર બન ગયા,
આરામ પાકે ગોયા વો બીમાર બન ગયા.—જો.
નેકી ન છોડ ઉસ્સે જો તુઝસે બદી કરે,
તું નેકહી રહા વો ગુન્હેગાર બન ગયા.—જો.
ખોદે કુઆં કીસીકે ગીરાનેકો જો કોઇ,
વોહ અપની જાંકા દુશમને ખુંખ્વાર બન ગયા.—જો.

(ખુદાદાદ.)

ગાયણુ ૮૫૫.

સોતનકે ઘર નીત જાના, એ જાનાજી કીસ બચનસે
રંગ ઢંગ ફરમાના.—સોતન.
આંખ મીલાકે પ્રીત લગાકે, ભુલ ગયે પ્રીતમ,
સોતનકે સંગ રંગ ઉડાકે હમકો દેતે દમ.—ઘર નીત.

(દામે હુસ્ન.)

ગાયણુ ૮૫૬.

બીરમાયા, બીલભાયા, સુન્દરી, શરમાયા, લલચાયા, હું પરી,–
સરૂપ સુન્દર ચીતવન બલકી, છબીલી સજ ધજ બાંકી છલકી,
ગાત ચંદનકી બાત ચલનકી, ચલન ચાલ નીત ચંચલ પનકી,
સુન સુન્દર નઇ ગત નયનનકી, નીરખત ખોવત સુધ તન મનકી,
સુભાવ તનકા હાહા હા હાહાહા,
લુભાવ મનકા વાવા વા વાવાવા,
ભરી ઉમંગસે, પરી અરે અરે અરે.—બીરમાયા. (લયલા.)

ગાયણ ૮૫૭.

જબતો મએંભી મોરે પ્યારે, સંગ ચલું તુમ્હારે,
સંગ ચલું તુમ્હારે, પ્યારે, જીમે હુએ હમારે.—જબતો.
ભેસ બદલ કર સીપાહીકા જાની,
રન્જો ગમમે હમભી હીસ્સા લેવેંગે તુમ્હારે.—જબતો.
(સએકુસ સુલેમાન.)

ગાયણ ૮૫૮.

સમજ મન સમજી લાગ શુધરવા,
કૂડાં કપટ કરે છે શું કરવા?—સમજ.
માત પીતા સૂત ભ્રાત ન ભગતી,
પામે નહીં સ્થીર ઠરવા,
દાહાડા દસે દીસ ધાન ને ધનના,
ભંડાર લાગ્યો તું ભરવા.—સમજ.
મારૂં મારૂં કહે તે નથી તારૂં,
મમત કરે શીદ મરવા?
હજી પણ લાગ અસત્ય વિસારીને
સત્યના શબ્દો ઉચરવા—સમજ. (હરીશ્ચંદ્ર ના. ઉ. મં.)

ગાયણ ૮૫૯—ગઝલ.

કત્લ કરનેકુ આશકકુ, નેગેહ તલવાર કાફી હુએ,
બરોંહકે ઝખમકા મરહમ, તેરા દીદાર કાફી હુએ.—કત્લ,
પરેશાન દિલ દીવાનેકુ, નહીં દરકાર ઝંજીરોંસે,
દિલોંકે ક્યદ કરનેકુ, ઝુલ્ફ બલદાર કાફી હુએ.-કત્લ.
ન તસબીહ હુએ ન સુજદા હુએ, નહી મતલબ કેતાબોંસે
તસવ્વર બન ગયા દેલમેં, તો યહી તકરાર કાફી હુએ.-કત્લ.
પરેશાન દેખકર મુજકુ ઝુલ્મ ઇત્ના ન કર ઝાલેમ,
શફકત મેહેરબાનીસે, સુખનકા પ્યાર કાફી હુએ.-કત્લ.

ગાયણ ૮૬૦.

બસ કળજુગ આયો બે ધડક, નહિં શક, બેશક આયો,
જ્યાં જોશો ત્યાં ખુદ મતલબી, ને મતલબમાં ડાહ્યો.
હિતકારી કામો વહિ ગિયાં, બસ રહેલો છે સાચો,
જો રીતી જગમાં એ રહી તો સાચોબી ધાયો?

કોરસ—આયડી જુવાન ન્હાય ઢાંખરા ચડેલ,
ડર ન રાખી દુન્યાંનો બસ ખોટી કાહુડે મ્હેલ.
પૈસાથી સઉ છે મેલ, પૈસાથી ભેલમ ભેલ,
છે કળજુકનાં કૌતકનો "ફૈશન" આય ખેલ.
કંઇ લૂલા, ઠૂંઠા યા કડક, ચકરમ કે ચેકેપઇ,
વર શોધે કન્યા જર થકી, મતલબ બસ જરની ભઇ,
નહીં પરવા જગની, યા નહીં ખસલત ખૂબીની કંઇ,
દિકરી રંડાયાની વડી વહુ લાવે ટાંગણુ બઇ.
(કોરસ.)
થઇ માયા ગુપચુપ ફૂલ વિદા, મુરવતબી ન્હાસી ગઇ,
મજહુબપર નહિ કંઇ દિલ રહ્યું, દિલદારી ગઇ વિખરાઇ.
લુચ્ચાઓ ફાવે શક વગર, ને રાંકો હારી જઇ,
મુછ ઉંચી ને નીચી કરે કળજુગને તાબે થઇ.
(કોરસ.)
સઉ લાલચ, પૈસા ને હુવસ, એ ત્રણને સમજે બદ,
બદ સમજી એ આબદ બુરી, કયમ કરતાં નહિં બસ રદ?
ને "ટાવરે ટ્રેજેડી" થકી હમ કૌમેં ખોયૂં પદ,
પણ ખૂની દોજખમાં જશે સતજુગની આવી હદ!
(કોરસ)
(અસ્લાજી.)

ગાયણ ૮૬૧.
રાજા હું મએં કૌમકા ઔર ઇન્દર મેરા નામ,
બીન પરીયોંકે દીદકે નહીં મુઝે આરામ,
સુનોરે મેરે દેવરે દીલકો નહીં કરાર,
જલ્દી મેરે વાસ્તે સભા કરો તૈયાર.
તખ્ત બીછાવો ઝગમગા જલ્દીસે ઇસઆંન,
મુઝકો શબ ભર બએઠના માહફીલકે દરમ્યાંન.
મેરા સંગલ દીપમે મુલકોં મુલકોં રાજ,
જી મેરા હુએ ચાહતા જલસા દેખું આજ.
લાવો પરીયોંકો મેરી જલ્દી જા કર યહાં,
બારી બારી આન કર મુજરા કરે વહાં. (ઇંદ્ર સભા.)

ગાયણ ૮૬૨.

બાંધી કરિયાણું ગાંધીનું તન તોડયું બસ બચપણુ પટકી,
કુટયાં ઓષડ ખલમાં નાંખી, પણ હરદમ શુધ ગુણની રાખી;
મેં હરદમ શુધ રાખી દાજે, તો મશહુર હકિમ થયો આજે,
(કોરસ) તેં હરદમ શુધ રાખી દાજે;
તો મશહુર હકિમ થયો આજે.—તેં.
(કેમ રે, કેમ છે?
જેમના તેમ છે, એમના એમ છે, જો ભલી નેમ છે,
તો યઝદાંની રેહેમ છે.)
હું ત્યાર પછી ઝોળીમાં લઇ સહૂ ઓષડ ઘર ઘર રખડી,
ભૂકીની ત્રણ ચમટી દેતો, પરથમ બસ મન ગમતું લેતો;
લઇ ઝટ મન ગમતું જે છાજે, હું મશહુર હકીમ થયો આજે,
(કોરસ) લઇ ઝટ મન ગમતું જે છાજે;
એ મશહુર હકિમ થયો આજે.—લઇ.
ફાટી વૈદાંની પોથીના નુસખા વાંચી ઝટપટ શિખિયો,
કીધી મેં અકસિર કંઇ ખાકો, કંઇ મરહમ શરબત ને પાકો;
દઇ કંઇ શરબત, વાજે ગાજે, હું મશહુર હકિમ થયો આજે,
(કોરસ) દઇ કંઇ શરબત વાજે ગાજે;
એ મશહુર હકિમ થયો આજે.—દઇ.

(નેક ખસલત તેહેમીના.)

ગાયણ ૮૬૩.

અબ કયા હુએ મનમે સોચ, કે ગંજ મીલા ચમકી કીસમત
અપની, જીસકો દીજે જો દીલ ચાહે પેટી મીલ ગઇ જરકી.
ખોલ ખોલ હુએ ભારી હો ગઇ મઓજ.—અબ.
જગ મગાત જવાહુરાતભી હોગા, ચલકર અએશ અબ કરો,
ખાક ડાલ ચાકરીકે ઉપર, લેલે બંગલે વાડી ઘરકો પોહોંચ.—અબ.

(જુલ્મે વેહેશી.)

ગાયણ ૮૬૪.

ચાંદ ગાયબ હુવા ખુરશીદ નમૂદાર હુવા,
જલ્વગર કયું નહીં અબ તક વોહ મેરા યાર હુવા!—ચાંદ.

શબકો સોયા થા વ્હો પહલુમેં મેરે રશ્કે કમર,
સુબ્હકો પાયા નહીં જબકે મયેં બેદાર હુવા.—ચાંદ.
મૌતસે મિલનેકા ઇકરાર કરૂંગા મયેંભી,
ઉસ મસીહાકો મેરે મુઝસે જો ઇન્કાર હુવા.—ચાંદ.
શમ્અકી તરહસે જલ જલકે હું બસ મયેંભિ તમામ,
રૈનકે બજમેં રકીબ આજ જો વ્હો યાર હુવા.—ચાંદ.

(સંગીન બકાવલી.)

ગાયણ ૮૬૫—ગઝલ.

રૂખ જો પરદેસે મેરે કમરકા નીકલા,
નહીં માલુમ કે યે હે ચાંદ કીધરકા નીકલા.—રૂખ.
ઉઠ ગયા બઝમસે દામનકુ યુંહી જાડકે વોહ,
એક બાતોંમેં જો મુજ ખાક બશરકા નીકલા.—રૂખ.
સોહબતે યાર થી ઔર એશ્ક થા દિલમે મુકામ,
હોશ બસ ઉડ ગયે, ચરચા જો સહરકા નીકલા.—રૂખ.
રોતેહી રોતે કટી ઉમ્મર મેરી મીસ્લે સોહાબ,
ચશ્મસે પર કોઇ કતરા ન અસરકા નીકલા.—રૂખ.
ઝુલ્ફો રૂખકી જો ગયા યાદમેં દેલ કયું, "જોરાત"?
શામ તક ભી ન ફેરા આહ સહરકા નીકલા.—રૂખ.

ગાયણ ૮૬૬.

છે અજબ એ ખુબી ત્હારી ભારી!
વ્હા શરાબ! ગુલાબી, નશારી, મદારી!—છે.
યારો મલાલમાં એ પીણું હલાલ છે—
ખુશીની એ તો ખુમારી!
અકલે બશરને કરે બંદર ને
નચાવે મજાહથી ગતર બી મપારી!—અજબ.
યારો શરાબ તો પીવો સવાબ છે—
બઓ છે બેહેસ્તનીજ બારી!
બેવરો મસાલાનો ટાંકો ટંકાવો,
ને ટાંસો ખજુરાંની ચહરાઉ તાડી!—છે.

(દોરંગી દુનિયા.)

ગાયણ ૮૬૭.

બીના આબાંન દુલહુન કરેના કરેના નાંદીમ તેનો દીલ.
સુનો સરવર તુમ તાલીમ કરોના ધરોના તનબીમ.—બીના.
ફીરેના ફીરેના મેરા મકસુમના મના કરે હાકીમ બને
નાંદીમ સુનો માદર તુમ બની બરતર તુમ નાદીમ.
કરોના ફીરેના મોરા દીલ.—બીન.

(ખુદાદાદ.)

ગાયણ ૮૬૮.

અલી નાનકડી નાર, જરા ખુમારી ઉતાર,
રસ પી પા મીઠી ધરી પ્યાર.—અલી.
ફોકટ જોબન જાય વીટી આ !
મધુરી કળી ! કરમાય ખીલતી કાં ?
ભોગી ભ્રમરની સંગ રસ રંગ રમી.—અલી.

(કુન્દ બાળા.)

ગાયણ ૮૬૯—જીલ્લા ઝિંઝોટી ઠુમરી.

નીર ભરન કયેસે જાઉં સખીરી મય;
દગર ચલત મોસે કરત રાર.—નીર.
ચંચલ ચાતર ચપલ નટખટ,
માનત નાહીં કાહુકી એક બાત;
તોરી બીનતી કરત મેં તો ગઇ રે.—હારે મેં.

ગાયણ ૮૭૦.

નદી કિનારે લાગી લ્હેર, લ્હેકીની લ્હેઝતે હો.—નદી.
મધુર પવન વાતો, થંડ થંડ મંદ મંદ,
કેવી કુદરતી લેહેર—લ્હેઝતે હો.—નદી.
ઘડિમાં ઉઠતો ઘુંઘવાટો સુસવાટો,
રૂઠયો કુદરતિ કેહર.—લ્હેઝતે હો.—નદી.
શિતલ વાય વા ધુમ તુફાને,
ધૃજાવે ગામ શેહર.—લ્હેઝતે હો.—નદી.

(ભોલી જાન.)

ગાયણ ૮૭૧.

હમરે ખેતમે લછમી પરી, પુતરી રતન મોતન ભરી,
કીસમતીયાં ફીરસે ફીરી, તનકી કૂબનસે હુય પરી.
ધનસે ભરી, ખનસે ભરી, ગુનસે ભરી, સબસે ખરી.
આજ મોહે કીયો રાજધાનીયાં જાત હું બલ બલરામ.
ધન બરસાયો, દરસ દીખાયો, નીત ભજીયો તુમરો નામ,
દુ:ખ વાકો ટારો એ પરભૂ.—હમરે.

(મુરીદે શક)

ગાયણ ૮૭૨.

નહિ નહિ નજર આયા નહીં કોઇ નર,
થકે થકે ઢુંઢકર થકે સરાસર
આને લગા ચક્કર, હાર ગયે છક્કર,
અરે અરે આજ મરે બાટ તક તક કર.—નહિ.
બયઠો જરા ચલ કર, ચયન તો લો પલ ભર,
ઢૂંઢો આકે રાહગીર, ફેર રાત ભર.—નહીં

(હરીશ્ચંદ્ર. વિ. ના. મં.)

ગાયણ ૮૭૩.

ધન ધન જગના આ ધારા,
નિયમ કર્યા સહુના સારા,
ભૂતળ ગગન તણી રચના–રવિ તાતો–શશિ માતો,
અચળ તારા–સૌના હુનર પણ ન્યારા.—ધન ધન.
અકુળિત કરી જગની ઘટમાળ,
વૃદ્ધ જુવાન કર્યાં કંઇ બાળ,
પતિ પત્નિ પર બાંધી પાળ,
કંઇ દાના—કંઇ શાણા—કંઇ રાજા—કંઇ રાણા.
કંઇ દીના—કંઇ હીના—રંગ અપારા—
ખરે આ જગભર, સુખકર, દુ:ખહર, મનહર.
કુતુહળ છળબળ છળબળ કર તું.—ધન ધન.

(જ. છો. ની. નાં ગાયણો.)

ગાયણ ૮૭૪.

દીવાળીનો દન રે દીવાળીનો દન,
આજસે મારે મન રે, દીવાળીનો દન.
માંડ સડચુંસે હાથે મારે આવું રૂડુ રતન.
રમહું, જમહું, ભમહું, ગમહું, કરીને ખુબ જતન રે.—દીવાળી.
મેનત જરીએ પડી નથી ને નથી ખરસ્યું કંઇ ધન,
અસકે, મસકે, લટકે, સટકે, આવી મનાવ્યું મન રે.—દીવાળી.
(રાજબીજ.)

ગાયણ ૮૭૫.—ધનાશ્રી-ઠુમરી.

જોગી જતી ધારી રે-તોરે પૈયાં લાગું.—૧
કાનો બીચ મુદલા વાલી, ગલે બીચ શેલી;
અંગ ભભુત રચાઇ-તોરે પૈયા લાગું.—૨.

ગાયણ ૮૭૬.

વાણ્યાભાઇ, ભાઇ પોચા ખરે, પારશી જબરા ઠરે,
જબરબી થાઇ કાંઇ કામ ન કરે, વાણ્યો ગતમાં ફરે,
પાકિયાં કરે કામ હાથે ધરી.
પારશી કરે વાતો લાંબી ટુંકી, વાણ્યો ચાલે ઝુકી,
હપતાનો વાયદો નવ જાએ ચુકી, બ્યાજ નહીં દે મુકી.—પાકિયાં.
કાંકરે જોરો કાંકરો પાર થાય, ટીપે કુવા ભરાય,
પારશી થોડાંથી કદી નવ ધરાય, વાણ્યો સંતોશ ચહાય.—પાકિયાં.
ધોત્તા થાઇ ચાલે લેહકાની ચાલ, ખાએ ભાજી ને દાલ,
વાણ્યો ખરે ભાઇ લુગડે કંગાલ, હોએ કેડે બહુ માલ.—પાકિયાં.
ગાળો સાથે ધબ્બાબી દસ ખમાય, જો કંઇ મતલબ સમાય,
વાણિયાની મુછ નેંચી મરને કહેવાય, જો કંઇ લાભો સચવાય.—પા.
પારશી તરાંમ્બેની વાટ થોબી જોય, ઘેરે છૈયાં છો રોય,
શર પેટીની મીલમાં જાવૂંજ હોય, વાણ્યો દોઢિયું ન ખોય.—પાકિયાં.
(તકદીરની તાસીર.)

ગાયણ ૮૭૭.

ઇશ્ક બુરા જંજાલ, કિસીસે દિલ ન લગાના,
છયલા તુ દિલકો સંભાલ, કિસીસે દિલ ન લગાના,—ઇશ્ક.

મજનૂને ઉલફતમે કયા ફૂલ ઉઠાયા, ફરહાદને મુફતમે જીં ગવાયા,
વામિકકો અજરાને કયા કયા જલાયા, રાંઝેકો જીના વબાલ.-કિસીસે.
એકતો ઉસકે ઘરપર જાના, દૂજે અપના માલ ખિલાના,
તીજે અપની લાજ ગવાના, ચૌથે હુવે બેહાલ.-કિસીસે.
(નાજાં.)

ગાયણ ૮૭૮.

સગપણ સાચું શાનું ભાઇ, શું માયાને વળગું રે,
ગરજા ગરજે સઉ મલ્યું છે, અંતે રેહેશે અળગું રે.-સગપણ.
ઉંચા ઉંચા મેહલ બનાવી, ફુલ્યા ફુલ્યા ફરવું રે.
એ મંદિરમાં કોણ મહાલશે, તારે તો છે મરવું રે.-સગપણ.
બચકે બાંધ્યા વસ્ત્રને વાંધા, ઘણું ઘરેણું ઘડવું રે,
પટોળાં તારાં કોણ પેહેરશે, તારે તો છે મરવું રે.-સગપણ.
ઘોડા હાથી માલ ખજાના, સુખપાલમાં ફરવું રે,
એમાં જાંણો કોણ મહાલશે, તારે તો છે મરવું રે.-સગપણ.
(હરીશ્ચંદ્ર ના. ઉ. મં.)

ગાયણ ૮૭૯.--ગઝલ તમન્ના.

મુશ્તાકે મુલાકાત હું, બુલવાવો તો આવું,
કુછ પ્યારો મોહબતસે બિઠલાઓ તો આવું.—મુશ્તાકે.
કયું કર હો મયસ્સર યેહ શબે વસ્લ તુમારી?
કુચ્છ અયસા બહાના મુઝે બતલાવો તો આવું.—મુશ્તાકે.
રહેતા હય મુઝે ઉસ લબો દનદાનકા યહ શોક,
બોસેકે લીયે મુજકુ ન તરસાવો તો આવું.—મુશ્તાકે.
કરતી હુએ તેરે ચોટેકુ કુછ અર્જ તમન્ના,
ખિલવતમે નીશાસત અપની જો ઠયરાવો તો આવું.—મુશ્તાકે.

ગાયણ ૮૮૦.

હાએ પુરાની પાઘડીભી લે ગયા ખાનેકો ગાલીઆં,
કુએસી પાઘડી ભાભીકી બંગડી છોટી મુમાનીકી બાલીઆં-
હાએ ચાલસે લે ગયા મુજી સારી કડી હુઇ જાલીઆં
પાસ પડોસકી ચીજ ન છોડી, નીડર નીડર કરત ચોરી
મેરી છીનલી પએસા કઓડી, હુએ કલમાંકે ગલેકી તોડી
એચકે ખા ગયા પુરી કચઓરી, સારે કટોરે થાલીઆં.-હાએ.
(ગુલ સનોબર.)

ગાયણ ૮૮૧.

એ સ્વામી! એ હામી! દીનકે સરદાર,
કુછ રહમભી તુમ લાવો હમપર માન લો દાતાર!
જાન લો, સબ માલ લો, હમ લોગ હુયે તૈયાર,
તુમ જાનપર રાજાકે મત જિનહાર દો આજાર!
ફુંક દો હમ સબકો, ડાલો શ્રાપ દેકર માર,
રાજ દો રાજનકો હય યેહે બાર બાર પુકાર!—એ સ્વામી.

(હરીશ્ચંદ્ર વિ. ના. મં.)

ગાયણ ૮૮૨.

તીલ તીલ્લાના તનનનનનનન નાદીર દીર તનનનન
તુન દીર દીર તનનનન તદીઅન રે, તન દેરેના તદરે દાની.–તીલ.
હજાર સાલ ઇબાદત કુનદ નમાજી નેસ્ત, કસેકે ઇશ્ક
ન બાશદ ખુદાએ રાજી નિસ્ત (અરે વો બોલ ભુલ ગઇ)
તીલ તીલ્લાના તનનનનનનન.—તીલ તીલ્લાના
તાનુમ તાનુમ તાનુમ તાનુમ તાનુમ તાનુમ તુમ
(વાહ બીબી શીતાબ તુમપર નાંજીલ હો અજાબ)—તીલ.

(તબદીલે કીસ્મત.)

ગાયણ ૮૮૩.

ધરી રાજ તણો શિરતાજ, બની મહારાજ તણા અધીરાજ
ખુશી થઇ ફરશું,
મલ્યો સકળ સુખનો સાજ, સફળ સહુ કાજ થશે મુજ આજ,
ચમન ખુબ કરશું.—ધરી.
કરૂં મોહનાને પ્યારી મારી, જેના જેવી મળે ન બીજી નારી,
મુજ માટે પ્રભુએ વીચારી, જાણે સ્વર્ગથી રંભા ઉતારી!
મળ્યું અમુલ રતન, કરૂં જીવથી જતન,
સોંપી તન મન ધન, રહું પ્રેમમાં મગન,
થઉં નવીન નવીન, રસ રંગ મહીલીન,
જેમ જળ વિષે મીન, તેમ દિન પ્રતિ દિન, રહું પ્રિયા પ્રેમ
રસમાંજ.—ધરી.

(રાજ બીજ.)

ગાયણ ૮૮૪.

એહે તુને આગ જાની સીલગાઇ, એ પરદા વહાં તું આઇ.—એહે તુને.
શાહજાદા હુવા સુરતપ તેરે, આશક સુન અએ દીલ આરામ,
બોલે હુએ દો બાતેં કરૂં મએં ઓર નહીં મુઝે કામ,
કુબુલ યે બાત મએંને ફરમાઇ.—એ પરદા.
જાનકે તેરી બીબી મુઝકો આશક હુવા વ્હો બે ધ્યાન,
રસ્મે મોહબ્બતસે વો દાના કયસા બના નાદાંન,
મએં હું હમશીર ઓર વો ભાઇ,
એ પરદા વહાં તુ આઇ.—એહે તુને.
ઉસકો કુછ માઅલુમ નહીં કે હુએ તું મેરી જાં દીલદાર,
ગએરકી ઔરત જાનકે તુઝપ હુવા હય વો નીસાર,
વગર ન કયું હોતા વો સૌદાઇ.—એ પરદા.
પાક ઉલફતમે દોસ્ત હમેશાં નેક કરે હુએ જાની કામ,
હય કીસ કામકી દોસ્તી વો જીસ્મે બદીકા હો નામ,
વો શએતાની ઉલફત કહેલાઇ, એ પરદા વહાં તું આઇ.–એહે તુને.
પાક ખુદાકે પાક હુનરપર હુએ વો આશક પ્યારી પાક,
ધ્યાન હુએ ઉસકા પાક તું ઉસ્સે પ્યારી હો બેબાક,
મય સારી બાતસે પાયા આગાહી.—એ પરદા.

(હુમાયુન નાસીર.)

ગાયણ ૮૮૫—ગઝલે મકબુલ.

તમન્ના શયરે ગુલશનકી અભી સૈયાદ બાકી હય,
મગર કયદે કફસ ગુલસે, હમે ફરીયાદ બાકી હય.—તમન્ના.
લોહુ દામનમે તું ધોયા તો કયા, લેકીન કયામત તક,
હમારા ખુન તેરી ગરદનપે, અય જલ્લાદ બાકી હય.—તમન્ના.
મય દેખા બાગમે જાકર, ન ગુલ હય ઓર ન ગુનચા હય,
ચમનમે બુલબુલોંકી હર તરફ ફરીયાદ બાકી હય.–તમન્ના.
મંય દેખા લયલા ઓર મજનુકુ ઓર ફરહાદ શીરીંકુ,
વલે અરમાન ઉસ તસ્વીરકે બેહજા બાકી હય.–તમન્ના.
ન લોહુ હય જિગરમે ઓર આંસુ આંખોમે મેરે,
મગર ખુને મોહબત દિલમે, અય ફસસાદ બાકી હય.–તમન્ના.

નેકાબે અંબરીન મુખસે ઉઠાવે, અય પરી પયકર,
કે તેરે દરશનમે હમકુ મુબારકબાદ બાકી હય.—તમન્ના.
સોખનકે વે જો થે ઉસ્તાદ ઉનકા હો ગયા થા રબ!
મગર ઇસ વકતમેં "મકબુલ" એક ઉસ્તાદ બાકી હય.—તમન્ના.

ગાયણ ૮૮૬.

મોરે સર ભયોરી પસંદ તાજ, ચાહત ખુશ રંગ
તઓર નીસદીન સુજાન રાજ.—મોરે.
સબ હમ સંગ મીલ દેત મુબારીક,
રાજા પીસર લીન રાજ છતર દીન
હમ વારીસ સરતાજ ભએ મહારાજ.—મોરે.

(ખોદાદાદ.)

ગાયણ ૮૮૭.

જો પીયા આયે ના મોસે સહા દુખ જાયે ના
જીયા જાયે જરાયે સતાયે હીયા.—પીયા.
મુજકો માઅલુમ ન થા પહેલે લગાના દીલકા,
મેરે પહેલુમે હમેશાં થા ઠીકાના દીલકા.
યાદ આતા હુએ ખુશીકા વોહ જમાના દીલકા,
અબ તો મુશ્કીલ હય મેરે કાબુમે આના દીલકા,
જાન લે જાતા હુએ કમબખ્ત યેહે જાના દીલકા,
સુખ પાયે ના, ગમ જાયે ના, કુછ ભાયે ના.—પીયા.

(ભુલ ભુલઇયાં.)

ગાયણ ૮૮૮.

જગપતિ કરશે સ્હાય તારી.—જગ.
રચીને જગત સંધૂં નિયમમાં રાખે;
શકિત અકળીત ધારી.—જગ.
જેણે આપ્યો જન્મ તે કદી ન આપે દુઃખ;
દાંત દીધા તે ચાવણું દઇને ભાંગે ભૂખ,
રાખીને ભરોસો પૂરો શરણે તું જઇ જોને,
મળશે તુર્ત શાંતી સારી.—જગ.
પામે પીડા તું કદી તે છે તારી ભૂલ;
મ્હેનત વિણુ કયાંથી કહે મળે કદી પણ મૂલ?

ધરીને તું હિમ્મત હૈયે કર કામ તારૂં, નક્કી,
લેશે ઇશ તો ઉગારી.—જગ.

(રાજ બીજ.)

ગાયણ ૮૮૯.—કલ્યાણ દાદરો.

હાથ જોરૂં તારા ચરને પડી
આવો નગર તમ મોરે હરી.—હાથ.
સાંવલી સુરત પ્યારી પ્યારી
નેણુ રસીલે બાલોવાલી
અંખીયા તોરી જાદુ ભરી.—આવો.
સાચી કહો હુસન હમે
બોલો ન બોલો મુહસે તમે
તારી માયા મારા મનમે ભરી.—આવો.

ગાયણ ૮૯૦.

પ્યારા હમારા, તૂં હમેં દે અચ્યા જાનેકી.—પ્યારા.
ઇશ્વર ઇચ્છા અયસી હય તો લાગે કૌન ઉપાય,
ફેર બદા જો મિલના હો તો ફેર મિલૂંગી આય.—પ્યારા.
પ્યારી હમારી, જાન નહીં કલ તુઝ બીન પાનેકી,
દૌલત, સમ્પત, અનધન લક્ષમી, તન મન જીવન જાય.
નાર જો તુમસી હો ન્યારી તો, કયસે જીના ભાય?—પ્યારી.
પ્યારા હમારા તૂ હમેં દે અચ્યા જાનેકી,
સતપન જાને દૂં ન તુમારા, દે દૂં અપની જાન,
સત્યપતિ રહિયો પિયુ પ્યારે, બિન્તી મેરી માન!—પ્યારા.

(હરીશ્ચંદ્ર. વિ. ના. મં.)

ગાયણ ૮૯૧.

અરે હાંરે તોહે લડકનમે ખેલનકી સુઝી બેટા,
ઘરકા છોડે ધંધા માદર દીનભર કાંતે ચર્ખા તેરી,
નહીં બાવા તેરા જીંદા તું તો કીસમતકા હય ફુટા.
માદર મત કર શોરશાર તું, બાહાર ભીતર બાર બાર તું,
કયું દરજીકા કારબાર તું, તજ કર હોના ખાર જાર તું,
હાય હાય હાય હાય.

નાહક મુઝકો શર્મશાર તું, નાહક હીમ્મત હાર હાર તું,
દીલભર ફીરતા નાબકાર તું, સહેકર ફાકા બેકરાર તું;
હાય હાય હાય હાય.

(અલાઉદ્દીન ન. આ. ના. મં.)

ગાયણ ૮૯૨.

જરા મુંહકો સમ્ભાલો, દફ્અ હો જાવો, મત બકો,
જરા રહમ ન છોડો મેરી જાંન, જુલ્મ મત કરો.—જરા.

આશક હો કિસ્કે બતાવો અય સુરત હરામ,
અયસે ઇશ્કકો હય મેરા દુરસે સલામ.—જરા.

આશક હું જાનિ તુમારા મય તો લાકલામ,
તેરી ગલી છોડ મુઝે ખુલ્દ હય હરામ.—જરા,

ગયે હો અપને શકલપ અલ્લાહરે કયા ફૂલ
મુંહ તો જરા દેખો મેરે તલવેકા હય ધુલ.—જરા.

જોગ લિયા, સોગ કિયા, તેરે લિયે માન,
યા તો મિલે તું મુઝે, યા જાય મેરી જાન.—જરા.

કયદ કરા દુંગી મયે ગર લોગે ન તુમ રાહ,
કયદ કરો ખાનયે દિલમેં મુઝે અય માહ.—જરા.

(સંગીન બકાવલી.)

ગાયણ ૮૯૩.

વો કયા બોલી વાહી બતા રે, વાહ વાહ વાહ.
વાહી બતારે હાલ તું સારે, ટર ટર અપની હાંકે ન જારે એહ એહ એહ.
બતીઆં મોસે ના તું બનારે, હુંઉં હુંઉ હુંઉ.
બોલ અએ ચાહાકે મતવારે, ઓંએ ઓંએ ઓંએ—વો કયા.

સાફ બતાદે રે બાત એ કયા હુએ રે, હાલ બના ન છુપા,
કયા લાયા કયું આયા પાઉં તો ખબર છેડ મુઝે ન જરા, ઉંહ,
મએં બેચારી દઇ મારી આપી હુંગી દુખીયારી ગમ દર્દકી
બીમારી ભરી તનમે હુએ સારી રંજ દીલમે હુએ ભારી,
હુઇ તોસે અઓર આરી કહો ખબર ન્યારી, કયા.—વો કયા.

આજમશાહા.)

ગાયણ ૮૯૪.

પ્રિત કરવી છે સ્હેલ ઘણી, પણ નીભાવ બહુ મુશ્કિલ,
સાચ નિભે જો અંત તલક તો દેજે તારૂં દિલ!—પ્રિત.
પંચ તજીને જિવતાં જીવત સુન મરવું પરસે
એ સઘળું જો સહન કરે તો થાશે તું કામિલ!—પ્રિત.
સેજ બિછાવી કાંટાની તે પર પડવું પરસે,
અમૃત માની પીવું પડશે વલી ઝેર કાતિલ?—પ્રિત.

(ભોલી ગુલ.)

ગાયણ ૮૯૫.

જબકે કલનદર બન બન ફીરકર બન્દર લેકર આતે હુએ
તાલી બજાના નીસદીન પલછીન બન્દરકો બતલાતે હુએં
તુંને આ કર કયું દીખાએ મોહે બંદર વાકા ખેલ.—તુંને
ભોલે ભાલે મનકો, ન ભાયે તોરા ખેલ,
ઇનસાંનોને કએસે પાયા હુએવાંનોકા મેલ.—તુને.

(ચતરા બકાવલી.)

ગાયણ ૮૯૬.

શું અજબ જમાનો આયો-કૈં જવાન થયા શાણા,
થઇ તડમ તડાક બિરાજે-જાણે મોતી દાણા;
મોટી મોટી કરાં વાતો-જાણે રૂડા રાણા,
દિલના છે મોટા દરિયા-પણ ખીસાંના કાણા.
(કોરસ) જુઠા કૈં અકડે-જુઠા કૈં અકડે,
ખાલી ખોંખાંઓ ખખડે,
જુઠા કૈં અકડે-જુઠા કૈં અકડે,
કોરા વાગાએ કકડે,
ઘરમાં પરણી ફૂફડે,
જો સાઠ કદમને છેટે-કહિં જવું હોય ભાઇ,
જો બગી ટરામવે દેખી-પગ જાએ ફસડાઇ;
નાજુક નારોની માફક-ચાલે છે મચકાઇ,
રાતે તો ઓળા જોઇ-ભડકે છે ગભરાઇ.

(કોરસ.)

ત્રિશ રૂપિયા કમાઇ લાવી-દસનાં તો બૂટ લિયે,
વળિ ઠંડાં બરફ વિના તો-પાણી નહિ કબૂ પિયે;
પોતાની ફરજ ન જાણી-બીજાંને શીખ દિયે,
રે સુણી લિયો નાદાનો-પાખંડો નિત તજીયે.

(કોરસ)

(કરણી તેવી પાર ઉતરણી.)

ગાયણ ૮૯૭.

દાવર હુએ દાતા કાદીર હુએ દાતા સારે આલમકા
મન આસા બર લાનેવાલા.—દાવર.
જાહેર દારોંકા બાતીન પ્યારોંકા જીન્નો આદમકા
કીસમતકા ચમકાનેવાલા.—દાવર.

(ખુદાદાદ.)

ગાયણ ૮૯૮.—માંડ ગરબી.

જીની કેસલો મારી જીની કેસલો
દંવલમાંની પુતળી કાંઇ બાળે ગુંગલનો ધુપ
ઢંગ વનાની અસ્રીના શું કરે રંગ રૂપ.—મારી.
પેહેલે કુવે મએં ભરૂં પાંની, રાજા બીજે કુવે પનીહાર,
કોઇ રસીયાકી નઝર લગી મેરા ઘુંઘટ ખુલ ખુલ જાયે.-મારી.
દિલ્લીને દરવાજે રાજા શીકાર રમવા જાય
ચતુર હોય તો ચેતજો કાંઇ મુરખ ગોતાં ખાય.—મારી.

ગાયણ ૮૯૯.

કરકે ભેસ જોગીકા, તેરી રાહમેં આયા,
તેરે પ્યારો ઉલફતને લાખો રંજ દિખલાયા.—કરકે.
ચ્હેરા હુરકા પાયા, મુખડા નૂરકા પાયા,
તેરે હુસ્નો ખુબીસે, મ્હેરો માહ શરમાયા.—કરકે.
મિલ તૂં છોડ તરસાના, અબ તક બહુત તરસાયા.
મેરી જાન, ફુરકતસે મયં હૂં સખ્ત ઘબરાયા.—કરકે.

(સંગીન બકાવલી.)

ગાયણ ૯૦૦.

રાત બાલમ હમસે લડે હો,
હમસે લડે હો સારી જગસે ભલે હો,
ચુન ચુન કલીયાં મય સેજ બીછાઇ
સેજ સુનીપે કયું અકેલે પડે હો
ન મય બોલી ન મય ચાલી
હમ સંગ સૈયાં કાહે અયસે લડે હો.—રાત.

(શહીદે વફા.)

ગાયણ ૯૦૧.

કોઇ ઉસ પરીકો ખુદારા દિખા દો,
જો એક બાર દેખા દુબારા દિખા દો.—કોઇ.
કિયા જીસ્ને પામાલ ઠોકર લગાકર,
હય કહાં વોહ મસીહા હમારા દિખા દો.—જો.
ખુદાકી કસમ હય તુમ્હે અય ફરિશ્તોં,
સનમ મુઝકો મેરા દિલઆરા દિખા દો.—જો.
કયૂં મજલિસસે અપની કિયે હમકો બાહિર,
ગુનાહ કૌનસા થા હમારા દિખા દો.—જો.

(હાતમ બીત તય.)

ગાયણ ૯૦૨.

પ્યારે મેરે દીલમે તેરા, પ્યાર બહડે દમ બદમ,
પ્યાર બહડે દમ બદમ, પ્યાર બહડે દમ બદમ,
તું હય મેરે ભાઇ જાનકા નીશાને ગુલસીતાન,
ખુલ બુલે શીરીં જબાન, પ્યાર બહડે દમ બદમ.
મય હું તેરા ગમગુસાર, તું હય મેરા યાદગાર.
હોગા તેરા બેડા પાર, પ્યાર બહડે દમ બદમ.—પ્યારે.

(અલાદીન આ. ના. મં.)

ગાયણ ૯૦૩.

આ તે કેવી રીત! તોડી નાખી પ્રીત, ભુલ્યો તું ખચીત,
તું સમજ ઘર સમજ.
બોલ્યાનું ન ભાન, નથી હું નાદાન, છતાં નથી સાન.—તું.

છોડી દે તું તોર, જોયું તારૂં જોર, થઉં કે કઠોર.—તું.
થા ત્યારે તૈયાર, ડરૂં ન લગાર, થશે તું ખુવાર.—તું.
(હરીશ્ચંદ્ર ગુ. ના. મં.)

ગાયણ ૯૦૪.—ગઝલે અલફી

ખોદાને કીસ ગજબ ભીતર હમકુ આન દાલા હય.
ન સાકી હય ન દિલબર હય—ન શીશા હય—ન પ્યાલા હય.—ખોદા.
ફીરૂં મુશ્તાક જ્યું બુલબુલ, ગુલોંકે દેખને ખાતેર,
ન સમબુલ હય—ન નરગેશ હય—ન રેહાન હય—ન લાલા હય.—ખોદા.
હમારે બાગમેં રોનક હોવે કયું કર? અરે યારાન!
ન દઉંના હય—ન મરવા હય—ન ચમપા હય—ન કેવલા હય.—ખોદા.
બરેહમણ હો હમહી અસનાનકે બે તાબ હોતે ફીર,
ન ગંગા હય, ન જમના હય,—ન નદી હય—ન નાલા હય.—ખોદા.
તુઝે અપતા મોતી કયું કર કરે, અય સંગદિલ પીર કર?
ન તસબીહ હય—ન સુમરન હય—ન મનકા હય—ન માલા હય.—ખોદા.
સજનકી પાસ નીત જાના, ગલા અપના કટાનેકુ,
ન ખંજર હય—ન જમધર હય—ન બરછી હય—ન ભાલા હય.—ખોદા.
શએર "અલફી" કહે અકસર કયા શીરીન શએર અપના!
ન કમતર હય—ન બેહતર હય—ન અદના હય—ન આલા હય.—ખોદા.

ગાયણ ૯૦૫.

છોરો ધ્યાનકો તુમ યેહ ભાઇ, નાહક ઇસમે હો રૂસવાઇ.
કૌન જાને વો કીસકી હુએ જાઇ, (માન મેરા માન)—છોરો.
અરે બાગ હુએ યે પરાયા, હુએ યે ઔરત ગએરકી માયા,
યે ખીયાલ તુઝે કયું આયા.—છોરો.
નહીં ઇસમે હરગીજ જાનાં, માન મેરા ન હો તું દીવાના
કહું તુઝે કયા હુયે તું દાના.—છોરો.

(મજકુર રાહ.)

હુવા દુરસે અપનાં આનાં, કર ઉતારેકા યહાં બાહાનાં
કુચ્છ તદબીર કરકે જાનાં,
બાત ઇતની તું માન લે ભાઇ, વો કીસકીભી હોવે જાઇ,
પર મુઝકો પસંદ હુએ આઇ, માન મેરા માન.—બાત.

આસ ઇતની દીલમે ઠાંની, એક બાત કરે વો જાંની,
દેખું મોહન મએં મન માની,
છોડો ધ્યાનકો તુમ યે ભાઇ, નાહક ઇસમે હો રૂસવાઇ,
કૌન જાને વો કીસકી જાઇ, માન મેરા માન.—છોડો.
નહીં કામ જીયાદા ઉસ્સે, હોગા ઇતના કથા નહીં તુઝસે,
નહીં હોગી ખતા કુછ મુઝસે.—બાત.

(હુમાયુંન નાસીર.)

ગાયણ ૯૦૬.

આઓ આઓરે, મોરે પ્રેમકી ફાંસી ડારી,
મતવારી કરદારી, મોહે દીલસે બીસારી,
મોરે નએન કટારી મારી ભારી.—આઓ આઓરે.
તુમરે દરસ બીના તડપન નીસદીન, હમે ન સતાઓ
નહી ચએંન હુએ તુમ બીન, તન મન ધન વારૂં હાં,
બ વસ્લ કયું કે મુબદદીલ હો હીજરકે અઇયાંમ
મગર ખુદાઇ એ બીગડે હુએ સંવારે દીન
કબ ઉસ્સે હોગી મુલાકાત યે મએં પુછું હાં!
જરા તું દેખ નજુમી મેરી સીતારે દીન હાંહાંહાં હાંહાંહાં.—આઓ.

(તબદીલે કીસમત.)

ગાયણ ૯૦૭.

જાન હમારી અબ તનસે હય જાતી
ધીરજ ધર પ્યારી કયું ઘભરાતી.—જાન.
જુદાઇમે જહાંગીરકે રહું મય,
જુલ્મે પીદર કબ તક સહું મય.—ધીરજ ધર.
તડપતી હય બુલબુલ યહાંપર,
સીવાએ ગુલ કે હો ચયન કયું કર.—ધીરજ ધર.

(જુલ્મે નારવા.)

ગાયણ ૯૦૮—ભૈરવી દાદરો.

આજ મય લડુંગી સઇયાં
તોહે જાને ન દુંગી સઇયાં.—આજ.
ઇતની અરજ મોરી સુન મોરે સઇયાં,
તાબ યેહ જીંદગીમે તાબેદાર હો રહુંગી સઇયાં.—આજ.

ગાયણ ૯૦૯.

હુર હાટ ઝમકમેં, નઇ હો, છબ બ્હો લાવૂં.—હુર.
આજીકા દાવ કભી સેર કભી પાવ, બદલ ભેસ આવ જાવ
કરૂં રોજ ચાર ચાર-ઠન ઠનનનનન.—હુર હાટ.
હિકમતકી બાન, પરેશાન કરે જાન, જરૂં ખીચ તાન તાન
કરૂં માન તાર તાર—સન સનનનનન.—હુર હાટ.
કોઇ દિન માર, કભી હાર, કભી ખાર, ઇસી તૌરસે
હરબાર, બને કાર બાર બાર—ઝન ઝનનનનન.—હુર હાટ.
કરના હો પાર, જિસે મતલબકી ધાર, ઉસે મૌજોંકી માર,
ગુલોંકી હય બૌછાર—છન છનનનનન.—હુર હાટ.

(ગોપીચંદ.)

ગાયણ ૯૧૦.

નામ પરભૂઆ, ચરાઉં બકરીયાં, બજાયકે લકરીયાં,
હો હો હો હો હુરરરર હટ—નામ.
બડ ગઇ મોરી ઉમરીયાં એ બાબા મેરા બ્યાહ કર દે ઉઇ ઉઇ
આંકો છએલ સાંવરીયા પતી મોહે લાકર દે,
છએલ છબીલી નાર, નુકીલી નાર, હઠીલી નાર અયસે હો દીલદાર.—નામ.

(મુરીદે શક.)

ગાયણ ૯૧૧.

પ્યારે તોરે અંગમેં ફુલનકી બહાર હય.—સૈયાં.
ફુલનકે બાજુ બંધ ફુલનકે ગજરા
ઓર સોહે ફુલનકા ગલે હાર હય.—પ્યારે.
નેના કમલ ઓર ચહેરા ગુલાબ હય
ગોરે ગોરે ગાલ સૈયાં ગુલે અનાર હય.—પ્યારે.

(વીણા વેલી.)

ગાયણ ૯૧૨.

અપને જાનીકો હમ ફુસલાએ લાએંગે
રૂઠકે હમસે જહાં ગયે હો
વહાં આકે ન હમ મનવાએ લાએંગે—અપને.

તું તો ખુંરેજીમે મશહુર હુયે કામીલ કાતીલ
નર્મ કયું હો ગયા ઇસ વખ્ત તેરા દીલ કાતીલ
અબ કરીબ આ ગઇ હુયે મેરીભી મનઝીલ કાતીલ
છોડે જાતા હુએ મુઝે કીસ લીયે બીસ્મીલ કાતીલ
એક ઇશારેમેં તો હલ હુએ મેરી મુશકીલ કાતીલ
તુમકો પ્યારે છબીલે રસીલે બુલવાએ લાએંગે.-અપને.

(દાગે હસરત.)

ગાયણ ૯૧૩.

જાંની હુયે સોઇ અભી જાકે એ તઓદલ મીયાં
હુયે ગુદગુદા બીછોંના અઓર મખમલોંકે તકીયે,
વોહુ શાહુજાદી ઉસપર હુયે લેટી, ખાનાં ખાકે એ
તઓદલ મીયાં.-જાંની.
હુએં આપ શાહુજાદે, તો મએં નવાબજાદા,
શાહાજાદીકી બ દઓલત,
જો મએં ચાહું, વોહી ખાઉં, જાંહાં ચાહું, વાહાં જાઉં પએસે પાઉં,
રોજ ઉડાઉં-એ તઓડલ મીઆં.—જાંની. (આજમશાહા.)

ગાયણ ૯૧૪—ગઝલે નઝીર.

હુએ દુનીઆ જીસકા નામ મીયાં, એહે ઔર તરેહકી બસ્તી હુય,
જો મેંઘોંકુ એહે મેંઘી હુય, ઓર સસ્તોંકુ એહે સસ્તી હુય;
એહાં હરદમ ઝગડે ઉઠતે હુય, હર આન અદાલત બસ્તી હુય,
ગર મસ્ત કરે તો મસ્તી હુય, ઓર પસ્ત કરે તો પસ્તી હુય;
કુચ્છ દેર નહીં, અંધેર નહીં ઇનસાફ ઓર અદલ પરસ્તી હુય,
ઇસ હાથ કરો, ઇસ હાથ મીલે, એહાં સોદા દસ્ત બદસ્તી હુય-૧
જો ઓર કીસીકા માન રખે, તો ઉસ્કુભી અરમાન મીલે,
જો પાન ખીલાવે પાન મીલે, જો રોટી દે તો નાન મીલે;
નુકશાન કરે નુકસાન મીલે, એહસાન કરે એહસાન મીલે.
જો જયસા જીસકે સાથ કરે, ફીર વયસા ઉસ્કુ આન મીલે.-કુચ્છ.
જો ઓર કીસીકી જાન બક્ષે, તો ઉસકીભી હક જાન રખે,
જો ઓર કીસીકી આન રખે, તો ઉસકીભી હક આન રખે;
જો એહાંકા રેહનેવાલા હુય, દિલમેં અપને થાન રખે,
એહે તુરત ફીરતકા નકશા હુય, ઇસ નકશેકુ પહેછાન રખે.-કુચ્છ.

જો પાર ઉતારે ઔરોંકુ, ઉસ્કીભી નાવ ઉતરની હય,
જો ગર્ક કરે ફીર ઉસ્કુભી યહાં ડુબકુ ડુબકુ કરની હય,
શમશેર, તબર, બંદુક, સનાન ઔર નશતર, તીર નહરની હય,
યહાં જયસી જયસી કરની હુએ, ફીર વૈસી વૈસી ભરણી હય.–કુચ્છ.
જો ઉપર ઉંચા બોલ કરે, તો ઉસકા બોલભી બાલા હય,
ઔર દે પટકે ઉસ્કોભી કોઇ ઔર પટકનેવાલા હય;
બે ઝાલીમો ખતા જબ ઝાલીમને મઝલુમ ઝબેહ કર ડાલા હય,
ઉસ ઝાલીમકેભી લોહુકા ફીર બહેતા નદી નાલાં હય.—કુચ્છ.
જો ઔર કીસીકો નાહકમેં કોઇ જુઠી બાત લગાતા હય,
ઔર કોઇ ગરીબ બેચારા હય, હક નાહકમે લુટ જાતા હય;
વોહ આપ ભી લુટા જાતા હય, ઔર લાઠી માઠી ખાતા હય,
જો જયસા જયસા કરતા હય, ફીર વયસા વયસા પાતા હય.—કુચ્છ.
હુએ ખટકા ઉસ્કે સાથ લગા, જો ઔર કીસીકુ દે ખટકા,
ઔર ગયબસે ઝટકા ખાતા હય, જો ઔર કીસીકુ દે ઝટકા;
ચીરેકે બીચમે ચીરા હય, પટકે બીચ જો હુએ પટકા,
કયા કહીયે ઔર "નઝીર" આગે, હુએ ઝોર તમાશા
ઝટપટકા.—કુચ્છ.

ગાયણ ૯૧૫.

વાહવા સાહેબ વાહવાજી, તુમને લી અચ્છી બાજી
જંગલમે મુઝકો છોડા, આકે યહાં ઇનકો ઘેરા,
ભાગા અપના ઘોડા, યેહ પયર મેરા તોડા,
મય હો ગયા હું ખોડા, અબ તો હુવે રાજી.—વાહવા.
રંડીયોમેં હયગા ધ્યાન, તુમસે તો બસ અલઅમાન
બાપ તુમ્હારા હય જીશાન, બનકે તુમ મુસલીમ ઇમાન
શીકારકા કર બહાના, યું જંગલોમે આના
રંડીસે રંગ ઉડાના, તુમ કયસે હો પાજી.—વાહવા.
(તાસીરે ખાબ.)

ગાયણ ૯૧૬.

કયા બોલુંગી કયા બોલુંગી પ્યારકી બતીયાં કયા બોલુંગી.–કયા.
જો કોઇ તોહે ગુલ બતલાએ, ગુલકો
સરપે લીએ ધરૂંગી; જએસા રંગ રચાયા મએકો,
તએસા રંગ રચા છોડુંગી —કયા. (ખુદાદાદ.)

ગાયણ ૯૧૭.

જાવો નહીં હમકો છોરકે, આસકો તોરકે,
વિનતી માંગે નાથ હાથ હમ જોરકે.—જાવો.
રાજી કર લેંગે રાજાજી, રિષીકો પાંવ પર,
જર દેકર, ઘર દેકર, સર દેકર, હર ઐાસર.
સાથ હમે યાતો લો, જાવો નાહી, જાવો ના માયાકો મોરકે.-જાવો.
સમ્પુરણ સુખ સમ્પત સારી, જાન પ્રાણ સબ હેચ,
જાન માલ યેહ કૌન કામકો? રાજ તોરે તાજ બિના આજ,
હરકી યારીસે, તાબેદારીસે, આહો જારીસે, સંકટ ભારીસે,
અયસી ખ્વારીસે, વારેંગે, હમ આપ પર.—જાવો.

હરીશ્ચંદ્ર. વિ. ના. મં.)

ગાયણ ૯૧૮.—ગઝલે દીલબર.

હઝાર દીલસે હું તુજપર ફીદા ખુદાકી કસમ,
મુદામ દરપે હું તેરે ગદા ખુદાકી કસમ.—હઝાર.
નહીં તું યાદસે બાહેર તેરે ઝરા યક દમ,
સુના મય કરતી હું તેરી સદા ખુદાકી કસમ.—હઝાર.
તુ ખ્વાહાં રહમ કરે યા નીઘાહે કહર સનમ,
ન હુંગી તુજસે મંય હરગીઝ જુદા ખુદાકી કસમ.-હઝાર.
ના ઉમ્ર લીખુંગી અલ્તાફ તેરે બર કાગઝ,
ન હોવે શમ્મા મેરેમે અદા ખુદાકી કસમ.—હઝાર.
હમેશાં રખતીથી ' દીલબર" આરઝુ દીલમે,
મીલાદે યારકો મેરે ખુદા ખુદાકી કસમ.—હઝાર.

ગાયણ ૯૧૯.

આશા સારી જીકી પુરન જાને હું—આશા.
જયસા ચેરા તોરા તાજ, ચેરી મોહે કીજે આજ,
સંજોગ કરકે જી શાદી કરાઓ.—આશા.

(ચતરા બકાવલી.)

ગાયણ ૯૨૦.—પદ.

કહે દે મુસાફીર કહાંસે તું આયા
જાવેગા કહાં તુંને રસ્તા ભુલાયા.—કહે દે.

નાહીં ખબર તોહે અપને વતનકી,
મારગ સાચ નહીં કહીં પાયા,
સાથી ન તેરા ન કોઇ હુયે રાહી,
બોજા હુયે ભારી હુયે સરપે ઉઠાયા.—કહે દે.
તન મનકી કછુ આસ ન રાખીયો,
હીમ્મત હારે તો જહાજ ડુબાયા,
દુઃખકે ખડક ઔર પહાડો ફીકર કે,
ને રસ્તા કદમ દર કદમ અટકાયા.—કહે દે.
સાગર ભવકો તો બીચ બહુત હુય,
ક્યસે ઉતરીયે યેહે દરીયા પરાયા,
નાવ યેહે ઉછલત મૌજોંપે ભારી,
સયંકડોને સીંધુમે જાન ગુમાયા.—કહે દે.
નેકીકા હોકા લીયા જીસને હાતો
આખર અપને મુકામકો પાયા,
"આરામ" ચયેનસે અમ્રત પીયા,
મનકી મુરાદકા રતન મીલાયા.—કહે દે.

ગાયણ ૯૨૧.

બાલેપનેકા જોબનકા રસ લીઆગે મા,
બાલેપનેકા નાલેપનેકા છોટેપનેકા જોબનકા રસ લીઆગે મા—
જોબન જવાનીમે માનત નાંહી જીઆસે જીઆ
મીલા યાગે મા, મુઝે લીઆ ફંસા વોહ તો
અએસા હસા મેરે દીલમે બસા આંખો ઇશારા કીઆગે મા—
"અંગર આં તુર્કે શીરાજી બદસ્તારદ દીલે મારા"
(ચુપ બેસુરે એ ફારસીકે શેરકા મઓકા નહીં હુએ)
(ભઇયાજી કસમ અપને ઉસ્તાદકી તુમ્હે ગાંનેકી
તમીજભી નહીં હુય, મય ઇસી મારે
તુંમ દોનોંકો નહીં લાતી થી)
ચશ્મે ફરીયાદસે કુચ્છ હમકો ઇશારા હો જાએ
નામ હો આપકા ઔર કામ હમારા હો જાએ
રાંમ ઝરૂખે બએઠકે જો સબકા મુજરા લે
જએસી જાકી ચાકરી જો વએસા વાકો દે.—બાલેપનેકા.

(તબદીલે કીસમત.)

ગાયણ ૯૨૨.

આએ લેકર લશ્કરકે સબ શેર,
જંગી સંગી હમ યક રંગી ખીંચે સબ નંગી શમશેર;
ટુટે જીસપર છૂટે, તો ઉસકો લાયે ઘેર,
મારે કુટે લૂટે યક પલમેં કરકે જેર—આયે.

(અલીબાબા વિ. ના. મં.)

ગાયણ ૯૨૩.

બેઝર હય કૌન, ઔર કહો ઝરદાર કૌન હય?
ગુલ કીસ જગેસે આયા હય, ગુલઝાર કૌન હય?—બેઝર.

ઝરવાલોંસે ગરીબ, ગરીબોંસે આહુલે ઝર,
ગર ન રીઆયા હોવે, તો સરકાર કૌન હય?—બેઝર.

આશક અગર ન હોવે, તો માઆશુક હોવે કૌન?
ગર બાવફા ન હો તો જફાકાર કૌન હય?—બેઝર.

અન્ધેર ગર ન હો, તો ઉજાલેસે કામ કયા?
રૌનક ન હો તો તાલીબે દીદાર કૌન હય?—બેઝર.

(ખ્વાબે મોહોબ્બત.)

ગાયણ ૯૨૪—ગઝલે ઝફર.

હુવે તુમપર જો આશક હમ, ભલા માનો બુરા માનો
ઉઠાએ લાખ રન્જો ગમ, ભલા માનો બુરા માનો.—હુવે.

ન યહાં તક આપ આતે હો, ન તો હમકો બુલાતે હો,
કરેંગે બેમુરવ્વત હમ, ભલા માનો બુરા માનો.—હુવે.

ભલે હય યા બુરે હય, કુચ નહીં લેકીન તુમારે હંય,
કહે જાયેંગે યે હરદમ, ભલા માનો બુરા માનો.—હુવે.
ન છોડા પર ન છોડા તુમને, મીલના ગયરકા પ્યારે,
હમ તો ખાયેંગે યે ગમ, ભલા માનો બુરા માનો.—હુવે.
તુમ્હારી દોસ્તીમે મર ગયે, લાખો ન રહેમ આયા,
તુમી હો દુશ્મને આલમ, ભલા માનો બુરા માનો.—હુવે.
બુરોંકે મુહ લગાતે હો, ભલોસે તુમકો નફ્રત હય,
ઝફરકો હય યેહી બસ ગમ, ભલા માનો બુરા માનો.—હુવે.

ગાયણ ૯૨૫.

માન ગુજરીયાં, જાંન સુંદરીયાં પાઇ ડગરીયા જો આઇ
ખબરીયાં ન તું રે, ન તું રે સંવરીયાં.—માન.
અબ તો આતા હુએ કે જીસને તુઝે ખનજર મારા,
જીસ્કે સદમેસે તેરા દીલ હુઆ પારા પારા,
તોરા મન કાહે મછરીઆ, પ્યારા આવે તોરી નગરીયાં,
ખુશી ખુશી કાટે ઉમરીયાં, બસે પ્યારી ફુલો સેજરીયાં-માન.
હાએ એ ઇશ્ક કયું કીયા હમને,
આપકો આપ ખો દીયા હમને,
અચ્છા સઓદા કીયા મહોબ્બતકા નકદે દીલ દેકે ગમ લીયા હમને-
પ્યારે ખાતીર મએં ખડી પડી બીગાડું કેસ
વો જાન ન જાને આયગા કબ મોરેરી દેસ,
અએ પરીયાં, કમરીયાં, કટરીયાં નજરીયાં—માન.

(બહારે પરસ્તાન.)

ગાયણ ૯૨૬.

સબ ઘર પાગલ, સબ ઘર પાગલ, સબ ઘર દીવાના,
અનદર પાગલ, બાહુર પાગલ, ચક્કરમે આના,
નોકર પાગલ, ચાકર પાગલ, કીસકા ગમ ખાના,
સબમે અબદુલ કરીમ દાના.—સબ ઘર.
યા ખુદા, કયા હુવા ગજબ, યા ખુદા, પાગલ હુંય સબકે સબ,
કયા કરના મેરે મઓલા, હુંય પાગલ સારે દઓલા,
હુય ખુન હમારા કવલા, છુટા પીના ખાના,
આગ લગાઓ તુમ દર દર ફીરના હો માલુમ
સબમે અબદુલ કરીમ દાનાં.—સબ ઘર.

(ભુલ ભુલઇયાં.)

ગાયણ ૯૨૭.

જલ જમનાં ભીરન કયસે જાઉં મોરે રાંમ,
પહેરેપે ઠારો તીલંગવારે.—જલ જમના.
સાવરી સુરતીયાં પ્યારી મુરતીયાં,
નયનોંસે નયના મીલાએ મોરે રામ.—જલ જમના.

હાથ પકડ મેરો અચરા પકડો, છેડ છેડ મુસકાએ
છોડોજી મઇકા, સતાઓ ન રસીયા, પતલી કમર
બલ ખાએ ખાએ જાએ, લોગ હસેંગે જો દેખેંગે
મઇકા કુએસી ભઇ મોરી દઇયાં રાંમ, રાંમ, રામ.
કુએસી ભઇ મોરી દઇયાં રાંમ.—પહેરેપે ઠારો.

(લબદીલે કીસમત.)

ગાયણ ૯૨૮.

પઇયાં મય લાગું ઓ ચાચા પીયારે મોરે,
ચીંતા હમારી બીસારે પીયારે મોરે,
ચમકે નસીબોંકે તારે પીયારે મોરે,
દેકે રૂપઇયા દુલારે પીયારે મોરે;
ચાચાને મુઝકો બનાયા ગુલામ,
ચમન કર જા, પીસર-જીગર-નીડર-મુદામ.—પઇયા.

(અલાદીન આ. ના. મં.)

ગાયણ ૯૨૯—ઝીંઝોટી ઠુમરી.

રાત સઇયાં બીન નીંદ ન આઇ રે,
તડપ તડપ સારી રયેન ગવાઇ રે.—રાત.
ચલ હાથ જોરત તેરી બીનતી કરત હું
“અયેશ” પીયાકી મંય દેત દુહાઇ રે.—રાત.

ગાયણ ૯૩૦.

ચક બેકસકો દેખ સિસિકતા આંખ બચાના નહિ ચાહિયે,
માર ડાલના, જિલાના, છોડકે જાના નહિ ચાહિયે,
જિસ રસ્તેમેં સાફ જરર હો, ઉસમે જાના નહિ ચાહિયે,
સમજ બૂઝકે, કદમ આફતમેં ઉઠાના નહિં ચાહિયે.
કારે ખયરમે જહાં તલક હો, દેર લગાના નહિ ચાહિયે,
જરેસે ડરસે, કિસીકા રંજ બઢાના નહિ ચાહિયે.
સાગરમેં રહ મગરસે હરગિજ બયર બઢાના નહિ ચાહિયે,
ખફા હો રાજા, કભી ઉસ કામમેં આના નહિ ચાહિયે.
આપ જલે તો જલે કિસીકો, આંચ દિખાના નહિ ચાહિયે.
જલા હુવા દિલ, કોઇ જિનહાર જલાના નહિ ચાહિયે.

પયસા કૌડી નહિં ચાહિયે કુછ માલ ખજાના નહિ ચાહિયે,
પતા ઠિકાના, બતા, કયા પતા બતાના નહિ ચાહિયે ?—ચક.
(સંગીત બકાવલી.)

ગાયણ ૯૩૧.

હાય હાયરે પેટ હાયે, યેહ કયસા તેરા ગમ,
આલમમે હય બશરપર, બસ તેરા હય સીતમ.
કયા કયા સબ ઢોંગ, કરતે હુંય સોંગ, ઇસકે લીયે હરદમ;
બુરા હય પેટ, કયા હય લપેટ, ભુક સબકી હય હમદમ,
યા અલ્લાહ યેહ કયસા ગજબ, ખાના દેગા કબ, લગી ભુક હય રબ;
જોરૂ બચ્ચેભી નહીં જો બેચું મય અબ, ઇસકે વાસતે સબકા સબ.
જાય જાયરે પેટ જાયે, અબ કયસા હય અલમ
હમ કરતેં સબ હુનર હુંય, આલમમે દમ બદમ.
ચકમે દીયે, ફંદે કીયે, ઇસકે લીયે ન કમ;
બુરા હય પેટ, કયા હય લપેટ, ભુક સબકી હય હમદમ.
પાય પાયરે પેટ પાયે, ખાના ન એકદમ,
હાય હાય રે ફેરતો હાયે, કયસા હો રંજો ગમ,
કયસી હય ભુક, દેતી હય દુઃખ, ભરતા હય યેહ શીકમ;
બુરા હય પેટ, કયા હય લપેટ, ભુક સબકી હય હમદમ.
(અખ્તરે હિન્દ.)

ગાયણ ૯૩૨.

ફુલ વોહી મએંને પાયા ખીલા, જબસે મુઇ જાંન,
એ શાહે આલી જીતેજી હુઇ મોરી મુરદેકી શાંન.—ફુલ.
લેકે સફર કએસે જાઉં શાહા, કીજે દયા મહેરબાંન,
વો ફુલોં ડાલીકો આને તલક, મેરે પાલો નીદાંન.—ફુલ.
(ખુદાદાદ.)

ગાયણ ૯૩૩.

છુટેગા ન અબ મુઝસે અય ચોર તૂં,
અગરચે હય કયસાહી શાહજોર તૂં.—છુટેગા.
વ્હો લડકા થા બેકસ ઉસે અય પલીદ,
કીયા ચાહતા થા કયું દર ગોર તૂં ?—છુટેગા.
હું ગજનીકા કુતવાલ ચલ મેરે સાથ,
જરાભી મચાના નહીં શોર તૂં.—છુટેગા. (મહામુદશાહા.)

ગાયણ ૯૩૪—ગઝલે ઝફર.

શીકલે તસવીર હો ખામોશ તમાશા કયા હય,
બએઠે બએઠે ખીંચ જાતે હો તમાશા કયા હય.—શીકલે.
કીસપે બીગડે હો ખફા કીસપે હો નકશા કયા હય
બુત બને બયઠે હો સાહેબ યે તમાશા કયા હય.-શીકલે.
મયભી જુઠા મેરી શીકવેભી સરાસર જુઠી
તુમી સચે સહી ઇસ બાતકા ઝગડા કયા હય.-શીકલે.
એકહી જલવેમે બેખુદ હુવે ગશમે આકર,
તુમને અય હઝરતે મુસા અભી દેખા કયા હય.—શીકલે.
શીકલે તસવીર બની રેહતી હય જો આંઠ પહર,
એ "ઝફર" આપકી આંખોને યે દેખા કયા હય.—શીકલે.

ગાયણ ૯૩૫.

હું જાણવા માંગું છું કે, છે જગમાં શું ધુમધામ,
સઉ ગડબડ સડબડ ઠાલી છે શું કામ?
જ્યાં જોશો ત્યાં બસ ઇચ્છા ને આશા છે હર ગાંમ,
કંઇ નાદારી ને ઘેલા કંઇ બદનામ.
છે હરની કંઇને આસ, ને ઘરની કંઇને આસ,
કંઇ શેહરે ને કંઇ રખડે ગામે ગામ.
કંઇ તારિફ ચાહે ખાસ, ના રાખે કોઇ પાસ,
શા માટે છે મશગુલ સહુ સર્વે ધામ?
પૈસા ખાતર, પૈસા માતર, છે પૈસાથી સુખ દુખ ગમ ને આરામ,
પૈસા પૈસા, હા આ પૈસા, છે પૈસા પૈસા પૈસા સર્વે ઠામ.—હું.
છે ધાંધલમાં શું પોલિસ, ને ધરપચમાં દરબાર,
છે ગુચવાડામાં શા સારૂ સરકાર?
શા માટે દક્ષિણ રણમાં છે ઉત્તરનો સરદાર?
યુરોપ ચલાવે હિન્દનો કારોબાર.
છે કાબુલની મકદૂર, ને રશિયા જોરે પૂર,
છે બરમા તો નાચાર બે હથિયાર,
છે નબળાપર તો માર, ને સબળાથી છે હાર,
એ સર્વે ઝગડો શા માટે છે યાર?-પૈસા ખાતર.

હોય જો બુઢ્ઢો એબિચલ, યા બાપણિયો ભરથાર,
તો ભાવે છે કંઇ કુંવરીને કંઇ વાર,
યા કંઇ ઠિકાંણું સાટાં ને વ્યવહાનો વ્યપાર,
વ્હા! એબી બાસૂં ખુલ્યું છે બાજાર.
કંઇ માંગે પાંચ હજાર, ને પલ્લાંની તકરાર,
શૂં દેશો ને શૂં લેશો પર આધાર.
સઉ મિલકત પૂછે બાસ, નહીં બસલતની કંઇ આસ,
એ લાલચનો શૂં હોશે વારૂં સાર?—પૈસા ખાતર.
શા સારૂ સટ્ટાબાજો સટ્ટામાં થાઇ ખ્વાર,
લ્હા લઇને સઉને મારે છે બસ ઠાર?
ને ધંધાદારીઓમાં છે અંટસનો શું સાર?
ને પીઠાંઓપર કાંય ચ્હડાવો ચાર!
નહિ લોભીનો કંઇ પાર, ને લાલચમાં સહુ ખ્વાર,
ના સંતોષી છે ચારાગર નાચાર,
ઠગ ઠાગામાં તૈયાર, ને લુચ્ચા ધાનતદાર,
ને કલ્યુગની થઇ શા સારૂં છે હાર?—પૈસા ખાતર.
કર ઉજલાં કાપડ પરનો, નહિં લેતી કયમ સરકાર?
ને બ્રાન્ડીનીબી નહિ ઝાઝી દરકાર.
ને આબકારીના ધારાની શા માટે છે ધાર,
ને મૂલકને કેહુ ભૂડું ઠારે ઠાર,
કર તાડી પર બિસિયાર, ને મીઠાં પરબી ભાર,
ને મ્હુવડાં પરબી જબરો પડિયો માર.
છે લૈસન્સની તો હાર, કે ઇનકમની તકરાર.
કાં કાંગલિયાંના વાગા સા'રા બાર.—પૈસા ખાતર.

(તકદીરની તાસીર.)

ગાયણ ૮૩૬.

માના સ્વામીકા ફરમાના, હુમને માના મોતી.
આલમકે આફતસે દહશત કયા?
જો હરકી બાજી ખેલેગા, સો પાસા ગમકા લે લેગા,
દુનિયામે દુ:ખ વ્હો ઝુલેગા,
દરિયામે ડુબેગા, હોગા જિસ્કો લાના મોતી.—માના.

મર્દ હો દર્દસે સર્દ કયસે?
હિમ્મત હય જિસ્કી મર્દાના, ઉસ્કે હર આંસૂકા દાના,
હય પહચાના મોતી.—માના.

(હરીશ્ચંદ્ર. વી. ના. મં.)

ગાયણ ૯૩૭.

આજ મોરી બાંઇ લો તુમ આજ મોરી બાંઇ લો. જીગરવા ડારો ગુની
ગરવા ડાર ફુલનહાર હંસતે ચલો ફુલો ફુલો પ્રેમે પલો,
પીતમ પીયારો મુખડો તેહારો, દેખે દીલ દાગ દીયો,
લુટ લીયો, જીયો જીયો.—આજ.

(તાસીરે ખાબ.)

ગાયણ ૯૩૮—દેસ દાદરા.

અબ તો લાજ તુમરે હાથ,
રાખો શરમ સઇયાં.—અબ તો.
ઉમર યુંહી ખેલ ખોહી,
અવગુણકી બેલ બોઇ;
તું કરી જા જગ નીસતાર,
રાખો શરમ સઇયાં.—અબ તો.

ગાયણ ૯૩૯.

મોહનીઆં, સોહે સજીલી મોરી પ્યારી હુએ
જોહરા જમાલ.—મોહનીઆં.
દીલ મીલ ગુઇઆં હુએ રંગ રચાતી,
તુમ અપના મોહનીઆં દીખાઓ રંગ;
ગુલશનકી લુટો બહાર.—મોહનીઆં.
ખીલ ખીલ કલીઆં હુએ રંગ દીખાતી,
તુમ પહેનો મોહનીઆં પીનહાએ તુમ્હેં,
ચંપા ચંબેલીકે હાર.—મોહનીઆં.

(ખુશરૂ હસીના.)

ગાયણ ૯૪૦—ગઝલે અઝમત.

અબ ન દુનીઆંમે કોઇ દેખતા હુએ ગમખાર હમે,
ના કોઇ દોસ્ત હય, ઓર ન કોઇ દીલદાર હમે.—અબ ન.

ના હમે કામ હુએ કુચ્છ દીનસે, ના દુનીયાસે,
હો ગયા દુનીયાકી સબ ચીજોંસે ઇનકાર હમે.—અબ ન.
દોસ્ત દસ પાંચ હય ! ઔર સયંકડો હુએંગે દુશ્મન,
યહી અંદેશા ઔર અફસોસ હય હરબાર હમે.—અબ ન.
છોડ બસ્તીકે તંઇ જાઉં બીયાંબાંમે નીકલ,
ખુશ નહીં આતી હય અબ ફુલોંકી મેહેકાર હમે.—અબ ન.
અયસે જીનેસે તો મરનેમેં અજબ લેહેઝત હય,
કર દીયા ગમને બહોત આજેઝ ઔર લાચાર હમે.—અબ ન.
લોક સબ દેખકે કહેંતે હય મુઝે દિવાના,
ઇસ તરાંહ કર દીયા બસ કેફને સરશાર હમે.—અબ ન.
ના કદમ રખનેકી તાકત હુએ, ના કુચ્છ કહેનેકી,
બસ જુદાઇને તેરે કર દીયા બીમાર હમે.—અબ ન.
તેરે એશતીયાકમે "અઝમત"ને કહા હય યેહ ગઝલ,
આરઝુ હય અબ દેખા હુસ્નકા બાઝાર હમે.—અબ ન.

ગાયણ ૯૪૧.

ગોમતીમાત તારે આધારે આવીને પડયાં,
સત્યતા થકી અમ તારાં ભકતીમાન ભીખારી.—ગોમતી.
તારામતી પ્રિયા આરામે તું પોઢ આ જગયે,
ચડી છે પ્રવાસે તને થાક શરીરે ભારી.
પ્રાણપતી વ્હાલા બી'શોમા મજ દાશીનીથી,
ચીંતા મને છે વીશે આરોગ્યતા તમારી.
સંતોશી દીલે બીરાજો આ કિનારે,
શીતલ વાયુ વાય છે સુખકારી;
નીર્મલ વેહ છે પાણી નદીએ તાજાં,
બીછાવીશું કિનારે આ રાત્રની પથારી.—ગોમતી માત.
ભીખારીઓ સેના મારોછો તડાકા ઠાલી ?
હીંડો અહિંથી, બેઠા સેના? હે લોકો અનાડી.
વાટ ચુકી ભૂલાં પડયાં છિયે ભાઇ,
દૂરભાગ્યને દુઃખીયાં જુવો નર નારી,
દુકાળીયા દેવાળીયા માંડો તમે ચાલવા,
પહણેના સાધુઓને પુછો વાત સારી.—ગોમતી માત.

સાધુભાઇ—કોણ છે રે ?—રાજા હરીશ્ચંદ્ર મોહોટા,—
કાશીના પ્રવાસે જાતો-દેવાળીઓ નાદારી—જાત્રાળુ છું દુખીયો,
ને હું તો છું બહુ ભૂખીયો-દાન શું દઇશું અમે ? ના માનવી સંસારી.
માર્ગ બતાવો અમને, જાવા નગરી કાશી,
વાટ બહુ છે વીકટ અહિંથી પડી થાશે ભારી.
સીધો નથી માર્ગ આ, પણ પોહોંચી જાશો જલદી,
દેવું દેવા લઇશું એ વાટ હોય જો કે અટારી.—ગોમતી માત.
(હરીશ્ચંદ્ર. ના. ઉં મં.)

ગાયણ ૯૪૨.

ગણે જુદાઇ પ્રાણ, બની શીદ અણજાણ ?
મળી આનંદ લહાણ, ચાલ ચમન ઉડાવ;
તું છે છબીલી નાર, હું રંગીલો ભરથાર;
બન્યું જોડું નિરધાર મણી કુંદન જડાવ,
ઢાંક માથાંની વેણ, કાળી નાગ તણી ફેણ;
પ્યારી અણીયાળાં નેણ, જરા ધીરે નચાવ:
વાગ્યો કલેજે કારી, ઘાવ દુઃખ દેણ ભારી;
જરા થા દયાળુ પ્યારી, મને મરતાં બચાવ.
જોયું જ્યારથી આ મુખ, કામ આપે બહુ દુઃખ,
ગયો ચોરી મારૂં સુખ, પ્રિયે પાછું અપાવ;
છું હું દાસ નિરાધાર, તું છે મારી સરદાર;
આવ ધસી કરી પ્યાર, પ્રાણ ગળે લગાવ.
(રાજ બીજ.)

ગાયણ ૯૪૩.

બાદિલા બેગે આયો રે, મોરો જોબન બીતો જાય,—બાદીલા.
ચંદા તોરી ચાંદની સૂતી પલંગ બિછાય;
જબ જાગું તબ એકલી મરૂં કટારી ખાય.—બેગી આયોરે.
પ્રીતમ પ્રીત લગાય કે છોડ ગયે પરદેશ;
જાવું વાકે યાદમે લઉં જોબનકા બેશ.—બેગી આયોરે,
(રસિક મણી.)

ગાયણ ૯૪૪—ગઝલે તૌરાબ.

ઉસ્કા શીરીન કલામ હુએ આફત !
હંસકે કરના સલામ હુએ આફત !—ઉસ્કા.

એહદમે ઉસ્કે ઝોલફો આરેઝકે,
સુબેહ આફ્રત હુએ, શામ હુએ આફ્રત.—ઉસ્કા.
નામ જીસકા ન લે શકે કોઇ
કાસેદ, ઉસકા પયામ હુએ આફ્રત.—ઉસ્કા.
ઉસ પરીકી ન પુછો ફેતનેગીરી,
પાએતા સર તમામ હુએ આફ્રત.—ઉસ્કા.
કહે દો ઉસ્સે કે, ચાલ સીધી ચલે
યહે રવેશ યહ ખેરામ હુએ આફ્રત.—ઉસ્કા.
ઝુલફ્મેં કોણ બેશઉર ફસે ?
દિલકે હકમેં યહ દામ હુએ આફ્રત.—ઉસ્કા.
વોહ ખડા હો તો ફેતના બરપા હો,
ખુશ કદોંકા ખેરામ હુએ આફ્રત.—ઉસ્કા.
એક દીન જીસ્સે મીલકે હોશ ગયા,
ઉસ્કા વિસાલે મુદામ હુએ આફ્રત.—ઉસ્કા.
કયું ન સબસે અલગ હો રહે "તોરાબ"
સોહબતે ખાસો આમ હુએ આફ્રત.—ઉસ્કા.

ગાયણ ૯૪૫.

ચીદી હમ કાલા કાલા રે–ચીદી હમ કાલા કાલા,
કાલારે ગોરેમે બહેતર ચબમે સુનદર,—કાલા.
હમબી કાલા માંબી કાલા કાલા મેરા બાપ,
કાલા આલા ચબમે ચીદી જયચા ગુલ ગુલાબ.—ચીદી.
ગોરા ગોરા આયા નહી કાલા બૌત આયા,
ચોટા ચોટા હમ યેહ કયસા હય ચીદી બચા.—ચીદી.

(બીમારે બુલબુલ.)

ગાયણ ૯૪૬.

ખાવું મય માવેકા મલીદા, ખાવું મયેં મોતી ચૂર લાડવા.–ખાવું.
ખાવું મયેં પૂરી, બાસૌંધી વ ખસ્તા કચૌરી,
ખાવું મયેં શકર પાલા દોસેરા.—ખાવું.
ખાવું મયેં સિખરન, સુતરફેનિ, રેવરી મલાઇ,
ખાવું મયેં મથુરાજીકા પેરા.—ખાવું.

(હરીશ્ચંદ્ર. વી. ના. મં.)

ગાયણ ૯૪૭.

હું ચશમ આપવા આવી આજ, આવી વચનને કાજ.—હું.
રાજી થઇને આપું બસ વિન દામે સુખ સ્હાજ;
તન મન ધન કુરબાન કરૂં હું આજ ગરીબ નવાજ.—હું
બોલ અરે ચકુલેહુ બોલ તું, રૂંધાયો શું અવાજ?
કેવો સિતમ કીધો જંગલમાં લુટવા મ્હારી લાજ.—હું.
આયો મુજ પાછલ જાલમ એ પ્હેરી નેકી તાજ;
પણ યઝદાંએ મ્હને બચાવી, રાખી દિલમાં દાજ.—હું.

(નેક ખસલત તેહેમીના.)

ગાયણ ૯૪૮—ખમાચ ઠુમરી.

સઇયાં કર મુક ગઇ આજ બગરી,
પનીયાં ભરત ગગર ગીરત છતીયાં ધડક.—સઇયાં.
રાહુ બાત મોરે રોકત ઠોકત,
ઠઠ પનઘટ મોંસે કીની બારાગરી.—સઇયાં.

ગાયણ ૯૪૯.

નજરીયાં મીલાએ જાવો રે મોરે સઇયાં,
નજરીયાં મીલાઓ કટરીયાં લગાએ જાવો રે મોરે સઇયાં.—નજરીયાં.
ચંદ્ર બદન મીર્ગ લોચની રે મુઠી અંગ સમાએ,
પ્રેમ દારૂ પીજીયે રે ઉમંગ રંગ મન લાએ,
છયલ સીપૈયાં કનૈયા સંવરીયા કમરીયાં કટરીયાં.—નજરીયાં.

(લયલા.)

ગાયણ ૯૫૦.

કિસી શીરીં અદાકી વફાને દિલકો હમારે મજાહ દિયા,
મેરી આંખોપર પરદા પડા થા સો ઉસ્ને આ કર ઉઠા દિયા.
લોટનકે ઉલ્ફતકા સૌદા હુવા હય, દિલ ઉસ્કે ઝુલ્ફોંમે ઉઝલા હુવા હય,
ઉસને જો ફન્દા લગા દિયા, હમનેભી દિલકો ફસા દિયા.—કિસી.
અબરૂકે ખંજરસે જખમી હુવા દિલ, કિત્ના બચાયા ન હમસે બચા દિલ
ઉસ્ને જો ખંજર ચલા દિયા, હમનેભી ગરદન ઝુકા દિયા.—કિસી.
ઉસ્કા દિલ મુઝપર મેરા ઉસપર આયા, ચાહતને દોનોંકો આફત દિખલાયા,
ઉસ્કો શમઅસા જલા દિયા, મુઝકો પરવાના બના દિયા.—કિસી.

કહતીથી, મર્દોકો દેંગે ન દિલ હમ, બાતોસે અપનેહિ અબ
હુયે ખિજિલ હમ
સચ હય સર જિસ્ને ઉઠા દિયા, અલ્લાને ઉસ્કો ગિરા દિયા.-કિસી.
(ગોપીચંદ.)

ગાયણ ૯૫૧.—ગઝલે હાજી.

તકતી હય તેરી આંખોંકુ, અય યાર, ચમનમેં,
ક્યા ચુપકી ખડી નરગેસે બેઝાર ચમનમેં !—તકતી હય.
હો જાયગી બેઝાર હરએક ફૂલસે બુલબુલ,
તું જાઇઓ મત, ઝીન્નતે ગુલઝાર, ચમનમેં.—તકતી હય.
બો આજ તો લાતી હય સબા ઔર તરેહકી,
શાયદકે વ્હો પહોંચા હય તરેહદાર ચમનમે.—તકતી હય.
હમ વેહશીઓંકા રહીયો બીયાબાન સલામત,
અબ શેહરસે મતલબ હય ન કુછ કાર ચમનમેં.—તકતી હય.
તાકીદ હુએ દરબાનોંકુ, યહ બાગમેં જાકર,
આ જાયે યહ "હાજી" ન ખબરદાર ચમનમેં.—તકતી હય.

ગાયણ ૯૫૨.

બનકે તવંગર મીસ્લે સીકંદર માલદાર કહેલાતેં હય,
ખેલ કુદમે કીસમતવાલે દઓલત હશમત પાતે હુંય.-બનકે.
મોતીકે દરીયામે ગોકે લાખોં ગોતે ખાતેં હુંય,
કીસમત ફુટી હો તો કંકર પથ્થર લેકર આતે હુંય.-બનકે.
હમ ઘરમે બયઠે હીરે મોતી પાતે હય,
હમ ઝઘડા કરકે હલવા રોટી ખાતે હય,
હમ ચોરી કરકે પઓ છકકે ઉડવાતે હુંય
હમ તાડી પીકે રૂસ્તમસે લડ જાતે હુંય
થપ્પડ દેતે હુંય, લપ્પડ દેતે હુંય
હાર જીતકે લાતે હુંય હમ, માર પીટકે ખાતે હુંય
અલાઉદ્દીન અમીર અલાઉદ્દીન અમીર
ઉડાઓ ચયન પીર ઉડાઓ ચયન પીર.-બનકે.
(અલાઉદ્દીન આ. ના. મં.)

ગાયણ ૯૫૩.

ખાઇએ બામણ જાડો પાડો ચાલે ધમ ધમ ભમ ભમકે
માસગર ગોળો અંદર પોલો ઢમ ઢમ પેટ તેનું ઢમકે,

સંતાડ હરીઆ, નસાડ હરીયા,
દ્રગ દ્રગ ખાઉં દ્રગ દ્રગ ખાઉં,
 લે ખા મુજને
 નાના તુજને ભૃખ ભૃખ ખાઉં ભૃખ ભૃખ ખાઉં.
પતિ ભુતડાંની ભક્ષ અનિશ હું,
માતા નહિં તું બળી થઇશ હું,
હરિયા મર તું કે છુટિશ હું,
ગળી જાઓ ભુતડાં છું ખુશિ હું,
તનનનનન, છનનનનન, સનનનનન ખા.

હરીશ્ચંદ્ર. ગુ. ના. મં.)

ગાયણ ૯૫૪.—ગઝલ.

દીવાના તેરા આશકે ઝાર હું મંય,
પ્રીદા તુઝપે મુદ્દતસે, અય યાર હું મંય.—દીવાના.
ફ્રેબોંમેં કુબ તેરે આતા હું ઝાલેમ,
ફ્રેબી જો તું હય, અઇયાર હું મંય.—દીવાના.
જીસે તુંને કાટા મુવા બે અજલ વોહ,
સમજતા તેરે ઝુલ્ફ્કા માર હું મંય.—દીવાના.
અગરચે તું ગુલ હય વયા ચશ્મે નરગીસ,
તેરે બાગે તાઝેકા એક બાર હું મંય.—દીવાના.

ગાયણ ૯૫૫.

દીલસે તાઅબેદારી તેરી કરતે આએ હમ હરદમ,
ફરમાન તેરા હમપર જો હુવા, લાવેંગા બજા વ્હો હમ,
નેકોકો દુખ દેનેમે કયા હુએ ગમ.—દીલસે.

(દીલેર દીલશેર.)

ગાયણ ૯૫૬.

છોટા દીવરા લીવાએ લીએ જાએ
કરોદાંકી છઇઆં છઇઆં મેરી બારી ઉમર મુસકાએ—કરોંદાકી.
દીવરા રે, મએં બાલી મએં ભોલી જો તેરે સંગ હો લી
મેરા ધડક ધડક જીઆ જાએ—
 મોપે ચલો ન જાએ મએં તો હારી તુમ લાઓ

કહીંસે કહારી, મએં તો મુઇ દરદકી મારી,
ઉઇ ઉઇ મુઇ દરદકી મારી, જાઓ
જાઓ સઇયાંકો લે આઓ મુઝે ન સતાઓ મારે
મહેકેસે લાઓ સવારી.—કરોદાની.

(તબદીલે કીસમત.)

ગાયણ ૯૫૭.

તું અય બાદે સબા જારી, મેરા પૈયાંમ પહોંચારી.–તું અય.
મેરે પીદર ઔર મેરી બહેનકો, આખરી કહે દે સલામ,
પુરા નાસીરકા હો ગયા કામ, મીટા હુએ નામ, કીયા આરામ–તું અય.
રફીક હુમાયુન મેહેર અંગેજ રખ્ખો, એસ્તીકબાલકા ધ્યાન,
તુમસે આતા હુએ મીલને જાન, રહે અબ મહેમાન, કરો જીશાંન.–તું.
હો તું તેજ અબ ઘોડેપર અય, મલકીલ મૌત અસવાર,
હુએ જહાં મેરા દીલદાર, લે જા વ્હાં યાર, મુઝે એક બાર.–તું અય.
આખેરી અંજામ આયા હમારા, કીસ્સા હુવા હય તમામ,
કરે કબ્રમે જા આરામ, સભોંકો સલામ, મેરા માદામ.–તું.

(હુમાયુન નાસીર.)

ગાયણ ૯૫૮.—ધનાશ્રી–ખ્યાલ.

અબ તો બરી દેર ભાઇ;
કરમ કરોગે મોરી સાંઇ,—અબ તો.
ભવસાગરમે, આન પરી હું;
ગહે પકરો મોરી બાઇ.—અબ તો.

ગાયણ ૯૫૯.

ઓ માઇ માઇ મુઝે લુટ ગયે ચોર,
જરકે જાનેસે ઘટા સબ મેરા જોર.
હય તેરે પાસ, હીરે અલમાસ,
છોડે મુઝે દેદે તા મંય છોડું અપનાં શોર.—ઓ.

(હાતમ–બીન–તય.)

ગાયણ ૯૬૦.

નેહરપે પ્યારી રાજ દુલારી શીરીં હમારી આતી હય,
દુર હો સારી ખીજાંકી ખારી ગુલકી સવારી આતી હય.–નેહરપે.

હુએ બેકરારી નેહેરકી સારી રાજકુંવારી આતી હુંએ
દીલબર ખુશતર રએોશન અખતર મેહુરે અનવર આતી હુંએ
માહાસે બહડ કર સબ્સે બેહેતર હુસ્નકી અફસર આતી હુંએ
મેહુરે મુનવ્વર રૂહે કુપએકર ખલ્કકી દીલબર આતી હુંએ.—નેહુરપે.

(દાગે હુસરત.)

ગાયણ ૯૬૧—કબીર પદ.

કાલકા અજબ તમાશા બે
તું કયા જાણે લડકા બે.—કાલકા.

નવબી મર ગયે દસબી મર ગયે, મર ગયે શહસ્ર અઠાએસી
તેતીશ કોટી દેવતા મર ગયે, પડે કાલકી ફાંસી.–કાલકા.
પીર મરે પયગમ્બર મરે, મર ગયે જંદા જોગી,
જતી સતી સન્યાસી મર ગયે, મર ગયે બાઇદન રોગી.–કાલકા.
તીન લોકપર છતર બીરાજે, સો લુંટા કુંજ બીહારી,
કહત "કબીરા" સોબી મર ગયે, રૈયત કૌન બીચારી.–કાલકા.

ગાયણ ૯૬૨.

હમેશાં હર નામ ભજતે રહો.—હમેશાં.
સજન સંગત સંતકી સજો,
જો કરે સો ભરે, ભય હરે, જો ડરે તો તરે,
બિસર જા મત ફાંસ જમકો.—હર નામ.
ડર હવસસે, કર નફસસે દુશમની,
મનકી, તનકી, ધનકી, મોહની, હુય ફની.
ભર જવાનીમેં લે ગલે કફની,
જિન્દગાની ચાર દિનકી ચાંદની,
કલ અજલકી હુય બની, સરપે ચાદર હુય તની.
જલ્દ કરકે નેક કરની, છોરો, તોરો, દમકો.—હર નામ.

(હરીશ્ચંદ્ર. વી. ના. મં.)

ગાયણ ૯૬૩.

કાહેકો રોવત મોરી જાન, પ્યારે પ્યારે કલ ન આવે મોહે
છુટ કર તુઝ બીન.—કાહેકો.

દાતા તોરે જીયાકો સુખ દીખલાવે,
એ પ્યારે જી ગવાંને, જાંને નહુંગી, અબ જઇઓ ના તું
રોક ટોક, એ હુએ રાજકાજ જાઉં કુએસે ના,
મએંભી ચલું તોરે સંગ પીયરવા મોહે છોડ જાન તું,
તું ન જા, તું ન જા, તું તો હય મોરી જાંન ઇધર આ.-કાહેકો.
(આજમશાહા.)

ગાયણ ૯૬૪—ગઝલે મુસારીર.

દિલ લે ગયા હુય મેરા દિલદાર હુંસ્તે હુંસ્તે,
કુયા કામ કર ગયા હુય વોહુ યાર હુંસ્તે હુંસ્તે ?—દિલ લે ગયા.
મિજલસમે આજ સબને હોરમત તેરીકુ દેખા,
આપસમેં ચલ રહી હુય તલવાર હુંસ્તે હુંસ્તે.—દિલ લે ગયા.
શીશા જો મેરે દિલકા સંગે જફાસે ટુટા,
મહેનત હુઇ હમારી બેકાર હુંસ્તે હુંસ્તે.—દિલ લે ગયા.
મંયને કહા થા, અય દિલ, ઉસ બેવફાસે મત મીલ,
એકદમ કરેગા તુંજકો નાચાર હુંસ્તે હુંસ્તે.—દિલ લે ગયા.
યારો, ઝરા ચલો તુમકે લાવે ઉસે મનાકે,
આજ હો ગયા હય હમસે બેઝાર હુંસ્તે હસ્તે.—દિલ લે ગયા.
યારો, સેહેલ ન જાનો મુજ હાલે નાતવાનકુ,
અયસા ન હોકે મર જાયે બેચાર હુંસ્તે હુંસ્તે.—દિલ લે ગયા.
ય્હે જીંદગી હમારી એક દમકી હય "મુસાફેર",
જાતેકુ લા મીલાવો દિલદાર હુંસ્તે હુંસ્તે.—દિલ લે ગયા.

ગાયણ ૯૬૫.

છે અજબ પ્રાંત ગુજરાત વાત શાહુ શી રીતે વર્ણાય,
શી રીતે વર્ણાય શાહ મુખથી તે નવ કહેવાય;—છે.
નદી ઝરણુ સુંદર વૃક્ષોથી વનની છે શોભાય,
અઢળક ધન ભંડાર ભર્યા જ્યાં કુબેર હારી જાય;
સુવર્ણથી ભરપુર પ્હાડ જ્યાં, અતિ વિશ્વે વખણાય,
જમીન રસકસથી બસ પૂરી જોતાં મન લોભાય.—છે.
કરણુ ઘેલો.)

ગાયણ ૯૬૬.

ઝુક ઝુક પડે રે પાયે઼ા કુચ્છુ ભારી.
જરા થાંમ થાંમ થાંમ થાંમ થાંમ થાંમ થાંમ;
અબ જાલ રે.—ઝુક.
કયા તઓર તું બોલના,-કયા ભેદ તું ખોલના;
તું જાલ મત તોડનાં,-તું ડોર મત છોડનાં
કયા દેખત, કયા ચાહત, કયા તાકત;
કયા તકત ચલા પાઘડી કીસીકી ભાઇ.—ઝુક.

(ખુદાદાદ.)

ગાયણ ૯૬૭.

અજબ નગરી, આ છે અંધેરી, થાકયો દઇ હું સઘળે ફેરી.-અજબ.
દીએ કોઇ ન જવાબ, અમથો દેખાડે રૂવાબ,
ઉંધી મારે ઉલટાપ, જાઉં અંદર ઠેકી લીએ ઘેરી.-થાકયો.
અરે ભાઇ એ દરવાન, અને કૌન હુએ હેવાન?
તું કોઇ આદમ યા શએતાન?
ગંવાર નિંદ તુંને ગવાઇ મેરી.—થાકયો.
અજી લીજીએ યે હાત, અરે ભાઇ સલામત,
ચલ ચલ ચલ તું મેરે સાથ,
અબ તેરી હમારી મહોબત ઠએરી.—થાકયો.

(માનસિંહ-અભયસિંહ.)

ગાયણ ૯૬૮.

ઘોડા ગાડીમે બીઠાંઉં, બાગ બાડીમે ફીરાઉં, તુ શાદી કરલે
માન જાન, માન જાન, નહીં.
શાદી કરે તો મજે દેખલે મેરે સંગ
નીરેખલે પરેખલે છબીલી મજે દેખલે
તોરી માયા લાગી સોસનીયા તોરી માયા લાગીરે હાં
જગમે રહે રાધા કીશનકો જોરો મેરા મુખ કાલો હય તેરા ગોરો.-ઘોડા.

(બઝમે ફાની.)

ગાયણ ૯૬૯.

હીરીયાં મેરાં નામ, મય હું તંબોલન તડાકેકી,
લાવો કતરની કતરૂં નાગર પાન;
કુથ્થે ચુનેકી દોસ્તીમે હુઇ બદનામ,

અજી ખાને વાલે આઓ, બીડા લેલે મેરા જાઓ
લાલ મુંહકો બનાઓ, મીયાં આઓ આઓ આઓ.–હીરીયાં.
દિલ્લીકા કથા, અઓર પુનેકે પાન,
અએસે બીડે ખીલાદું ભુલા દું ગુમાન,—અજી ખાને વાલે આઓ.

(કરણુ ઘેલો.)

ગાયણ ૯૭૦—દેસ દાદરો.

સઇયાં કયસા આઉં સેજરીયાંકી સાય રે,
અબ મેરી બયરન ભઇ રાત રે.—સઇયાં.
હમરી બીઠા કોઇ ઉનસે કહીયો,
યહે દુખ મોસે સહો નહીં જાત રે.—સઇયાં.

ગાયણ ૯૭૧.

પ્યારા પ્યારા બના બના જોબના,
દુલારા બના, સીતારા બના, નીયારા બના.—પ્યારા.
બનુંગી રાની, ભુતોંકી નાની, મેરી જવાની લાસાની જાની,
કાલી ભવાની કાની તું, પ્યારી પ્યારી બનું હું મય ગુરજન,
ભુરજન ડાયન બની, બીબી જાન ભુરજન ડાયન બની,
જારી જારી દીવાની કયા ઝક તાની મય હું રાની,
આ હા હા હા વાહ વાવા, કયા કયા પ્યારી પ્યારી સુરત,
રંગીલી રસીલી નુકીલી છબીલી હટીલી,
મય હું મોહેના, મય હું મોહેના, મય હું મોહેના.—પ્યારા.
શાહકી દુલારી પ્યારી કયું ન મય બનું ભલા,
બના જોબન નયા નયા ચંદન બદન નયા નયા,
વાહ હં હં હ હં હં, ખુબ, વાહરી ધના, વાહરી ધના, વાહરી ધના.

(લયલા.)

ગાયણ ૯૭૨.

વો દબદબા થા, વો શાંનો શઓકત, જો દેખે મુઝકો વો ગીર પડે.
માશુક જાંની થે સબ લાસાંની મુઝકો જો દેખા તો ફીર પડે.–વો.
એક એક કનીજથી તાબેદાર, ખીલઅત શાહાંનાં થા વો પુર બહાર,
કોઇ પીન્હાતીથી ફુલોંકે હાર, સચ કહેતા હુ મએ અએ યાર,
શીશી ભરી ગુલાબકી સબ રંગ બીગડ ગયા
હાતોંકો દાગ દેકે તપનચા નીકલ ગયા.

અમીર ઉમરાઓ થે જો વહાં સબ, વો બન ગયે થે તાબેદાર,
મગર મયે અકડા રહા સભોંસે એહી રખ્ખાથા દીલમે શુમાર
ઇસ્કો ડાંટ ઉસ્કો ડપટ, ગુલછડીકો દીયા ઝટક.–વો દબદબા થા.
(તબદીલે કીસમત.)

ગાયણ ૯૭૩—પીલુ ઠુમરી.

જમુના કીનારે કાના બાંસરી બજાઇ રે;—જમુના.
હર હર બાંસરી–બન ગઇ મોરલી રે;
લગી હુયે જીયામે ફાંસ.—જમુના.

ગાયણ ૯૭૪.

ગુલશન ખીલા હય, મજા હય,
ખુશ રંગ ફૂલોં ભરા હય, ચલતી હવા હય, ફિજા હય;
ચન્ડૂલેં બોલી બોલેં, ડાલી ડાલી ડોલે.
ફૂલે નયે નયે સોહેં, દિગર જિગર મોહેં;
ખિલ ખિલ કલી, લાલી, મએ બાલી, ગુલસે નિરાલી.
ફજલે યજદાં હય, મજા હય,
ગમ રંજ દિલસે મિટા હય, મૌસમ બહારી બના હય,
છુમ છુમ ચાલ આયેં, હીલ મિલ નાચેં ગાયેં,
રંગ બને, કરે ધૂમ, છુમક છૂમ છૂમ;
ભર ભર પીયેં, આલી, નીરાલી; મયકી પીયાલી.—ગુલશન.
(નાઝાં)

ગાયણ ૯૭૫.

લઇ જાવું છે જગમાંથી ભાઇ કોને હુઉ,
બે પલમાં–ઉડી–જાવું છે આ હાચું કહું,
કોટ પાટલુન બુટ–પેહરીને–ફક્કડ–અકકડ–થવું
વાકીંગ–સ્ટીક લેઇ બેન્ડસ્ટેન્ડપર ફરવા સાંઝે જવું;
(કોરસ) બીલ્યર્ડ યા કોનસર્ટમાં જાવું, ખાવું હોટેલમાં જઇ યારો,
ઠીયેટર–સકેટીંગ રીંક–મોરીનસને ત્યાં આઇસ્ક્રીમ ઉપર મારો,
ખાધું પીધું લીધું દીધું, લેઇ બગલમાં નાજુક નારો;
કોનના બાવાની દીવારી–રસ્સે રૂવાલો બિચારો.
કીરતારે દીધા પૈસા કરવા કામો ઘણાં,
ટાલો દુઃખો અંધા–લુલા ઠુંઠાઓ તણાં,

દીકરા દલનારીના ને બાવા વેચે ચણા.
ખીસાં ખાલી-ભપકો ભારી ન જોવી મણા.
(કોરસ) જીંદગી મારી-આ દુખીઆરી, હાદાઇ હારી છે અંતરથી
સાચા પરહેવાને પૈહે, છું દુખી હુંતોહી ઘરથી,
લેવું તેનું દેવું જાણે નહીં દુખલા નાદેવો કરથી
દમ્મનનો રહતો દેખાડે કાંતો જેલ તણી લીએ ભરતી.
હોય તું જેવા ઇડયત તો દુન્યા ઉંધી વરે,
તારા જેવા મક્કઇ બુઢ્ઢા બહું ટેં ટેં કરે.
બંદા તો નાંખપર માંખ નહીં-બેસે-તેવાસે ફરે
લાંબા-હે-ટુકો-જાએ-મરે કાં માંદો પડે.
(કોરસ) બાવા તેલ પળીથી વેચે, બેલ થઇ તું ઘાંણી ખેંચે,
ધોબીના ઘરનો ગદ્દેધો તું-ઓરંગ ઓટેંગ જેવો તું છે;
સીંહ સીકારી સેવક તો છે-ઉંદર જોઇ બીહી મરે છે
એક આવાજે હાથી મારૂં-મારની તોપો કોણ પૂછે છે.
(નાજાં-શીરીન.)

ગાયણ ૯૭૬.

બેશક બુરી હય બુરાઇ, અલ્લાહ બચાયે ભાઇ.—બેશક.

ઝુલ

યેહ દુન્યાં જિસ્મ હય ઔર, આદમી સબ ઇસકે આજા હય
પિદર હય એક ઔર સબ એકહી માદરસે પયદા હય,
અગર સમઝો તો સબ આપસમેં હમ ભાઇસે આલા હય,
સમઝપર પડ ગયે પથ્થર, વગરના ઝગડેહી કયા હય,
બુગ્જ રખતે હયં કયૂં ના સજાઇ.—અલ્લાહ.
પરેશાં કયૂં હય તં ભાઇ, ગુનહગાર હય હરએક ઇનસાન,
પર જો કરતા હય તૌબા, બખ્શ દેતા હય ઉસે સુબહાન.
તું કરકે તૌબા, અબસે છોડ દે બિલકુલ બદીકા ધ્યાંન,
યેહ દમ અય ઇબને આદમ, તનમેં કોઇ દમકા હય મિહમાન,
ઇસ અરસેમે કર લે ભલાઇ.—અલ્લાહ.
(હાતમ બીન તય.)

ગાયણ ૯૭૭.—કબીર પદ.

ભોલે મન ભજલે શ્રી ભગવતા
તેરા હરી બીન કોઇ નહી મીલતા.—ભોલે.

જો આયા સો ચલા જાતા, યહાં કોઇ નહી જમતા
યેહુ જીંદગી હય થોડે દીનનકી, ફીર આવત નહિ બનતા.—ભોલે.
ગુરૂકા ભજન કર, હરીકા ધ્યાન ધર, માયાકી જાલમે નહીં ફસતા.
કહત "કબીરા" સુનો ભાઇ સાધુ, પહોંચે કોઇ સતવંતા.—ભોલે.

ગાયણ ૯૭૮.

જલ ભરીયાં નાવ રે દુખકી રે
ભલા કયસે નદીયાં તીરીયાં પીરીયાં રે
ભવકી નદી કઠન ઉતરીયાં રે, મૌલા ઉતારે બેડા પાર.—જલ.
(દીલફરોશ.)

ગાયણ ૯૭૯.

કહીં દેખાભી યારો મેરા સનમ,
મેરા સનમ દીલજાની સનમ.—કહીં.
મેરે સનમકી યેહી નીશાની
કાલી કાલી ઝુલ્ફે ઔર ગોરા બદન.—કહીં
મેરે સનમકી યેહી નીશાની
ગેંડેકી ટોપી ઉડાતા પતંગ.—કહીં.
મેરે સનમકી યેહી નીશાની
કમર ચીતેકી વ બાંકી ફબન.—કહીં.
(તાસીરે ખાબ.)

ગાયણ ૯૮૦.

કહતી હો જો તુમ ઇન ગુલે ગુલજારોંકો દેખો,
ગુલ દેખું મંય કયા, તુમ મેરે રૂખસારોંકો દેખો.—કહતી.
દિખલાતી હો કયા તુમ મુઝે શકલે ગુલે નર્ગિસ,
નાદાનો મેરી ચશ્મકે બીમારોંકો દેખો.—કહતી.
યહે સેવતી, યહે ચંપા હય, વ્હો સોસનો શબ્બૂ,
ઇસ નામકી સબ મેરી પરસ્તારોંકો દેખો.—કહતી.
(સંગીન બકાવલી.)

ગાયણ ૯૮૧.—કેદારા ખ્યાલ—તાલ ત્રીતાલ.

માલનીયા ગુદ કર લાઇ;
લાઇ બનેકો હરવા;
અતર ગુલાબસે અંગ બસાયો

સબ સખીઅન મીલ સુગર બનેકે;
પેહરાવે પહેરવા.—માલનીયા.

ગાયણ ૯૮૨.

જાઓજી જાઓ ન નખરે દીખાઓ લો બીચકોરી જાન
બેચારી કયસી હુયગી નન્ની ભોલી ભાલી
અયસે દેદમ દાદમે લાને વાલે દેખે ભાલે
હુમ નહીં હરગીજ જાનેવાલે, બનતી હોજી કયું નાદાન,
બરબાદ ન કર, નાશાદ ન કર, આજાદ જો વોહ એજાજમે હય.
જલ્લાદ ન હો, સૈયાદ ન હો, બેદાદ યેહ કયું અંદાજમે હય.-જાઓજી.
(ભૂલ ભૂલઇયાં.)

ગાયણ ૯૮૩—ગઝલે નઝીર.

મેરા ખત હય જહાં યાર વોહ રશ્કે હુર લે જાના,
કીસી સુરતસે વ્હાં તક તુમ મેરા મઝકુર લે જાના.—મેરા.
અગર વોહ શોલેરૂ પુછે મેરે દિલકે ફફોલોંકુ,
તો ઉસકે સામને એક ખોશએ અંગુર લે જાના.—મેરા.
જો યહે પુછે કે અબ કીત્ની હય ઉસ્કે રંગપર ઝરદી,
તો યારો તુમ ગુલે સદ બરગ યા કાફુર લે જાના.—મેરા.
અગર પુછે મેરે સીનેકે ઝખમોકુ તો અય યારો,
કહીંસે ઢુંઢ કર એક ખાનએ ઝંબુર લે જાના.—મેરા.
રકીબે રૂ શીહાકે હાલકા ગર માજરા પુછે,
તો ઉસ્કે સામને જંગલસે એ લંગુર લે જાના.—મેરા.
"નઝીર" એક દીન ખુશીસે યારને હંસ કર કહા મુઝકુ,
કે તુંભી એક બોસા હમસે, અય રંજુર, લે જાના.—મેરા.

ગાયણ ૯૮૪.

ચમકી અય ફરઝંદ તેરી ઇન દીનો તકદીર હય.
તખ્તે સુલતાનીપે તેરે બાપકી તઓકીર હય.—ચમકી.
અએ મુજફ્ફર જાન તેરા બાપ મય હામાન હું.
દેખ તું અચ્છી તરહે પયછાન કયું દીલગીર હય.—ચમકી.
દે મુલાજીમ ઇસકો નહેલા કર સીતારોંકા લીબાસ,
અબ્રે ગમમે ઇસ હમારે ચાંદકી તસ્વીર હય.—ચમકી.

કયા હુઇ અએ જાને મન તેરી બહુન ઓર વાલેદા,
જીન્દા હય યા ઉન્કો જન્નતકી મીલી જાગીર હય?—ચમકી.
(હામાન.)

ગાયણ ૯૮૫.

આજ હર્ષીત મન આજ પ્રફુલ્લિત તન,
આવાં પ્રેમી જોડાંઓનો જોઇ પ્રેમ.—આજ.
પ્રેમ તહાં નહીં નેમ છે, નેમ તહાં નહીં પ્રેમ,
પ્રેમ અનેમજ હોય છે પ્રેમીને મન ક્ષેમ,
અજબ પ્રેમના પાત્ર આ સુંદરીને સૌભાગ્ય,
આશીષ એજ અચળ રહો સુંદરી ને સૌભાગ્ય.—આજ.
(સૌભાગ્ય સુંદરી.)

ગાયણ ૯૮૬.

પીયુ મીલનકી બતીયાં, સુન આઇ હું મય રતીયાં,
ઘર છોડા દર છોડા હય આજ,
પ્રેમકી લાગી મોહે એ દીલપાર ગઇ હય કતીયાં.-સુન આઇ.
કારી લાગે ભારી લાગે, રયનન દુશમન બની,
મન ઘબરાવે, જીયા અકુલાવે, ફાટે છતીયાં.—સુન આઇ.
(ખુને નાહક.)

ગાયણ ૯૮૭—ભૈરવી ચતરંગ.

દાની દીમ દાની દીમ તન દેરેના,
તન નાદીર દીર તનુમ તનનુમ તનનુમ.—દાની.
એ નીજારે નીજારે પીયાકો પગરીયાં,
પ્યારેસે નયનવા લગાવે,
મોરે નેનું ભયે ઉન બીન રે સખી.—દાની.

ગાયણ ૯૮૮.

દિખલાવ અપના ચેહરયે તાબાં કભી કભી,
જર્રેકો કર દો મેહરે દરખશાં કભી કભી.—દિખલાવ.
પહલૂમે જબ રહો તુમ અય બિલકીસ રૂ મેરે,
હો જાવું મંચિભ રશ્કે સુલયમાં કભી કભી.—દિખલાવ.
જી જાતે હુયેં હમ અપને મસીહાકો દેખકે,
મુશ્કિલ હમારી હોતી હય આસાં કભી કભી.—દિખલાવ.

અશઆર.

ઉલફતને વ્હો કમાલ દિખાયા જવાલમેં,
રહુતા હું ખ્વાબમેંભિ તુમારે ખિયાલમેં;
તુમ મિલ ગયે જો મુઝકો તો ગોયા ખુદા મિલા,
જાહીર હુય ઉસ્કા નૂર તુમ્હારે જમાલમેં.—દિખલાવ.
બઅદ અજ ફિનાભિ "તાલિબે" જાના રહેંગે હમ,
આ જાયે સૂયે ગોરે ગરીબાં કુભી કુભી.—દિખલાવ.

(રામ લીલા.)

ગાયણ ૯૮૯.

ડાકુ હુય સારે પેશા ચોરી રાત દીન હુય,
લાખોંકો મારે હજારોં વારે ન્યારે.—ડાકુ.
સીતમ ગરીપે હમ કમરકો બાંધે હુયંગે તેગસે,
કલમ કરેં બહુમ ય્હે સરકા લુટેં મારે બારે.—ડાકુ.

(દિલફરોશ.)

ગાયણ ૯૯૦.

અરે શું કહું ગજબની વાત ? બેહેન રે,
અજબ છે કાહુાંણી—મુજપે જફાની રે !—અરે.
કુલ ધુલધાની રે, થયું રે સુખ કુલ ધુલધાણી રે !
અરે રે, કેમ વારૂં હું વીસારૂં દુખ માહારૂં ?—
બાપ જે જાંની રે, વીસારૂં કેમ બાપ જે જાની રે.—અરે.
હર હાલ હરતાં ફરતાં નવ ભુલાએ કદી;
દાદ લે મજની કાંહાણી જાંણી બેહેન શીઆંણીરે;
લેજે રે દાદ બેહેન શીઆંણી રે —અરે.

(દોરંગી દુનિયા.)

ગાયણ ૯૯૧.

જો અસલ હુય વ્હો અસલકી હાલતકો ન ભુલે,
ભુલે ન અજલ જો, વ્હો કયામતકો ન ભુલે.—જો.
હુય તાજે શહાનેસે કુલાહ કોહના ઉસ ખુબ,
અદમકે પિસરકી જો હિકાયતકો ન ભુલે.—જો.
જબ દલ્કે ગદાથી, તો થી જરરીન કબા કબ ?
રાહતમેં બશર પહલે મુસીબતકો ન ભુલે.—જો.

તહુ બંદકે એવજ હુકને દી અબ રેશમી સુરવાલ
તિસ પરભિતો દુન્યાંકી મુહબ્બતકો ન ભુલે.—જો.
તા હુશ્ર તુઝે ખાકમેં સોના બશર હય,
દો દિન હો છપરખટ, તો વ્હો આદતકો ન ભુલે.—જો.

(મહામુદશાહા.)

ગાયણ ૯૯૨.—પદ.

દામકો ગુલામ ગીદી તું કયા જાંણે બંદગી,
માયાકો ગુલામ ગમાર, તું કયા જાંણે બંદગી.—ટેક.

એ મકરકી માલા ફેરાય જુઠહુકો કાંમરે,
સાંઇકુ બીસાર ડાલો, ભુલ ગયો કાંમરે,
કાંમકે લોભાય ગમાર ભુલ ગયો બંદગી.—દાંમકો ગુલામ.

નીંદીઆકો ટીકો કીનો, માયાકીરે પોથી,
પેહેની ફાંસી સીને કાંમ, લોભી બાંધી લંગોટી,
ચાંમકો ચમાર ગીદી દે પ્રીરત ફંદગી.—દાંમકો ગુલામ.

ભવકો નીશો બનાય, સંસારકો મીઠાસ રે,
રંગકો કુસંબો ઘોરાય, મીસ્તાંનકો હો દાસ રે,
ગબરોસે ધામધુમ, ગરીબોસે લંદગી.—દાંમકો ગુલામ.

કહુત કબીર બહાગ રાગ, છોડ દે બીરાંની આસ,
ધ્યાન ધરત જપ જંગલ સાહેબ સાહેબ સાસ,
સાહેબ નાંમ લીયત મીતે, સબ અવતાર ગંદગી.—દાંમકો ગુલામ.

ગાયણ ૯૯૩—આસાવરી.

કહે રહા હય આસમાં યહે, સબ સમાં કુચ્છભી નહિ,
પીસ દુંગા એક ગરદિશમેં જહાં, કુચ્છભી નહિ.—કહે.
જીસ જઘેહ થા જમકા જલસા ઓર ખુશરૂકા મહેલ,
ચંદ કબરોંકે સીવા ઔર અબ વહાં કુચ્છભી નહિ—કહે.
તખ્તવાલોંકા પતા દેતે હય તખ્ત ગોરકે,
ખોજ મીલતા હય યહીં તક, બાદ અઝ આં કુચ્છભી નહિ.-કહે.
ગુંજતે થે જીનકે ડંકેસે ઝમીનો આસમાં,
ચુપ પડે હય કબ્રમેં અબ, હું ન હાં કુચ્છભી નહીં.—કહે.

ગાયણ ૯૯૪—રાગ પહાડી, જીલ્લા ગઝલ.

કરતા હય કોઇ જોરો જફા પેટકે લીયે,
સહેતા હય કોઇ રંજો બલા પેટકે લીયે.—કરતા.
બયેઠે હય સબ દુકાન લગા પેટકે લીયે,
સબ કર રહે હય ફીક્ર સદા પેટકે લીયે.—કરતા.
સાધુભી દેતા હય દુવા પેટકે લીયે,
ધંધા હરેકને શીખ લીયા પેટકે લીયે.—કરતા.
માશુકભી કર રહી હય વફા પેટકે લીયે,
કયા કયા વોહ કરતી નાઝો અદા પેટકે લીયે.-કરતા.
દીન રાત હકીમ કુટતા દવા પેટકે લીયે,
બીલ્લીભી મારતી હય ચુવા પુટકે લીયે.—કરતા.
સબ કરતા હયે ખટપટ સદા પેટકે લીયે,
દે શર્મો આબરૂસે પ્રભુ પેટકે લીયે.—કરતા.
કભી ન હોના એ વચની પેટકે લીયે,
દંગા ફીસાદ કપટ તજ પેટકે લીયે.—કરતા.

ગાયણ ૯૯૫.—કબીર પદ.

હકીકતકે મોહોલેમેં ચતર નર રોજ તું આતા જા.
ખોદા ઓર મુસ્તફા કહેતેં દરસકા ભેદ પાતા જા.—હકીકતકે.
દીલોકે મકતબસે પઢ કર તું કલામ મુલ્લા,
નીમાજાં ફેમકી પહડકે, ધરમકા શોખ બીછાતા જા.—હકીકતકે.
ભરા બાજાર બહુ ભાતી તું ચંચલ હો કે સૌદા કર,
મે કહેતાં હું તુજે યું કર સચ્ચા મોતી ચુકાતા જા,—હકીકતકે.
ન કર ઇસ નફસસે યારી, પરેગે બેર અલ્લાસે,
ન કર ઇસ તનકી પૂસ્તી, લગી દામન છુડાતા જા.—હકીકતકે.
અગર તુજે ભુખ લગતી હયે તો ગુસ્સે કે તઇ ખાતા જા,
અગર તુંજે પ્યાસ લગતી હય સહુરકા પ્યાલા પીતા જા.—હકીકતકે.
કહેત કબીરા સુનો મનસુર તું કીસ બાગકી હય મુલી,
બેઠે હો કયા ગફલતમેં સમજકે રાહા ચલતા જા.—હકીકતકે.

ગાયણ ૯૯૬—ગઝલે કીશન.

જરકી મહોબ્બત જરકે તક, બેજર તો જગમે ખાર હય,
જાબજા મએં દેખ આયા જરસે બેરા પાર હય.-જરકી.

મએં હર તરેહસે સોંચ દેખા, જગમે જરસે ઓર કુચ્છ,
કોઇ દેખા ન સુના મએં, જરહી વ્હાં મુખત્યાર હય.-જરકી.
માશુકોકી મીઠી બાંતોપર, ન દીલકો તું લોભા અય યાર,
જરકી મહોબ્બત દીલમે ઉનકે, જરહી ઉનકા યાર હય-જરકી.
જીનકે મુહસે દમબદમ, નીકલે સખુન અએ જાન તું,
તુમકો નહિ કરતી મીયાં વ્હો જરકો કરતી પ્યાર હય.-જરકી.
વ્હે દોસ્તો કહેતા હું તુમકો જર સીવા વ્હાં નહીં કદર,
ચાહ હે દુન્યાઇ જરકી કીશનકા કીરતાર હય.-જરકી,

ગાયણ ૯૯૭.—ગઝલે વાહેદ.

જેહાંદારે ફના યારો બકા અલ્લાહી અલ્લા હય,
જીધર દેખું જહાં વ કાયદા અલ્લાહી અલ્લા હય.—જેહાંદારે.
કીસીકો કોઇ કામ આતા નહિ વખ્તે મુસીબતમે,
બુરે વખ્તોંકા યારો આશના અલ્લાહી અલ્લા હય.—જેહાંદારે.
ફીરેશ્તે સુંગતે ફીરતે ખુશબો વએસે લોગોંકી,
કે જીનકી રાત દીન લબપેં સદા અલ્લાહી અલ્લા હય.—જેહાંદારે.
બચા ચાહતા હુએ તું આફતસે તો કર યાદે ખોદા વાહેદ
દોવા હુએ મોજીજે રદે બલા અલ્લાહી અલ્લા હય.—જેહાંદારે.

ગાયણ ૯૯૮—મુલતાની પદ.

અબ તુમ કબ સમરોગે રામ, અબ તુમ.
ગરભ કુલીમે જપ તપ કીનો, નીકલ હુવા બે ઇમાન.-અબ તુમ.
બાલપનો સો ખેલ ગવાયો, તરૂણુપનો સો કામ.-અબ તુમ.
હાથ પાંવ જબ કાંપન લાગે, નીકલ ગયો અવસાન.-અબ તુમ.
જુઠી કાયા જુઠી માયા, આખર મૌત નીશાંન.—અબ તુમ.
કહત કબીર સુનો ભાઇ સાધો, યેહી ઘોડા યેહી મૈદાન.-અબ તુમ.

ગાયણ ૯૯૯.

તપ કરના અબ જંગલ જાએ તપ કરના.
પ્યારે હરદમ રબસે ડરના—અબ.
બાર બાર નહિં આવે જનમ નર કામ ભલે કુચ્છ કરનાં,
પાક બન દિલ સાફ રખ ઓર યાદ કર ગફ્ફારકી,
ખાક હય બે બાક હય યેહ જીન્દગી દીન ચારકી.—તપ.

દિલપે જબ્ર કર ખો ન સબ્ર, નહિં આફતસે ઘબરાના,
રખ ભરોસા તું ખુદાપર રાહબર ઇનસાનકા,
ટાલ દેગા સબ મુસીબત ધ્યાન ધર રહેમાંનકા,—તપ.
દિલકો થામ બચ કુચ્છ ખિયાલ કર ધોકેમે નહિ આનાં
ફંદા હય યેહ તુજપે બન્દે જાલ હય શયતાનકા,
મત ઉલઝ તું ઇસમે પ્યારે, હય જરર ઇમાનકા.—તપ.

ગાયણ ૧૦૦૦.

જાગો જાગો મુસાફીર રાત થોડી હય,
તુમને પુંજી સફરકી કયા કયા જોડી હય.—જાગો.
તીન દીનકી જીન્દગી હય, યેહ જયસે સ્વપ્ન વિલાસ,
ઉસ્મે બાગ લગા કર ઔર ફિર ફુલ ચાખનકી આસ.—જાગો.
બન્દે બહોત ન ફુલીએ, પ્રભુ સહેગા નહિ,
જોર જુલમ ન કિજીયે મૃત્યુ લોગકે માંહી;
મૃત્યુ લોગકે બીચ તજરબા સુરત દિખાવે,
જો નર કરે ગુમાન વોહી નર ધોકા ખાવે;
શ્વાસ ચલીત, આયુશ ચલીત, ચલીત હુએ તેરી દેહ,
ચલા ચલીકે વકતમેં ભાઇ ભલા ભલી કર લે.—જાગો.
(વીરાટ પર્વ.)

ગાયણ ૧૦૦૧—યમન કલ્યાણ—ખ્યાલ.

તું અયંસોહી પાક પરવર દેગાર
દો જગમે શરમ રખ મેરી—
પયદા કીયેકી લાજ તુમહીકો
તુમ દાતા મયેં ચેરી તેરી.

જાહેર ખબર.

મહુંમ શાયર રૂસ્તમ ઇરાનીની ઇતીહાસીક નૉવેલ

ગુલશીરીના — ઇરાનની છેલ્લી શાહજાદી.

ઇરાનના ઇતીહાસને આધારે લખાયલી આ એકલી નોવેલના લેખક **મહુંમ શાયર રૂસ્તમ ઇરાની** પોતાના વખતના એક ચુનંદા શાહેર, મહાન કલમકશ વિદ્વાન હતા, અને તેમની રસીલી કલમે અનેક મનરંજક પુસ્તકો બાહેર પડયાં હતાં, જેમાં ઇરાની ઇતીહાસીક પ્લૉટ ધરાવતું આ નોવેલ એકજ હતું.

મી૦ જેહાંગીર માણેકજી દેશાઇ એમ. એ. ની અભ્યાસી કલમે પ્રસ્તાવના અને **"પારસી-ઇસ્લામી સંબંધ"** વિષે હાલના ઇરાની મામલા સંબંધી ઘણો ઉપયોગી વિષય આપ્યો છે, જે ઇરાનના હાલના સવાલ ઉપર કંઇક અજવાળું નાખી શકશે.

આરબ હુમલાથી યજદેજર્દ શેહરીયારને જે કમનસીબ ફટકો પડયો ત્યાર બાદ પણ ઇરાનને સદંતર પાયમાલ થતું બચાવા અને ઇરાની શહેનશાહત ફરી બરપા કરવા જે કોશેશો થઇ હતી તેનું ઇતીહાસીક દાસ્તાન-ઇતીહાસીક સહાદતો સાથે આ રસીલી નોવેલમાં આપ્યું છે. ઇરાની વડા દસ્તુર દાદની બાહોશી, તેની પવિત્રાઇ, તેનું રમલ-ઇલમ-જોતીશ ઇતીહાસ વિગેરેનું અપૂર્વ જ્ઞાન, તેની બહાદુરી અને લડાયક હીંમત અને બાહોશી વિગેરેનું રસીલું બ્યાન વાંચતાં કદીમ ઇરાની દસ્તુરજાદાઓમાં કેટલી તાકાત, બાહોશી અને શકિત હતી તેનો કાંઇક ખ્યાલ આવશે. ઇરાની જાહોજલાલીની નિશાની જેવાં આ પ્રકારના સાહિત્ય પ્રગટ કરવાના અમારા ખરચાલુ સહાસને ઉતેજનના આશરાથી નવાજવાની જરથોસ્તી ફીરકાને અમારી અર્જ છે.

કીંમત રૂપીઓ દોઢ.